

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Raporti Vjetor 2021

P R I S H T I N Ě , Q E R S H O R 2 0 2 2

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Raporti Vjetor 2021

Kjo faqe është lënë qëllimisht e zbrazët

PËRMBAJTJA

Fjala e Kryetarit të Bordit.....	13
Fjala hyrëse e Guvernatorit.....	15
Bordi i Bankës Qendrore dhe Bordi Ekzekutiv	17
Struktura organizative e BQK-së, 31 dhjetor 2021	19
1. Përmbledhje ekzekutive	20
2. Mjedisi i jashtëm ekonomik	26
2.1. Eurozona dhe Ballkani Perëndimor	26
2.2. Ballkani Perëndimor	28
3. Ekonomia e Kosovës.....	31
3.1. Sektori real	31
3.2. Sektori fiskal	35
3.3. Sektori i jashtëm.....	36
3.4. Sektori financiar	39
3.5. Projeksionet makroekonomike për vitin 2022	54
4. Licencimi dhe rregullimi i sistemit financiar	55
4.1. Licencimi	55
4.2. Rregullimi	60
5. Mbikëqyrja e sistemit financiar	66
6. Shërbimet e siguruarra për autoritetet, komunitetin financiar dhe publikun	71
6.1. Operacionet dhe menaxhimi i parave të gatshme	71
6.2. Sistemi i Pagesave.....	77
6.3. Menaxhimi i Mjeteve	85
6.4. Teknologjia Informativë.....	90
6.5. Regjistri i Kredive të Kosovës	90
6.6. Aktivitetet në fushën e analizave ekonomike dhe stabilitetit financiar	92
6.7. Aktivitetet kryesore në fushën e statistikave gjatë vitit 2021.....	93
6.8. Rishqyrtimi i kërkesave të institucioneve financiare të mbikëqyrura nga BQK-ja.....	95
7. Zhvillimet e Brendshme	96
7.1. Auditimi i Brendshëm	96
7.2. Burimet Njerëzore	97
7.3. Aktiviteti ligjor i BQK-së.....	97
7.4. Funkzioni i Menaxhimit të Rrezikut	99
8. Marrëdhëniet me jashtë dhe bashkëpunimi ndërkombëtar.....	101
8.1. Marrëdhëniet Ndërkombëtare	101
8.2. Komunikimi dhe Edukimi Financiar.....	102

8.3. Asistenca teknike	103
8.4. Integrimet Evropiane	104
9. Pasqyrat Financiare	107
10. Shtojca Statistikore.....	159

LISTA E SHKURTESAVE

ACH	Sistemi Automatik i Pagesave Individuale (Automated Clearing House)
AJN	Asetet e Jashtme Neto
AKP	Agjencioni Kosovar i Privatizimit
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
ATM	Bankomat (angl. Automated Teller Machine)
ATP	Agjencionet për Transferimin e Parave
BB	Banka Botërore
BE	Bashkimi Evropian
BEC	Kategoritë Kryesore Ekonomike (angl. Broad Economic Categories)
BEEP	Projekti mbi Përmirësimin e Ambientit Biznesor (angl. Business Environment Enhancement Project)
BERZH	Banka Evropiane për Zhvillim dhe Rindërtim
BIC	Business Identifier Code
BIS	Banka për Rregullimin Ndërkombëtar (angl. Bank for International Settlements)
BKS	Byroja Kosovare e Sigurimve
BKT	Banka Kombëtare Tregtare
BPB	Banka për Biznes
BQE	Banka Qendrore Evropiane
BQK	Banka Qendrore e Republikës së Kosovës
TMK	Treguesit e Mjaftueshmërisë së Kapitalit
CEFTA	Marrëveshja e Tregtisë së Lirë e Vendeve të Evropës Qendrore (angl. Central European Free Trade Agreement)
IÇK	Indeksi i Çmimeve të Konsumit
DJI	Dow Jones Industrial Average
DPP	Departamenti i Punës dhe Punësimit
DST	Drejtat Speciale të Tërheqjes
EFSE	Fondi Evropian për Evropën Juglindore (angl. European Fund for Southeastern Europe)
EJL	Evropa Juglindore
EULEX	Misioni i Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit
EUROSTAT	Drejtoria Gjenerale për Statistika Evropiane
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
FSKP	Fondi Slloveno-Kosovar i Pensioneve

GBP	Great Britain Pound
ICAAP	Procesi i Brendshëm i Vlerësimit të Mjaftueshmërisë së Kapitalit (angl. the Internal Capital Adequacy Assessment Process)
IHH	Indeksi Herfindahl-Hirschman
IAIS	Asociacioni Ndërkombëtar i Mbikëqyrësve të Sigurimeve (angl. International Association for Insurance Supervisors)
IOPS	Organizata Ndërkombëtare për Mbikëqyrje të Pensioneve (angl. International Organisation of Pension Supervisors)
IHD	Investimet e Huaja Direkte
IMF	Institucionet Mikrofinanciare
IÇI	Indeksi i Çmimeve të Importit
KEDS	Kompania Kosovare për Distribuim dhe Furnizim me Energji Elektrike SH.A
KEK	Korporata Energjetike e Kosovës SH.A
KKP	Këshilli Kombëtar i Pagesave
KMB	Komercijalna Banka
KTD	Korporatat Tjera Depozituese
MF	Ministria e Financave Punës dhe Transfereve
MPMS	Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
MTPL	Sigurimi i Autopërgjegjesisë
NLB	Nova Ljubljanska Banka
KJP	Kreditë Joperformuese
IJSHEF	Institucione Jofitimprurëse në Shërbim të Ekonomive Familjare
BPV	Bruto Produkti Vendor
PCB	Procredit Bank
PNI	Pozicioni Ndërkombëtar i Investimeve
POS	Pikë e Shitjes (angl. Point of Sale)
pp	Pikë Përqindje
IÇP	Indeksi i Çmimeve të Prodhimit
PTK	Posta dhe Telekomit i Kosovës
RBK	Raiffeisen Bank of Kosovo
NREK	Norma Reale Efektive e Këmbimit
RKK	Regjistri i Kredive të Kosovës
KMA	Kthimi Mesatar në Asete
KMK	Kthimi Mesatar në Kapital
RTGS	Shlyerja e Pagesave në Kohë Reale (angl. Real Time Gross Settlement)
APR	Asetet e Peshuara ndaj Riskut

SEBQ	Sistemi Evropian i Bankave Qendrore (angl. European System of Central Banks)
SEKN	Sistemi Elektronik i Kliringut Ndërbankar
SEPA	Zona e Përdorimit të Euros si Njësi e Vetme Pagese (angl. Single Euro Payment Area)
SFR	Swiss Franc
SRK	Sistemi i Regjistrimit të Kontabilitetit
SWIFT	Society for Worldwide International Financial Telecommunication
TEB	Türk Ekonomi Bankası
FKPK	Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës
TPL	Përgjegjësia ndaj Palës së Tretë (angl. Third Party Liability)
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar
UNMIK	Misioni i Kombeve të Bashkuara në Kosovë (angl. United Nations Mission in Kosovo)
USAID	Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (angl. United States Agency for International Development)
VPN	Teknologjia e Enkriptimit dhe Lidhjeve Virtuale

LISTA E GRAFIKËVE

1.	Shkalla e inflacionit në Eurozonë	27
2.	Rritja vjetore e BPV-së në Ballkanin Perëndimor	28
3.	Norma e rritjes së BPV-së reale	31
4.	Norma e inflacionit	32
5.	Lëvizja e çmimeve të komponentëve kryesorë	32
6.	Indekset e çmimeve të konsumit, prodhimit dhe importit	33
7.	Indeksi i vëllimit të prodhimit industrial	34
8.	Indeksi i qarkullimit në tregtinë me pakicë	34
9.	Regjistri i bizneseve	34
10.	Struktura e ndërmarrjeve të reja	34
11.	Eksportet, importet dhe bilanci tregtar	36
12.	Struktura e importeve sipas kategorive	37
13.	Struktura e eksporteve sipas kategorive	37
14.	Remitencat	38
15.	Struktura e investimeve të huaja direkte sipas komponentëve	38
16.	Vlera e asetëve të sistemit financiar të Kosovës	39
17.	Asetet e bankave komerciale	40
18.	Norma vjetore e rritjes së kredive	41
19.	Kreditë e ndërmarrjeve dhe ekonomive familjare	41
20.	Kreditë sipas sektorëve të ekonomisë	41
21.	Stoku i kredive, sipas sektorëve ekonomikë	41
22.	Struktura e depozitave	42
23.	Norma mesatare e interesit në kredi dhe depozita	43
24.	Norma mesatare e interesit në kreditë ndaj ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve	43
25.	Norma mesatare e interesit në kredi, sipas sektorëve të ekonomisë	43
26.	Norma mesatare e interesit në depozita	43
27.	Norma mesatare e interesit në depozitat e ndërmarrjeve	44
28.	Norma mesatare e interesit në depozitat e ekonomive familjare	44
29.	Profiti neto i sektorit bankar	44
30.	Të hyrat dhe shpenzimet e sektorit bankar	44
31.	Treguesit e profitabilitetit të sektorit bankar	45
32.	Treguesit e kualitetit të portfolios kreditorë dhe norma e rritjes së KJP-ve	45
33.	Asetet e sektorit pensional	46
34.	Investimet e FKPK-së	46
35.	Investimet e FSKP-së	47
36.	Asetet e sektorit të sigurimeve	47
37.	Primet e shkruara dhe dëmet e paguara	50

38.	Asetet e sektorit mikrofinanciar-----	51
39.	Vlera e kredive ndaj ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve dhe rritja vjetore e kredive-----	52
40.	Rritja e kredive ndaj ndërmarrjeve, sipas sektorëve ekonomikë-----	52
41.	Lizingjet e sektorit mikrofinanciar -----	52
42.	Norma mesatare e interesit në kreditë e sektorit mikrofinanciar -----	52
43.	Norma mesatare e interesit në kredi, sipas sektorëve ekonomikë -----	52
44.	Të hyrat dhe shpenzimet e sektorit mikrofinanciar -----	53
45.	Treguesit e profitabilitetit të sektorit mikrofinanciar -----	53
46.	Treguesit e kualitetit të portofolios kreditore -----	53
47.	Struktura e sistemit financiar në Kosovë-----	56
48.	Rrjeti bankar sipas numrit të degëve/zyrave -----	56
49.	Shpërndarja e popullësisë në Kosovë sipas regjioneve -----	56
50.	Rrjeti i siguruesve-----	57
51.	Furnizimi me para të gatshme-----	71
52.	Pranimi i parave të gatshme -----	71
53.	Furnizimi me para të gatshme-----	71
54.	Pranimi i parave të gatshme -----	71
55.	Furnizimi me kartëmonedha euro sipas denominimeve -----	72
56.	Furnizimi me monedha euro sipas denominimeve -----	72
57.	Pranimi i kartëmonedhave euro sipas denominimeve-----	72
58.	Pranimi i monedhave euro sipas denominimeve -----	72
59.	Eksporti i parave të gatshme -----	73
60.	Importi i parave të gatshme -----	73
61.	Kartëmonedha të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi-----	74
62.	Kartëmonedha të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi nga gjithsej të pranuar-----	74
63.	Kartëmonedha të reja të lëshuara në qarkullim -----	74
64.	Kartëmonedhave të reja të lëshuara në qarkullim në raport me gjithsej të furnizuara -----	74
65.	Vëllimi i transaksioneve vendore dalëse-----	75
66.	Vlera e transaksioneve vendore dalëse-----	75
67.	Vëllimi i transaksioneve vendore hyrëse-----	75
68.	Vlera e transaksioneve vendore hyrëse -----	75
69.	Vëllimi i transaksioneve ndërkombëtare dalëse -----	76
70.	Vlera e transaksioneve ndërkombëtare dalëse -----	76
71.	Vëllimi i transaksioneve ndërkombëtare hyrëse -----	76
72.	Vlera e transaksioneve ndërkombëtare hyrëse -----	76
73.	Numri i transaksioneve në SPN-----	78
74.	Vlera e transaksioneve në SPN-----	78
75.	Vëllimi vjetor i transaksioneve të SPN-së sipas llojeve të tyre -----	78
76.	Vlera vjetore e transaksioneve të SPN-së sipas llojeve të tyre -----	78

77.	Mesatarja ditore e numrit të transaksioneve në SPN-----	79
78.	Mesatarja ditore e vlerës së transaksioneve në SPN -----	79
79.	Numri i transaksioneve sipas sesioneve në SPN-----	79
80.	Vlera e transaksioneve sipas sesioneve në SPN-----	79
81.	Numri i kartelave të debitit sipas llojit-----	81
82.	Numri i kartelave të kreditit sipas llojit -----	81
83.	Numri i terminaleve ATM-----	81
84.	Numri i terminaleve POS-----	81
85.	Vëllimi vjetor i transaksioneve të instrumenteve elektronike të pagesave -----	82
86.	Vlera vjetore e transaksioneve të instrumenteve elektronike të pagesave-----	82
87.	Portofolio e rezervave (EUR) të BQK-së-----	85
88.	Saldo përfundimtare e mjeteve të investuara sipas gjendjes së tyre, më 31 dhjetor të viteve përkatëse -----	86
89.	Saldo përfundimtare e mjeteve të investuara në USD -----	86
90.	Raporti i shpërndarjes së investimeve të portofolit në EUR të BQK-së-----	87
91.	Shpërndarja e portofolios investuese në çdo fundvit -----	87
92.	Struktura e Letrave me Vlerë të Qeverisë sipas afatit të maturimit -----	89
93.	Struktura e investitorëve nën ankande -----	89
94.	Normat mesatare vjetore të kthimit për vitin 2020 dhe 2021 -----	89
95.	Ankandet e letrave me vlerë të qeverisë në vitin 2021 -----	90
96.	Numri i hulumtimeve në sistemin e RKK-së -----	91
97.	Numri i kredive të aprovuara në sistemin e RKK-së -----	91
98.	Numri i kërkesave për raportet kreditore-----	91
99.	Struktura sipas edukimit-----	97

LISTA E TABELAVE

1.	Indikatorët bazë makroekonomikë në Eurozonë-----	26
2.	Të dhënat mbi treguesit makroekonomikë dhe bankarë për vendet e Ballkanit Perëndimor-----	29
3.	Numri i institucioneve financiare -----	39
4.	Struktura e aseteve të sektorit bankar-----	40
5.	Struktura e detyrimeve të sektorit bankar-----	42
6.	Asetet e sektorit të sigurimeve -----	48
7.	Detyrimet dhe kapitali i sektorit të sigurimeve -----	48
8.	Primet e shkruara bruto sipas klasave të biznesit -----	49
9.	Dëmet e paguara, sipas klasave të biznesit -----	50
10.	Rezultatet financiare -----	50
11.	Shpërndarja gjeografike e degëve dhe zyrave të bankave -----	57
12.	Shpërndarja gjeografike e filialeve të siguruesve-----	57
13.	Rrjeti i IMF-ve sipas shpërndarjes gjeografike -----	58
14.	Rrjeti i IFJB-ve (zyra dhe agjent) sipas shpërndarjes gjeografike -----	58
15.	Struktura e kërkesave të sistemit financiar të miratuara/refuzuara nga BQK -----	59
16.	Numri i ekzaminimeve në banka-----	66
17.	Numri i ekzaminimeve në IMF dhe IFJB-----	67
18.	Numri i ekzaminimeve të sektorit të sigurimeve-----	68
19.	Numri i ekzaminimeve -----	69
20.	Numri i ekzaminimeve -----	69
21.	Numri i ankesave ndër vite -----	70
22.	Numri i ankesave sipas statusit -----	70
23.	Shuma e transaksioneve sipas llojeve kryesore të pagesave-----	74
24.	Niveli i depozitave të klientëve kryesorë-----	77
25.	Treguesit e përqendrimit për transaksionet e iniciuara/dërguara në SPN-----	79
26.	Rastet e procesuara në RLLB-----	80
27.	Numri i llogarive -----	82
28.	Numri i llogarive të parasë elektronike -----	83

Kjo faqe është lënë qëllimisht e zbrazët

Fjala e Kryetarit të Bordit

Mbështetur në Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe për të informuar publikun mbi përmbushjen e detyrave dhe objektivave të BQK-së, duke respektuar në vazhdimësi standardet e transparencës dhe llogaridhënies, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) ka përgatitur Raportin Vjetor për vitin 2021. Ky raport përmban një përmbledhje gjithëpërfshirëse të aktivitetit të BQK-së për vitin 2021 duke pasqyruar me fokus të dhënat dhe treguesit më të rëndësishëm të sektorit financiar të vendit për vitin përkatës. Raporti gjithashtu përfshin edhe zhvillimet më domethënëse të ekonomisë së vendit, ekonomive të rajonit dhe atyre globale.

Përkundër rrethanave të pandemisë globale Covid19 të cilat e kanë shoqëruar pjesën më të madhe të vitit 2021, BQK-ja me sukses ka arritur të përmbushë rolin e saj kushtetues dhe ligjor përmes vendimmarrjes profesionale të bazuar në standardet e parimet e qeverisjes korporative, pavarësisë dhe llogaridhënies.

Edhe pse Bordi i BQK-së (Bordi) si organi më i lartë vendimmarrës, deri në fund të vitit 2021 ka qenë jofunksional për shkak të mungesës së kuorumit (tri pozita të anëtarëve joekzekutivë të paplotësuara), megjithatë pjesa e mbetur e Bordit ka ndjekur praktikën e takimeve në periudha të rregullta kohore, me qëllim të ruajtjes së kontinuitetit dhe informimit adekuat për aktivitetet e BQK-së në përmbushje të detyrave dhe objektivave të saj. Këto takime janë mbajtur në pajtim me legjislacionin në fuqi dhe konform rekomandimeve të institucioneve financiare ndërkombëtare konkretisht FMN-së e të cilat rezultuan me një vijimësi të menjëhershme të takimeve të Bordit të BQK-së pas funksionalizimit të tij në fund të vitit 2021. Takimet si më sipër dhe takimet e karakterit të ngjashëm të anëtarëve të mbetur të Bordit të BQK-së me Auditimin e Brendshëm po ashtu siguruan dhe ndikuan në vazhdimësinë efikase dhe të plotë të funksionimit të Bordit të BQK-së pas një periudhe prej një viti e gjysmë të jofunksionalitetit të tij në mungesë të kuorumit. Në rrethanat si më sipër dhe konform legjislacionit në fuqi, BQK përveç detyrave dhe objektivave të saj, me sukses ka arritur të përmbushë edhe aktivitete shtesë të nevojshme për zbatimin e politikave, fuqizimin e bashkëpunimit me institucionet simotra, institucionet financiare ndërkombëtare dhe përmbushjen e rekomandimeve të tyre, kontributin në realizimin e sfidave për integrim evropian, si dhe bashkërendimin efikas të aktiviteteve me institucionet vendore relevante në funksion të përmbushjes së agjendës së saj kushtetuese dhe ligjore.

Rrjedhimisht në saje të aktivitetit të BQK-së në vitin 2021 është arritur që të kemi sektorin financiar stabil, të qëndrueshëm dhe konkurrues, si dhe me trend rritës në të gjithë komponentët e tij si kapitali, likuiditeti, kreditimi, depozitat, akterët financiarë, produktet dhe shërbimet financiare, si dhe shfrytëzuesit e shërbimeve financiare. Zhvillimet në fjalë kontribuan në mbështetje efikase të ekonomisë së vendit nga sektori financiar, ulje të vazhdueshme të kostos së ndërmjetësimit financiar, rritje të besimit të qytetarëve dhe rritje të interesimit të investitorëve të huaj dhe vendor në këtë sektor.

Krejt në fund, sukseset dhe rezultatet si më sipër dhe ato të prezantuara në këtë Raport, i atribuohen bashkërisht personelit dhe organeve vendimmarrëse të BQK-së, të cilëve u jam mirënjohës dhe falënderues që edhe në këto rrethana është arritur që me sukses të përmbushen detyrat dhe përgjegjësitë e tyre në veçanti dhe të BQK-së në përgjithësi.

Flamur MRASORI

Kryetar i Bordit të Bankës Qendrore
të Republikës së Kosovës

Fjala hyrëse e Guvernatorit

Ekonomia e Kosovës ka shënuar rritje të lartë gjatë vitit 2021, pas tkurrjes me të cilën u karakterizua në vitin 2020. Vlerësimet preliminare të ASK-së sugjerojnë se ekonomia e Kosovës ka shënuar rritje prej 10.5 përqind në vitin 2021. Rritja e lartë e aktivitetit ekonomik iu atribuua përmirësimit të krizës shëndetësore dhe politikave mbështetëse financiare dhe fiskale.

Komponentët që kontribuuan në rritjen e lartë të aktivitetit ekonomik gjatë vitit 2021 ishin rritja e konsumit prej 7.8 përqind, rritja e investimeve prej 10.2 përqind por edhe rritja më e ngadalësuar e deficitit të eksporteve neto (1.9 përqind).

Rritja e kërkesës së përgjithshme si rezultat i rikuperimit ekonomik, si dhe dinamikat në çmimet e mallrave kryesore në tregjet ndërkombëtare u reflektuan në presione inflacioniste në Kosovë. Norma mesatare vjetore e inflacionit në vitin 2021, e shprehur nëpërmjet indeksit të çmimeve të konsumit (IÇK), ishte 3.4 përqind, ku shpenzimet e transportit dhe çmimet e ushqimit kishin kontributin kryesor.

Si rezultat i rritjes së lartë të aktivitetit ekonomik, sektori fiskal u karakterizua me rritje më të lartë të të hyrave buxhetore krahasuar me shpenzimet. Të hyrat buxhetore në vitin 2021 arritën vlerën neto prej 2.20 miliardë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 27.1 përqind, përderisa shpenzimet buxhetore arritën vlerën prej 2.27 miliardë euro, që paraqet rritje vjetore prej 2.3 përqind. Rrjedhimisht, deficitin primar buxhetor ishte vetëm 0.9 përqind e BPV-së ndërkohë që në vitin 2020 ishte 7.6 përqind e BPV-së. Borxhi publik ka arritur në 1.7 miliard euro, që është një rritje vjetore prej 13.1 përqind kundrejt vitit 2020. Si përqindje e BPV-së, borxhi publik ka arritur në 23.3 përqind, nga 22.4 përqind sa ishte në vitin 2020.

Spektori i jashtëm i Kosovës u karakterizua me rritje të deficitit të llogarisë rrjedhëse prej 42.5 përqind, duke arritur në 480.7 milionë euro (8.6 përqind e BPV-së). Kjo rritje e deficitit të llogarisë rrjedhëse ishte rezultat i rritjes së deficitit të mallrave për 38.3 përqind. Në anën tjetër, bilanci pozitiv i shërbimeve ishte për 176.7 përqind më i lartë, si dhe të ardhurat dytësore dhe ato parësore shënuan rritje për 5.9 përkatësisht 5.5 përqind. Remitencat e pranuar në Kosovë arritën vlerën prej 1.15 miliardë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.7 përqind, ndërsa Investimet e Huaja Direkte (IHD) në Kosovë arritën vlerën prej 415.3 milionë euro, që paraqet një rritje prej 20.1 përqind.

Sistemi financiar u karakterizua me rritje të përshpejtuar të aktivitetit gjatë vitit 2021, përkundër pasigurive të vazhdueshme rreth pandemisë Covid-19 dhe aplikimit të disa masave kufizuese gjatë pjesës më të madhe të vitit. Kontributi i sektorit bankar në mbështetje të ekonomisë ishte shumë i rëndësishëm edhe në aspektin e vazhdimit të kreditimit, dhe në të njëjtën kohë, të mbajë nivele të larta të likuiditetit dhe mjaftueshmërisë së kapitalit. Sektorit bankar vazhdon të ketë cilësi të mirë të portofolit kreditor me nivel të kredive joperformuese prej 2.3 përqind. Sektorit i institucioneve mikrofinanciare dhe atyre financiare jobankare gjithashtu ka vazhduar të ketë një ndikim të rëndësishëm në kreditimin e ekonomive familjare dhe bizneseve të vogla. Vlera e stokut të kredive në vitin 2021 arriti në 239.2 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.1 përqind (rënie vjetore prej 7.1 përqind në vitin 2020).

Spektori pensional në vitin 2021 u karakterizua me rritje të përshpejtuar të aseteve prej 18.2 përqind (1.2 përqind rritje në vitin 2020), përderisa vlera e përgjithshme e tyre arriti në 2.4 miliardë euro. Kjo rritje e aktivitetit të sektorit i atribuohet kthimit të lartë nga investimet, si dhe rritjes së arkëtimeve prej kontributdhënësve. Rritja e shkallës së vaksinimit dhe rimëkëmbja ekonomike në nivel global ndikuan në përmirësimin e performancës së tregjeve globale, që ndikoi në rritjen e kthimit nga investimet për sektorin pensional të Kosovës.

Niveli i ndërmjetësimit të sektorit të sigurimeve, më saktësisht primet e shkruara bruto në raport me BPV-në e vendit, qëndron në një nivel të ulët prej 1.52 përqind. Asetet e sektorit të sigurimeve që përfaqësojnë 2.7 përqind të gjithsej aseteve të sistemit financiar arritën vlerën prej 238.8 milionë euro, që paraqet rritje vjetore prej 9.3 përqind (rritje prej 11.2 përqind në vitin paraprak). Në vitin 2021, vlera e primeve të shkruara nga siguruesit arriti në 117.4 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 18.2 përqind (rritje vjetore prej 0.1 përqind në vitin 2020), përderisa dëmet e paguara nga siguruesit dhe Byroja Kosovare e Sigurimit (BKS) shënuan rritje vjetore prej 24.4 përqind, dhe arritën vlerën në 61.0 milionë euro.

Ngjashëm me vitet paraprake edhe gjatë vitit 2021, në kuadër të operacioneve të menaxhimit me para të gatshme, BQK siguroi furnizimin e ekonomisë vendore me sasi dhe cilësi të duhur të kartëmonedhave dhe monedhave euro.

BQK-ja ka një rol kyç në sigurimin e stabilitetit financiar dhe ka ndikim në parametrat kyçë të zhvillimit ekonomik. Për të arritur këtë BQK-ja me ndihmën e partnerëve ndërkombëtarë ka vazhduar me avancimin dhe zhvillimin e kapaciteteve të saj teknike dhe njerëzore, si dhe harmonizimin e kornizës rregullative me praktikrat dhe standardet e vendeve të zhvilluara.

Në vijim, më lejoni të ju prezantoj Raportin Vjetor të BQK-së për vitin 2021, i cili ofron një pasqyrë të detajuar të zhvillimeve ekonomike dhe financiare, si dhe një përshkrim më të detajuar të aktiviteteve sipas funksioneve të ndryshme në BQK. Raporti po ashtu përmban raportin e auditorit të pavarur dhe pasqyrat financiare të audituara, të cilat konfirmojnë qeverisjen e mirë dhe menaxhimin efektiv dhe efikas të pasurive të BQK-së.

Fehmi MEHMETI

Guvernator i Bankës Qendrore

të Republikës së Kosovës

Bordi i Bankës Qendrore dhe Bordi Ekzekutiv

Bordi i Bankës Qendrore

Procesi i vendimmarrjes në Bordin e BQK-së udhëhiqet nga parimet e ligjshmërisë, profesionalizmit, pavarësisë dhe transparencës. Aktivitetet e Bordit të Bankës Qendrore janë të orientuara në përmbushjen e kompetencave dhe detyrave të përcaktuara me Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës.

Deri më 6 dhjetor 2021, Bordi i Bankës Qendrore nuk ka pasur kuorum për punë të rregullt për shkak të mungesës (si rezultat i përfundimit të mandatit) së 3 (tre) anëtarëve joekzekutivë, andaj aktiviteti i Bordit të Bankës Qendrore përgjatë vitit 2021 nuk ka mundur të ushtrohet sikurse viteve të tjera.

Pavarësisht kësaj, në pajtim me legjislacionin në fuqi dhe rekomandimet e Fondit Monetar Ndërkombëtar, Kryetari i Bordit të Bankës Qendrore ka vazhduar të mbajë takime informuese në baza të rregullta me Guvernatorin/Bordin Ekzekutiv dhe Shefin e Auditimit të Brendshëm. Në këto takime, Kryetari i Bordit është informuar lidhur me operacionet dhe administrimin e BQK-së, duke përfshirë edhe auditimin e brendshëm.

Pas përzgjedhjes nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, më 6 dhjetor 2021, Presidentja e Republikës së Kosovës ka dekretuar emërimin e znj. Nora Latifi Jashari dhe z. Bashkim Nurboja anëtarë joekzekutivë të Bordit të Bankës Qendrore. Pas kësaj është krijuar kuorumi për punë, respektivisht për aktivitetet të rregullt të Bordit të Bankës Qendrore.

Gjatë vitit 2021, Bordi i Bankës Qendrore ka mbajtur 1 (një) mbledhje në të cilën janë marrë 2 (dy) vendime si në vijim: miratimi i Buxhetit të Bankës Qendrore për vitin 2022; si dhe miratimi i Pasqyrave Financiare për tremujorin e tretë për vitin 2021.

Gjatë vitit 2021 me kohë janë kryer të gjitha detyrat lidhur me zbatimin e procesit të nominimeve dhe emërimeve në kuadër të kompetencave të përcaktuara me Ligjin e BQK-së;

Më 31 dhjetor 2021, Bordi i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës përbëhej nga anëtarët e mëposhtëm:

Flamur Mrasori, Kryetar i Bordit të Bankës Qendrore;

Fehmi Mehmeti, Guvernator-anëtar;

Nora Latifi Jashari-anëtare dhe

Bashkim Nurboja-anëtar.

Komiteti i Auditimit

Në pajtim me nenin 62 të Ligjit nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe Statutin e Komitetit të Auditimit, vepron edhe Komiteti i Auditimit.

Objektivat e Komitetit të Auditimit janë që të ndihmojë Bordin e Bankës Qendrore në lidhje me përmbushjen e përgjegjësisë në relacion me veprimin e auditimit të brendshëm dhe të jashtëm, kontrolleve të brendshme, etikën afariste dhe qeverisjen transparente, si dhe për raportimin financiar të BQK-së.

Komiteti i Auditimit emërohet nga Bordi i Bankës Qendrore dhe përbëhet prej tre anëtarëve (dy anëtarë joekzekutivë të zgjedhur nga radhët e Bordit të Bankës Qendrore dhe një anëtar - ekspert i jashtëm nga fusha e kontabilitetit dhe auditimit).

Edhe gjatë vitit 2021, si rrjedhojë e mosfunktionalizimit të Bordit të BQK-së, ky organ ishte jofunksional.

Bordi Ekzekutiv

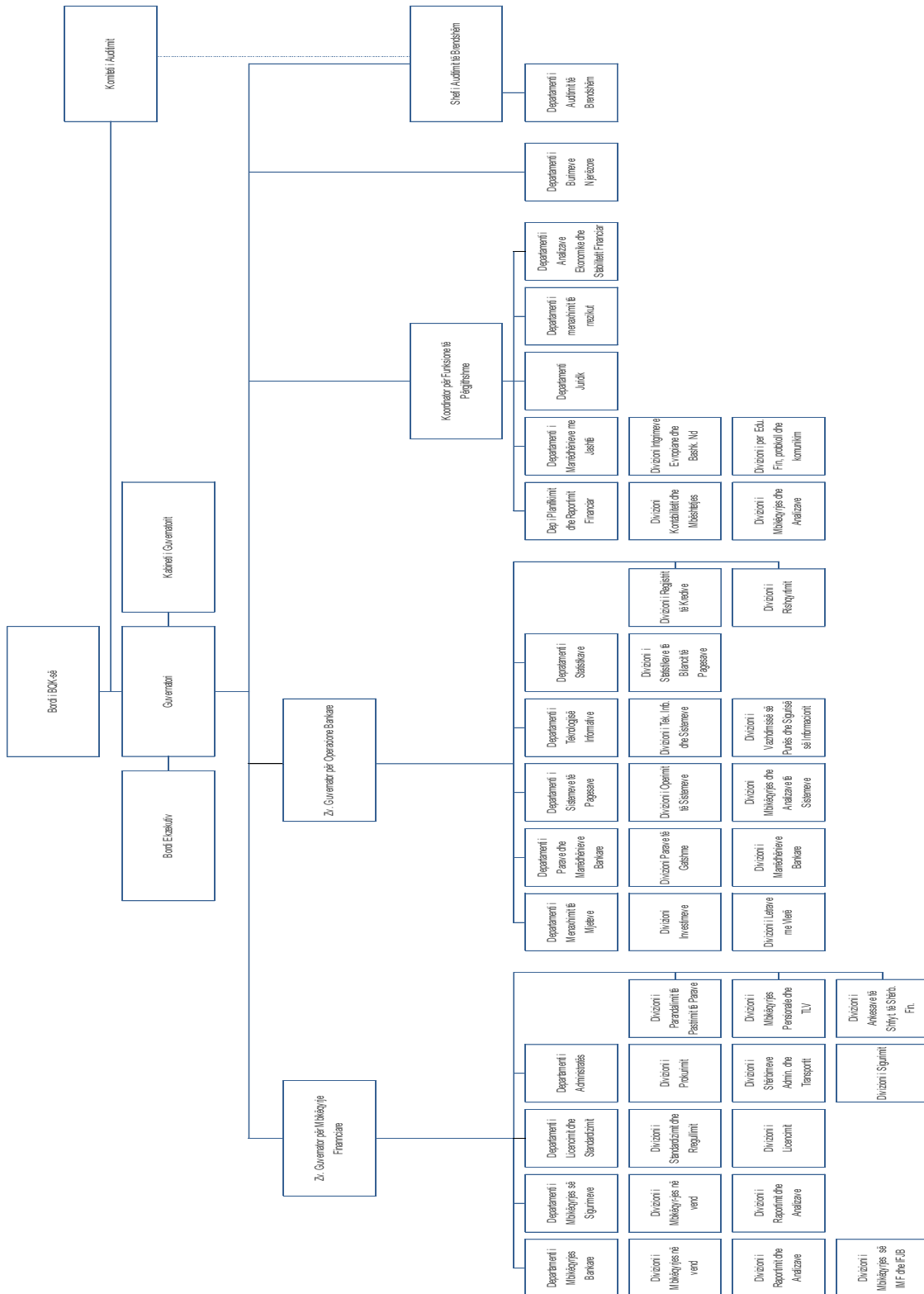
Bordi Ekzekutiv i BQK-së përbëhet nga Guvernatori, që është kryesues i Bordit Ekzekutiv dhe zëvendësguvernatorët. Më 31 dhjetor 2021, Bordi Ekzekutiv përbëhej nga Fehmi Mehmeti, Guvernator dhe Sokol Havolli, Zëvendësguvernator për Mbikëqyrje Financiare. Kompetencat e Bordit Ekzekutiv janë të përcaktuara me Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës. Bordi Ekzekutiv është i ngarkuar me administrimin dhe ushtrimin e operacioneve të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, ndërsa aktiviteti i tij mbikëqyret nga Bordi i Bankës Qendrore.

Gjatë vitit 2021, Bordi Ekzekutiv ka mbajtur 31 mbledhje. Në kuadër të kompetencave të tij në relacion me Bordin e Bankës Qendrore, Bordi Ekzekutiv gjatë vitit 2021 ka shqyrtuar dhe përgatitur për procedim rregullor të aplikueshme për sistemin financiar të vendit, raportin vjetor të BQK-së, si dhe raportet, pasqyrat dhe planet financiare të BQK-së. Në kontekstin e dhënë, nga Bordi Ekzekutiv po ashtu janë përgatitur dhe komunikuar raporte dhe informata të rregullta dhe ad hoc mbi ushtrimin e detyrave dhe kompetencave të dhëna.

Bordi Ekzekutiv në pajtim me legjislacionin në fuqi gjatë vitit 2021 ka miratuar një udhëzim dhe një udhëzues të aplikueshëm për sistemin financiar të vendit. Në të njëjtën sferë të kompetencave, Bordi Ekzekutiv në sektorin bankar ka miratuar themelimin e zyrës përfaqësuese të një banke të huaj, ndërsa në sektorin financiar jobankar ka miratuar regjistrimin e katër institucioneve. Në anën tjetër, në sektorin e sigurimeve, gjatë vitit 2021 është revokuar licenca e një siguruesi. Në të njëjtën periudhë, në funksion të arritjes së objektivave dhe duke u bazuar në detyrat mbikëqyrëse të realizuara nga njësitë organizative përgjegjëse, në 18 raste janë miratuar masa ndëshkimore-administrative ndaj institucioneve financiare dhe palëve të lidhura.

Në vitin 2021, Bordi Ekzekutiv ka miratuar raportimin periodik lidhur me implementimin e planit strategjik të BQK-së për vitin 2020, si dhe revidimin e Planit Strategjik 2019-2021. Po ashtu Bordi Ekzekutiv ka miratuar nxjerrjen/ndryshimin dhe plotësimin e 15 politikave dhe rregullave të brendshme, si dhe ka mbikëqyrrur raportimet e organeve të brendshme relevante për ushtrimin e kompetencave të tij. Bordi Ekzekutiv ka ushtruar edhe detyra të tjera në pajtim me Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe legjislacionin tjetër në fuqi.

Struktura organizative e BQK-së, 31 dhjetor 2021

Kjo faqe është lënë qëllimisht e zbrazët

1. Përmbledhje ekzekutive

Rikuperimi ekonomik global nga pasojat e krizës së paprecedent pandemike të vitit 2020 kryesisht iu atribuua procesit të shpejtë të vaksinimit që kanë ndjekë disa ekonomi të mëdha, faktor përcaktues ky në lehtësimin e masave kufizuese që pasuan në vitin 2021. Rritja e lëvizjes me lehtësimin e masave kufizuese, si dhe pakot mbështetëse monetare e fiskale u përkthyen në rritje të kërkesës së përgjithshme dhe përmirësim të tregut të punës, duke mbështetur kështu rimëkëmbjen ekonomike në Eurozonë. Pas tkurrjes së aktivitetit ekonomik prej 6.5 përqind në vitin 2020, në tremujorin e dytë të vitit 2021, ekonomia e Eurozonës u karakterizua me rritje të theksuar vjetore prej 14.6 përqind. Sipas Bankës Qendrore Evropiane, rritja ekonomike në Eurozonë për të gjithë vitin 2021 është vlerësuar të ketë qenë rreth 5.4 përqind, ndërsa për vitin 2022, parashikimet sugjerojnë për rritje më të ngadalshme prej 3.7 përqind. Përforsimi i theksuar i kërkesës së përgjithshme me rihapjen e ekonomive dhe masat e paprecedenta stimuluese të ndërmarrja nga autoritetet vendore nuk u mbështet me intensitet të njejtë nga oferta, si pasojë e pengesave që vazhduan të jenë evidente në zinxhirët botëror të furnizimit. Kjo dinamikë nxiti presionet inflacioniste, presione që mbetën evidente përgjatë muajve të fundit të vitit 2021 dhe u thelluan tutje në vitin 2022. Sipas vlerësimeve të Eurostat, norma mesatare vjetore e inflacionit në vitin 2021 ishte 2.6 përqind (5.0 përqind vetëm në dhjetor 2021), nga 0.3 përqind sa ishte në vitin 2020. Pritjet për vitin 2022 u rishikuan për më lartë në muajt e parë të vitit 2022 në 3.5 përqind, me pritjet për rikthim në objektivin e BQE-së nën 2.0 përqind në vitin 2023.

Ngjashëm me dinamikat në Eurozonë, me normalizimin e situatës pandemike dhe relaksim të masave kufizuese, rimëkëmbja ekonomike e vendeve të Ballkanit Perëndimor u mbështet nga rifillimi i aktivitetit në sektorët më të prekur nga pandemia (turizmi në veçanti), si dhe zgjerimi i eksporteve nga rritja e kërkesës së jashtme. Aktiviteti ekonomik në këto vende është vlerësuar të jetë rritur për mesatarisht 7.6 përqind, nga tkurrja prej 5.7 përqind në vitin 2020. Ndërsa për vitin 2022, rritja ekonomike, sipas Fondit Monetar Ndërkombëtar është parashikuar të jetë më e ngadalësuar, respektivisht në nivelin prej mesatarisht 4.3 përqind. Dinamikat e inflacionit në vendet e Ballkanit Perëndimor ishin të imponuara nga rritja e presioneve inflacioniste në nivel global. Rritja e çmimeve të energjisë dhe çmimeve të mallrave të importuara nga vendet partnere intensifikuan rritjen e çmimeve në rajon, me dallime ndërmjet tyre në intervalin nga 1.8 përqind deri në 4.0 përqind rritje të inflacionit.

Ekonomia e Kosovës ka shënuar rritje të lartë gjatë vitit 2021, pas tkurrjes me të cilën u karakterizua në vitin 2020. Vlerësimet preliminare të ASK-së sugjerojnë se ekonomia e Kosovës ka shënuar rritje prej 10.5 përqind në vitin 2021. Rritja e lartë e aktivitetit ekonomik iu atribuua përmirësimit të krizës shëndetësore dhe politikave mbështetëse financiare dhe fiskale. Përmirësimi i krizës shëndetësore mundësoi lehtësim gradual të masave të kontrollit të pandemisë, gjë që rezultoi në ardhje të lartë të diasporës, që rezultoi të ketë qenë katalizator i rëndësishëm në rigjallërimin ekonomik. Komponentët që kontribuan në rritjen e lartë të aktivitetit ekonomik gjatë vitit 2021 ishin rritja e konsumit prej 7.8 përqind, rritja e investimeve prej 10.2 përqind por edhe rritja më e ngadalësuar e deficitit të eksporteve neto (1.9 përqind). Rritja e lartë e aktivitetit ekonomik e realizuar në vitin 2021 pritet të ngadalësohet në 2.5 përqind në vitin 2022. Ngadalësimi i rritjes së aktivitetit ekonomik pritet të jetë kryesisht pasojë e rritjes më të ulët të kërkesës së brendshme, si dhe rritjes së deficitit të eksporteve neto. Përderisa rreziqet në lidhje me pandeminë janë zvogëluar, ritmi i rimëkëmbjes ekonomike pritet të ngadalësohet nga pasojat e tashmë dy krizave: pengesat ende evidente në zingjirët e furnizimit nga pandemia dhe presionet shoqëruese inflacioniste; të kombinuara me efektet e luftës në Ukrainë që përforcoi më tej rritjen e çmimeve, dobësimin e fuqisë blerëse dhe rënien e besueshmërisë.

Rritja e kërkesës së përgjithshme si rezultat i rikuperimit ekonomik, si dhe dinamikat në çmimet e mallrave kryesore në tregjet ndërkombëtare u reflektuan në presione inflacioniste në Kosovë. Norma mesatare vjetore e inflacionit në vitin 2021, e shprehur nëpërmjet indeksit të çmimeve të konsumit (IÇK), ishte 3.4 përqind, ku shpenzimet e transportit dhe çmimet e ushqimit kishin kontributin kryesor. Lufta në Ukrainë ka ndikuar në një përshpejtim të rritjes së çmimeve edhe në vitin 2022, me ç'rast parashikimet e BQK-së sugjerojnë shkallë mesatare të inflacionit prej 10.4 përqind. Meqenëse presionet inflacioniste në vitin 2021 dhe tutje në vitin 2022 kryesisht i atribuohen kufizimeve në ofertë, si dhe pasojave direkte që lufta në Ukrainë ka prodhuar në kontekst të rritjes së mëtejme të çmimeve të importit, BQK-ja mbetet e kufizuar në ndërmarrjen e politikave potenciale me efekt në stabilizim të çmimeve. Përderisa dekurajimi i kreditimit përmes rritjes potenciale të normës së rezervës së detyrueshme do të kishte efekt minor në frenimin e inflacionit, BQK-ja konsideron se një masë e tillë do të përkeqësonte më tej aktivitetin e ngadalësuar ekonomik në vend.

Si rezultat i rritjes së lart të aktivitetit ekonomik, sektori fiskal u karakterizua me rritje më të lartë të të hyrave buxhetore krahasuar me shpenzimet. Të hyrat buxhetore në vitin 2021 arritën vlerën neto prej 2.20 miliardë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 27.1 përqind, përderisa shpenzimet buxhetore arritën vlerën prej 2.27 miliardë euro, që paraqet rritje vjetore prej 2.3 përqind. Rrjedhimisht, deficitin primar buxhetor ishte vetëm 0.9 përqind e BPV-së ndërkohë që në vitin 2020 ishte 7.6 përqind e BPV-së. Borxhi publik ka arritur në 1.7 miliard euro, që është një rritje vjetore prej 13.1 përqind kundrejt vitit 2020. Si përqindje e BPV-së, borxhi publik ka arritur në 23.3 përqind, nga 22.4 përqind sa ishte në vitin 2020.

Sektori i jashtëm i Kosovës u karakterizua me rritje të deficitit të llogarisë rrjedhëse prej 42.5 përqind, duke arritur në 480.7 milionë euro (8.6 përqind e BPV-së). Kjo rritje e deficitit të llogarisë rrjedhëse ishte rezultat i rritjes së deficitit të mallrave për 38.3 përqind. Në anën tjetër, bilanci pozitiv i shërbimeve ishte për 176.7 përqind më i lartë, si dhe të ardhurat dytësore dhe ato parësore shënuan rritje për 5.9 përkatësisht 5.5 përqind. Remitencat e pranuar në Kosovë arritën vlerën prej 1.15 miliardë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.7 përqind, ndërsa Investimet e Huaja Direkte (IHD) në Kosovë arritën vlerën prej 415.3 milionë euro, që paraqet një rritje prej 20.1 përqind.

Sistemi financiar u karakterizua me rritje të përshpejtuar të aktivitetit gjatë vitit 2021, përkundër pasigurive të vazhdueshme rreth pandemisë Covid-19 dhe aplikimit të disa masave kufizuese gjatë pjesës më të madhe të vitit. Rritja vjetore e gjithsej asetëve të sistemit financiar të Kosovës prej 12.7 përqind iu atribuua kryesisht rritjes së asetëve të sektorit bankar. Asetet e sektorit bankar në vitin 2021 shënuan rritje vjetore prej 11.3 përqind dhe arritën vlerën prej 5.96 miliardë euro. Rritja e asetëve u mbështet nga rritja e theksuar e burimeve të financimit të sektorit, konkretisht nga depozitat. Në kuadër të asetëve, kreditimi dhe investimet në letra me vlerë ishin zërat e vetëm që u karakterizuan me ritëm të përshpejtuar të rritjes vjetore. Sipas Anketës së Kreditimit Bankar, dinamikat e aktivitetit kreditues në vitin 2021 u ndikuan pozitivisht si nga oferta ashtu edhe nga kërkesa kreditore, megjithatë kërkesa për kredi ishte nxitësi kryesor. Përveç tremujorit të tretë ku kishte rritje të ulët të kërkesës, të ndikuar nga shtrëngimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së pandemisë, përgjatë pjesës tjetër të vitit kishte rritje të theksuar të kërkesës për kredi. Oferta kreditore nga bankat u karakterizua me lehtësim përgjatë gjithë vitit, megjithatë në një nivel të ulët. Dinamikat dhe perspektiva e tregut në vend ndikuan në perceptim të rrezikut në ulje, që së bashku me mbështetjen e FKGK-së në kreditim të NVM-ve dhe rritjen e presioneve të konkurrencës diktuan ndryshimet në ofertën kreditore. Portofoli kreditor i sektorit bankar u zgjerua për 15.5 përqind, përderisa vlera e gjithsej kredive arriti në 3.75 miliardë euro në vitin 2021. Dinamika e rritjes gjatë këtij viti rezultoi të jetë dyfish më e lartë në krahasim me rritjen e vitit paraprak. Në të njëjtën periudhë, depozitat në sektorin bankar të Kosovës arritën vlerën prej

4.90 miliardë euro dhe shënuan rritje vjetore të përshpejtuar prej 12.4 përqind (11.6 përqind në vitin 2020).

Rimëkëmbja e fuqishme ekonomike si dhe vazhdimi i masave lehtësuese të ristrukturimit të kredive kanë ndikuar që rreziqet e rritura si rezultat i zhvillimeve pandemike të mos materializohen. Treguesit e performancës dhe shëndetit financiar të sektorit bankar vazhduan të qëndrojnë stabil. Raporti i kredive joperformuese ndaj gjithsej kredive në dhjetor 2021 zbriti në 2.3 përqind, përderisa vlera e kredive joperformuese shënoi rënie për 2.6 përqind krahasuar me vitin paraprak. Qasja mbështetëse e bankave kundrejt nevojave të klientëve të vet, monitorimi vigjilent i performancës së klientëve, si dhe rimëkëmbja ekonomike si pasojë e zhvillimeve pozitive globale dhe rritjes së remitencave ndikuan në përmirësimin e performancës së pagesës. Sidoqoftë, pritjet afatmesme sugjerojnë rritje deri në një masë të kredive joperformuese si pasojë e stabilizimit të ekonomisë, rrjedhimisht uljes së kërkesës si pasojë e përfundimit të masave lehtësuese dhe presioneve inflacioniste. Profiti i realizuar gjatë vitit 2021 rezulton të ketë qenë 117.5 milionë euro, një rritje vjetore prej 47.1 përqind kryesisht i është atribuar rritjes së përshpejtuar të të hyrave krahasuar me rritjen e ngadalësuar të shpenzimeve. Sektori bankar vazhdon të ketë nivel dhe cilësi të lartë të kapitalit. Pezullimi i rekomandimit të BQK-së për mos shpërndarjen e dividendës (si masë për menaxhimin e pasojave të mundshme nga pandemia) në fund të vitit 2021 rezultoi të rënie të nivelit të kapitalit të sektorit. Në anën tjetër, asetet e peshuara me rrezik shënuan rritje të theksuar, si rezultat i rritjes së përshpejtuar të kreditimit. Këto dinamika u reflektuan në rënie të treguesit të mjaftueshmërisë së kapitalit në 15.3 përqind nga 17.4 përqind në vitin paraprak, megjithëse mbetet lart mbi minimumin e kërkuar rregullator prej 12 përqind. Edhe pozita e likuiditetit të sektorit bankar mbetet e qëndrueshme, ku raporti i mjeteve likuide ndaj detyrimeve afatshkurtra arriti në 37.4 përqind, që është lart mbi minimumin e kërkuar rregullator prej 25.0 përqind.

Sektori pensional në vitin 2021 u karakterizua me rritje të përshpejtuar të aseteve prej 18.2 përqind (1.2 përqind rritje në vitin 2020), përderisa vlera e përgjithshme e tyre arriti në 2.4 miliardë euro. Kjo rritje e aktivitetit të sektorit i atribuohet kthimit të lartë nga investimet, si dhe rritjes së arkëtimeve prej kontributdhënësve. Rritja e shkallës së vaksinimit dhe rimëkëmbja ekonomike në nivel global ndikuan në përmirësimin e performancës së tregjeve globale, që ndikoi në rritjen e kthimit nga investimet për sektorin pensional të Kosovës.

Niveli i ndërmjetësimit të sektorit të sigurimeve, më saktësisht primet e shkruara bruto në raport me BPV-në e vendit, qëndron në një nivel të ulët prej 1.52 përqind. Ngjashëm edhe niveli i densitetit, matur përmes primeve të shkruara për kokë banori, në vitin 2021 shënoi vlerën prej 65.3 euro. Asetet e sektorit të sigurimeve që përfaqësojnë 2.7 përqind të gjithsej aseteve të sistemit financiar arritën vlerën prej 238.8 milionë euro, që paraqet rritje vjetore prej 9.3 përqind (rritje prej 11.2 përqind në vitin paraprak). Në vitin 2021, vlera e primeve të shkruara nga siguruesit arriti në 117.4 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 18.2 përqind (rritje vjetore prej 0.1 përqind në vitin 2020), përderisa dëmet e paguara nga siguruesit dhe Byroja Kosovare e Sigurimit (BKS) shënuan rritje vjetore prej 24.4 përqind dhe arritën vlerën në 61.0 milionë euro. Sektori i sigurimeve mbylli vitin 2021 me rezultat pozitiv financiar prej 6.9 milionë euro për dallim nga viti i kaluar, ku kishte shënuar rezultat pozitiv financiar në vlerë prej 2.0 milionë euro. Rezultati pozitiv financiar i sektorit reflekton rritjen e të hyrave (primeve të shkruara) kundrejt rënies së shpenzimeve operative, pavarësisht rritjes së nivelit të dëmeve të ndodhura. Raporti i kombinuar i sektorit gjithashtu pasqyron përmirësimin e pozitës financiare. Në vitin 2021, ky raport qëndroi në 94.1 përqind, duke reflektuar raportin e dëmeve ndaj primeve të fituara neto prej 58.9 përqind dhe raportin e shpenzimeve ndaj primeve të fituara neto prej 35.2 përqind, pa përfshirë të hyrat nga interesat prej investimeve.

Sektori mikrofinanciar në vitin 2021 shënoi rritje të aseteve, me theks të veçantë të aktivitetit kreditues dhe lizingjeve, performancë pozitive financiare dhe nivel të ulët të kredive me probleme. Vlera e gjithsej aseteve të IMF-ve dhe IFJB-ve arriti në 340.0 milionë euro, që përbën një rritje të përshpejtuar vjetore prej 7.6 përqind (2.0 përqind në vitin 2020). Vlera e stokut të kredive të lëshuara në vitin 2021 arriti në 239.2 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.1 përqind (rënie vjetore prej 7.1 përqind në vitin 2020). Rikuperimi i rritjes së aktivitetit kredidhënës me periudhat para pandemike ishte rezultat i përmirësimit të perspektivës ekonomike globale të ndikuar nga rritja e shkallës së vaksinimit dhe lehtësimit i masave kufizuese ndaj përhapjes së pandemisë. Sektori mikrofinanciar realizoi fitimin më të lartë vjetor që nga fillimi i operimit të tyre, në vlerë prej 14.1 milionë euro në vitin 2021. Performanca e mirë financiare ishte si rezultat i rënies së theksuar të shpenzimeve (kryesisht provizioneve për humbjet e mundshme në kredi), përdërisa të hyrat shënuan rritje (kryesisht atyre nga jointeresi). Niveli i kredive joperformuese ndaj gjithsej kredive mbetet i ulët dhe është zvogëluar tutje për 0.6 pikë përqindje, në 2.4 përqind. Kurse, niveli i mbulueshmërisë së kredive joperformuese me provizione në vitin 2021 qëndroi në 141.6 përqind (143.0 përqind në vitin 2020).

Në funksion të zhvillimit të mëtejshëm të kornizës rregullative për rregullimin e bankave, gjatë vitit 2021, në kuadër të Draft Ligjit të ri për Banka, BQK-ja ka hartuar Kapitullin që adreson pjesën e rimëkëmbjes, përmbylljes dhe likuidimit bankar me mbështetjen e asistencës teknike të BERZH-it. Me miratimin e Projektligjit të ri për Banka, gjatë vitit 2022, planifikohet të miratohen rregulloret në vijim të cilat janë draftuar nga BQK-ja dhe që rrjedhin nga pjesa e re e draftuar në Projektligj. Gjithashtu, gjatë vitit 2021 janë finalizuar dy draft rregulloret dhe dy udhëzimet për likuiditetin e bankave, me qëllim të përafritimit me kërkesat rregullative të BE-së. Për të reflektuar zhvillimet e fundit në menaxhimin e rrezikut të likuiditetit, përkritazi me standardet e Bazelit dhe Rregullores së BE-së, BQK ka rishikuar dhe plotësuar/ndryshuar rregulloren për menaxhimin e rrezikut të likuiditetit të bankave. Përgjithësisht, gjatë vitit 2021, BQK ka vazhduar me rishikimin/plotësimin e kornizës rregullative për rregullimin e institucioneve mikrofinanciare dhe institucioneve financiare jobankare, si dhe të siguruesve dhe ndërmjetësuesve në sigurime, me qëllim të përafritimit të legjislacionit tonë me standardet dhe praktikatat më të mira të Evropës.

Gjatë vitit 2021 edhe përkundër vazhdimit me sfidat e pandemisë Covid-19, është vazhduar me zbatimin e planit të ekzaminimeve të bankave, me anë të aplikimit të qasjes së mbikëqyrjes së bazuar në rrezik. Në shkurt 2021, BQK-ja ka nxjerrë edhe udhëzuesin e tretë dhe final për ristrukturimin e kredive, ndërkohë që në dhjetor 2021 ka qenë afati i fundit kur ka përfunduar periudha e ristrukturimit të kredive në klauzolën e Covid-19.

BQK-ja ka vazhduar aktivitetin në realizimin e detyrave dhe përgjegjësi në funksion të mbikëqyrjes prudente për sektorin e sigurimeve, pavarësisht vazhdimit të kufizimeve si pasojë e përballjes me Covid-19. Për shkak të mospërmbylljes së planit të rimëkëmbjes financiare dhe gjendjes së rëndë financiare, si dhe mungesës së gatishmërisë së aksionarit të siguruesit për të plotësuar kërkesat për kapital, BQK më datë 24 shtator ka revokuar licencën e sigurimit “Kosova e Re” Sh.A.

Në funksion të ruajtjes së qëndrueshmërisë të sektorit financiar, në vitin 2021 janë zhvilluar edhe ekzaminimet në fonde pensionale, sipas planit vjetor. Gjithashtu, gjatë vitit 2021 BQK-ja ka vazhduar me realizimin e funksionit mbikëqyrës në institucionet financiare sa i përket pajtueshmërisë me parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, duke i realizuar gjithsej tetë ekzaminime.

BQK luan rol kyç në mbrojtjen e shfrytëzuesve të shërbimeve financiare në Kosovë. Në këtë kontekst, në kuadër të procesit të brendshëm të trajtimit të ankesave, gjatë vitit 2021 BQK ka shqyrtuar 1,025 ankesa të shfrytëzuesve të shërbimeve financiare (persona fizikë e juridikë), ku

542 ankesa kanë qenë të deponuara për banka, 121 për IMF, IFJB, 3 për fonde pensionale, 339 ankesa kanë qenë të deponuara për siguruesit, ndërsa 20 kanë qenë ankesa të tjera.

Ngjashëm me vitet paraprake edhe gjatë vitit 2021, në kuadër të operacioneve të menaxhimit me para të gatshme, BQK siguroi furnizimin e ekonomisë vendore me sasi dhe cilësi të duhur të kartëmonedhave dhe monedhave euro. Vlera e përgjithshme e furnizimit me para të gatshme në vitin 2021 rezultoi të ketë shënuar rënie, kryesisht për shkak se gjatë vitit 2020 kishte një kërkesë të shtuar për para të gatshme për shkak të pandemisë Covid-19 përderisa në vitin 2021 kërkesa për para të gatshme iu kthye normalitetit.

Në vitin 2021, BQK i ka kushtuar një vëmendje të veçantë rolit të saj mbikëqyrës për mirëmbajtjen e sigurisë së sistemit të pagesave dhe rolit të katalistit për zhvillimin të mëtejshëm të tregut të pagesave. Në kuadër të reformave në këtë proces, gjatë vitit 2021, BQK me mbështetjen e Bankës Botërore ka finalizuar Strategjinë Kombëtare për Pagesat me Vlerë të Vogël (SKPVV) 2021-2026. Gjatë vitit 2021, në tregun financiar të Kosovës është shtuar edhe Banka Credins si pjesëmarrës i drejtpërdrejtë në sistemin e pagesave ndërbankare (SPN), si dhe janë shtuar kërkesat për regjistrim dhe autorizim të IFJB-ve për emetimin e parave elektronike, përmes të cilave pritet një zgjerim i mundësive për pagesat elektronike dhe rritje e konkurrencës në ofrimin e shërbimeve të pagesave.

Edhe në vitin 2021, prioritet i BQK-së për mjetet që ka nën menaxhim ishte siguria dhe likuiditeti i mjeteve, para kthimit nga investimet. Portofoli i rezervave të menaxhuara nga BQK përbëhet nga instrumentet në portofolin likuid dhe ato në portofolin investues. Marrëveshjet afatshkurtëra të riblerjes me bankat komerciale të Republikës së Kosovës kanë vazhduar të plasohen përgjatë vitit 2021 dhe përbëjnë një instrument të rëndësishëm të tregut të parasë. Gjithashtu edhe në vitin 2021, BQK ka vazhduar të jetë pjesë e linjës kreditore të ofruar nga Euro sistemi përmes Deutsche Bundesbank. Regjistri i Kredive të Kosovës (RKK) po ashtu ka shënuar progres gjatë vitit 2021, ku janë regjistruar 273 përdorues të ri, si rrjedhojë e kërkesave të paraqitura nga institucionet anëtare, përderisa hulumtimi mbi obligimet dhe historitë kreditore të aplikantëve kreditorë arriti në 947,431 hulumtime.

Në funksion të realizimit të objektivave të saj, BQK-ja ka vazhduar t'i kushtojë vëmendje të veçantë analizave rreth zhvillimeve të përgjithshme ekonomike në vend, si dhe analizave që kanë të bëjnë me vlerësimin e stabilitetit financiar dhe rreziqeve sistemike dhe josistemike. Në vitin 2021, kriza e paprecedent shëndetësore, ekonomike dhe sociale ndikoi edhe këtë funksion të BQK-së, duke rritur peshën që kanë rekomandimet e dala nga modelet e zhvilluara nga BQK për adresimin e rreziqeve sistemike dhe josistemike, me fokus në sinjalizim të ecurive të pritura si rreth dinamikave makroekonomike ashtu edhe të ecurive në sistemin financiar dhe akterëve kryesorë në të. Me interes të veçantë në vitin 2021, BQK ka ndërmarrë angazhim të rëndësishëm për realizimin e studimit të Ngarkesës me Borxh të Ekonomive Familjare. Me qëllim të sigurimit të një mjedisi sa më të favorshëm për zhvillimin e sistemit financiar dhe mbështetjes së stabilitetit të tij, BQK ka realizuar studimin e dytë me radhë për vlerësimin e ngarkesës me borxh të huamarrësve në sektorin financiar të Kosovës, përkatësisht ngarkesën me borxh të ekonomive familjare në Kosovë. Qëllimi kryesor i studimit ishte të vlerësojë nivelin e ngarkesës me borxh të klientëve individualë kreditorë dhe të njësisë së tyre familjare.

BQK-ja edhe gjatë vitit 2021 ka vazhduar publikimin e rregullt të statistikave për sektorin monetar dhe financiar, si dhe statistikave për sektorin e jashtëm, në harmoni me kalendarin e publikimeve. Gjatë këtij viti, BQK-ja ka zhvilluar llogaritë financiare, një modul të ri të statistikave në bazë të kërkesave të organizatave financiare ndërkombëtare. Si pjesë e pavarur e llogarive kombëtare, llogaritë financiare ofrojnë një pamje të plotë, gjithëpërfshirëse të situatës financiare dhe marrëdhënieve financiare në ekonomi, sa i përket sektorëve ekonomikë dhe instrumenteve financiare, përfshirë dhe marrëdhëniet me jorezidentët.

2. Mjedisi i jashtëm ekonomik

2.1. Eurozona dhe Ballkani Perëndimor

Rimëkëmbja ekonomike në nivel global, pas goditjes së pësuar një vit më parë si pasojë e shpalljes së gjendjes pandemike, kryesisht iu atribuua procesit të shpejtë të vaksinimit që kanë ndjekë disa ekonomi të mëdha, e që u reflektua në lehtësim të masave kufizuese veçanërisht pas tremujorit të parë të vitit 2021. Megjithatë, procesi i rikuperimit ekonomik nuk rezulton të ketë qenë gjithëpërfshirës, me dallime mes rajoneve të ndryshme, që kryesisht është reflektim i qasjes më të vështirë në vaksinim, brishtësive që kishin trashëguar ekonomi të caktuara dhe pasigurive të larta, që vazhduan të shoqërojnë ekonominë globale në kontekst të përhapjes së varianteve të reja të Covid-19 dhe rrezikut të inflacionit me rritjen e çmimeve të energjisë dhe pengesave që vazhduan të jenë evidente në zinxhirët botëror të furnizimit.

Përmirësimi i situatës pandemike dhe lehtësimi gradual i masave kufizuese sidomos të sektorit të shërbimeve, procesi i vaksinimit, si dhe politikat fiskale e monetare mbështetëse, ishin ndër faktorët kryesorë që ndihmuan në rritjen e kërkesës së brendshme dhe përmirësimin e tregut të punës, dhe rrjedhimisht rimëkëmbjen ekonomike në Eurozonë. Pas tkurrjes së aktivitetit ekonomik prej 6.5 përqind në vitin 2020, ekonomia e Eurozonës në tremujorin e dytë të vitit 2021 u karakterizua me rritje prej 14.6 përqind në bazë vjetore (apo 2.3 përqind nga kuartali paraprak). Sipas BQE-së, rritja ekonomike në Eurozonë për vitin 2021 është vlerësuar të ketë qenë rreth 5.4 përqind, ndërsa për vitin 2022 është parashikuar të jetë më e ngadalësuar, respektivisht 3.7 përqind (tabela 1).

Tabela 1. Indikatorët bazë makroekonomik në Eurozonë

Përshkrimi	BPV reale (%)				Inflacioni (%)				Papunësia		
	2019	2020	2021	2022p	2019	2020	2021	2022p	2019	2020	2021
Eurozona	1.6	(6.5)	5.4*	3.7*	1.2	0.3	2.6	5.1*	7.4	8.2	7.0
Spanja	2.1	(10.8)	5.1	5.6	0.8	(0.3)	3.0	3.6	14.1	15.5	15.4
Greqia	1.8	(9.0)	8.3	4.9	0.5	(1.3)	0.6	3.1	17.3	16.4	15.8
Austria	1.5	(6.7)	4.5	4.3	1.5	1.4	2.8	3.3	4.8	5.4	6.4
Franca	1.8	(7.9)	7.0	3.6	1.3	0.5	2.1	2.8	8.4	8.0	8.1
Gjermania	1.1	(4.6)	2.9	3.6	1.4	0.4	3.2	3.7	3.2	3.8	3.7
Italia	0.5	(9.0)	6.6	4.1	0.6	(0.1)	1.9	3.8	10.0	9.3	10.3

Burimi: Eurostat, BQE (2022), Komisioni Evropian (shkurt 2022)

*Të dhënat janë sipas vlerësimit dhe parashikimit të BQE (mars 2022) dhe parashikimet për vitin 2022 për vendet e EZ janë bazuar në të dhënat e KE (shkurt 2022)

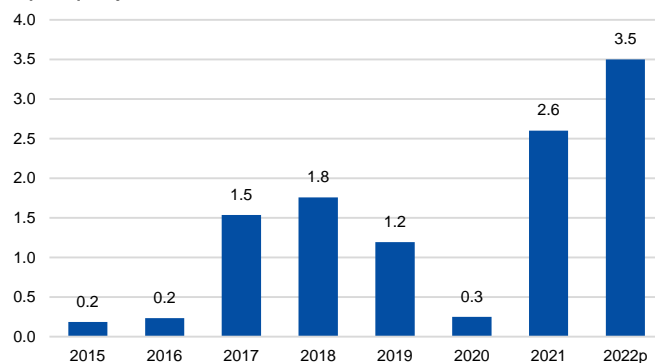
Trendi i rikuperimit ekonomik u ngadalësua në fund të vitit 2021, ku tremujori i fundit shënon vetëm 0.3 përqind rritje nga tremujori paraprak. Rritja e aktivitetit në sektorin e prodhimit dhe tregëtisë u ndikuan nga zhvillime jo të favorshme në këtë periudhë. Përtej rëndesës nga situata pandemike me valën e fundit të infektiveve dhe vendosjes së masave kufizuese në disa vende, që ka afektuar kryesisht shërbimet e turizmit dhe udhëtimeve, ekonomia e Eurozonës u përballë edhe me rritje të çmimeve të energjisë dhe me problematikën e ndërprerjeve në zinxhirin e prodhimit të mallrave, që njëherësh ndikuan edhe dinamikat e inflacionit. Në të njejtën linjë ishin edhe dinamikat në shumicën e vendeve të Eurozonës. Ekonomia e Gjermanisë megjithëse u rimëkëmbë në tremujorin e dytë, në fund të vitit pësoi nga ndërprerjet në prodhimin global me ndikim të drejtpërdrejtë në eksporte dhe investime, si pasojë e rënies së aktivitetit prodhues veçanërisht në sektorin e automjeteve. Ekonomia e Greqisë u rimëkëmbë nga rritja e turizmit pas relaksimit të masave shtrënguese anti-Covid, por që vala e fundit e infektiveve në fund të vitit ndikoi

negativisht në rritjen ekonomike. Ekonomia e Francës po ashtu u ndikua negativisht nga çmimet e rritura të energjisë dhe ngjashëm me ekonominë e Italisë, që përveç çmimeve të energjisë u ndikua edhe nga oferta e prodhimit. Ekonomia e Austrisë u karakterizua me ngadalësim të ritmit të rritjes ekonomike si pasojë e rritjes së rasteve të infektiveve dhe aplikimit të masave kufizuese në fund të vitit.

Presionet inflacioniste në nivel global u rritën në mënyrë të theksuar përgjatë muajve të fundit, të ndikuara kryesisht nga përforcimi i kërkesës së përgjithshme me rihapjen e ekonomive, dinamikë që nuk u shoqërua edhe me rritje të ofertës si pasojë e ndërprerjeve masive në zinxhirët prodhues të mallrave dhe transportit të tyre. Situata pandemike ka ndikuar disa aspekte të mënyrës së jetesës që po reflektohen në zhvillimet aktuale të aktivitetit ekonomik dhe të inflacionit. Rritja e hovshme e kërkesës për produkte specifike si ato elektronike, mikroqipeve dhe produkteve shtëpiake dhe ndërtimore, ka hasur në ofertë të pamjaftueshme për këto produkte. Mungesa e materialeve, pajisjeve dhe fuqisë punëtore në disa sektorë kanë frenuar prodhimin zinxhiror (supply bottleneck) në këto industri prodhuese dhe ka bërë që transporti i këtyre mallrave të vështirësohet dhe shtrenjtohet. Njëkohësisht, rihapja e ekonomive dhe veçanërisht rifillimi i funksionimit të transportit ajror forcoi ndjeshëm kërkesën globale për naftë, që kishte pësuar rënie të paprecedentë nga shpërthimi i pandemisë Covid-19 dhe mbyllja e ekonomive. Shkaqe të ndryshme natyrore dhe atmosferike, paralelisht me krizën gjeopolitike, ndikuan në ofertë më të kufizuar dhe për pasojë shkaktuan presion në rritjen e çmimeve të energjisë dhe çmimeve në shumë sektorë të tjerë.

Rrjedhimisht që nga fillimi i vitit 2021 e veçanërisht nga fundi i vitit, norma e inflacionit në eurozonë e nxitur nga çmimet e ngritura të energjisë dhe ushqimit, përcjellën trend të rritjes së theksuar. Sipas vlerësimeve të Eurostat, norma mesatare vjetore e inflacionit në vitin 2021 ishte 2.6 përqind (5.0 përqind në dhjetor 2021), nga 0.3 përqind sa ishte në vitin 2020. Pritjet për vitin 2022 u rishikuan për më lartë duke parë dinamikat e përgjithshme ekonomike, në 3.5 përqind, për të zbritur në objektivin prej nën 2 përqind në vitin 2023 (grafik 1). Çmimet konsumatore të energjisë, gazit dhe lëndëve të tjera u rritën për 25.0 përqind përgjatë vitit 2021. Kostot e larta të energjisë, gazit dhe naftës janë duke dëmtuar kërkesën dhe shpenzimet në vitin 2022.

Grafik 1. Shkalla e inflacionit në Eurozonë, në përqindje

Burimi: Eurostat (2022)

Në përballje me presionet inflacioniste, bankat qendrore kanë pak hapësirë për të vepruar duke qenë se përgjatë gjysmës së dytë të vitit 2021 inflacioni kryesisht është nxitur nga faktorët e ofertës. Banka e Anglisë¹ ka vendosur rritjen e normave bazë të financimit dhe Rezerva Federale e Shteteve të Bashkuara ka paralajmëruar për shtrëngim të politikës monetare prej muajit mars 2022 si kundërpërgjigje ndaj presioneve inflacioniste. Rezerva Federale ka komoditetin e ngritjes së normës bazë të interesit në kushtet që aktiviteti ekonomik është rikuperuar me ritëm të hovshëm (5.97 përqind në 2021) e në anën tjetër inflacioni ka arritur nivelet shumë të larta (4.7 përqind deri në dhjetor 2021).²

¹ Që nga vendimi i komitetit të Bankës Qendrore të Anglisë në dhjetor 2021, norma bazë e ineteresit është rritur dy herë, nga 0.10 përqind në 0.25 përqind dhe së fundmi në 0.50 përqind. [Bank Rate increased to 0.25 përqind - December 2021 | Bank of England](#). Ndërsa Rezerva Federale e SHBA-së planifikon të rritë normën bazë të financimit në muajin mars 2022 [Speech by Governor Bowman on high inflation and the outlook for monetary policy - Federal Reserve Board](#).

² WEO IMF 2022, [Report for Selected Countries and Subjects \(imf.org\)](#).

Në kushtet e një rikuperimi më të ngadalshëm ekonomik, si dhe natyrës së presioneve inflacioniste (kryesisht faktor të ofertës), BQE ka vendosur që të vazhdojë të mbajë një politikë lehtësuese monetare. BQE ka vendosur të ndërmarrë strategji më graduale, duke filluar me reduktimin në blerjen e asetëve dhe planifikon që në fund të marsit 2022, të përfundojë programin pandemik të blerjes emergjente që do të jetë si parakusht për rritjen eventuale të normave të interesit në të ardhmen. Rrjedhimisht, kushtet e financimit në Eurozonë do të mbeten në territor stimulues.

Pakot lehtësuese të adoptuara nga qeveritë nacionale dhe programet e lehtësimit sasior nga bankat qendrore që ishin mbështetja kryesore e kreditimit bankar gjatë kohës së pandemisë, vazhduan të jenë në favor të rikuperimit ekonomik edhe përgjatë vitit 2021. Aktiviteti kredidhënës në Eurozonë ndaj sektorit privat tejkaloi nivelet para-pandemike. Norma e rritjes së kreditimit ndaj korporatave jofinanciare deri në fund të vitit ishte më e lartë prej 3.7 përqind në raport me periudhën para pandemisë që ishte 2.6 përqind. Ndërsa, kreditimi ndaj ekonomive familjare shënoi rritje vjetore prej 4.2 përqind në dhjetor, nga 3.5 përqind në vitin paraprak.

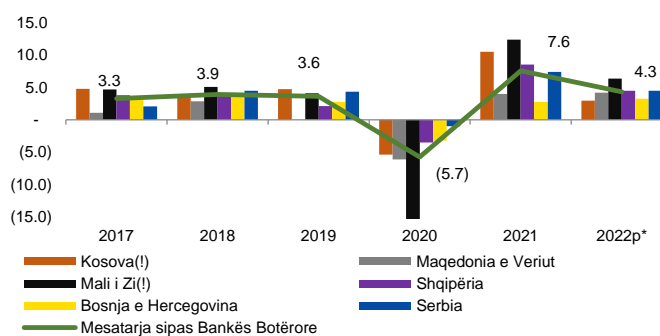
Sipas anketës së kreditimit bankar në Eurzonë, standardet kreditore kanë mbetur përgjithësisht të pandryshuara që nga shtrëngimi i tyre gjatë pandemisë, ndërsa ka pasur lehtësim deri në një masë të kushteve kreditore, përjashtuar kreditimin për blerje të shtëpive. Për këtë segment bankat janë shprehur se do të mbesin më konzervativë, duke aplikuar standarde dhe kushte më të shtrënguara kreditore. Ndërkohë që kërkesa për kredi nga ndërmarrjet dhe ekonomitë familjare është deklaruar të jetë rritur.

Skemat stimuluese qeveritare kanë ndihmuar ruajtjen e vendeve të punës, ku norma e papunësisë zbriti në nivelin 7.0 përqind, nga 8.2 përqind një vit më parë. Në bazë të deklarimeve të ECB-së, shpresat janë që presionet inflacioniste do të fillojnë të reduktohen përgjatë fundit të vitit 2022. Fillimisht, efekti i bazës së ulët të inflacionit nga viti 2020 do të përjashtohet për vitin 2022, ndërsa ndikimet e faktorëve të tjerë pritet të zbehen në kushtet kur zinxhirët e prodhimit dhe të akomodimit të mallrave do të normalizohen dhe oferta do të rritet për të akomoduar kërkesën. Gjithsesi pasiguria mbetet e pranishme ndërkohë që rreziqet nga tensionet gjeopolitike janë rritur. Po ashtu rikuperimi i ndërprerjeve masive në zinxhirët e furnizimit mund të kërkojë më shumë kohë se që mendohet apo presionet inflacioniste mund të krijojnë efektin e raundit të dytë³ duke ndikuar në ngritjen e pagave, gjë e cila rrezikon të përkthehet në nivel ende më të lartë të inflacionit.

2.2. Ballkani Perëndimor

Ekonomitë e vendeve të Ballkanit Perëndimor janë duke u rikuperuar nga recesioni i shkaktuar nga kriza pandemike Covid-19. Normalizimi i situatës pandemike dhe relaksimi i masave kufizuese, rifillimi i aktivitetit në sektorët më të prekur nga pandemia, si dhe zgjerimi i eksporteve nga rritja e kërkesës së jashtme, ishin faktorët që kryesisht kontribuan në rimëkëmbjen ekonomike të këtyre vendeve në vitin 2021. Aktiviteti ekonomik në vendet e Ballkanit Perëndimor është vlerësuar të jetë rritur për

Grafik 2. Rritja vjetore e BPV-së në Ballkanin Perëndimor

Burimi: Agjensionet Statistike të vendeve përkatëse,
*FMN ndërsa (!)parashikimet për 2022 bazuar në agjensionet vendore (2022)

³ Bartja e inflacionit nga prodhuesi (oferta) te konsumatori (kërkesa).

mesatarisht 7.6 përqind⁴, nga tkurrja prej 5.7 përqind në vitin 2020⁵ Ndërsa për vitin 2022, rritja ekonomike për këto vende, sipas Fondit Monetar Ndërkombëtar është parashikuar të jetë më e ngadalësuar, respektivisht në nivelin prej mesatarisht 4.3 përqind. (grafik 2). Rritja më e lartë ekonomike u shënuar në Mal të Zi (12.4 përqind), e mbështetur nga rimëkëmbja e turizmit, vend i cili përjetoj edhe recesionin më të thellë në vitin 2020 pikërisht për shkak të kufizimeve në udhëtime. Rritja e aktivitetit ekonomik në Kosovë u mbështet nga vizitat e diasporës, rritjes së aktivitetit kreditor dhe eksporteve. Ekonomia e Shqipërisë u mbështet kryesisht nga turizmi dhe ndërtimi. Ndërsa Bosnja e Hercegovina nga rritja e eksporteve dhe konsumi. Po ashtu edhe në ekonominë e Serbisë dhe Maqedonisë së Veriut u shënuar rritje në konsumin privat, duke i kontribuar rimëkëmbjes ekonomike.

Tabela 2. Të dhënat mbi treguesit makroekonomikë dhe bankarë për vendet e Ballkanit Perëndimor

Përshkrimi	BPV reale (%)			Inflacioni (%)*			Balanci i llogarisë rrjedhëse (% of BPV)			Rritja e kreditimit (%)*			Kredite jo-performuese (%)*			Papunësia (%)		
	2019	2020	2021p(!)	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kosova	4.8	(5.3)	10.5	2.7	0.2	3.4	(5.6)	(7.1)	(7.9)	10.0	7.1	15.5	2.0	2.7	2.3	25.7	24.6	25.8
Maqedonia e Veriut	3.9	(6.1)	4.0	0.8	1.2	3.2	(3.3)	(3.5)	(2.1)	5.7	4.8	8.4	4.6	3.3	3.1	17.3	16.4	15.9
Mali i Zi	4.1	(15.3)	12.4	0.5	(0.8)	2.5	(14.3)	(26.0)	(21.0)	7.9	4.2	1.5	5.1	5.9	6.8	15.1	17.9	24.7
Shqipëria	2.1	(3.5)	8.5	1.7	2.2	2.3	(7.6)	(8.9)	(8.6)	(0.8)	5.8	10.3	8.4	8.1	5.7	11.5	11.7	12.0
Bosnja e Hercegovina***	2.8	(3.2)	2.8	0.6	(1.0)	1.8	(3.1)	(3.2)	(3.9)	6.6	(2.0)	3.0	6.5	6.1	5.6	15.7	15.9	15.8
Serbia	4.3	(0.9)	7.4	1.9	1.3	4.0	(6.9)	(4.3)	(4.1)	8.1	14.5	8.3	4.1	3.7	3.6	10.9	9.5	9.3

Burimi: IMF (WEO) Tetor 2021

* burimi nga agjencionet statistikore dhe bankat qendrore të vendeve përkatëse, ***B&H ka të dhëna në dispozicion vetëm deri në shtator 2021, (!) të dhënat mbi BPV janë bazuar në agjencionet statistikore të vendeve përkatëse, përveç Bosnja dhe Hercegovina që është e bazuar në të dhënat e FMN.

Investimet private mbështetën rritjen ekonomike, të ndikuara pozitivisht nga përmirësimi i sentimentit biznesor, rritja e konsumit, aktivitetit kreditor dhe rritja e theksuar e turizmit. Eksportet e mallrave dhe shërbimeve u përmirësuan nga forcimi i kërkesës së jashtme për mallra, metale e minerale, si dhe nga rritja e turizmit, duke qenë më e theksuar në Kosovë respektivisht në Mal të Zi. Me relaksim e masave kufizuese në udhëtime, sektori i shërbimeve u rimëkëmb më fuqishëm me ç'rast Kosova, Mali i Zi dhe Shqipëria përfituan dukshëm nga turizmi dhe vizitat e diasporës. Kjo ka ndikuar në përmirësim të bilancit të llogarisë rrjedhëse në disa vende.

Të hyrat buxhetore shënuan rritje me ritëm më të shpejtë se aktiviteti ekonomik duke ngushtuar deficitin fiskal në vendet e Ballkanit Perëndimor, përjashtuar Bosnjën dhe Hercegovinën. Rritja e përkohshme e të hyrave nga tatimi mbi vlerën e shtuar, e ndikuar nga çmimet e rritura globalisht, ishte kontribuesi kryesor i të hyrave të rritura buxhetore dhe reduktimit të deficitit fiskal. Reduktimi i deficitit fiskal nga rritja e përnjëhershme e të hyrave buxhetore ishte më e theksuar në Maqedoninë e Veriut dhe në Shqipëri, duke qenë se edhe shpenzimet publike ishin të larta. Edhe shpenzimet publike mbështetën rritjen në shumicën e vendeve, ndërsa në masë më të ulët në Kosovë dhe Mal të Zi, për shkak të vonësive në aprovimin e investimeve publike. Ndërsa pavarësisht zhvillimeve pozitive dhe rikuperimit ekonomik, tregu i punës mbetet i sfiduar nga reduktimi gradual i masave mbështetëse qeveritare dhe pasojave nga situata ende e papërfunduar pandemike. Normat e papunësisë mbesin në nivele të larta dhe relativisht të pandryshuara me vitet paraprake (tabela 2).

Dinamikat e inflacionit në vendet e Ballkanit Perëndimor ishin të imponuara nga rritja e presioneve inflacioniste në nivel global. Rritja e çmimeve të energjisë dhe çmimeve të mallrave të importuara nga vendet partnere intensifikuan rritjen e çmimeve në vendet e Ballkanit. Shqipëria përfitoi nga vlerësimi i lekut gjatë sezonit të turizmit veror, për të mbuluar deri në një masë efektet

⁴ Bazuar në të dhënat për BPV-në në agjencionet statistikore të vendeve përkatëse.

⁵ Rritja reale e GDP për vitin 2019, 2020 është e bazuar në të dhënat e raportuara në agjencionet statistikore të vendeve përkatëse.

negative të rritjes së çmimeve, ndërsa ka vendosur rritjen e pagës minimale, me efekt që nga viti 2022. Në Maqedoninë e Veriut, çmimet bën presion në rritjen e pagave që njëkohësisht u mbështet me stimuj qeveritar. Në Mal të Zi, rritja e konsumit e nxitur nga rikuperimi i turizmit krijoi presion në rritje të çmimeve, ndërsa qeveria planifikon edhe rritjen e pagës minimale. Norma më e lartë e inflacionit është arritur në Serbi në nivelin mesatar vjetor prej 4.0 përqind, megjithëse është brenda objektivit të bankës qendrore, pasuar nga Kosova në nivelin prej 3.4 përqind (tabela 2). Inflacioni bazë, që influencohet kryesisht nga masat e politikës monetare, ishte më stabil në Shqipëri (1.7 përqind), Maqedoni (2.7 përqind) dhe Serbi (2.3 përqind), duke krijuar komoditet që bankat qendrore të këtyre vendeve të vazhdojnë mbajtjen e politikës monetare lehtësuese, përmes normave të ulëta të interesit, në mbështetje të kushteve të financimit dhe rimëkëmbjes ekonomike. Megjithatë vendet e Ballkanit Perëndimor mbesin nën ndikimin e vendimeve të BQE dhe FED dhe materializimit eventual të rreziqeve nga inflacioni. Andaj, në rast të shtrëngimit të politikës monetare nga BQE, rritja potenciale e kostos së financimit bashkë me rritjen e rreziqeve nga inflacioni në vend, do të detyronte vendet e Ballkanit të rishikojnë masat e politikës monetare dhe fiskale në vitin 2022.

Qëndrueshmëria e sistemit financiar u mundësua nga politikat mbështetëse monetare dhe qeveritare. Kreditimi shënoi rritje në pothuajse të gjitha vendet e rajonit, kryesisht e nxitur nga kreditimi më i përshpejtuar ndaj ekonomive familjare se ndaj ndërmarrjeve. Aktiviteti kreditor i sektorit bankar në vendet e Ballkanit Perëndimor shënoi normë pozitive të rritjes prej mesatarisht 7.8 përqind deri në dhjetor 2021. Norma më e lartë e rritjes së kreditimit u shënuar në sektorin bankar të Kosovës me 15.5 përqind, atë të Shqipërisë me rritje prej 10.3 përqind, pasuar nga Maqedonia e Veriut (8.4 përqind) dhe Serbia (8.3 përqind).

Cilësinë më të lartë të portofolit kreditor vazhdon ta mbajë sektori bankar në Kosovë, me normë të kredive joperformuese prej 2.3 përqind, ndërsa me nivelin më të lartë të kredive joperformuese prej 6.8 përqind karakterizohet sektori bankar i Malit të Zi dhe me 5.7 përqind sektori bankar i Shqipërisë. Rritje kanë shënuar edhe depozitat në sektorin bankar në pothuajse të gjitha vendet e Ballkanit Perëndimor, përveç në sektorin bankar të Maqedonisë së Veriut ku u shënuar ngadalësim i rritjes së depozitave (0.1 përqind nga 0.7 përqind). Depozitat rezultojnë të jenë rritur me ritëm të përshpejtuar në Mal të Zi (16.3 përqind nga -3.3 përqind një vit më parë), në Kosovë (12.4 përqind nga 11.6% një vit më parë) dhe në Shqipëri (11.5 përqind nga 7.8 përqind).

Në tregun e këmbimit valutor, euro u zhvlerësua përgjatë tremujorëve të vitit 2021 kundrejt valutave të partnerëve kryesor tregtar, veçanërisht ndaj dollarit amerikan me 3.0 përqind në tremujorin e fundit. Kjo reflekton situatën pandemike dhe krizën gjeopolitike në Evropë, por edhe pritjet për efektet e rritjes së normave bazë të interesit dhe akomodimin e politikës shtrënguese monetare që do të ndërmirret së shpejti në SHBA.⁶ Euro u zhvlerësua kundrejt frangut zviceran, stërlinës britanike, dhe lekut shqipëtar për 2.6 përqind, respektivisht 0.9 përqind dhe 0.2 përqind. Përrjashtim bën vlerësimi ndaj denarit maqedonas prej 0.2 përqind.

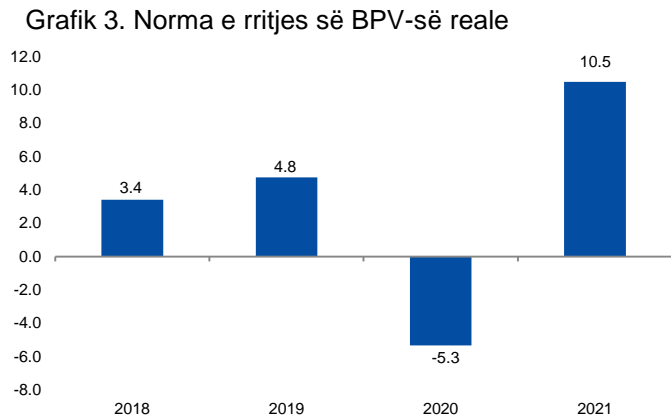
⁶ Rezerva Federale e SHBA ka paralajmëruar rritje të normës bazë të interesit duke filluar nga muaji mars i vitit 2022.

3. Ekonomia e Kosovës

3.1. Sektori real

3.1.1 Bruto Prodhimi Vendor

Ekonomia e Kosovës vlerësohet të ketë shënuar rritje të konsiderueshme të BPV-së reale prej 10.5 përqind në vitin 2021 (grafik 3), pas tkurrjes me të cilën u karakterizua në vitin paraprak, rritje e mbështetur kryesisht nga përmirësimi i shëndetit publik, trendi i vaksinimit dhe politikat stimuluuese fiskale e financiare. Në vitin 2019, ekonomia e Kosovës ishte karakterizuar me rritje reale të BPV-së prej 4.8 përqind, e që korrespondon me rritjen mesatare të BPV-së në pesë vitet e fundit.

Burimi: ASK

Rigjallërimi me të cilin u karakterizuan konsumi dhe investimet gjatë vitit 2021 kryesisht u mbështet në lehtësimin e masave kufizuese që mbështetën lëvizjen e lirë, dinamikë që u reflektua në mbështetje shumë të lartë të aktivitetit të gjeneruar nga diaspora. Vetëm në vitin 2021, kontributi i fluksit të diasporës (remitancat e dërguara, shpenzimet e realizuara në kuadër të komponentës së udhëtimit në Bilancin e Pagesave të vendit, kompenzimi i punonjësve sezonal jashtë vendit dhe investimet në patundshmëri) në BPV-në e gjeneruar rezultojnë të ketë qenë rreth 43 përqind.

Rritja më e lartë e aktivitetit ekonomik është shënuar në sektorin e hoteleve dhe restoranteve (48.7 përqind), transportit dhe magazinimit (23.0 përqind), tregtisë (17.4 përqind), si dhe ndërtimitarisë (6.6 përqind). Ndërsa, rënie vlerësohet se ka shënuar sektori i furnizimit me energji elektrike dhe gaz (9.9 përqind) si dhe administrimi publik (1.3 përqind).

Rikuperimi i aktivitetit ekonomik gjatë vitit 2021 rezultojnë të jetë gjeneruar kryesisht nga rritja e investimeve prej 10.2 përqind. Kontribut të rëndësishëm në rritjen e investimeve vlerësohet të ketë pasur rritja e IHD-ve prej 21.8 përqind dhe investimeve publike, të cilat në vitin 2021 shënuan rritje prej 10.8 përqind. Indikacioni i rritjes së investimeve gjatë vitit 2021 është edhe rritja e importit të mallrave kapitale prej 33.7 përqind. Konsumi, si komponenta kryesore e kërkesës së brendshme, ka shënuar rritje reale prej 7.8 përqind, mbështetur nga rritja e konsumit privat prej 7.6 përqind dhe konsumit publik prej 9.1 përqind. Remitancat, si një burim i rëndësishëm i financimit të konsumit privat, shënuan rritje prej 17.7 përqind në vitin 2021 (15.1 përqind në vitin 2020), ndërsa kompenzimi i punëtorëve shënoj rritje prej 0.2 përqind. Kontribut të rëndësishëm në rritjen e konsumit ka pasur edhe rritja e kreditimit nga ana e sektorit bankar, ku kreditë e reja konsumuese shënuan rritje të përsheptuar prej 40.3 përqind në vitin 2021. Përveç konsumit privat, edhe konsumi publik ka shënuar rritje, pasi që shpenzimet rrjedhëse të qeverisë kanë shënuar një rritje të lehtë prej 0.6 përqind në vitin 2021.

Dinamikat që e kanë karakterizuar sektorin e jashtëm të ekonomisë, veçanërisht bilancin tregtar të mallrave dhe shërbimeve, kanë ndikuar pozitivisht në rritjen e eksportit të mallrave dhe shërbimeve për 84.2 përqind. Rritja e vizitave të diasporës në Kosovë si rezultat i lehtësimit të masave kufizuese si në Kosovë ashtu edhe në vendet ku është e koncentruar diaspora kosovare, kanë rezultuar në rritjen e eksportit të shërbimeve për 96.4 përqind. Edhe eksporti i mallrave ka shënuar rritje të përsheptuar prej 58.4 përqind deri në dhjetor 2021. Megjithatë, si rezultat i

rritjes së çmimeve por edhe të kërkesës vendore, rritje të lartë ka shënuar edhe importi i mallrave dhe shërbimeve (42.1 përqind), dhe kjo është reflektuar në rritjen e deficitit të mallrave dhe shërbimeve për 13.8 përqind.

3.1.2 Çmimet

Presionet inflacioniste që shoqëruan si ekonominë globale ashtu edhe Eurozonën dhe vendet e rajonit përgjatë vitit 2021, u reflektuan edhe në ekonominë e vendit. Rritja e kërkesës së përgjithshme si rezultat i rikuperimit ekonomik, por veçanërisht, rritja e presioneve të jashtme inflacioniste si pasojë e rritjes së çmimeve të energjisë dhe mallrave tjera bazë në tregjet ndërkombëtare u përkthyer në rritje të çmimeve të përgjithshme në vend, matur përmes katër indekseve që përpilohen nga ASK.⁷

Meqenëse presionet inflacioniste në vitin 2021 dhe tutje në vitin 2022 kryesisht i atribuohen kufizimeve në ofertë, si dhe pasojave direkte që lufta në Ukrainë ka prodhuar në kontekst të rritjes së mëtejme të çmimeve të importit për disa produkte si nafta, gazi, vaji dhe produktet tjera bazë, BQK mbetet e kufizuar në ndërmarrjen e politikave potenciale me efekt në stabilizim të çmimeve. Përderisa dekurajimi i kreditimit përmes rritjes potenciale të normës së rezervës së detyrueshme do të kishte efekt minor në frenimin e inflacionit, BQK konsideron se një masë e tillë do të përkeqësonte më tej aktivitetin e ngadalësuar ekonomik në vend.

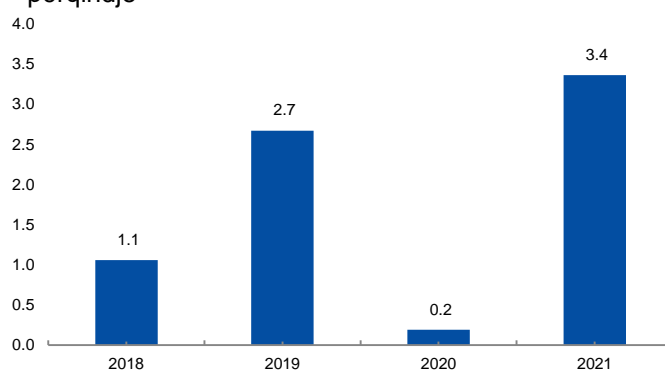
Në vitin 2021, indeksi i çmimeve të konsumit shënoi rritje prej 3.4 përqind (grafik 4), nga mesatarja prej 0.2 përqind në vitin pandemik 2020. Shkalla mesatare e inflacionit në pesë vitet e fundit rezulton të ketë qenë nën 1.0 përqind, megjithëse viti 2019 u përmbyll me një shkallë mesatare të inflacionit prej 2.7 përqind.

Në përshpejtimin e rritjes së çmimeve gjatë vitit 2021 vlerësohet të kenë ndikuar kryesisht çmimet e mjeteve të komunikimit të cilat shënuan rritje për 14.8 përqind, çmimet e transportit (8.1 përqind), çmimet e ushqimit (2.6 përqind), çmimet e rrymës, gazit dhe lëndëve tjera djegëse (0.6 përqind), etj. Në anën tjetër, vetëm çmimet e veshmbathjes shënuan rënie (0.5 përqind) (grafik 5).

Çmimet e ushqimit dhe pijeve joalkoolike shënuan rritje prej 2.6 përqind, që është

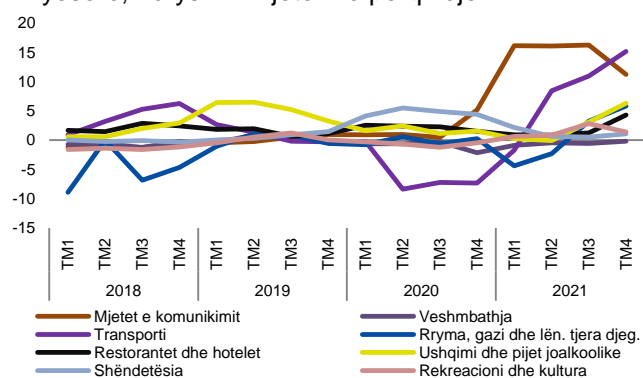
normë dukshëm më e lartë krahasuar me vitin 2020 ku ishte shënuar rritje prej 1.6 përqind. Si rezultat i kësaj rritje të çmimeve por edhe të peshës së lartë që e kanë në shportën e konsumatorit kosovar (39.9 përqind e gjithsej shportës së konsumit përbëhet nga ushqimi dhe pijet joalkoolike),

Grafik 4. Norma e inflacionit, ndryshimi vjetor në përqindje

Burimi: ASK (2022)

Grafik 5. Lëvizja e çmimeve të komponentëve kryesorë, ndryshimi vjetor në përqindje

Burimi: ASK (2022)

⁷ Indeksi i Çmimeve të Konsumit; Indeksi i Çmimeve të Prodhimit; Indeksi i Çmimeve të Importit; Indeksi i Kostos së Ndërtimit.

çmimet e ushqimit kanë kontributin më të lartë në rritjen e përgjithshme të çmimeve. Në kuadër të kategorisë së ushqimit, rritje më të theksuar shënuan çmimet e vajrave dhe yndyrave (22.9 përqind), pasuar nga çmimet e bukës dhe drithërave (4.3 përqind), pastaj perimeve (4.1 përqind), si dhe qumështit, djathit dhe vezëve (3.8 përqind), ndërsa vetëm çmimet e pemëve shënuan rënie prej 9.3 përqind në vitin 2021.

Sipas Bankës Botërore, çmimet e naftës (brent crude) arritën në nivelin mesatar prej 69.1 dollar për barel në vitin 2021, që tregon për një rritje vjetore të çmimit prej 67.4 përqind. Për shkak të rritjes së çmimit të derivateve të naftës, shpenzimet e transportit shënuan rritje prej 8.1 përqind në vitin 2021. Rritja më e lartë e çmimeve të transportit është shënuar tek përdorimi i pajisjeve për transportin personal (14.2 përqind), pastaj shërbimet për transport (2.0 përqind) si dhe blerja e automjeteve (1.2 përqind).

Çmimet e rrymës, gazit dhe lëndëve tjera djegëse deri në shtator 2021 shënuan rënie prej 1.2 përqind, ndërsa në tremujorin e katërt të vitit 2021 shënuan rritje prej 5.9 përqind. Kjo rritje e çmimeve të energjisë në tremujorin e fundit është rezultat i krizës energjetike, e shkaktuar nga çmimet e larta të energjisë në tregun ndërkombëtar por edhe rritjes së konsumit gjatë muajve të dimrit, pasi që një pjesë e madhe e energjisë përdoret për ngrohje.

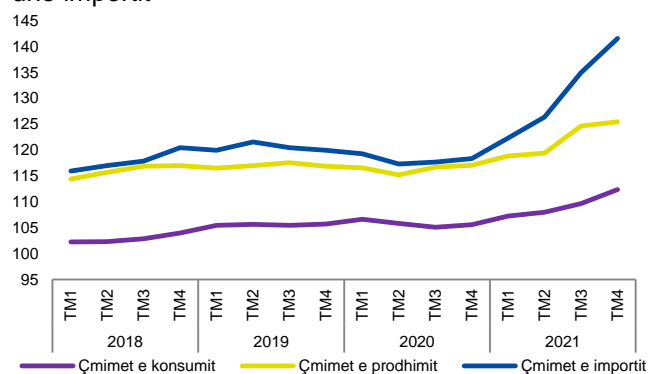
Ndikimi i presioneve të jashtme inflacioniste u reflektua përmes indeksit të çmimeve të importit, që shënoj rritje prej 11.1 përqind (grafik 6). Çmimet e metaleve bazë shënuan rritjen më të lartë (35.7 përqind), pasuar nga çmimet produkteve minerale (27.8 përqind), vajrave ushqyese (14.1 përqind), etj. Në anën tjetër, çmimet e produkteve të tekstit si dhe çmimet e letrës dhe artikujve të saj shënuan rënie prej 4.0 përkatësisht 4.1 përqind. Me rritje prej 4.9 përqind është karakterizuar edhe indeksi i çmimeve të prodhimit. Rritja më e lartë e çmimeve të prodhimit është shënuar te nxjerrja e xehes së metalit (13.6 përqind), energjia elektrike, gazi, avulli dhe ajri i kondicionuar (11.2 përqind), prodhimi i metaleve (8.8 përqind), etj. Ndërsa, rënie të çmimeve shënuan prodhimi i lëkurës dhe produkteve prej lëkurës (1.6 përqind), xeheroret dhe guroret tjera (0.2 përqind), etj.

Trendi i rritjes së çmimeve është duke vazhduar edhe në vitin 2022 dhe sipas parashikimeve të BQK-së, shkalla mesatare e inflacionit për këtë vit pritet të jetë 10.4 përqind. Të ngjashme me parashikimet e BQK-së janë edhe pritjet e bankave, të cilat, kanë deklaruar se presin që niveli i inflacionit do të jetë më i lartë këtë vit krahasuar me vitin e kaluar.

3.1.3 Pozicioni financiar i ndërmarrjeve

Sektori i industrisë së bashku me sektorin e tregtisë përbëjnë dy sektorët ekonomikë me pjesëmarrjen më të lartë në qarkullimin e gjithsej ndërmarrjeve, indekset e të cilave⁸ kanë shënuar rritje të lartë gjatë vitit 2021.

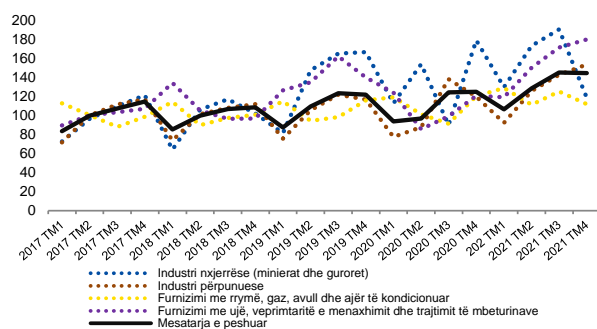
Grafik 6. Indekset e çmimeve të konsumit, prodhimit dhe importit

Burimi: ASK (2022)

⁸ Publikim i ASK-së: Raporti 'Statistikat Afatshkurtra të Tregtisë me Pakicë, TM4 2021', dhe 'Statistikat Afatshkurtra të Industrisë, TM4 2021'.

Grafik 7. Indeksi i vëllimit të prodhimit industrial (2017=100)

Burimi: ASK (2022)

Indeksi i vëllimit të prodhimit industrial ka shënuar rritje mesatare prej 19.3 përqind, i ndikuar nga të gjithë komponentët përbërës (grafik 7), ndërsa indeksi i qarkullimit në sektorin e tregtisë me pakicë shënoj rritje mesatare prej 10.4 përqind (grafik 8).

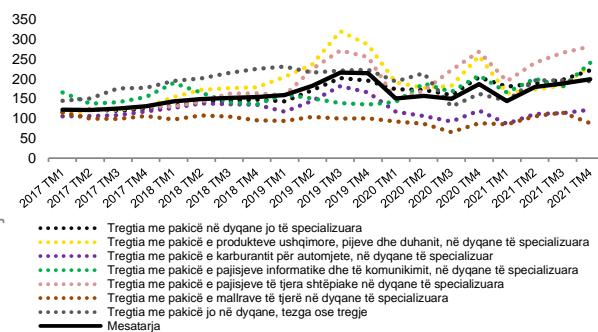
Në vitin 2021 janë regjistruar më shumë ndërmarrje të reja dhe janë mbyllur më shumë ndërmarrje. Numri i ndërmarrjeve të reja të regjistruara ishte 10,649 apo 8.6 përqind më shumë sesa në vitin 2020, ndërsa u mbyllën 1,608 ndërmarrje apo 21.3 përqind më shumë sesa në vitin 2020 (grafik 9).

Numri më i madh i ndërmarrjeve të regjistruara vazhdon të jetë i koncentruar në sektorin e tregtisë me 27.0 përqind e gjithsej ndërmarrjeve të reja të regjistruara, pasuar nga sektori i hotelarisë me 11.3 përqind, prodhimit me 11.2 përqind, ndërtimitarisë me 9.4 përqind dhe aktiviteteve profesionale me 9.3 përqind (grafik 10). Krahasuar me vitin 2020, në sektorin e tregtisë janë regjistruar 467 ndërmarrje më shumë, në sektorin e hotelarisë 182 ndërmarrje më shumë, aktivitete administrative dhe mbështetëse 106 ndërmarrje më shumë, shëndetësisë 81 ndërmarrje më shumë, etj. Ndërsa, sektorët që shënuan numër më të vogël të ndërmarrjeve të regjistruara ishin sektori i prodhimit me 136 ndërmarrje më pak, bujqësisë me 128 ndërmarrje më pak, ndërtimitarisë me 39 ndërmarrje më pak, etj.

3.1.4 Tregu i punës

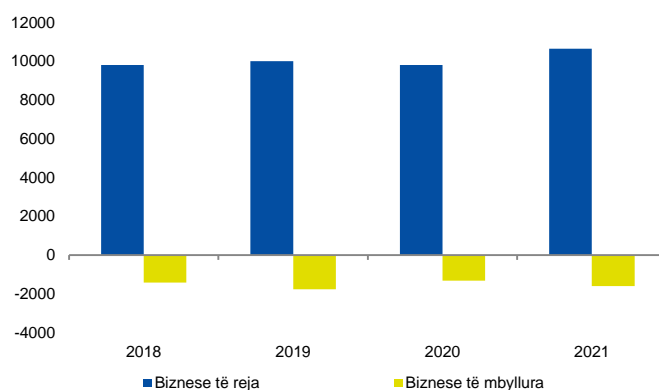
Deri në mars 2021, shkalla e pjesëmarrjes në fuqinë punëtore në Kosovë ishte 39.5 përqind, që krahasuar me mars 2020 tregon për një rritje të shkallës së pjesëmarrjes në fuqinë punëtore për

Grafik 8. Indeksi i qarkullimit në tregtinë me pakicë (2015=100)

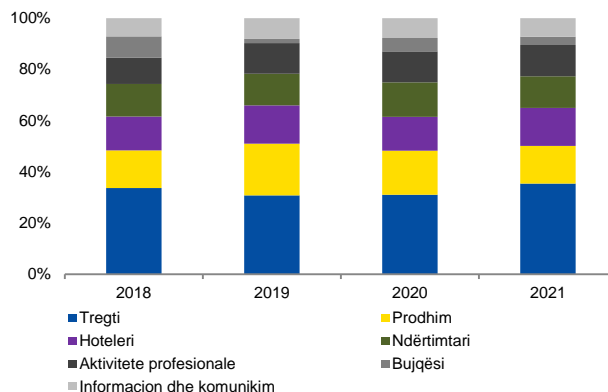
Burimi: ASK (2022)

Grafik 9. Regjistri i bizneseve

Burimi: ASK (2022)

Grafik 10. Struktura e ndërmarrjeve të reja

Burimi: ASK (2022)

0.7 pikë përqindje. Shkalla e ulët e pjesëmarrjes në fuqinë punëtore i atribuohet deri në një masë popullsisë relativisht të re (nxënës, studentë), si dhe kategorisë së punonjësve të dekurajuar, amviseve dhe personave të tjerë, të cilët nuk janë aktivë në kërkim të një pune.

Bazuar në Anketën e Fuqisë Punëtore, shkalla mesatare e punësimit⁹ rezultoi të jetë 29.3 përqind, që paraqet një rritje të lehtë prej 0.2 pikë përqindje krahasuar me mars 2020. Shkalla e punësimit, rezultoi të jetë më e lartë se meshkujt kundrejt femrave, ku 42.8 përqind e meshkujve në moshë pune ishin të punësuar kundrejt 15.9 përqind të femrave. Sipas rezultateve të anketës, shkalla e punësimit të gjinia femërore ka shënuar rritje prej 1.8 pikë përqindje, ndërsa të gjinia mashkullore është shënuar rënie prej 1.2 pikë përqindje.

Sipas grup-moshave, popullsia e moshës mes 35-44 vjeç ka normën më të lartë të punësimit (39.9 përqind), përderisa grup-mosha 15-24 vjeç ka normën më të ulët të punësimit (12.0 përqind). Sipas nivelit arsimor, shkalla më e lartë e punësimit rezultoi të jetë në mesin e fuqisë punëtore me edukim të lartë, pasuar nga arsimit mesëm profesional dhe gjimnazi. Punëtorët që kishin të përfunduar arsimin e mesëm profesional ishin kryesisht të punësuar në sektorin privat, përderisa punëtorët që kishin të përfunduar arsimin terciar ishin të punësuar kryesisht në sektorin publik.

Diktuar edhe nga struktura e ekonomisë, shkalla e punësimit rezultoi të jetë e koncentruar në sektorin e tregtisë me 16.8 përqind të gjithsej të të punësuarve, pasuar nga sektori i prodhimit me 12.4 përqind, sektori i arsimit me 11.1 përqind, sektori i ndërtimitarisë me 9.4 përqind, etj. Krahasuar me vitin 2020, të dhënat tregojnë se ka rritje të pjesëmarrjes në strukturën e të punësuarve në prodhim dhe arsim, ndërsa sektori i ndërtimitarisë dhe ai i tregtisë kanë shënuar rënie.

Përkundër rritjes së aktivitetit ekonomik, statistikatat zyrtare të tregut të punës në Kosovë tregojnë se shkalla mesatare e papunësisë¹⁰ në mars 2021 ishte 25.8 përqind, një nivel pak më i lartë krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit 2020 (25.0 përqind) por nivel i përafërt me vitin 2019 (25.7 përqind). Rritja e aktivitetit ekonomik nuk rezultoi të jetë përkthyer në përmirësim të shkallës së papunësisë në vend. Në baza gjinore, tregu i punës në Kosovë karakterizohet me një shkallë më të lartë të papunësisë te femrat (29.7 përqind), me grup-moshën e femrave të reja të cilat kanë shkallën më të lartë të papunësisë (53.5 përqind), ndërsa të meshkujt shkalla e papunësisë është më e ulët (24.2 përqind). Edukimi ka përmirësuar perspektivat në tregun e punës në Kosovë. Sipas ASK-së, shkalla e papunësisë ishte më e larta për personat e pashkolluar (rreth 55.4 përqind), ndërsa më e ulët për personat që kishin të përfunduar arsimin terciar (19.2 përqind).

3.2. Sektori fiskal

Të hyrat buxhetore¹¹ në vitin 2021 arritën vlerën neto prej 2.20 miliardë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 27.1 përqind. Ndërsa shpenzimet buxhetore¹² arritën vlerën prej 2.27 miliardë euro, që paraqet rritje vjetore prej 2.3 përqind. Rrjedhimisht, deficitin primar buxhetor ishte dukshëm më i ulët krahasuar me vitin e kaluar duke rënë në 0.9 përqind të BPV-së nga 7.6 përqind sa ishte në vitin 2020.

Në kuadër të të hyrave tatimore, të gjitha kategoritë kanë shënuar rritje. Rritja më e lartë është shënuar te të hyrat tatimore indirekte, të cilat arritën vlerën prej 1.66 miliardë euro apo 30.8 përqind më shumë krahasuar me vitin 2020. Të hyrat tatimore direkte shënuan rritje prej 28.0 përqind dhe arritën vlerën 342.2 milionë euro. Të hyrat jotatimore shënuan rritje prej 12.6 përqind dhe arritën vlerën 252.6 milionë euro.

⁹ Shkalla e punësimit paraqet përqindjen e popullsisë në moshë pune që është e punësuar.

¹⁰ Shkalla e papunësisë është përqindja e fuqisë punëtore, që nuk është e punësuar.

¹¹ Në kuadër të të hyrave buxhetore nuk përfshihen të hyrat nga financimi.

¹² Në kuadër të shpenzimeve buxhetore nuk përfshihen pagesat për financim.

Rritja e shpenzimeve buxhetore prej 2.3 përqind ishte më e ulët krahasuar me vitin 2020 kur ishte shënuar rritje prej 6.7 përqind. Kategoria që shënoi rritje më të lartë të shpenzimeve ishte ajo e shpenzimeve kapitale të cilat shënuan rritje prej 10.8 përqind, ndërsa shpenzimet rrjedhëse shënuan rritje prej 0.6 përqind. Në kuadër të shpenzimeve rrjedhëse, subvencionet dhe transferet shënuan rënie për 2.9 përqind dhe arritën vlerën prej 842.7 milionë euro. Shpenzimet qeveritare për paga shënuan rritje prej 1.0 përqind dhe arritën vlerën prej 667.3 milionë euro, ndërsa shpenzimet qeveritare për mallra dhe shërbime (përfshirë shpenzimet komunale) shënuan rritje për 9.6 përqind dhe arritën vlerën 327.8 milionë euro.

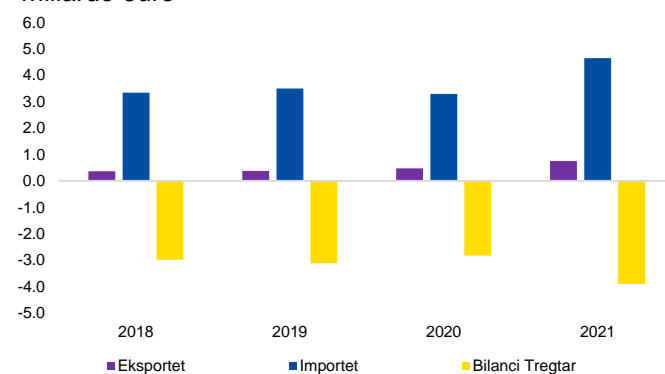
Borxhi publik në vitin 2021 ka arritur në 1.7 miliardë euro që është për 13.1 përqind më i lartë krahasuar me vitin 2020. Si përqindje e BPV-së, borxhi publik ka arritur në 23.3 përqind nga 22.4 përqind sa ishte në 2020. Rritja e borxhit publik i atribuohet rritjes së borxhit të brendshëm prej 15.0 përqind (i cili ka arritur në 1.1 miliardë euro), si dhe rritjes së borxhit të jashtëm publik prej 9.6 përqind. Borxhi i jashtëm publik ka arritur nivelin prej 576.4 milionë euro apo 34.3 përqind e gjithë borxhit publik. Në vitin parapandemik 2019, niveli i borxhit publik ndaj BPV-së ishte 17.6 përqind, kundrejt një mesatare pesëvjeçare prej 14.9 përqind. Rritja e borxhit publik para përhapjes së pandemisë është rritur me ritëm më të ngadalësuar nëse krahasohet me dy vitet e fundit, dinamikë që i atribuohet kryesisht rritjes së nevojave për të financuar bizneset dhe ndihmuar ekonominë familjare për tejkalim të krizës shëndetësore dhe ekonomike.

Në vitin 2021, vlera e shpallur në ankande arriti vlerën prej 335.0 milionë euro që është për 11.3 përqind më pak krahasuar me vitin 2020, përderisa shuma e pranuar ishte 306.8 milionë euro apo 17.1 përqind më pak krahasuar me vitin 2020. Edhe kërkesa për të investuar në bono dhe obligacione qeveritare ishte më e ulët për 11.9 përqind, ndërkohë që edhe norma mesatare e interesit në Letrat me Vlerë të Qeverisë së Kosovës shënoj rënie duke arritur në 2.07 përqind krahasuar me 2.12 përqind sa ishte në vitin 2020. Rënia e normës së interesit ndërlidhet me vazhdimin e rritjes së pjesëmarrjes së letrave me vlerë afatgjatë. Përderisa në të kaluarën struktura e Letrave me Vlerë të Qeverisë së Kosovës dominohej nga bonot e Thesarit me afat maturimi më të shkurtër, në vitin 2021 kategoritë kryesore ishin obligacionet me afat maturimi prej mbi tre vitesh.

3.3. Sektori i jashtëm

Deficiti i llogarisë rrjedhëse në vitin 2021 është rritur për 42.5 përqind, duke shënuar vlerën prej 673.0 milionë euro. Në raport me BPV-në, deficiti i llogarisë rrjedhëse ishte 8.6 përqind (7.0 përqind në vitin 2020). Kjo rritje e deficitit të llogarisë rrjedhëse ishte si rezultat i rritjes së deficitit të mallrave për 38.3 përqind. Në anën tjetër, bilanci pozitiv i shërbimeve ishte për 176.7 përqind më i lartë si dhe të ardhurat dytësore dhe ato parësore shënuan rritje për 5.9 përkatësisht 5.5 përqind. Në vitin para pandemik 2019, deficiti i llogarisë rrjedhëse ndaj BPV-së qëndroi në 5.7 përqind, nga mesatarja prej 7.1 përqind në pesë vitet e fundit.

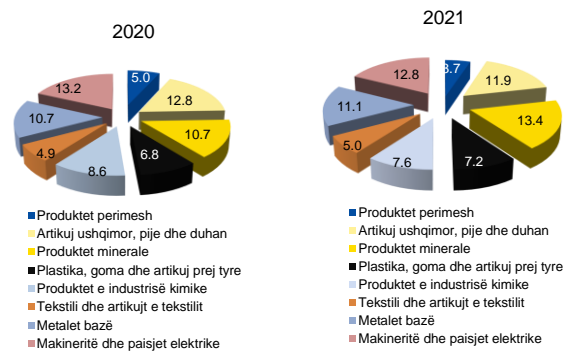
Grafik 11. Eksportet, importet dhe bilanci tregtar, në miliardë euro

Burimi: ASK (2022)

Rritja e importit të mallrave si pasojë e rritjes së kërkesës vendore por edhe të çmimeve në tregjet ndërkombëtare, ka ndikuar që deficitin në tregtinë e mallrave¹³ të shënoj rritje prej 38.3 përqind (9.4 përqind rënie në vitin 2020) dhe të arrijë në rreth 3.9 miliardë euro (grafik 11). Në raport me BPV-në, deficitin tregtar i mallrave ishte 50.4 përqind (41.7 përqind në vitin 2020). Vlera e importit të mallrave arriti në 4.7 miliardë euro, që përkon me një rritje vjetore prej 41.1 përqind (5.7 përqind rënie në vitin 2020). Rritje më e lartë është shënuar tek importi i produkteve minerale, metalet bazë, produkteve të plastikës, etj. (grafik 12).

Grafik 12. Struktura e importeve sipas kategorive, në përqindje

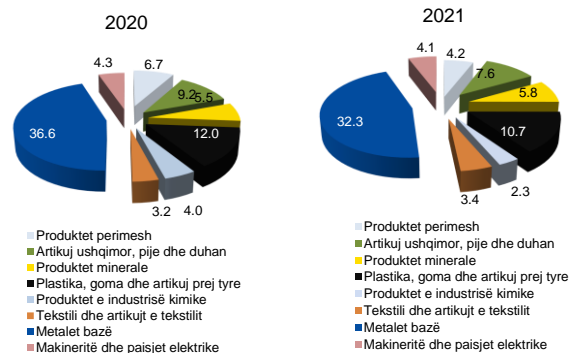

Burimi: ASK (2022)

Gjatë vitit 2021 eksporti i mallrave ka shënuar rritje prej 57.8 përqind (23.8 përqind rritje në vitin 2020) dhe ka arritur në 749.7 milionë euro. Rritja e eksportit të mallrave ka ndodhur si rezultat i rritjes së kërkesës së jashtme por edhe rritjes së çmimeve në tregjet ndërkombëtare. Ngjashëm me importin e mallrave, edhe tek eksporti rritja më e lartë u shënuar tek eksporti i metaleve bazë, produktet e plastikës, produktet minerale, etj. (grafik 13).

Në kuadër të bilancit të pagesave, tregtia me shërbime ishte komponenta që shënoj rritjen më të madhe, si pasojë e lehtësimit të masave kufizuese të ndërmarrja për të menaxhuar me krizën shëndetësore. Bilanci në tregtinë e shërbimeve shënoj vlerën prej 1.1 miliardë euro (391.6 milionë euro në vitin 2020). Vlera e eksportit të shërbimeve u dyfishua duke arritur në 2.0 miliardë euro nga 994.9 milionë euro në vitin 2020.

Grafik 13. Struktura e eksporteve sipas kategorive, në përqindje

Burimi: ASK (2022)

Eksporti i shërbimeve ka një pjesëmarrje të lartë në BPV-në e vendit dhe përbëhet kryesisht nga shpenzimet e diasporës gjatë qëndrimit të tyre në Kosovë. Pra, rritja e vizitave të diasporës në Kosovë për shkak të lehtësimit të masave kufizuese, ka ndikuar që eksporti i shërbimeve të udhëtimit të shënoj vlerën prej 1.5 miliardë euro apo 137.3 përqind më shumë krahasuar me vitin 2020. Po ashtu edhe eksporti i shërbimeve të transportit, eksporti i shërbimeve kompjuterike si dhe eksporti i shërbimeve të ndërtimit u karakterizuan me rritje dy shifrore. Në anën tjetër, importi i shërbimeve shënoj rritje prej 44.3 përqind dhe arriti në 870.7 milionë euro. Edhe tek importi i shërbimeve, rritja më e lartë është shënuar tek importi i shërbimeve të udhëtimit (67.6 përqind), pasuar nga importi i shërbimeve të transportit (58.7 përqind), shërbimeve pensionale dhe të sigurimit (27.5 përqind), etj.

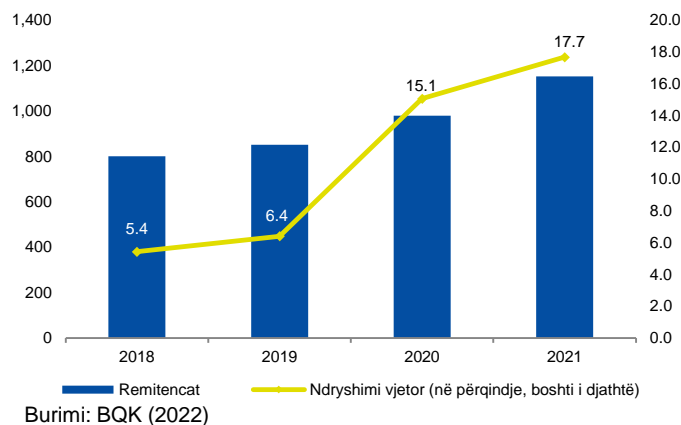
¹³ Burimi i të dhënave për eksportin dhe importin e mallrave në Kosovë është Agjencia e Statistikave të Kosovës.

Llogaria e të ardhurave parësore, shënoi rritje prej 5.5 përqind kryesisht si rezultat i rritjes së të ardhurat nga kompensimi i punëtorëve¹⁴ prej 0.3 përqind ndërkohë që edhe të ardhurave nga investimet e kompanive të huaja që operojnë në Kosovë shënuan rënie prej 11.0 përqind. Bilanci i të ardhurave dytësore shënoi rritje për 5.9 përqind, që i atribuohet kryesisht nivelit më të lartë të remitencave. Remitencat e pranuar në Kosovë, që njëherësh paraqesin edhe kategorinë më të madhe në kuadër të llogarisë së të ardhurave dytësore, shënuan vlerën prej 1.15 miliard euro në vitin 2021, që paraqet një rritje vjetore prej 17.7 përqind (grafik 14). Në vitin parapandemik 2019, remitencat shënuan vlerën prej 851.5 milionë euro, një rritje vjetore prej 6.4 përqind, që njëherësh reflekton edhe rritjen mesatare pesëvjeçare të kësaj komponente (6.8 përqind).

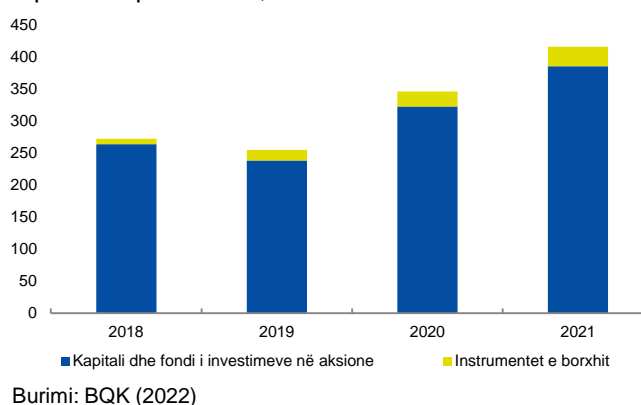
Ky përshpejtim i rritjes së remitencave ka ardhur përkundër faktit se edhe vendet ku janë të koncentruar diaspora kosovare janë goditur nga kriza e pandemisë. Sa i përket kanaleve të transferimit të remitencave, pjesa dërmuese e remitencave (57.6 përqind) kanë ardhur përmes agjencive për transfer të mjeteve, të cilat shënuan një rënie të lehtë prej 1.2 përqind. Remitencat përmes bankave shënuan rritje prej 26.5 përqind, ndërsa si rezultat i hapjes së kufirit, remitencat përmes 'kanalit joformal' shënuan rritje për 86.3 përqind. Remitencat në Kosovë vijnë kryesisht nga Gjermania dhe Zvicra, vende këto nga të cilat u dërguan 39.2 përkatësisht 18.9 përqind e gjithsej remitencave. Një pjesë e konsiderueshme e remitencave është pranuar edhe nga SHBA-të (7.2 përqind e gjithsej remitencave).

Investimet e Huaja Direkte (IHD) arritën vlerën prej 415.3 milionë euro, që paraqet një rritje prej 20.1 përqind (rritje prej 35.8 përqind në vitin 2020 dhe rënie prej 6.4 përqind në vitin 2019). Në kuadër të strukturës së IHD-ve, investimet në kapital dhe fond të investimeve në aksione shënuan rritje prej 19.6 përqind ndërsa investimet në instrumente të borxhit shënuan rritje prej 27.4 përqind (grafik 15). Rritje e IHD-ve u evidentua kryesisht në sektorin e patundshmërive (91.3 përqind rritje), informacionit dhe komunikimit, ndërtimit, etj. Në anën tjetër, sektori i furnizimit me energji elektrike dhe ai i xehetarisë kanë shënuar rënien më të lartë të investimeve.

Grafik 14. Remitencat, në milionë euro

Grafik 15. Struktura e investimeve të huaja direkte sipas komponenteve, në milionë euro

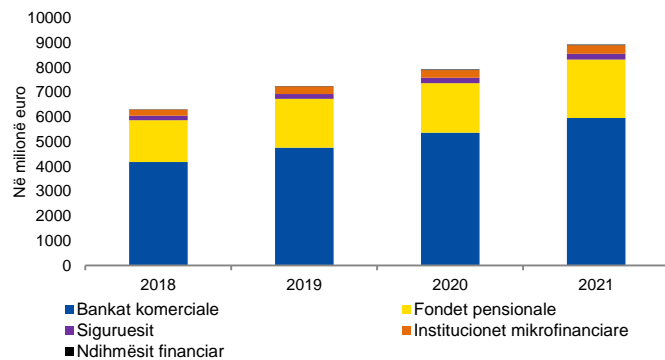
¹⁴ Kompensimi i punonjësve përfshin pagat, mëditjet dhe beneficionet e tjera të pranuar nga punëtorët rezidentë jashtë vendit. Në këtë kontekst, ky zë përfshin punëtorët sezonalë apo punëtorët tjerë afatshkurtër (më pak se një vit) dhe punëtorët kufitarë të cilët qendrën e interesit ekonomik e kanë në ekonominë e tyre.

3.4. Sektori financiar

3.4.1 Karakteristikat e përgjithshme

Sistemi financiar shënoi rritje të përshpejtuar të aktivitetit gjatë vitit 2021, përkundër pasigurive të vazhdueshme rreth pandemisë Covid-19 dhe aplikimit të disa masave kufizuese gjatë pjesës më të madhe të vitit. Vlera e gjithsej asetëve të sistemit financiar të Kosovës arriti në 8.93 miliardë euro në dhjetor 2021, që përkon me rritje vjetore prej 12.7 përqind, përkatësisht 4.0 pikë përqindje më e lartë krahasuar me vitin paraprak (grafik 16). Sektori bankar vazhdon të ketë kontributin kryesor në zgjerimin e aktivitetit të sistemit financiar në vend.

Grafik 16. Vlera e asetëve të sistemit financiar të Kosovës

Burimi: BQK (2022)

Sa i përket numrit të institucioneve financiare, gjatë vitit 2021 u shtua vetëm numri i institucioneve mikrofinanciare dhe institucioneve financiare jobankare, nga 29 sa ishin në vitin e kaluar në 30 këtë vit. Ndërsa, numri i siguruesve u zvogëlua në 12 për shkak të revokimit të licencës së një prej siguruesve. Numri i ndihmësve financiarë (këmbimoreve), me pjesëmarrje marginale në asetet e sistemit financiar prej 0.3 përqind, u zvogëlua në 53 nga 57 vitin e kaluar (tabela 3).

Tabela 3. Numri i institucioneve financiare

Përshkrimi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bankat komerciale	10	10	10	10	11	11
Siguruesit	15	15	14	13	13	12
Fondet pensionale	2	2	2	2	2	2
Ndihmësit financiar	40	43	50	50	57	53
Ndërmjetësuesit në sigurime	16	16	16	18	18	19
Institucionet mikrofinanciare dhe financiare jobankare	22	25	29	29	29	30

Burimi: BQK (2022)

3.4.2 Sektori Bankar

Asetet

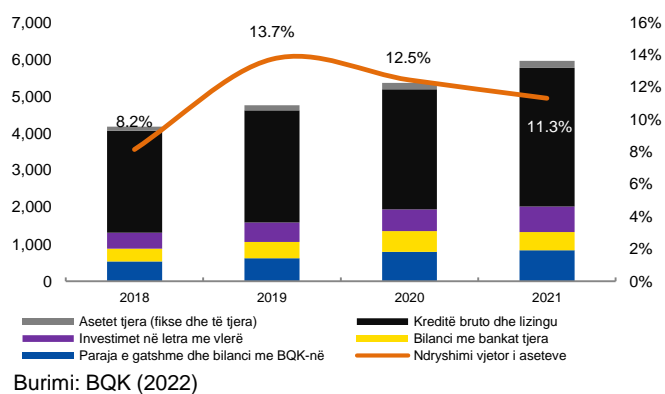
Asetet e sektorit bankar në vitin 2021 shënuan rritje vjetore dyshifrore prej 11.3 përqind, duke arritur vlerën prej 5.96 miliardë euro (grafik 17). Rritja, përkundër që e theksuar, ishte më e ngadalësuar krahasuar me rritjen prej 12.5 përqind në vitin 2020. Rritja e asetëve u mbështet nga rritja e theksuar e burimeve të financimit të sektorit, konkretisht nga depozitat. Në kuadër të asetëve, kreditimi dhe investimet në letra me vlerë, ishin zërat e vetëm që u karakterizuan me ritëm të përshpejtuar të rritjes vjetore. Kreditimi, si aktiviteti kryesor i sektorit, shënoi dyfishim të rritjes vjetore, si dhe rritjen më të lartë në dhjetë vitet e fundit, i mbështetur kryesisht përmes depozitave të ekonomive familjare (tabela 4).

Pozicioni i letrave me vlerë shënoi rritje vjetore të përshpejtuar prej 17.2 përqind krahas rritjes prej 11.0 përqind në vitin paraprak. Paraja e gatshme dhe bilanci me BQK-në shënuan ngadalësim të rritjes vjetore në 6.2 përqind nga 27.0 përqind në vitin paraprak. Zëri i vetëm me rënie ishte bilanci me bankat komerciale i cili u zvogëlua për 11.8 përqind nga rritja për 27.6 përqind në vitin e kaluar, ku kryesisht u zvogëluan depozitat e mbajtura në bankat komerciale jashtë vendit.

Këto dinamika sygjerojnë se bankat, në vend që t'i mbajnë mjetet në formë të rezervave, i kanë investuar ato, duke reflektuar përmirësimin e perspektivës së aktivitetit ekonomik në vend.

Shkalla e koncentrimin në sektorin bankar ka vazhduar rënien tutje edhe gjatë këtij viti, duke reflektuar presionet e konkurrencës në rritje përbrenda sektorit bankar. Konkretisht, asetet e tri bankave më të mëdha kanë zbritur peshën në 52.5 përqind të aseteve të sektorit nga 55.8 përqind në vitin paraprak. Gjithashtu, indeksi Herfindal-Hirschman për asetet e sektorit bankar zbriti në 1,416 nga 1,466 në vitin e kaluar. Sipas, Anketës së Kreditimit Bankar, rritja e presioneve të konkurrencës vazhdimisht paraqitet si faktor kyç në ofertën e aplikuar nga bankat.

Grafik 17. Asetet e bankave komerciale, ndryshimet vjetore, në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

Tabela 4. Struktura e aseteve të sektorit bankar

Përshkrimi	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)
Paraja e gatshme dhe bilanci me BQK-në	457.3	12.6%	499.4	12.9%	541.8	12.9%	622.5	13.1%	790.6	14.8%	839.9	14.1%
Bilanci me bankat komerciale	342.0	9.4%	296.6	7.7%	340.8	8.1%	440.6	9.3%	562.2	10.5%	496.1	8.3%
Letrat me vlerë	510.3	14.0%	486.4	12.6%	430.2	10.3%	526.5	11.1%	584.3	10.9%	685.0	11.5%
Kreditë bruto	2,230.0	61.3%	2,485.5	64.2%	2,755.5	65.8%	3,031.9	63.7%	3,246.6	60.6%	3,748.6	62.9%
Asetet Fikse	58.5	1.6%	60.1	1.6%	79.6	1.9%	98.9	2.1%	116.4	2.2%	127.4	2.1%
Asetet Tjera	39.0	1.1%	41.8	1.1%	37.5	0.9%	40.1	0.8%	53.2	1.0%	62.7	1.1%
Gjithsej	3,637.1	100%	3,869.8	100%	4,185.5	100%	4,760.5	100%	5,353.4	100%	5,959.6	100%

Burimi: BQK (2022)

Kreditë

Portofoli kreditor i sektorit bankar u zgjerua për 15.5 përqind në vitin 2021, duke arritur vlerën prej 3.75 miliardë euro (grafik 18). Pozita e favorshme e likuiditetit, si dhe rimëkëmbja e fuqishme ekonomike e mbështetur nga remitencat dhe vizitat e shumta të diasporës pas përmirësimit të gjendjes pandemike ndikuan në rritjen e theksuar të kreditimit. Sipas Anketës së Kreditimit Bankar, dinamikat e aktivitetit kreditues në vitin 2021 u ndikuan pozitivisht si nga oferta ashtu edhe nga kërkesa kreditore, por kërkesa për kredi ishte nxitësi kryesor. Përveç tremujorit të tretë ku kishte rritje të ulët të kërkesës, të ndikuar nga shtrëngimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së pandemisë, përgjatë pjesës tjetër të vitit kishte rritje të theksuar. Oferta kreditore nga bankat u karakterizua me lehtësim përgjatë gjithë vitit, megjithatë në një nivel të ulët. Dinamikat dhe perspektiva e tregut në vend ndikuan në perceptim të rrezikut në ulje, që së bashku me mbështetjen e FKGGK-së në kreditim të NVM-ve dhe rritjen e presioneve të konkurrencës nga bankat ishin faktorë kyç shtesë që diktuan ndryshimet në ofertën kreditore.¹⁵

Kreditë ndaj ndërmarrjeve shënuan rritje vjetore prej 13.1 përqind (grafik 19). Të gjithë sektorët ekonomikë shënuan rritje të kreditimit, me përjashtim të sektorit të bujqësisë që shënoi rënie vjetore prej 6.8 përqind. Sektori i shërbimeve financiare, i prodhimit dhe i tregtisë u rritën për 29.9 përqind, 27.5 përqind dhe 9.6 përqind respektivisht (grafik 21).

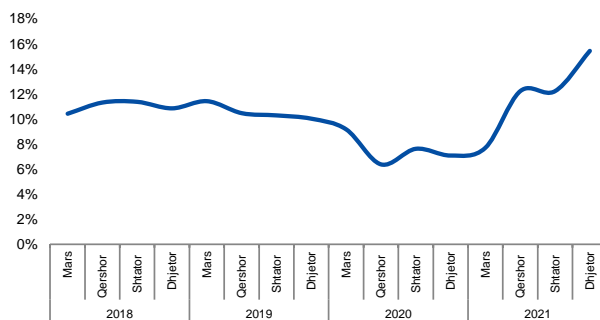
Kreditë e reja ndaj ndërmarrjeve shënuan rritje vjetore prej 10.4 përqind, ku të gjitha nënkategoritë e kredive të reja u karakterizuan me rritje, përveç kategorisë së industrisë. Struktura e kredive të ndërmarrjeve sipas veprimtarive ekonomike vazhdon të mbetet e dominuar

¹⁵ Raporti i Anketës së Kreditimit Bankar dhe Pritjeve të Inflacionit

nga kreditë e destinuar për sektorin e tregtisë, pasuar nga ato për prodhimtari dhe ndërtimtari (grafik 20).

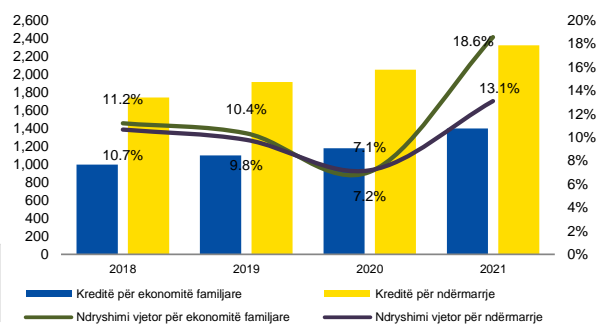
Kreditimi për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në vitin 2021 u mbështet edhe nga Fondi Kosovar për Garanci Kreditorë, shfrytëzimi i të cilit ka shënuar trend të përsheptuar të rritjes. Numri kumulativ i kredive të bankave për NVM-të, të garantuara nga FKGK, arriti në 10,064 në fund të vitit 2021 (6,103 në fund të vitit 2020). Ndër të tjerash, rritja e përsheptuar e garancive u mbështet nga nënshkrimi i marrëveshjes financiare për rritjen e kapitalit garantues me Bankën Gjermane për Zhvillim në vlerë 6 milionë euro. Gjithashtu, në fillim të vitit 2021 filloi implementimi i masave garantuese në kuadër të Pakos për Rimëkëmbjen Ekonomike, e cila përmban rritjen e mbulesës së kredive për NVM-të nga FKGK deri në 80 përqind, ndryshim ky që ndikon në zgjerimin e profileve që mund të përfitojnë nga garancitë. Kryesisht, struktura e kredive të garantuara është përfaqësimit i strukturës së përgjithshme të kredive të sektorit bankar. Krahasuar me vitin paraprak, të gjithë sektorët ekonomikë rritën peshën në gjithsej portofolin e kredive të garantuara, përveç sektorit të shërbimeve i cili zvogëloi të pjesëmarrjes.

Grafik 18. Norma vjetore e rritjes së kredive

Burimi: BQK (2022)

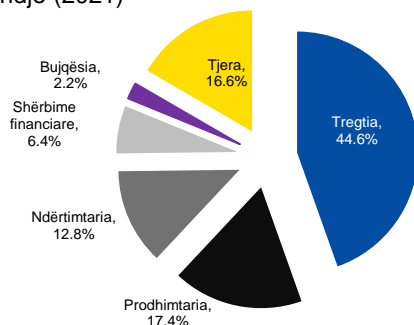
Grafik 19. Kreditë e ndërmarrjeve dhe ekonomive familjare

Burimi: BQK (2022)

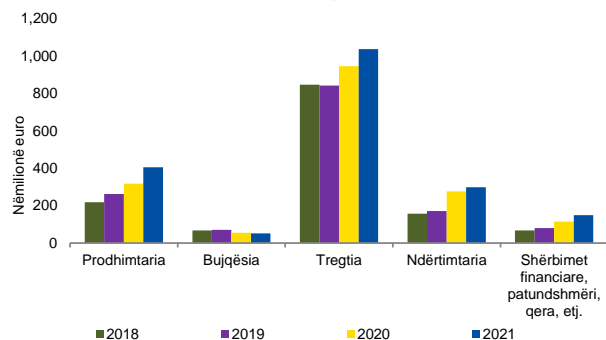
Kreditë për ekonomitë familjare, në vitin 2021 shënuan rritje të përsheptuar vjetore krahasuar me rritjen në dhjetë vitet e fundit. Në dhjetor 2021, rritja vjetore e kredive ndaj ekonomive familjare ishte 18.6 përqind krahasuar me 7.1 përqind në vitin paraprak, të cilat arritën vlerën prej 1.4 miliard euro (grafik 19). Pjesëmarrja e kredive të ekonomive familjare në gjithsej stokun e kredive u rrit për 1 pikë përqindje në 37.3 përqind krahasuar me dhjetorin e vitit 2020.

Grafik 20. Kreditë sipas sektorëve ekonomikë, në përqindje (2021)

Burimi: BQK (2022)

Grafik 21. Stoku i kredive, sipas sektorëve ekonomikë

Burimi: BQK (2022)

Përsheptimi i rritjes së kreditimit të ekonomive familjare i atribuohet në masë të madhe dinamikës së kredive të reja të këtij sektori, të cilat gjatë kësaj periudhe shënuan rritje vjetore prej 45.0 përqind (rënie prej 2.4 përqind në dhjetor 2020). Në kuadër të kredive të reja të ekonomive familjare, rritje të konsiderueshme kishin të dy kategoritë, si ajo për kredi hipotekare ashtu edhe për kredi konsumuese me rritje vjetore prej 56.5 përqind dhe 40.3 përqind. Kjo rritje e kredive të

reja për ekonomitë familjare u ndikua nga përmirësimi i situatës me pandeminë, rrjedhimisht lirimi i masave kufizuese që u karakterizua me rritje të investimeve dhe konsumit të shtyrë nga ekonomitë familjare deri në përmirësim të situatës pandemike, si dhe ndihmat e marra nga pakot lehtësuese të Qeverisë.

Detyrimet dhe burimet vetanake

Struktura e detyrimeve të sektorit bankar dominohet nga depozitat, të cilat në dhjetor 2021 përbënin 82.2 përqind të gjithsej detyrimeve dhe mjeteve vetanake (tabela 5).

Tabela 5. Struktura e detyrimeve të sektorit bankar

Përshkrimi	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)	Milionë euro	Pjesëmarrja (%)
Bilanci nga bankat tjera	59.1	1.6%	67.2	1.7%	108.3	2.6%	67.0	1.4%	90.4	1.7%	113.2	1.9%
Depozitat	2,897.8	79.7%	3,094.5	80.0%	3,362.9	80.3%	3,908.1	82.1%	4,360.9	81.3%	4,901.8	82.2%
Huatë tjera	17.8	0.5%	16.0	0.4%	14.1	0.3%	42.1	0.9%	43.1	0.8%	39.1	0.7%
Detyrimet tjera	203.4	5.6%	184.0	4.8%	169.1	4.0%	179.8	3.8%	206.0	3.8%	220.1	3.7%
Borxhi i ndërvarur	38.4	1.1%	37.4	1.0%	33.5	0.8%	43.4	0.9%	46.9	0.9%	42.3	0.7%
Mjetet vetanake	420.6	11.6%	470.8	12.2%	497.7	11.9%	520.1	10.9%	618.0	11.5%	643.1	10.8%
Gjithsej detyrimet dhe burimeve vetanake	3,637.1	100%	3,869.8	100%	4,185.5	100%	4,760.5	100%	5,365.3	100%	5,959.6	100.0%

Burimi: BQK (2022)

Mjetet vetanake të sektorit bankar u karakterizuan me rritje vjetore të ngadalësuar prej 5.4 përqind krahasuar me rritjen vjetore prej 17.3 përqind në vitin paraprak. Kjo si rezultat i lehtësimit të masës për mos shpërndarjen e dividendës nga fitimet e vitit paraprak, e cila ishte në fuqi deri në tetor të vitit 2021. Rrjedhimisht, fitimi i mbajtur, si kontribuues kyç në ecurinë e pozitës së kapitalit, shënoi rënie prej rreth 18.2 milionë euro në dhjetor 2021 e që kontribuoi në ngadalësim të ritmit të rritjes së burimeve vetanake të sektorit.

Depozitat

Depozitat në sektorin bankar të Kosovës shënuan rritje vjetore prej 12.4 përqind, krahasuar me rritjen prej 11.6 përqind në dhjetor 2020. Depozitat e ekonomive familjare, kategoria që dominon strukturën e gjithsej depozitave në sektorin bankar, përsheptuan rritjen në 14.6 përqind nga 12.9 përqind një vit më parë (grafik 22).

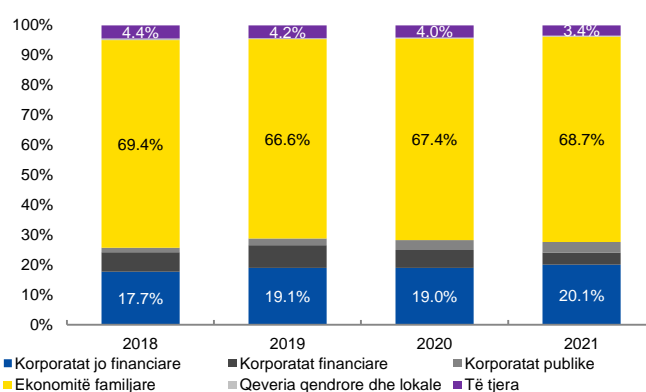
Në të njëjtën periudhë, depozitat e ndërmarrjeve¹⁶ shënuan rritje vjetore po ashtu të përsheptuar prej 19.3 përqind nga 11.1 përqind sa ishin një vit më parë.

Rritja e depozitave, mund t'i atribuohet hezitimit për investim nga subjektet ekonomike, si rezultat i pasigurive të rritura për shkak të dinamikave të pandemisë, dërgesës së lart të remitencave, si dhe numrit të lartë të vizitave të diasporës në vend gjatë këtij viti. Sa i përket strukturës së maturimit të depozitave, në dhjetor 2021 depozitat e transferueshme rritën pjesëmarrjen për 4.1 pikë përqindje në 68.1 përqind, ndërsa depozitat e afatizuara zvogëluan pjesëmarrjen për 4.3 pikë përqindje në 19.0 përqind të gjithsej depozitave.

Normat e interesit

Dallimi në mes të normës mesatare të interesit në kredi dhe asaj në depozita mbeti e njëjtë me vitin paraprak në 4.5 përqind. Norma mesatare e interesit në kredi në dhjetor 2021 u ul në 5.8

Grafik 22. Struktura e depozitave, në përqindje

Burimi: BQK (2022)

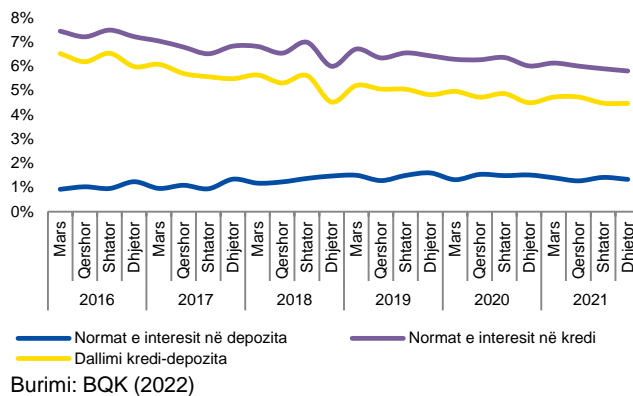
¹⁶ Ndërmarrjet private jofinanciare.

përqind, njëkohësisht edhe norma mesatare e interesit në depozita u zvogëluar për 0.2 pikë përqindje në 1.3 përqind (grafik 23).

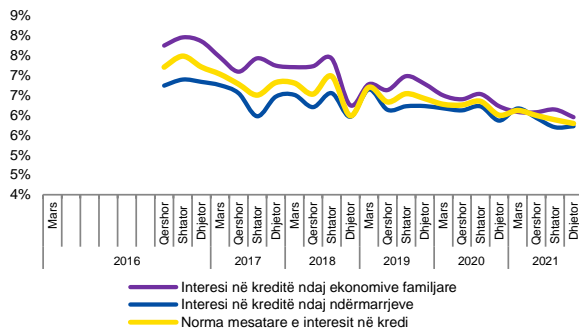
Normat e interesit në kredi

Norma mesatare e interesit në kreditë ndaj ndërmarrjeve u ul në 5.7 përqind nga 5.9 përqind sa ishte në dhjetor 2020 (grafik 24). Në kuadër të kësaj kategorie, norma e interesit në kreditë investuese shënoi rënie, përderisa norma e interesit në kreditë joinvestuese shënoi rritje marginale.

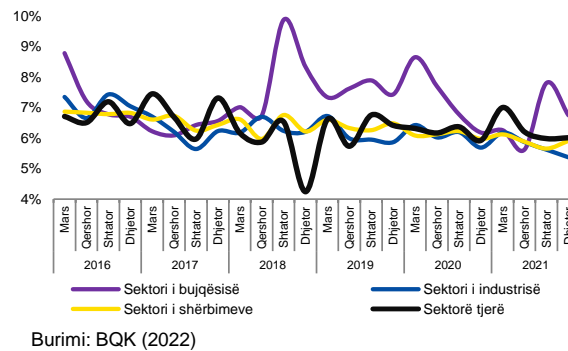
Grafik 23. Norma mesatare e interesit në kredi dhe depozita

Grafik 24. Norma mesatare e interesit në kreditë ndaj ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve

Grafik 25. Norma mesatare e interesit në kredi, sipas sektorëve ekonomikë

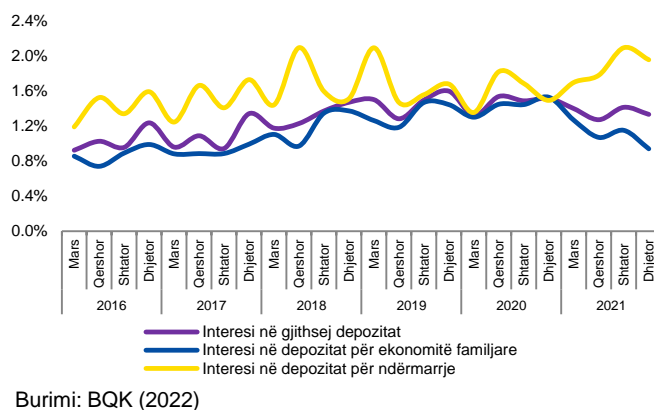

Sipas sektorëve ekonomikë, kreditë për sektorin e bujqësisë dhe për sektorët e tjerë u karakterizuan me rritje të normës së interesit krahasuar me një vit më parë, përderisa norma e interesit për sektorin e industrisë dhe shërbimeve shënoi rënie krahasuar me dhjetorin 2020 (grafik 25).

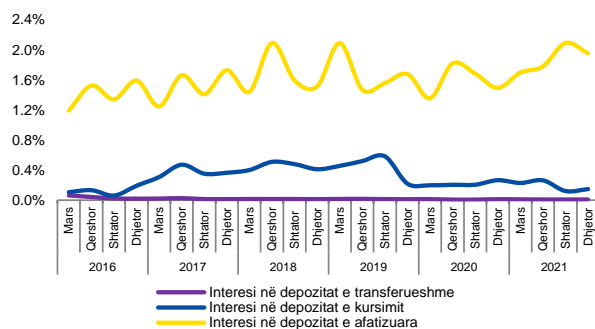
Kreditë për ekonomitë familjare, gjithashtu shënuan rënie të normës mesatare të interesit në 6.0 përqind, nga 6.2 përqind sa ishte në dhjetor 2020.

Norma mesatare e interesit në depozita u karakterizua me rënie (grafik 26). Norma mesatare e interesit në depozitat e ndërmarrjeve u rrit për 0.5 pikë përqindje në 2.0 përqind, ndërsa norma mesatare e interesit në depozitat e ekonomive familjare shënoi rënie prej 0.6 pikë përqindje në 0.9 përqind (grafikët 27 dhe 28).

Grafik 26. Norma mesatare e interesit në depozita

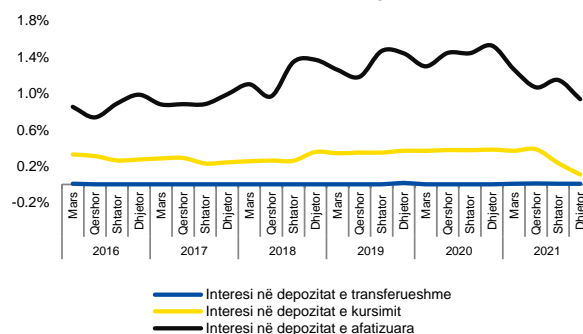

Grafik 27. Norma mesatare e interesit në depozitat e ndërmarrjeve, sipas kategorive

Burimi: BQK (2022)

Grafik 28. Norma mesatare e interesit në depozitat e ekonomive familjare, sipas kategorive

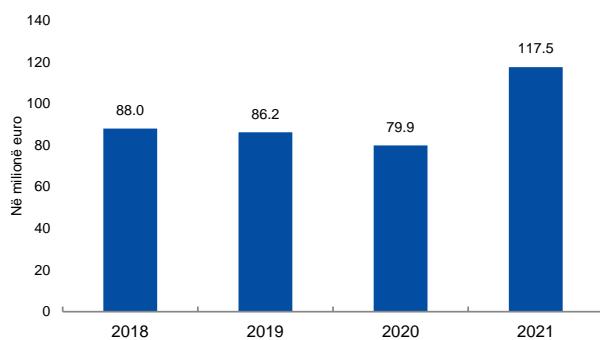

Burimi: BQK (2022)

Performanca e sektorit bankar

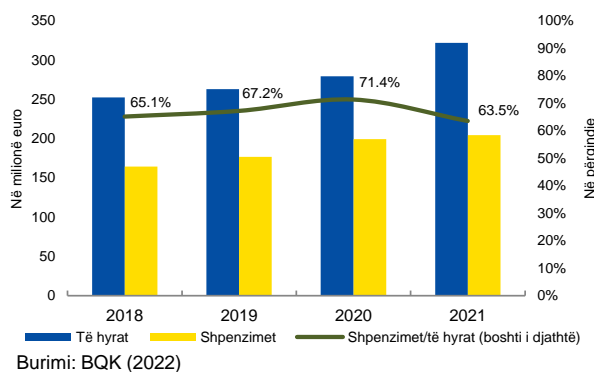
Sektori bankar, përkundër përballjes me sfidat e nxitura nga pandemia COVID-19, e mbylli vitin 2021 me rezultat financiar pozitiv. Profiti neto i realizuar në vitin 2021 ishte 117.5 milionë euro, apo 47.1 përqind më i lartë se në vitin paraprak (grafik 29).

Grafik 29. Profiti neto i sektorit bankar, në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

Grafik 30. Të hyrat dhe shpenzimet e sektorit bankar

Burimi: BQK (2022)

Rritja e konsiderueshme e profitit të sektorit bankar gjatë kësaj periudhe kryesisht i atribuohet rritjes së përsheptuar të të hyrave krahasuar me rritjen e ngadalësuar të shpenzimeve. Të hyrat e sektorit bankar arritën vlerën prej 322.1 milionë eurosh dhe u karakterizuan me rritje vjetore prej 15.4 përqind (grafik 30).

Kontributin kryesor në rritjen e të hyrave e kishin të hyrat nga jointeresi, gjegjësisht, të hyrat nga tarifat e komisionet që ndër të tjera, mund të jetë ndikuar edhe nga rritja e evidentuar vjetore e numrit dhe vlerës së transaksioneve kundrejt vitit paraprak. Njëkohësisht, edhe të hyrat nga interesi shënuan rritje të theksuar krahasuar me vitin e kaluar, kryesisht të hyrat nga kreditë.

Shpenzimet e sektorit bankar arritën vlerën në 204.6 milionë euro dhe u karakterizuan me rritje vjetore prej 2.6 përqind që paraqet një rritje të ngadalësuar në krahasim me vitin paraprak (rritje vjetore prej 12.7 përqind në dhjetor 2020) (grafik 30). Në ngadalësimin e ritmit të rritjes së shpenzimeve ndikoi rënia e shpenzimeve të jointeredit, saktësisht uljes së provizioneve të mbajtura për humbjet e mundshme nga kreditë. Përderisa, me rritjen më të lartë u karakterizuan shpenzimet e përgjithshme dhe administrative.

Rritja më e lartë e të hyrave krahasuar me rritjen e shpenzimeve ndikoi që raporti i shpenzimeve ndaj të hyrave të sektorit të ulët në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit paraprak (grafik 30). Treguesit e profitabilitetit ndërruan kahjen e trendit rënës të tri viteve të fundit duke shënuar

rritje, ku Kthimi në Mesataren e Aseteve (KMA) dhe Kthimi në Mesataren e Kapitalit (KMK) arritën në 2.3 përqind dhe 19.5 përqind (grafik 31).

Treguesit e shëndetit financiarë

Rimëkëmbja e fuqishme ekonomike si dhe vazhdimi i masave lehtësuese të ristrukturimit të kredive kanë ndikuar, që rreziku i rritur kreditor si rezultat i zhvillimeve pandemike të mos materializohet. Raporti i kredive joperformuese ndaj gjithsej kredive në tremujorin e parë të vitit 2021 qëndroi në 2.7 përqind, i cili vijoi duke u ulur përgjatë vitit, ku në dhjetor 2021 zbriti në 2.3 përqind për 0.4 pikë përqindje më e ulët sesa në vitin paraprak. Qasja mbështetëse e bankave kundrejt nevojave të klientëve të vet, monitorimi vigjilent i performancës së klientëve, si dhe nga rimëkëmbja ekonomike si pasojë e zhvillimeve pozitive globale dhe rritjes së remitencave ndikuan në përmirësimin e performancës së pagesës. Vlera e kredive joperformuese u zvogëlua për 2.6 përqind në krahasim me vitin paraprak.

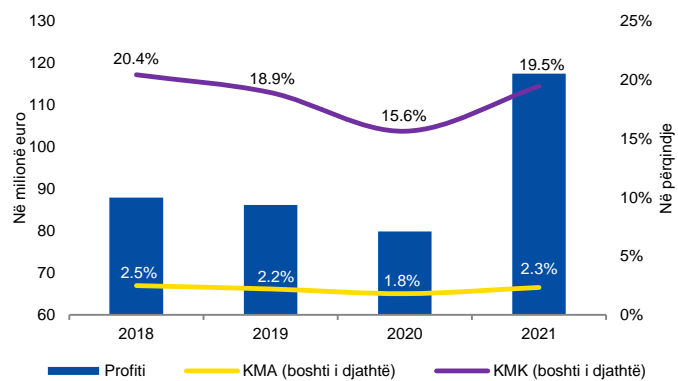
Sidoqoftë, pritjet afatmesme sygjerojnë rritje deri në një masë të kredive joperformuese si pasojë e stabilizimit të ekonomisë, rrjedhimisht uljes së kërkesës si pasojë e përfundimit të masave lehtësuese dhe rritjes së inflacionit gjatë vitit në vazhdim. Në dhjetor 2021, raporti i kredive joperformuese ndaj gjithsej stokut të kredive vazhdoi të jetë më i ulët në krahasim me vendet e Ballkanit Perëndimor. Njëkohësisht, raporti i mbulueshmërisë së kredive joperformuese me provizione arriti në nivel prej 151.0 përqind (grafik 32).

Sektori bankar vazhdon të ketë nivel dhe cilësi të lartë të kapitalit. Tërheqja e rekomandimi i BQK-së për mos shpërndarjen e dividendës - si masë për menaxhimin e pasojave të mundshme nga pandemia - gjatë tremujorit të katërt të këtij viti ndikoi që kapitali i sektorit të shënoi rënie. Në anën tjetër, asetet e peshuara me rrezik shënuan rritje të theksuar, si rezultat i rritjes së përshpejtuar të kreditimit. Këto dinamika u reflektuan në rënie të treguesit të mjaftueshmërisë së kapitalit në 15.3 përqind nga 17.4 përqind në vitin paraprak, megjithatë ky tregues qëndron mbi minimumin e kërkuar rregullator prej 12 përqind. Pozita e likuiditetit të sektorit bankar mbetet në nivel të lartë. Raporti i mjeteve likuide ndaj detyrimeve afatshkurtra arriti në 37.4 përqind, që është lartë mbi minimumin e kërkuar rregullator prej 25.0 përqind.

3.4.3 Sektori pensional

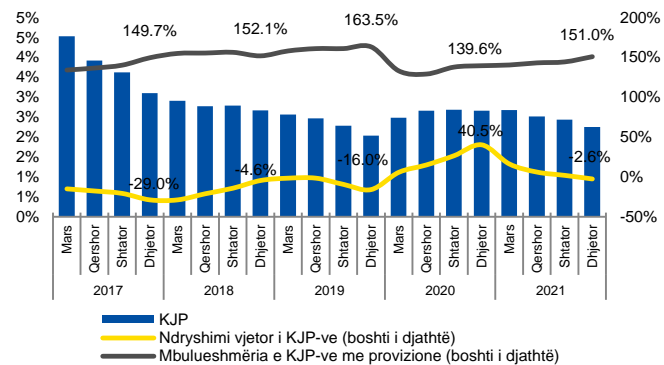
Sektori pensional në vitin 2021 u karakterizua me rritje të theksuar të aktivitetit kundrejt vitit paraprak. Vlera e aseteve arriti në 2.36 miliardë euro në fund të vitit 2021, që përkon me një rritje vjetore prej 18.2 përqind (grafik 33).

Grafik 31. Treguesit e profitabilitetit të sektorit bankar

Burimi: BQK (2022)

Grafik 32. Treguesit e kualitetit të portofolios kreditorë dhe norma e rritjes së KJP-ve

Burimi: BQK (2022)

Kjo rritje i atribuohet kthimit të lartë nga investimet, si dhe rritjes së arkëtimeve prej kontributdhënësve. Rritja e shkallës së vaksinimit dhe rimëkëmbja ekonomike në nivel global ndikuan në përmirësimin e performancës së tregjeve globale, që ndikoi në rritjen e kthimit nga investimet edhe për sektorin pensional të Kosovës. Kthimi bruto nga investimet e sektorit pensional të Kosovës në vitin 2021 arriti vlerën rekorde që prej fillimit të funksionimit prej 228.4 milionë euro, dhe rritje të theksuar të çmimit për njësi krahasuar me vitin e kaluar. FKPK realizoi kthim bruto nga investimet në vlerë prej 227.3 milionë euro, me çmim të njësisë prej 1.72 euro nga 1.56 euro sa ishte në ditën e fundit të muajit dhjetor 2020. FSKP-ja gjatë vitit 2021 realizoi kthim bruto në investime në vlerë prej 1.1 milionë euro, përderisa çmimi i njësisë u rrit në 202.86 euro nga 184.38 euro sa ishte në fund të dhjetorit 2020.

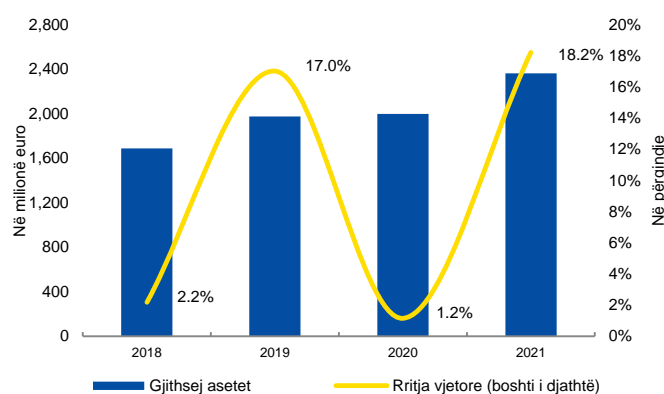
Vlera e kontributeve të reja të arkëtuara gjatë vitit 2021 shënoi rritje për 9.8 përqind, dhe arriti në 214.0 milionë euro (194.9 milionë euro në vitin 2020). Vlera e arkëtimeve të FKPK-së arriti në 213.5 milionë euro, ndërsa ajo e FSKP-së arriti në 546.4 mijë euro.

FKPK-ja dominon asetet e sektorit pensional me pjesëmarrje prej 99.6 përqind. FKPK-ja gjatë vitit 2021 ka rritur nivelin e investimeve në tregun e jashtëm, kundrejt tkurrjes së investimeve në tregun e brendshëm.

Investimet në tregun e jashtëm shënuan rritje vjetore prej 33.7 përqind duke arritur vlerën në 1.81 miliard euro, kryesisht në fonde investuese. Kurse, tkurrja e investimeve brenda vendit erdhi si rezultat i rënies së investimeve në certifikata të depozitit në bankat komerciale për 65.4 përqind (grafik 34). Në rënie e investimeve brenda vendit, përkatësisht zvogëlimit të parasë së mbajtur në sektorin bankar në formë të certifikatave të depozitit ka ndikuar dhe tërheqja e 10% të mjeteve të trustit në fund të vitit të kaluar, por që është kompensuar më pas prej kthimit në investime dhe kontributeve të arkëtuara. Për më tepër, normat e interesit në depozita në vitet e fundit janë mjaft të ulëta, duke ulur incentivën për të investuar në instrumente siç janë certifikatat e depozitit. Investimet në instrumentin e Letrave me Vlerë të

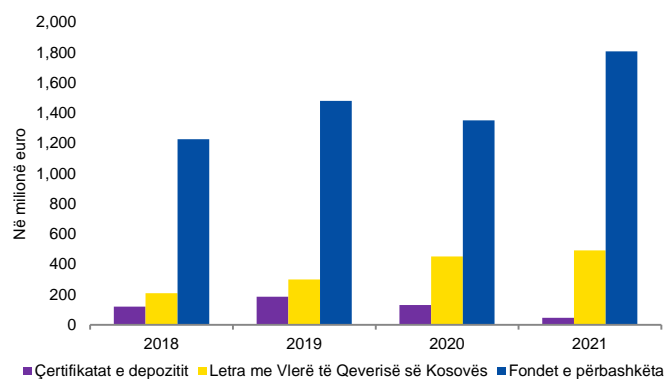
Qeverisë së Kosovës, shënuan rritje vjetore më të ngadalësuar (prej 9.0 përqind) kundrejt vitit paraprak (50.8 përqind), e që reflekton politikat e Qeverisë të Kosovës në emetimin të borxhit të brendshëm, si dhe konkurrencës prej sektorit bankar (që ka rritur investimin në këtë instrument krahasuar me gjendjen në vitin e kaluar). Sektori pensional vazhdon të ketë pjesëmarrjen më të lartë të blerjes së Letrave me Vlerë të Qeverisë së Kosovës. Ngjashëm me FKPK-në edhe mjetet e investuara prej FSKP-së, në masën më të madhe ishin të alokuara në sektorin e jashtëm (79.3 përqind). Investimet brenda vendit shënuan rënie vjetore prej 3.1 përqind kundrejt rritjes vjetore prej 15.5 përqind të mjeteve të plasuara në sektorin e jashtëm. Në kuadër të investimeve brenda

Grafik 33. Asetet e sektorit pensional, në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

Grafik 34. Investimet e FKPK-së

Burimi: FKPK (2022)

vendit, me rritje u karakterizuan investimet në Letrat me Vlerë të Qeverisë së Kosovës, ndërsa në kuadër të investime jashtë vendit, plasimet në aksione (grafik 35).

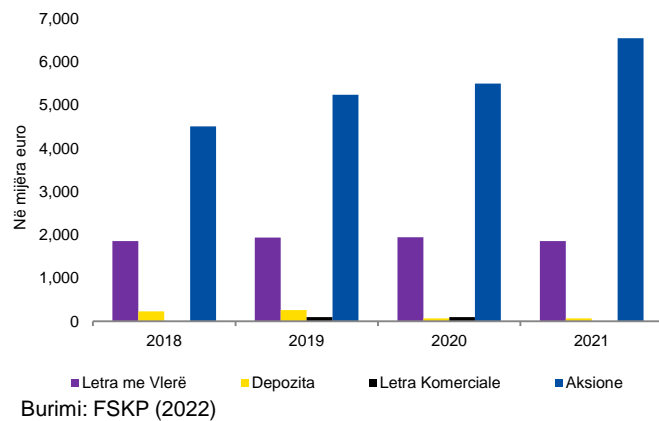
3.4.4 Sektori i sigurimeve

Niveli i ndërmjetësimit dhe densitetit të sektorit të sigurimeve mbetet ngjashëm me vitet paraprake, me rritje marginale vjetore. Shprehur përmes primeve të shkruara bruto në raport me BPV-në, ndërmjetësimi i sektorit, vazhdon të qëndrojë në nivel relativisht të ulët krahasuar me mesataren e vendeve të Bashkimit Evropian, në 1.52 përqind (1.47 përqind në vitin 2020). Ngjashëm i ulët mbetet niveli i densitetit, i matur përmes primeve të shkruara për kokë banori, i cili në vitin 2021 shënoi vlerën prej 65.3 euro (55.2 euro në vitin 2020).¹⁷

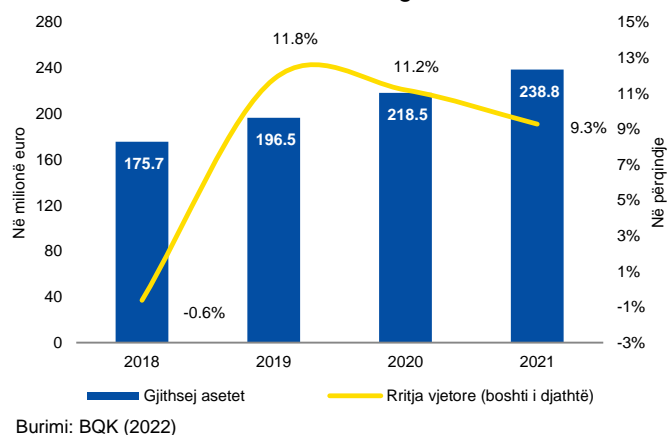
Tregu i sigurimeve në Kosovë karakterizohet me një shkallë më të ulët të koncentrimit krahasuar me sektorët tjerë të sistemit financiar. Mirëpo, në tri vitet e fundit kemi rritje të lehtë të koncentrimit si rezultat i likuidimit të dy kompanive të sigurimit (një në vitin 2019 dhe një tjetër gjatë vitit 2021). Indeksi Herfindahl¹⁸ për primet e shkruara bruto (PSHB) është ngritur në 981 pikë nga 925 pikë në vitin 2020). Po i njëjti indeks i kalkuluar duke marrë për bazë asetet e tregut të sigurimeve tregon vlera më të ulëta, por gjithashtu në rritje, përkatësisht 913 pikë për vitin 2021 nga 845 pikë në vitin 2020. Në të njëjtën kohë, indeksi CR5¹⁹ për vitin 2021, i llogaritur në raport me PSHB për sektorin e sigurimeve rezultojnë 56.6 përqind (55.1 përqind në vitin 2020), ndërsa i llogaritur në raport me asetet rezultojnë 53.3 përqind (50.2 përqind në vitin 2020). Koncentrimi është më i lartë te sektori i sigurimeve “jetë”, si rezultat i numrit më të vogël të siguruesve në këtë segment të tregut të sigurimit.

Asetet e sektorit të sigurimeve përfaqësuan 2.7 përqind të gjithsej asetëve të sistemit financiar në fund të vitit 2021. Vlera e gjithsej asetëve arriti në 238.8 milionë euro, që paraqet rritje vjetore prej 9.3 përqind (grafik 36). Në kuadër të asetëve, rritjen më të theksuar shënoi kategoria e depozitave të mbajtura në bankat komerciale, që janë kryesisht në formë të depozitave të

Grafik 35. Investimet e FSKP-së

Grafik 36. Asetet e sektorit të sigurimeve

¹⁷ Sipas statistikave të publikuara në databazën e Insurance Europe, niveli i densitetit gjatë periudhës 2009-2018 në 32 vende të Evropës ishte 1,904 Euro (prime të shkruara për kokë banori), kurse niveli i depërtimit (ndërmjetësimit) në treg gjatë kësaj periudhe qëndroi në 7.25 përqind. <https://ëëë.insuranceeurope.eu/insurancedata>.

¹⁸ Indeksi Herfindahl është llogaritur me formulën në vijim: $HI = \sum_{i=1}^n (s_i)^2$, ku S paraqet pjesëmarrjen e kompanisë në gjithsej mjetet (primet e shkruara bruto) të tregut të sigurimeve, n është gjithsej numri i institucioneve në sektorin përkatës. Në qoftë se indeksi shtrihet ndërmjet intervaleve 1,000 – 1,800 njësi, niveli i koncentrimit në sektorin e sigurimeve konsiderohet i pranueshëm.

¹⁹ Indeksi CR5 kombinon pjesëmarrjen në treg të 5 siguruesve me vlerat më të larta të asetëve në raport me gjithsej asetet e sektorit dhe PSHB ndaj gjithsej PSHB të sektorit.

afatizuara. Kategoria e dytë me rritjen më të lartë ishte ajo e investimeve në Letrat me Vlerë të Qeverisë së Kosovës. Kurse, pozicioni i huasë dhe të arkëtueshmet dhe pozicioni i parasë dhe depozitave në BQK, ishin të vetmet kategori që shënuan rënie krahasuar me vitin e kaluar (tabela 6).

Sigurimet “jojetë” shënuan rritje vjetore prej 9.2 përqind dhe përfaqësuan 91.3 përqind të gjithëj aseteve të sektorit në fund të vitit 2021. Ndërsa, sigurimet “jetë”, që përbëjnë pjesën e mbetur të aseteve, shënuan rritje vjetore prej 10.3 përqind.

Tabela 6. Asetet e sektorit të sigurimeve (në milionë euro)

Përshkrimi	2020	2021	Ndryshimi vjetor	Pjesëmarrja 2020	Pjesëmarrja 2021
Paraja dhe depozitat në BQK	6.1	4.9	-18.3%	2.8%	2.1%
Depozitat në bankat komerciale	101.5	110.1	8.5%	46.5%	46.1%
Letrat me vlerë	35.7	42.9	20.1%	16.4%	18.0%
Huatë dhe të arkëtueshmet	21.9	18.0	-17.7%	10.0%	7.6%
Pjesa e risiguruesit për rezerva teknike	19.0	24.5	29.1%	8.7%	10.3%
Investimet në prona	4.9	5.4	11.5%	2.2%	2.3%
Asetet tjera	29.4	32.8	11.6%	13.5%	13.8%
Gjithsej tregu	218.5	238.8	9.3%	100.0%	100.0%

Burimi: BQK (2022)

Sa i përket detyrimeve të sektorit, provizionet teknike dhe matematike përbëjnë pjesën më të madhe me gjithsej 64.1 përqind, pasuar nga ekuiteti me 26.6 përqind dhe pjesa e mbetur nga detyrimet tjera (tabela 7). Vlera e gjithëj kapitalit të sigurveve gjatë kësaj periudhe shënoi rritje të theksuar, prej 12.4 përqind. Rritja e kapitalit kundrejt vitit të kaluar i atribuohet kryesisht fitimit të realizuar gjatë vitit 2021, pasi që kapitali aksionar i paguar mbeti i pandryshuar me vitin 2020. Vlera e humbjeve të akumuluar ndër vite nga sektori u zvogëlua për 2.6 milionë euro, në 42.4 milionë euro në fund të vitit 2021.

Tabela 7. Detyrimet dhe kapitali i sektorit të sigurimeve (në milionë euro)

Përshkrimi	2020	2021	Ndryshimi vjetor	Pjesëmarrja 2020	Pjesëmarrja 2021
Rezervat teknike	141.4	153.0	8.2%	64.7%	64.1%
Kreditë dhe detyrimet nga letrat me vlerë të pavaruara	0.1	0.1	-23.8%	0.0%	0.0%
Llogarite tjera të pagueshme	16.1	18.4	14.5%	7.4%	7.7%
Detyrimet tjera	4.4	3.7	-15.1%	2.0%	1.6%
Gjithëj kapitali i aksionarit	56.5	63.5	12.4%	25.8%	26.6%
Gjithsej tregu	218.5	238.8	9.3%	100.0%	100.0%

Burimi: BQK (2022)

Vlera e primeve të shkruara nga sigurveit në vitin 2021 arriti në 117.4 milionë euro, duke shënuar rritje vjetore prej 18.2 përqind (0.1 përqind në vitin 2020). Struktura e primeve të shkruara dominohet nga primet e sigurimit “jojetë” të cilat përfaqësojnë 95.9 përqind të gjithëj primeve të shkruara. Vlera e primeve të shkruara nga sigurimi “jojetë” në vitin 2021 arriti në 112.6 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.6 përqind (tabela 8). Numri i polisave të shitura shënoi gjithashtu rritje, në 1.15 milionë sosh krahasuar me 824.1 mijë një vit më parë.²⁰ Rritja e theksuar e nivelit të primeve të shkruara dhe polisave të shitura krahasuar me vitin e kaluar reflekton aktivitetin e shtuar ekonomik dhe lehtësimin e masave kufizuese për parandalimin e COVID-19. Sigurimet “jojetë” vazhdojnë të dominohen nga sigurimet e detyrueshme me një pjesëmarrje prej 62.4 përqind në gjithëj bruto primet e shkruara “jojetë”, ndërsa pjesa tjetër përfshinë sigurimet vullnetare.

²⁰ Përfshihet vetëm sigurimi i jojetës.

Vlera e primeve të shkruara nga sigurimi “jetë” arriti në 4.9 milionë euro, që paraqet vlerë më të lartë për 35.7 përqind krahasuar me vitin 2020.

Tabela 8. Primet e shkruara bruto sipas klasave të biznesit (në milionë euro)

Aktiviteti	2020	2021	Ndryshimi	Pjesëmarrja: 2020	Pjesëmarrja: 2021
<i>Gjithsej Jo-jetë</i>	95.7	112.6	17.6%	96.4%	95.9%
<i>Sigurimi i detyruar</i>					
MTPL	53.8	60.3	12.0%	54.2%	51.3%
TPL+	1.8	2.8	56.7%	1.8%	2.3%
Sigurime kufitare	4.2	7.3	74.7%	4.2%	6.2%
<i>Sigurimi vullnetar</i>					
Aksident dhe shëndet	16.4	21.0	27.9%	16.5%	17.9%
Kasko	5.5	7.2	31.1%	5.5%	6.1%
Kredi dhe garancione	4.4	4.6	4.0%	4.5%	3.9%
Zjarri dhe dëmtime të tjera në pronë	6.1	5.1	-16.9%	6.1%	4.3%
Përgjegjësi e përgjithshme	3.6	4.5	22.5%	3.7%	3.8%
<i>Gjithsej jetë</i>	3.6	4.9	35.7%	3.6%	4.1%
Gjithsej tregu	99.3	117.4	18.2%	100.0%	100.0%

Burimi: BQK (2022)

Në vitin 2021, produktet e sigurimeve të detyrueshme shënuan rritje vjetore prej 17.7 përqind dhe rritën tutje pjesëmarrjen e tyre në gjithsej primet “jojetë”. Rritja e pjesëmarrjes së sigurimeve të detyrueshme u ndikua kryesisht nga produktet “MTPL”. Sigurimet vullnetare shënuan rritje vjetore prej 17.3 përqind, me rritje më të theksuar në produktet siç janë “Aksidenti dhe shëndeti”, dhe sigurimi “Kasko” (tabela 8).

Dëmet e paguara nga sektori i sigurimeve, ku përfshihen dëmet e siguruesve dhe Byrosë Kosovare të Sigurimit (BKS), shënuan rritje për 24.4 përqind, duke arritur vlerën në 61.0 milionë euro në fund të vitit 2021 (49.1 milionë euro në vitin 2020). Nga gjithsej shuma e dëmeve të paguara, 50.8 milionë euro (43.2 milionë euro në vitin 2020) ishin dëme të paguara nga siguruesit, ndërsa 10.2 milionë euro (5.8 milionë euro në vitin 2020) dëme të paguara nga BKS. Dëmet e paguara nga risiguruesit marrin pjesë me 14.4 përqind në gjithsej shumën e paguar të dëmeve nga siguruesit²¹ (11.4 përqind në vitin paraprak). Rritja e nivelit të dëmeve të paguara nga kompanitë e sigurimit dhe BKS-ja ndër të tjerash është rezultat i masave më lehtësuese kundër përhapjes së pandemisë, të aplikuara në Kosovë gjatë vitit 2021 krahasuar me masat më të rrepta gjatë vitit të kaluar që u reflektuan në nivel të reduktuar të lëvizjes dhe rrjedhimisht të dëmeve të ndodhura dhe paguara.

Vlera e dëmeve të paguara nga sigurimet “jojetë” u rrit në 59.9 milionë euro në vitin 2021 (48.1 milionë euro në vitin 2020). Kurse, vlera e dëmeve të paguara nga sigurimet “jetë” u rrit në 1.1 milionë euro nga 0.9 milion euro sa ishte në vitin 2020, që paraqet një rritje vjetore prej 20.4 përqind.

Rritja e nivelit të dëmeve të paguara në vitin 2021 në kuadër të sigurimit “jojetë” u ndikua si prej pagesave të dëmeve të sigurimeve vullnetare, ashtu edhe atyre të detyrueshme (tabela 9). Vlera e dëmeve të paguara nga sigurimet vullnetare u rrit për 3.4 milionë euro krahasuar me vitin paraprak, në 20.1 milionë euro.

Kjo rritje u ndikua kryesisht nga produkti “Sigurimi në pronë”, “Aksident dhe shëndet” dhe “Kasko”. Kurse, dëmet e paguara nga sigurimet e detyrueshme, që kanë edhe pjesëmarrjen më të madhe në gjithsej portofolin e dëmeve të paguara, shënuan rritje më të përshpejtuar vjetore, prej 26.8 përqind, duke arritur vlerën prej 39.8 milionë euro. Kontributin kryesor në rritjen e nivelit të dëmeve të sigurimit të detyrueshëm e kishin kategoria “MTPL” dhe “Sigurime kufitare, FG, MoU”.

²¹ Nuk përfshihet BKS-ja.

Tabela 9. Dëmet e paguara, sipas klasave të biznesit (në milionë euro)

Aktiviteti	2020	2021	Ndryshimi	Pjesëmarrja: 2020	Pjesëmarrja: 2021
Gjithsej Jojetë	48.1	59.9	24.5%	98.1%	98.2%
<i>Sigurimi i detyruar</i>					
MTPL	25.4	29.4	15.7%	51.8%	48.2%
TPL+	0.2	0.2	40.3%	0.3%	0.4%
Sigurime kufitare, FG, MoU	5.8	10.2	74.5%	11.9%	16.7%
<i>Sigurimi vullnetar</i>					
Aksident dhe shëndet	9.8	10.6	8.8%	20.0%	17.5%
Kasko	3.4	4.6	34.8%	6.9%	7.5%
Kredi dhe garancione	2.5	1.0	-60.7%	5.1%	1.6%
Sigurime në pronë	1.0	3.4	248.3%	2.0%	5.6%
Sigurimi mallit në tranzit	0.0	0.0	-100.0%	0.1%	0.0%
Përgjegjësi e përgjithshme	0.0	0.5	13130.2%	0.0%	0.8%
<i>Gjithsej jetë</i>	<i>0.9</i>	<i>1.1</i>	<i>20.4%</i>	<i>1.9%</i>	<i>1.8%</i>
Gjithsej tregu	49.1	61.0	24.4%	100.0%	100.0%

Burimi: BQK (2022)

Si rrjedhojë e rritjes më të lartë të shpenzimeve (dëmet e paguara) në raport me të hyrat (primeve të arkëtuara), raporti i dëmeve të paguara ndaj primeve të shkruara u rrit për 2.6 pikë përqindje, në 52.0 përqind (grafik 37).

3.4.4.1 Performanca e sektorit të sigurimeve

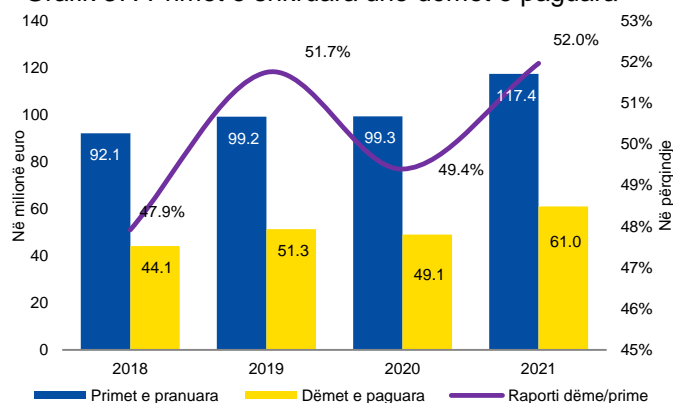
Sektori i sigurimeve këtë vit e mbylli me rezultat pozitiv financiar prej 6.9 milionë euro, për dallim nga viti i kaluar ku kishte shënuar fitim neto në vlerë prej 2.3 milionë euro (tabela 10). Siguruesit “jojetë” shënuan fitime në vlerë prej 6.4 milionë euro, krahasuar me vlerën prej 2.0 milionë euro në vitin 2020. Ndërsa, siguruesit “jetë” realizuan fitim neto në vlerë prej 492.4 mijë euro krahasuar me 273.3 mijë euro në vitin 2020. Niveli më i lartë i fitimit të realizuar në vitin 2021 krahasuar me vitin paraprak është kryesisht rrjedhojë e nivelit më të lartë të të hyrave nga primet e shkruara (për 18.2 përqind). Niveli i dëmeve të ndodhura këtë vit u rrit për 27.8 përqind, kurse shpenzimet neto operative të sektorit gjatë kësaj periudhe shënuan rënie vjetore prej 3.7 përqind krahasuar me vitin 2020.

Raporti i kombinuar i sektorit gjithashtu pasqyron përmirësimin e pozitës financiare. Në dhjetor 2021, ky raport qëndroi në 94.1 përqind (99.7 përqind në vitin paraprak), duke reflektuar raportin e dëmeve ndaj primeve të fituara neto prej 58.9 përqind dhe raportin e shpenzimeve ndaj primeve të fituara neto prej 35.2 përqind, pa përfshirë të hyrat nga interesat prej investimeve.

Tabela 10. Rezultati financiar (në milionë euro)

Përshkrimi	2018	2019	2020	2021
Sigurimet Jojetë	1.0	-5.1	2.0	6.4
Sigurimet Jetë	0.6	0.5	0.3	0.5
Gjithsejtë tregu	1.6	-4.7	2.3	6.9

Burimi: BQK (2022)

Grafik 37. Primet e shkruara dhe dëmet e paguara

Burimi: BQK (2022)

Sektori i siguruesve rriti nivelin e likuiditetit krahasuar me gjendjen në fund të vitit të kaluar. Raporti ndërmjet parasë së gatshme dhe ekuivalentëve të saj ndaj rezervave qëndroi në nivel prej 103.2 përqind (101.3 përqind në vitin 2020), si rezultat i rritjes vjetore më të lartë të parasë së gatshme dhe ekuivalentëve të saj prej 10.2 përqind, krahasuar me rritjen më të ulët prej 8.2 përqind të rezervave teknike të sektorit të sigurimeve. Kurse, raporti ndërmjet parasë së gatshme dhe ekuivalentëve të saj ndaj gjithsej detyrimeve mbeti në nivel të ngjashëm me vitin paraprak, prej 87.3 përqind.

3.4.5 Sektori mikrofinanciar

Në vitin 2021, asetet e sektorit mikrofinanciar arritën vlerën në 340.0 milionë euro duke shënuar rritje vjetore prej 7.6 përqind (grafik 38). Rritja e përshpejtuar e aktivitetit krahasuar me vitin e kaluar ishte rezultat i rikuperimit të aktivitetit kredidhënës dhe përshpejtimit të rritjes së lizingjeve. Financimi i sektorit erdhi kryesisht prej huazimeve nga sektori i jashtëm, kapitali vetanak, si dhe huazimeve tjera brenda vendit.

Sa i përket strukturës së aseteve të sektorit mikrofinanciar, ajo vazhdon të dominohet nga kreditë bruto (70.3 përqind) dhe lizingjet (19.3 përqind). Kategoria e bilancit me bankat komerciale ka zvogëluar pjesëmarrjen në gjithsej asetet e sektorit, për 5.5 pikë përqindje krahasuar me vitin e kaluar, në 5.4 përqind në fund të dhjetorit 2021. Kjo erdhi si rezultat i rimëkëmbjes së aktivitetit kreditues dhe rritjes së përshpejtuar të lizingjeve krahasuar me vitin e kaluar, pra kishte rialokim të mjeteve drejt investimeve me kthim më të lartë.

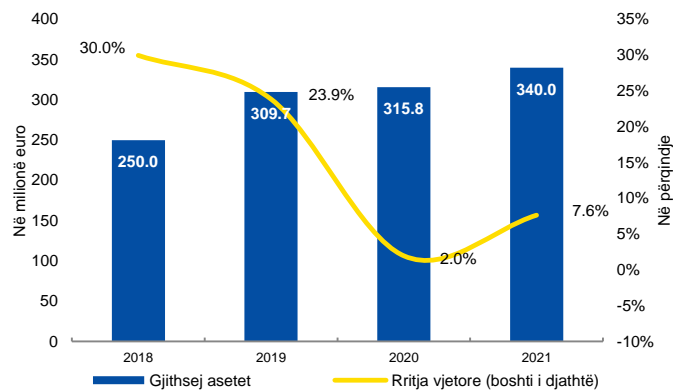
Kreditë

Vlera e stokut të kredive të lëshuara në vitin 2021 arriti në 239.2 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 17.1 përqind (rënie vjetore prej 7.1 përqind në vitin 2020) (grafik 39). Rikuperimi i rritjes së aktivitetit kredidhënës me periudhat para pandemike, ishte rezultat i përmirësimit të perspektivës ekonomike globale të ndikuar nga rritja e shkallës së vaksinimit dhe lehtësimi i masave kufizuese ndaj përhapjes së pandemisë.

Kreditimi si për ekonomitë familjare dhe korporatat jofinanciare shënoi rritje të theksuar në vitin 2021 krahasuar me tkurrjen gjatë vitit paraprak si rezultat i pandemisë COVID-19 dhe revokimit të licencës së dy IMF/IFJB-ve. Kreditimi ndaj ekonomive familjare shënoi rritje për 16.7 përqind (rënie për 9.4 përqind në vitin 2020), duke arritur vlerën në 156.5 milionë euro. Kurse, kreditë ndaj korporatave jofinanciare gjatë kësaj periudhe shënuan rritje vjetore prej 17.8 përqind (rënie për 2.4 përqind në vitin 2020), duke arritur vlerën në 82.7 milionë euro.

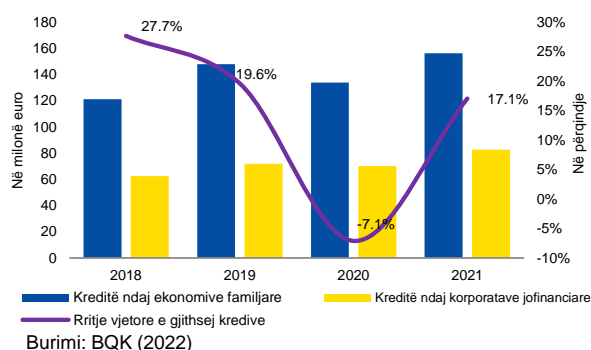
Aktiviteti kreditues, sipas sektorëve ekonomikë, reflekton trendin e përgjithshëm të kreditimit të korporatave jofinanciare, ku kemi rikuperim të rritjes në të gjithë sektorët pa përjashtim krahasuar me një vit më parë (grafik 40). Kreditimi ndaj sektorit të bujqësisë, tregtisë dhe shërbimeve tjera shënuan rritje më të theksuar, duke rikuperuar tkurrjen që kishte ndodhur në vitin e kaluar.

Grafik 38. Asetet e sektorit mikrofinanciar

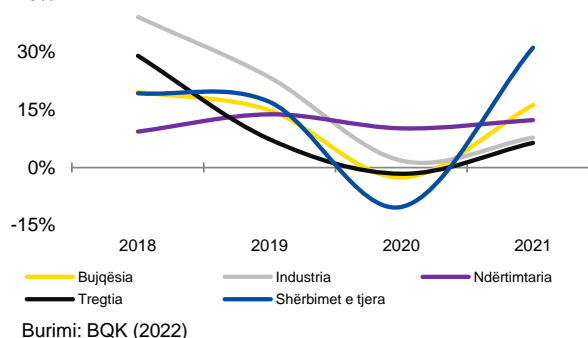

Burimi: BQK (2022)

Grafik 39. Vlera e kredive ndaj ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve dhe rritja vjetore e kredive

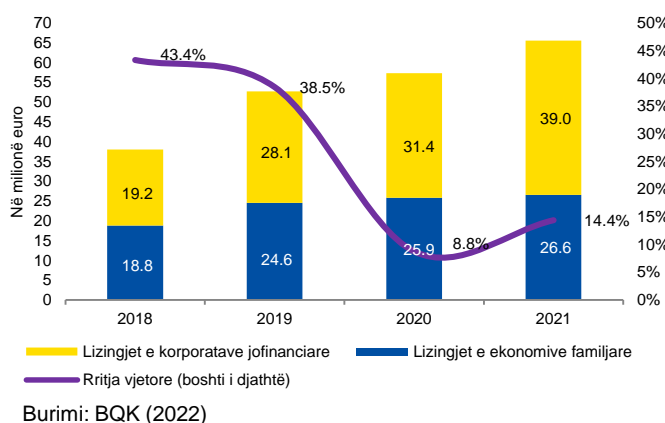
Grafik 40. Rritja e kredive ndaj korporatave jofinanciare, sipas sektorëve të ekonomisë

Lizingjet

Lizingjet janë kategoria e dytë për nga pesha në strukturën e aseteve të sektorit mikrofinanciar. Lizingjet vazhduan trendin e qëndrueshëm të zgjerimit të viteve të fundit, i cili nuk u ndikua as nga zhvillimet pandemike në vitin 2020 (grafik 41). Në rritjen e lizingjeve, kontributin kryesor e kishin lizingjet për korporatat jofinanciare, përdërisa kontributi i lizingjeve për ekonomitë familjare ishte më i limituar.

Grafik 41. Lizingjet e sektorit mikrofinanciar

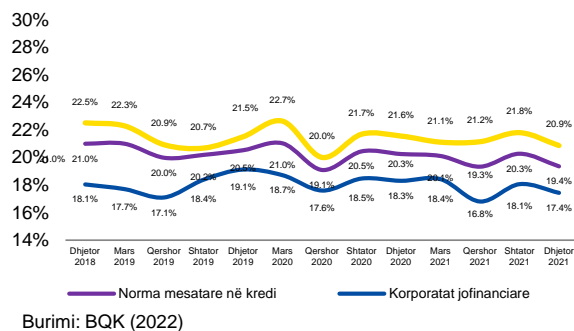

Normat e interesit

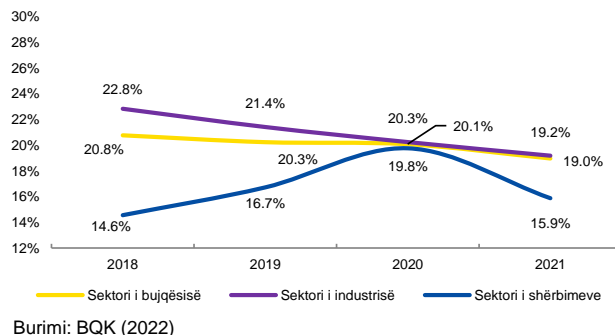
Normat e interesit në kreditë e sektorit mikrofinanciar shënuan rënie të lehtë vjetore në 19.4 përqind nga 20.3 përqind sa ishte në dhjetor 2020.

Norma e interesit për kreditë ndaj ekonomive familjare ishin më të larta krahasuar me ato për korporatat jofinanciare. Norma mesatare e interesit në dhjetor 2021 për ekonomitë familjare zbriti në 20.9 përqind, rënie vjetore për 0.7 pikë përqindje. Kurse, norma mesatare e interesit ndaj korporatave jofinanciare, në dhjetor 2021 zbriti në 17.4 përqind, rënie vjetore për 0.9 pikë përqindje, (grafik 42).

Grafik 42. Norma mesatare e interesit në kredi të sektorit mikrofinanciar

Grafik 43. Norma mesatare e interesit në kredi, sipas sektorëve ekonomikë

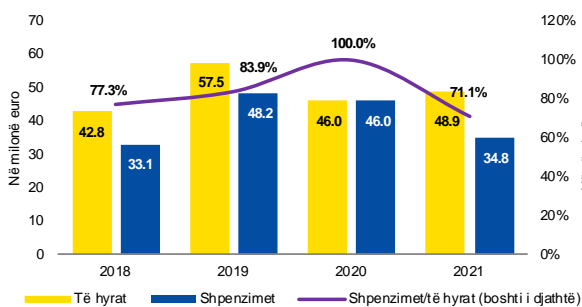
Në kuadër të kredive ndaj korporatave jofinanciare, normat mesatare të interesit, në bazë vjetore u zvogëluan për të gjitha veprimtaritë ekonomike, me theks të veçantë për sektorin e shërbimeve

(grafik 43). Norma e interesit për kreditë për sektorin e bujqësisë dhe atë të industrisë u zvogëluar secila për 1.1 pikë përqindje, duke qëndruar në 19.0 përqind, përkatësisht 19.2 përqind. Kurse, kreditë ndaj sektorit të shërbimeve kishin normë të interesit prej 15.9 përqind, rënie vjetore për 3.9 pikë përqindje.

Performanca e sektorit mikrofinanciar

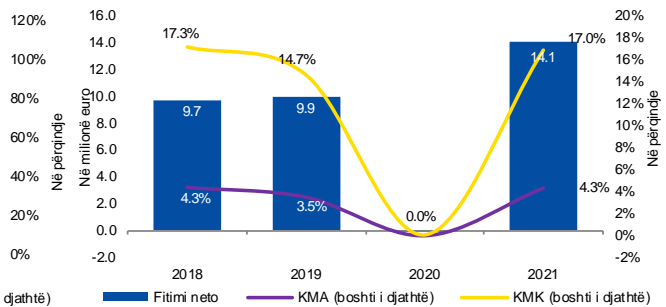
Sektori mikrofinanciar realizoi fitimin më të lartë vjetor që nga fillimi i operimit të tyre, në vlerë prej 14.1 milionë euro në vitin 2021.

Grafik 44. Të hyrat dhe shpenzimet e sektorit mikrofinanciar

Burimi: BQK (2022)

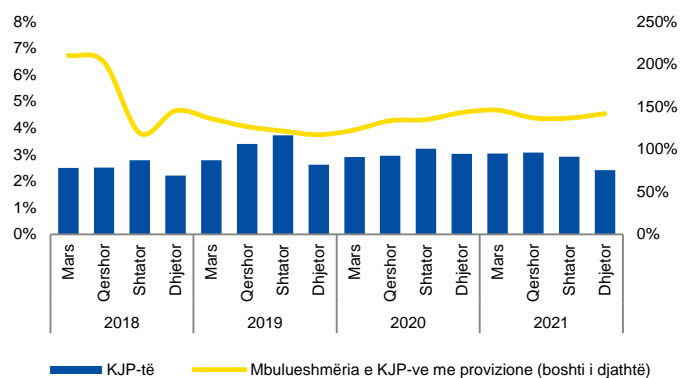
Grafik 45. Treguesit e profitabilitetit të sektorit mikrofinanciar

Burimi: BQK (2022)

Rënia e theksuar e shpenzimeve kundrejt rritjes të të hyrave të sektorit ka ndikuar që sektori të realizojë fitim të lartë në vitin 2021 (grafik 44 dhe 45). Në kuadër të të hyrave, të hyrat nga interesi, që paraqesin kategorinë dominues të të hyrave (89.0 përqind), shënuan rritje vjetore prej 3.0 përqind (rënie për 20.1 përqind në vitin 2020), si rezultat i rikuperimit të aktivitetit kreditues. Megjithatë, kontributin kryesor në rritjen e gjithsej të hyrave e kishte kategoria e të ardhurave nga jointerеси (11.0 përqind të gjithsej të hyrave). Kjo kategori shënoi rritje për 43.0 përqind (rënie për 19.3 përqind në vitin 2020), kryesisht si rezultat i rritjes së të ardhurave tjera operative. Ndërsa, rënia e shpenzimeve erdhi si rezultat i reduktimit të shpenzimeve të jointerесit (rënie për 37.0 përqind në vitin 2021), përkatësisht provizioneve për humbjet e mundshme në kredi, ngjashëm sikur tek sektori bankar. Edhe kategoria e shpenzimeve për interesa shënoi rënie vjetore (prej 9.0 përqind) por që ishte dukshëm më e ulët krahasuar me vitin 2020 (rënie prej 19.1 përqind), pasi që gjatë vitit 2020 kishte rënie të huazimeve për financim të aktiviteteve të sektorit (kreditim dhe lizingje). Kurse, kategoria e vetme që shënoi rritje ishte ajo e shpenzimeve tjera operative për 6.8 përqind, por që paraqet kategorinë me pjesëmarrjen më të ulët në gjithsej shpenzimet e sektorit. Rezultatet financiare gjatë vitit 2021 u reflektuan dhe në treguesit e profitabilitetit të sektorit, të cilat shënuan rritje të konsiderueshme krahasuar me periudhën e kaluar (grafik 46). Niveli i kredive joperformuese ndaj gjithsej kredive mbetet i ulët dhe është zvogëluar tutje për 0.6 pikë përqindje, në 2.4 përqind. Përderisa, niveli i mbulueshmërisë së kredive joperformuese me provizione në dhjetor 2021 qëndroi në 141.6 përqind (143.0 përqind në vitin 2020) (grafik 46).

Grafik 46. Treguesit e kualitetit të portofolios kreditore

Burimi: BQK (2022)

Burimi: BQK (2022)

3.4.6 Ndhmësit financiarë

Sektori i ndihmësve financiarë përbën numrin më të madh të institucioneve financiare në vend, megjithëse menaxhon vetëm 0.3 përqind të gjithsej aseteve. Ky sektor përbëhet nga byrotë e këmbimit dhe agjencionet për transferim të parave (ATP). Vlera e aseteve të ndihmësve financiarë në vitin 2021 arriti në 24.8 milionë euro, që paraqet një rritje vjetore prej 21.1 përqind.

Të hyrat e ndihmësve financiarë shënuan rritje vjetore prej 1.7 përqind dhe arritën vlerën në 10.2 milionë euro në fund të dhjetorit 2021. Struktura e të hyrave të ndihmësve financiarë dominohet nga të hyrat nga transferet (pjesëmarrje 66.5 përqind), të cilat u karakterizuan me rënie vjetore prej 11.2 përqind. Ndërsa, kategoria e të hyrave tjera shënoi rritje vjetore prej 42.9 përqind në vitin 2021 dhe përfaqësoi rreth 33.5 përqind të gjithsej të hyrave të ndihmësve financiarë. Shpenzimet shënuan rritje vjetore prej 21.0 përqind, duke arritur vlerën në 6.9 milionë euro, e që është kryesisht rezultat i rritjes së shpenzimeve të përgjithshme operative. Neto fitimi i realizuar nga këto institucione financiare në vitin 2021 zbriti në 3.3 milionë euro, që paraqet një rënie vjetore prej 24.1 përqind. Rritja e theksuar në vitin e kaluar e aktivitetit të sektorit dhe fitimeve të realizuara kishte ardhur si rezultat i dërgimit të remitencave përmes këtyre institucioneve financiare, në pamundësi të ardhjes fizike (mbylljes së kufijve tokësor dhe ajror në periudha të caktuara) për shkak të masave që ishin në fuqi për të luftuar pandeminë COVID-19. Kurse, gjatë vitit 2021, largimi i masave kufizuese të lëvizjes si rezultat i rritjes së vaksinimit ndikoi në rritjen e turizmit të diaposrës dhe rrjedhimisht të pjesëmarrjes së remitencave të dërguara përmes ndihmësve financiarë.

3.5. Projektionet makroekonomike për vitin 2022

Si rezultat i lehtësimit të masave kufizuese për menaxhimin e përhapjes së pandemisë, aktiviteti ekonomik vlerësohet se ka shënuar rritje prej 10.5 përqind në vitin 2021. Sa i përket vitit 2022, projeksionet e BQK-së sugjerojnë se aktiviteti ekonomik do të shënojë rritje më të ngadalësuar prej rreth 2.5 përqind. Ngadalësimi i rritjes së aktivitetit ekonomik pritet të jetë kryesisht pasojë e rritjes më të ulët të kërkesës së brendshme, si dhe rritjes së deficitit të eksporteve neto.

Konsumi, si komponenta kryesore e kërkesës së brendshme, pritet të shënojë rritje reale prej 4.1 përqind (7.8 përqind rritje në vitin 2021). Faktorët që pritet të ndikojnë në rritjen e konsumit, ndër të tjera, janë edhe rritja e kredive, kompensimi i punëtorëve si dhe rritja e konsumit publik. Investimet në vitin 2022 parashihet të shënojë rritje reale prej 10.5 përqind (10.2 përqind rritje në vitin 2021). Kontribut të rëndësishëm në rritjen e investimeve pritet të vazhdojë të ketë kreditimi bankar, i cili po karakterizohet me ritëm më të shpejtë të rritjes dhe me norma më të ulëta të interesit. Po ashtu, rritjes së pozicionit të investimeve pritet t'i kontribuojë edhe rritja e IHD-ve.

Eksportet neto të mallrave dhe shërbimeve në vitin 2022 pritet të ndikojnë negativisht në rritjen e BPV-së. Ky projektion mbështetet kryesisht në parashikimet e rritjes së importit të mallrave dhe shërbimeve prej 14.5 përqind, ndërkohë që edhe eksporti i mallrave dhe shërbimeve pritet të rritet por me një ritëm më të ulët prej 12.8 përqind. Rrjedhimisht, deficitit tregtar i mallrave dhe shërbimeve në terma realë pritet të jetë më i lartë për 16.4 përqind krahasuar me vitin 2021.

Sa i përket inflacionit, norma mesatare pritet të jetë rreth 10.4 përqind që është nivel më i lartë krahasuar me vitin 2021. Ky nivel i inflacionit është në përputhje me parashikimet e inflacionit në Eurozonë, si dhe zhvillimit të çmimeve në tregjet ndërkombëtare.

4. Licencimi dhe rregullimi i sistemit financiar

Bazuar në Ligjin për BQK-në, objektiv parësor i saj është nxitja dhe mbajtja e një sistemi financiar stabil. BQK-ja angazhohet në arritjen e këtij objekti përmes përmbushjes së detyrave dhe përgjegjësi si autoritet përgjegjës për licencimin, mbikëqyrjen dhe rregullimin e institucioneve financiare që operojnë në Republikën e Kosovës.

BQK-ja, në zbatim të përgjegjësi ligjore si autoritet licencues, rregullues dhe mbikëqyrës i institucioneve financiare në vend, angazhohet në:

- Rregullimin e hyrjes në treg të investitorëve potencialë, duke përcaktuar kritere për licencimin e institucioneve financiare dhe të atyre institucioneve, që posedojnë kapital të mjaftueshëm për mbështetjen e aktiviteteve të parapara, që prezantojnë përgatitjet e duhura për vlerësimin dhe monitorimin e rrezikut, politika dhe procedura adekuate për kontrollin e tij, si dhe administratorë me nivel të lartë kualifikimi, profesionalizmi dhe etike.
- Hartimin dhe mirëmbajtjen e kornizës rregullatore të përbërë nga një tërësi kriteresh minimale dhe kërkesash rregullative të aplikueshme ndaj institucioneve financiare, në harmoni me legjislacionin primar, Direktivat Evropiane si dhe standardet ndërkombëtare;
- Zhvillimin e një procesi mbikëqyrës efektiv, duke zbatuar parimet e mbikëqyrjes së bazuar në rrezik, nëpërmjet ekzaminimeve në vend, si dhe analizimin, vlerësimin dhe interpretimin e të dhënave të institucioneve financiare, vlerësimin e trendëve të ardhshëm financiar; si dhe ndërmarrjen e masave përmirësuese për zgjidhjen e problemeve të ndryshme.
- Bashkëpunimin me institucionet financiare të licencuara dhe mbikëqyrura nga BQK-ja, si dhe me autoritetet e huaja mbikëqyrëse për bankat, që operojnë në territorin e Republikës së Kosovës.

Me qëllim të kryerjes së funksioneve të saj mbikëqyrëse, BQK-ja synon nivelet më të larta të integritetit, profesionalizmit, efikasitetit, transparencës dhe zhvillimit të përhershëm të kapaciteteve të saj mbikëqyrëse.

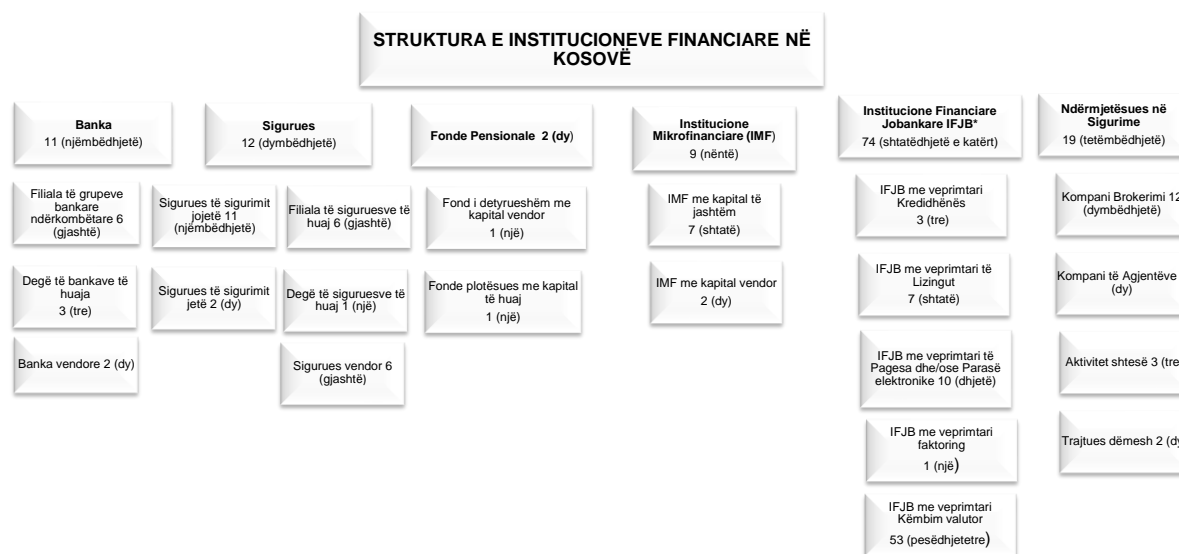
4.1. Licencimi

Sipas Ligjit për BQK-në, autoriteti i vetëm përgjegjës për rregullimin, licencimin/regjistrimin dhe mbikëqyrjen e institucioneve financiare në Republikën e Kosovës është Banka Qendrore e Republikës së Kosovës.

BQK-ja ka për qëllim që të sigurojë një proces transparent dhe gjithëpërfshirës të licencimit, i cili ndihmon për të siguruar një mjedis të sigurt, të qëndrueshëm dhe konkurrues financiar të ndërtuar mbi bazën e parimit të drejtësisë, ndershmërisë dhe barazisë. Kushtet dhe kriteret e licencimit janë të karakterit mbikëqyrës dhe nuk kanë për qëllim vendosjen e barrierave ndaj investitorëve qofshin ata të brendshëm apo të jashtëm. Hyrja e investitorëve të huaj në tregun kosovar, veçanërisht në sektorin financiar, dëshmon politikën e hapur të BQK-së ndaj investimeve të huaja, pa i cenuar kërkesat ligjore.

Struktura e sistemit financiar në fund të vitit 2021, sipas llojit të institucioneve financiare të licencuara dhe regjistruara që ofrojnë shërbime financiare në Kosovë, bazuar në legjislacionin e aplikuar në Republikën e Kosovës dhe në kuadrin rregullator në fuqi të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, të renditura sipas peshës së tyre në sistem është paraqitur në figurën 47.

Figura 47. Struktura e sistemit financiar në Kosovë

*3 IFJB me veprimtari të kredidhënies, 4 IFJB me veprimtari të pagesave dhe 2 IFJB me veprimtari të lizingut kryejnë edhe veprimtari tjera.
Burimi: BQK (2022)

Struktura e sistemit financiar përbëhet nga gjithsej 127 institucione financiare, të cilat janë licencuar dhe regjistruar, si dhe ushtrojnë veprimtarinë e tyre në Kosovë bazuar në legjislacionin e aplikuar në Republikën e Kosovës dhe në kuadrin rregullator në fuqi të BQK-së.

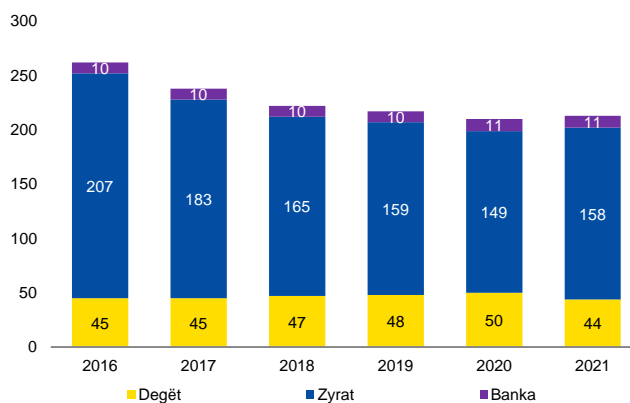
4.1.1 Rrjeti i sistemit financiar

Në fund të vitit 2021, bankat e ushtruan veprimtarinë e tyre në gjithsej 44 degë dhe 158 zyra brenda territorit të vendit (grafik 48). Gjatë këtij viti me miratim të BQK-së janë zvogëluar/mbyllur 6 degë ndërsa janë shtuar 9 zyra. Ngushtimi i rrjetit fizik të degëve është bërë kryesisht bazuar në vlerësim e politikave dhe strategjive të njëjës nga bankat komerciale që tani operojnë me sistemin vetëm si zona 24/7, pra pa staf fizik që shërben klientët dhe si rrjedhojë e zgjerimit të shërbimeve të automatizuara si: e-banking, bankomatëve, terminaleve të shitjes, mobile banking etj.

Shpërndarja gjeografike e rrjetit bankar përfshin pothuajse të gjithë territorin e vendit përkundër ngushtimit të shënuar në raport me numrin e degëve dhe zyrave (tabela 11).

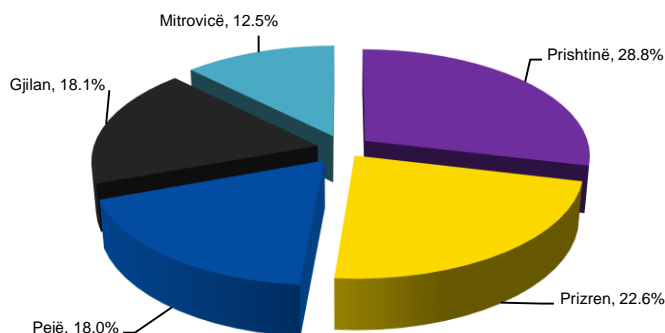
Megjithatë, vazhdon të evidentohet përqendrim më i madh i degëve dhe zyrave në regjionin e Prishtinës (33.0 përqind), ku edhe përqendrimi i popullsisë është më i madh (28.8 përqind) siç edhe shihet në grafikun 49.

Grafik 48. Rrjeti bankar sipas numrit të degëve/zyrave

Burimi: BQK (2022)

Grafik 49. Shpërndarja e popullsisë në Kosovë sipas regjioneve

Burimi: ASK (2022)

Trendi pesëvjeçar sugjeron strategji konsistente të bankave sa i përket fokusimit gjeografik, me në rënie të lehtë në regionin e Pejës dhe Gjilanit, të rrjetit bankar. Mirëpo nuk ka ndryshim të rëndësishëm në regjionet tjera gjatë kësaj periudhe në raport me përqindjen e degëve dhe zyrave bankare, përkundër ndryshimeve në raport me numrin e degëve dhe zyrave, për arsye se ngushtimi i rrjetit është bërë pothuajse në mënyrë proporcionale në të gjitha regjionet.

Tabela 11. Shpërndarja gjeografike e degëve dhe zyrave të bankave

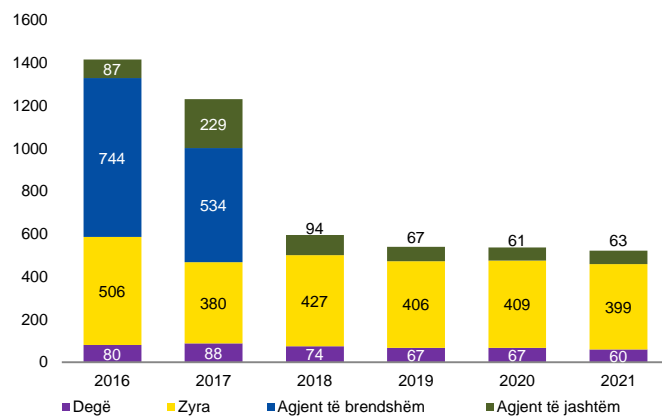
Përshkrimi	Regjioni i Prishtinës		Regjioni i Prizrenit		Regjioni i Pejës		Regjioni i Gjilanit		Regjioni i Mitrovicës		Gjithsej
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	
2016	95	36%	38	15%	42	16%	52	20%	35	13%	262
2017	83	35%	37	16%	39	16%	47	20%	32	13%	238
2018	74	33%	35	16%	38	17%	44	20%	31	14%	222
2019	71	33%	35	16%	37	17%	44	20%	30	14%	217
2020	70	33%	34	16%	32	15%	41	19%	34	16%	211
2021	67	33%	34	17%	28	14%	38	19%	34	17%	201

Burimi: BQK (2022)

Siguruesit veprimtarinë e tyre e ushtrojnë përmes 60 degëve, 399 zyrave dhe 63 agjentëve brenda territorit të vendit (grafiku 50). Gjatë vitit 2021, kemi ngushtim të rrjetit të përgjithshëm të siguruesve në vend, gjë që reflekton strategjinë e zvogëlimit të shpenzimeve të ndjekur nga siguruesit, dhe njëherësh mbylljes së degëve dhe zyrave të një siguresi që tashmë është në proces të likuidimit.

Shpërndarja gjeografike e rrjetit të siguruesve përfshin pothuajse të gjithë territorin e vendit, megjithatë nuk përputhet me shpërndarjen gjeografike të popullsisë. Përderisa përqendrimi më i madh i popullsisë është në regionin e Prishtinës (28.8 përqind, shih grafikun 49) përqendrimi i rrjetit të siguruesve është në regionin e Pejës, pasuar me regjionin e Gjilanit që janë nga regjionet më pak të përfaqësuar në gjithsej popullatën në vend (shih grafikun 49) dhe kjo strukturë është konsistente gjatë pesë viteve të fundit (tabela 12).

Grafik 50. Rrjeti i siguruesve

Burimi: BQK (2022)

Tabela 12. Shpërndarja gjeografike e filialeve të siguruesve

Vitet	Rajoni i Prishtinës		Rajoni i Prizrenit		Rajoni i Pejës		Rajoni i Gjilanit		Rajoni i Mitrovicës		Gjithsej
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	
2016	11	15.3%	11	15.3%	21	29.2%	18	25.0%	11	15.3%	72
2017	13	17.8%	11	15.1%	20	27.4%	19	26.0%	10	13.7%	73
2018	14	18.9%	11	14.9%	20	27.0%	19	25.7%	10	13.5%	74
2019	13	19.4%	10	14.9%	18	26.9%	17	25.4%	9	13.4%	67
2020	13	19.4%	10	14.9%	18	26.9%	17	25.4%	9	13.4%	67
2021	12	20.0%	9	15.0%	16	26.7%	15	25.0%	8	13.3%	60

Burimi: BQK (2022)

Fondet pensionale aktivitetin e tyre e zhvillojnë vetëm përmes zyrave qendrore me lokacion në Prishtinë.

Institucionet mikrofinanciare në fund të vitit 2021, aktivitetin e tyre e ushtrojnë përmes 130 zyrave të shpërndara brenda territorit të vendit. Gjatë vitit 2021 është aprovuar hapja e 2 zyrave, si dhe zhvendosja e 6 zyrave të tjera të IMF-ve. Shpërndarja gjeografike e zyrave të institucioneve

mikrofinanciare vazhdon të jetë e përqendruar vetëm në dy regjione të territorit të vendit konkretisht në regjionin e Prishtinës dhe të Prizren (tabela 13).

Tabela 13. Rrjeti i IMF-ve sipas shpërndarjes gjeografike

Përshkrimi	Regjioni i Prishtinës		Regjioni i Prizrenit		Regjioni i Pejës		Regjioni i Gjiçanit		Regjioni i Mitrovicës		Gjithsej
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	
2016	27	26%	24	23%	23	22%	19	18%	12	11%	105
2017	29	26%	26	23%	24	21%	20	18%	14	12%	113
2018	32	27%	28	23%	24	20%	22	18%	14	12%	120
2019	37	29%	30	23%	24	19%	23	18%	14	11%	128
2020	38	29%	30	23%	25	19%	23	18%	14	11%	130
2021	38	29%	30	23%	25	19%	23	18%	14	11%	130

Burimi: BQK (2022)

Institucionet financiare jobankare në fund të vitit 2021, aktivitetin e tyre e ushtruan në gjithsej 874 zyra dhe agjentë të shpërndarë brenda territorit të vendit. Shpërndarja gjeografike e degëve dhe zyrave të institucioneve financiare jobankare është i përqendruar pothuajse në gjithë territorin e vendit me përjashtim të regjionit të Mitrovicës (tabela 14). Këtij ritmi të rritjes së zyrave dhe agjentëve të rinjë të institucioneve financiare jobankare i ka kontribuar hyrja në treg dhe regjistrimi i institucioneve të reja financiare që merren me shërbimin e pagesave, emetimit të parasë elektronike dhe me këmbim valutor.

Tabela 14. Rrjeti i IFJB-ve (zyra dhe agjent) sipas shpërndarjes gjeografike

Përshkrimi	Regjioni i Prishtinës		Regjioni i Prizrenit		Regjioni i Pejës		Regjioni i Gjiçanit		Regjioni i Mitrovicës		Gjithsej
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	
2016	136	29%	86	18%	101	22%	103	22%	41	9%	467
2017	158	30%	97	18%	109	21%	114	22%	52	10%	530
2018	181	30%	112	19%	122	20%	129	22%	53	9%	597
2019	223	31%	127	18%	139	19%	159	22%	65	9%	713
2020	278	34%	144	17%	153	19%	173	21%	79	10%	827
2021	304	35%	157	18%	158	18%	178	20%	77	9%	874

Burimi: BQK (2022)

4.1.2 Aktiviteti i licencimit

Në kuadër të përmbushjes së funksionit të licencimit dhe funksionimit normal të veprimtarive financiare, BQK-ja gjatë vitit 2021 ka shqyrtuar gjithsej 519 kërkesa nga të cilat 7 aplikacione për licencim/regjistrim dhe 512 kërkesa të institucioneve financiare për miratim të transaksioneve, të cilat sipas legjislacionit në fuqi kërkojnë miratim paraprak të BQK-së (tabela 15). Këtu nuk përfshihen: i) kërkesat e shqyrtuara të bartura për vendimmarrje në vitin 2021; ii) shprehjet e interesimit për licencim/regjistrim, iii) kërkesat të cilat vlerësohen mirëpo nuk janë subjekt i miratimit të BQK-së dhe iv) pyetjet, njoftimet dhe vlerësimet tjera të shqyrtuara nga BQK-ja.

Gjatë vitit 2021 ngjashëm me vitin e kaluar, BQK-ja ka pranuar kryesisht kërkesa për regjistrim të IFJB-ve.

Në përgjithësi, struktura e kërkesave për licencim dhe miratime paraprake mbetet pothuajse e ngjashme, me një rritje të lehtë të shënuar krahasuar me vitin paraprak apo nga gjithsej 494 kërkesa në vitin paraprak, në 519 kërkesa gjatë vitit 2021 që përfshijnë të gjitha llojet e kërkesave si: aplikacione fillestare, kërkesa për miratime paraprake, refuzime etj.

Tabela 15. Struktura e kërkesave të sistemit financiar të miratuara/refuzuara nga BQK

Transaksionet	2020						2021					
	Bankë	Fonde pensionale	IMF & IFJB	Sigurues	Ndërmjet. në sigurime/të tjerë	Gjithsej	Bankë	Fonde pensionale	IMF & IFJB	Sigurues	Ndërmjet. në sigurime/të tjerë	Gjithsej
Aplikacionet	0	0	11	0	0	11	2	0	5	0	0	7
Aksionarët kryesor dhe ndryshime në kapital	0	0	3	5	2	10	2	0	7	1	1	11
Drejtorë dhe menaxherë të lartë dhe delegim funksioneve	17	0	47	48	2	114	21	0	33	30	11	95
Auditori i jashtëm	10	2	26	14	3	55	10	2	25	14	6	57
Ndryshimet në aktin e themelimit dhe/apo statuti/ emrit	7	2	7	2	1	19	7	0	7	0	1	15
Përvetësimet e interesit të kapitalit dhe transferimi i portofolit	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Zgjerim i veprimtarive financiare	1	0	5	1	1	8	1	1	0	3	0	5
Hapja, zhvendosja dhe rmbyllja e degëve dhe zyrave brenda dhe jashtë vendit	13	0	55	27	5	100	27	0	41	30	1	99
Licencimi dhe regjistrimi i agjentëve/brokerëve	7	0	96	1	4	108	47	0	92	10	13	162
Tërheqja e licencimit/regjistrimit	0	0	53	9	0	62	0	0	51	10	3	64
Tjetër	0	0	0	6	1	7	0	0	0	2	0	2
Gjithsej	55	4	303	113	19	494	119	3	261	100	36	519

Burimi: BQK (2022)

Në kuadër të këtyre 7 aplikacioneve për licencim/regjistrim, BQK-ja gjatë vitit 2021 ka procesuar aplikacionet për licencim/regjistrim financiar si në vijim:

- Miratimi i regjistrimit të “Velanis Kosova” SH.A., si Institucion Financiar Jobankar për ushtrimin aktivitet shërbim të pagesave, para elektronike dhe këmbim valutë;
- Miratimi i licencimit si Ndërmjetësues ne Sigurime të “Bankës Për Biznes” SH.A;
- Miratimi i regjistrimit të "Zvilo Factor" L.L.C., si Institucion Financiar Jobankar për ushtrimin e veprimtarisë së Faktoringut;
- Refuzimi i kërkesës së “OneFor Kosovo” L.L.C., për regjistrim si Institucion Financiar Jobankar për ushtrimin e veprimtarisë Shërbimi i Pagesave dhe Emetimi i Parasë Elektronike;
- Miratimi i regjistrimit të “Finser” SH.P.K., si Institucion Financiar Jobankar për ushtrimin aktivitet shërbimit të pagesave;
- Miratimi i kërkesës së zyrës përfaqësuese nga "Banka e Tiranës" SH.A.
- Miratimi i regjistrimit të “Tafa” SH.P.K., si Institucion Financiar Jobankar për ushtrimin e veprimtarisë së këmbimit të valutave.

Në procesin licencues, BQK-ja i ka kushtuar vëmendje të veçantë zbatimit të parimeve dhe rregullave bazë për qeverisje të përgjegjshme dhe efektive, duke vlerësuar strukturat e tyre organizative, menaxhimin, si dhe ndarjen e përgjegjësi.

Bazuar në rregullativën në fuqi, BQK-ja gjatë vitit 2021 ka shqyrtuar (miratuar/refuzuar) dhe proceduar kërkesat për miratim paraprak nga institucionet financiare si në vijim:

- Miratimi i 2 kërkesave për ndryshim në aksionar kryesor, 1 kërkesë është tërhequr dhe 3 kërkesa tjera janë në proces shqyrtimi;
- Miratimi i 56 kërkesave për miratim të auditorit të jashtëm, ndërsa 1 kërkesë është tërhequr gjatë procesit të shqyrtimit nga institucioni i cili e ka parashtruar kërkesën;
- Miratimi i 3 kërkesave për miratim të anëtarit të jashtëm të komitetit të auditimit;
- Miratimi i 28 kërkesave për miratim të emërimit të anëtarëve të rinj të bordit të drejtorëve në institucione financiare, 2 kërkesa të tilla janë refuzuar ndërsa 1 është në proces të shqyrtimit;
- Miratimi i 52 kërkesave për emërim të menaxherëve të lartë, 6 kërkesa të këtij lloji janë refuzuar ndërsa 2 tjera janë tërhequr gjatë procesit të shqyrtimit nga institucionet parashtruese, 1 kërkesë për miratim të emërimit të menaxherëve të lartë të pranuar gjatë vitit 2021 nuk është arritur të finalizohen deri në fund të vitit;

- Miratimi i hapjes së 44 degëve dhe/ose zyrave të reja të institucioneve financiare, 1 kërkesë e tillë është tërhequr gjatë procesit të shqyrtimit nga institucioni parashtrues, gjithashtu janë miratuar 33 kërkesa për zhvendosje të degëve dhe/ose zyrave të reja të institucioneve financiare;
- Miratimi i mbylljes së 19 zyrave të institucioneve financiare;
- Miratimi i licencimit të 11 brokerëve të rinjë të ndërmjetësuesve në sigurime;
- Miratimi i licencimit/regjistrimit të 148 agjentëve të rinjë të institucioneve financiare, gjithashtu janë miratuar 60 kërkesa për tërheqje licence/regjistrimit të agjentëve të institucioneve financiare;
- Miratimi i 11 kërkesave për ndryshime në akte të themelimit dhe/apo statute të institucioneve financiare;
- Miratimi i 1 kërkesë për ndryshim të emrit të Institucionit Financiar Jobankar;
- Miratimi i 4 kërkesave për ndryshime në kapital;
- Miratimi i 3 kërkesave për zgjerim të veprimtarisë;
- Miratimi i 1 kërkesë për delegim të funksioneve siguruesit;
- Miratimi i 1 kërkesë për përvetësim të interesit të kapitalit të Institucioni Financiar Jobankar.

4.2. Rregullimi

4.2.1 Korniza ligjore dhe rregullative e sistemit financiar

Hartimi i akteve të reja nënligjore dhe rishikimi i kuadrit rregullativ në fuqi synon plotësimin dhe përmirësimin e vazhdueshëm të tij, në funksion të realizimit të një mbikëqyrjeje më efektive dhe në zbatim të kërkesave ligjore për institucionet financiare të licencuara/regjistruara dhe të mbikëqyrura nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK), nëpërmjet përafrimit me aktet rregullative të Bashkimit Evropian, me parimet bazë për mbikëqyrjen efektive dhe dokumentet e Komitetit të Bazelit si dhe institucionet tjera relevante.

Deri më tani, BQK-ja ka ndërtuar një kornizë rregullative për licencimin, rregullimin dhe mbikëqyrjen e institucioneve financiare të bazuar në praktikën më të mira ndërkombëtare e mbështetur në vazhdimësi nga institucione të njohura ndërkombëtare, si Banka Botërore, Fondi Monetar Ndërkombëtar, USAID, Thesari Amerikan, KfW, GIZ, Banka Qendrore Evropiane, Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim dhe institucione të tjera ndërkombëtare. Korniza rregullative është hartuar në pajtueshmëri me direktivat evropiane që adresojnë rregullimin e institucioneve financiare, si standardet dhe praktikën më të mira ndërkombëtare për rregullimin dhe mbikëqyrjen e institucioneve financiare. Gjithashtu, BQK-ja ka vazhduar me procesin gradual drejt përafrimit me parimet bazë për mbikëqyrjen e bankave të nxjerra nga BIS – Bank for International Settlements dhe parimet bazë për mbikëqyrjen e siguruesve të nxjerra nga IAIS – International Association for Insurance Supervision. Meqenëse direktivat, standardet ndërkombëtare dhe parimet e lartcekura lidhur me rregullimin e institucioneve financiare dhe fushën e veprimtarisë së tyre janë të karakterit dinamik, kjo ndikon që hartimi i kornizës juridike të jetë një proces i vazhdueshëm dhe kompleks pasi që kërkon plotësimin dhe ndryshimin e kornizës ekzistuese ligjore dhe rregullative, si dhe kërkon një qasje adekuate në mënyrë, që të studiohen me kujdes rrethanat specifike të Kosovës, për një adaptim adekuat të këtyre instrumenteve juridike ndërkombëtare për nevojat e sektorit financiar në Kosovë.

Në funksion të zhvillimit të mëtejshëm të kornizës rregullative për mbikëqyrjen e institucioneve financiare BQK-ja gjatë vitit 2021 ka realizuar aktivitetet e përshkruara më poshtë.

4.2.2 Korniza ligjore dhe rregullative për mbikëqyrjen e bankave

Në funksion të zhvillimit të mëtejshëm të kornizës rregullative për rregullimin e bankave, gjatë vitit 2021 janë realizuar aktivitetet si në vijim.

4.2.2.1 Draft Ligji i ri për Banka

Grupi punues brenda BQK-së, gjatë vitit 2019 ka hartuar draftin e ri për banka i cili përfshinë edhe komentet e pranuar nga Shoqata e Bankave. Draft ligji i ri është hartuar në përputhje me Direktivat Evropiane, kornizën ligjore regjionale, si dhe standardet ndërkombëtare bankare. Ky draft ligj rregullon me kapitull të veçantë edhe procesin e rimëkëmbjes dhe përmbylljes (ang. recovery and resolution) të bankave duke transpozuar kështu Direktivën e Bashkimit Evropian dhe rregulloret përkatëse dhe duke avancuar rregullimin bankar paralelisht me vendet e regjionit dhe vendet e zhvilluara evropiane. Draftimi i tij është mbështetur nga ekspertë ndërkombëtarë të fushës bankare të angazhuar në kuadër të Thesarit Amerikan, Fondit Monetar Ndërkombëtar (FMN), si dhe Bankës Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH). Gjatë vitit 2022 pritet që të finalizohet dhe procedohet për miratim të institucionet përgjegjëse të Republikës së Kosovës.

4.2.2.2 Korniza Rregulluese për Rimëkëmbje, Përmbyllje (Recovery and Resolution) dhe Likuidim të Bankave

BQK-ja ka hartuar kapitullin e projektligjit të ri për banka që adreson pjesën e rimëkëmbjes, përmbylljes dhe likuidimit bankar me mbështetjen e asistencës teknike të BERZH-it. Me miratimin e projektligjit të ri për banka, gjatë vitit 2022 planifikohet të miratohen rregulloret në vijim të cilat janë draftuar nga BQK-ja dhe që rrjedhin nga pjesa e re e draftuar në projektligj që rregullon procesin e rimëkëmbjes dhe likuidimit bankar të bazuar në Direktivën Evropiane për të njëjtin proces. Këto rregullore definojnë se si do të zhvillohet ky proces, akterët kryesorë gjatë këtij procesi, kualifikimet e personave të caktuar si administratorë zyrtarë apo likuidatorëve dhe çdo proces tjetër të nevojshëm dhe të kërkuar në zbatim të projektligjit të ri të bankave.

4.2.2.3 Përafrimi me rregullativën e BE lidhur me menaxhimin e rrezikut të likuiditetit në banka

Gjatë vitit 2021 janë finalizuar dy draft rregulloret dhe dy udhëzimet për likuiditetin e bankave për të cilat është finalizuar procesi i adresimit të komenteve të Shoqatës së Bankave dhe do të procedohen më tutje për miratim:

- Rregullore për treguesin e mbulueshmërisë së likuiditetit (LCR);
- Rregullore për treguesin e financimit të qëndrueshëm neto (NSFR);
- Udhëzimi metodologjik për zbatimin e rregullores për treguesin e mbulimit me likuiditetit (LCR);
- Udhëzimi metodologjik për zbatimin e rregullores për treguesin e financimit të qëndrueshëm neto (NSFR);

Këto rregullore dhe udhëzimet janë hartuar me qëllim të përafrimit me kërkesat rregullative të BE-së. Rregullorja për Treguesin e Mbulimit me Likuiditet (LCR) është bazuar në Rregulloren e BE-së 2015/61 mbi kërkesën e mbulimit me likuiditet të dt. 10 tetor 2014, si dhe Rregulloren e BE-së 2018/1620 mbi plotësimin e Rregullores 2015/61 mbi kërkesën e mbulimit me likuiditet e datës 13 korrik 2018. Ndërsa Rregullorja për Treguesin e Financimit të Qëndrueshëm Neto (NSFR) - është bazuar në Rregulloren e BE-së 2019/876 e datës 20 maj 2019 (Regulation (EU) 2019/876 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards the leverage ratio, the net stable funding ratio, requirements for own funds and eligible liabilities, counterparty credit risk, market risk, exposures to central counterparties,

exposures to collective investment undertakings, large exposures, reporting and disclosure requirements, and Regulation (EU) No 648/2012).

Draft rregullorja për treguesin e financimit të qëndrueshëm neto, draft rregullorja mbi treguesin e mbulimit me likuiditet, si dhe udhëzimet në zbatim të tyre, pritet të miratohen brenda vitit 2022.

4.2.2.4 Rregullorja për menaxhimin e rrezikut të likuiditetit

Gjatë vitit 2021 është rishikuar dhe plotësuar/ndryshuar rregullorja për menaxhimin e rrezikut të likuiditetit të bankave sipas standardeve të Bazelit dhe Rregullores së BE-së për të reflektuar zhvillimet e fundit në menaxhimin e këtij rreziku. Rregullorja është dërguar në industri për komente dhe pas adresimit të komenteve do të procedohet për miratim.

4.2.2.5 Korniza rregullative për vlerësimin e pronave të paluajtshme

BQK-ja ka vazhduar me projektin e rishikimit të kornizës rregullative për vlerësimin e pronave të paluajtshme, në funksion të përditësimit të kërkesave për të përmirësuar praktikën e vlerësimit të pronave të paluajtshme nga ana e institucioneve financiare në përputhje me standardet e reja të Evropës (European Valuation Standards - EVS 2016). Ky projekt është zhvilluar me mbështetjen e këshilltarit nga Thesari Amerikan, ekspert me përvojë të gjatë në fushën e vlerësimit të pronave të paluajtshme për nevojat e bankave. Në kuadër të këtij projekti, është hartuar Rregullorja e re për vlerësimin e pronave të paluajtshme, e cila pritet të miratohet nga Bordi i BQK-së gjatë vitit 2022.

4.2.2.6 Rregullorja për rrezikun e vendit dhe rrezikun e transferit

Gjatë vitit 2021 është draftuar rregullorja e cila e adreson rrezikun e vendit që i referohet mundësisë ose rrezikut që një huamarrës i huaj (shtetëror ose tjetër) të mos jetë në gjendje ose mos të dëshirojë të përmbushë obligimet për shkak të kushteve specifike të vendit, që mund të jenë ekonomike, politike, sociale, natyrore ose ngjarje tjera, si dhe rrezikun e transferit që është një nga rreziqet e rrezikut të vendit dhe i referohet më në detaje rrezikut që lidhet me mundësinë e valutës së huaj për të servisuar borxhin e jashtëm të një vendi. Rregullorja pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.2.7 Rregullorja për Qasje në Llogaritë Bazike dhe pagesave në shërbime

Me qëllim të përafrimit të legjislacionit tonë me standardet dhe praktikën më të mira të Evropës, planifikohet miratimi i kësaj Rregullore e cila ka filluar të draftohet gjatë vitit 2020 nga grupi punues. Kjo Rregullore është e bazuar në Direktivën Evropiane 2014/92/EU mbi krahasueshmërinë e tarifave që lidhen me llogaritë e pagesave, kalimin e llogarisë së pagesave dhe qasjen në llogaritë e pagesave me karakteristika bazike.

4.2.2.8 Korniza rregulluese për banka sipas Vendimit nr. 15-06/2021

Me vendim të Bordit Ekzekutiv është krijuar grupi punues për avancim të rregullativës bankare, ku planifikohet të avancohet edhe më tej korniza rregullative për banka duke e harmonizuar me Standardet e Bazelit dhe Rregulloret dhe Direktivat e BE-së me rregulloret si më poshtë:

- Përcaktimi i kritereve më të detajuara lidhur me "dështimin" (default) e një kredimarrësi nëpërmjet një rregulloreje të re lidhur me dështimin;
- Përcaktimi i masave makroprudenciale nëpërmjet vendosjes së kërkesave rregullatore për tepriçë të kapitalit në Rregulloren për adekuatshmërinë e kapitalit;

- Rishikimi dhe plotësimi i Rregullores për menaxhimin e likuiditetit (ang. internal liquidity adequacy assessment proces - ILAAP);
- Rishikimi i Rregullores për ekspozimet e mëdha;
- Përpilimi i një rregulloreje që ka të bëjë me parimet e Bazel-it (BCBS 239) për agregimin e të dhënave të riskut në mënyrë efektive, si dhe raportimin e tij;
- Zhvillimi dhe rregullimi i tregut sekondar lidhur me kreditë joperformuese;
- Adoptimi i Shtyllës së 3-të të kornizës së Bazel-it;
- Adoptimi i Udhëzuesit të Autoritetit Bankar Evropian lidhur me lejimin dhe monitorimin e kredive;

4.2.2.9 Rregullorja për qeverisjen korporative të bankave

Gjatë vitit 2021 është punuar në hartimin e rregullores së re për qeverisjen korporative të bankave, e cila e plotëson/ndryshon Rregulloren ekzistuese për qeverisjen korporative të bankave, me mbështetjen e asistencës teknike në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.2.10 Letër këshilluese për qeverisjen korporative të bankave

Gjatë vitit 2021 është hartuar drafti i kësaj letre këshilluese për qeverisjen korporative të bankave me mbështetjen e asistencës teknike në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.2.11 Aktet tjera të hartuara dhe/ose të miratuara për rregullimin e bankare

Në vitin 2021, në kuadër të grupit punues është plotësuar/ndryshuar edhe Rregullorja për instrumentet e pagesave elektronike me qëllim të rregullimit të tarifës së shkëmbimit. Kjo Rregullore është miratuar në Bordin e BQK-së më 27 janar 2022.

4.2.3 Korniza rregullative për Institucionet Mikrofinanciare (IMF) dhe Institucionet Financiare Jobankare (IFJB).

Në funksion të zhvillimit të mëtejshëm të kornizës rregullative për rregullimin e institucioneve mikrofinanciare, si dhe institucioneve financiare jobankare gjatë vitit 2021 janë hartuar aktet ligjore dhe nënligjore si në vijim:

4.2.3.1 Draft Ligji për IMF dhe IFJB

Draftimi i këtij ligji është hartuar nga grupi punues ndër-institucional në kuadër të cilit ka qenë edhe BQK-ja. Ky draft dhe është miratuar nga Qeveria gjatë vitit 2018 dhe më pas është proceduar në Kuvendin e Republikës së Kosovës për miratim. I njëjti pritet të miratohet nga Kuvendi i Republikës së Kosovës gjatë vitit 2022.

4.2.3.2 Rregullorja për qeverisjen korporative të IMF dhe IFJB

Gjatë vitit 2021 është punuar në hartimin e rregullores së re për qeverisjen korporative të IMF-ve dhe IFJB-ve, me mbështetjen e asistencës teknike në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.3.3 Letër këshilluese për qeverisjen korporative të IMF dhe IFJB

Gjatë vitit 2021 është hartuar drafti i kësaj letre këshilluese për qeverisjen korporative të IMF-ve dhe IFJB-ve me mbështetjen e asistencës teknike, në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.4 Korniza rregullative për siguruesit

Në funksion të zhvillimit të mëtejshëm të kornizës ligjore dhe rregullative të siguruesve dhe ndërmjetësuesve në sigurime gjatë vitit 2021 janë hartuar aktet ligjore dhe nënligjore si në vijim:

4.2.4.1 Draft Ligji për Sigurimin e Detyrueshëm nga Autopërgjegjësia

BQK-ja gjatë vitit 2020 dhe 2021 ka hartuar plotësimet dhe ndryshimet e këtij ligji duke përfshirë edhe adresimin e komenteve të Shoqatës së Sigurimeve. Draft Ligji për Sigurimin e Detyrueshëm nga Autopërgjegjësia i amendamentuar pasi të finalizohet do të procedohet për miratim tek institucionet përgjegjëse të Republikës së Kosovës.

4.2.4.2 Rregullorja për qeverisjen korporative të siguruesve

Gjatë vitit 2021 është punuar në hartimin e rregullores së re për qeverisjen korporative të siguruesve e cila e plotëson/ndryshon rregulloren ekzistuese për qeverisjen korporative të siguruesve, me mbështetjen e asistencës teknike në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.4.3 Letër këshilluese për qeverisjen korporative të siguruesve

Gjatë vitit 2021 është hartuar drafti i kësaj letre këshilluese për qeverisjen korporative të siguruesve me mbështetjen e asistencës teknike në kuadër të projektit për qeverisjen korporative të mbështetur nga BERZH. E njëjta pritet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.4.4 Rregullore për menaxhimin e rrezikut të likuiditetit të siguruesve

Drafti i kësaj rregullore është hartuar gjatë vitit 2021. Deri në fund të tremujorit të parë të vitit 2022, planifikohet që e njëjta të jetë e gatshme për miratim nga organet përgjegjëse të BQK-së.

4.2.4.5 Rregullore për menaxhimin e rrezikut operacional të siguruesve

Gjatë ekzaminimeve të realizuara të siguruesit është parë si e nevojshme, rregullimi i menaxhimit të rrezikut operacional. Nga BQK-ja gjatë vitit 2021 është hartuar draft rregullorja për menaxhimin e rrezikut operacional të siguruesve. Kjo rregullore do të adresojë kërkesa shtesë për siguruesit lidhur me menaxhimin e këtij rreziku dhe e njëjta, planifikohet të miratohet gjatë vitit 2022.

4.2.4.6 Rregullore për sistemet e informacionit të siguruesve

Drafti i kësaj rregullore është hartuar gjatë vitit 2021. Rregullorja përcakton kriteret dhe kushtet minimale që duhet të plotësojnë siguruesit për organizimin dhe për funksionimin e sistemeve të tyre të informacionit, të cilat mundësojnë uljen e rrezikut operacional që mund të shkaktohet nga keqpërdorimi i sistemeve të informacionit, si dhe të ruajë besueshmërinë e këtyre sistemeve në mbështetjen e veprimtarisë së siguruesve. Gjatë vitit 2022, planifikohet që e njëjta të jetë e gatshme për miratim nga organet përgjegjëse të BQK-së.

4.2.4.7 Rregullore për standardet e raportimit dhe të Mbikëqyrjes së Byrosë Kosovare të Sigurimit

Drafti me plotësime dhe ndryshime të kësaj rregullore është hartuar nga BQK-ja gjatë vitit 2021. Përmes këtyre plotësimeve ndryshimeve në veçanti, janë adresuar kërkesat dhe kriteret për miratim të pozitive të rëndësishme në Byrosë Kosovare të Sigurimeve. Kjo rregullore pritet që të procedohet për miratim gjatë vitit 2022.

4.2.4.8 Rregullorja për transaksionet me persona të ndërlidhur të siguruesve

Drafti i kësaj rregullore është hartuar gjatë vitit 2021. Kjo rregullore rregullon transaksionet e siguruesve me personat e ndërlidhur. Me hyrjen në fuqi të kësaj rregullore, e cila pritet të miratohet gjatë vitit 2022, do të shfuqizohet Rregulla 27 e sigurimeve.

4.2.5 Korniza Rregullative për Fondet Pensionale

Gjatë vitit 2021 janë hartuar dhe me pas janë proceduar për miratim te Bordi i BQK-së rregulloret e fushës se Fondeve pensionale si në vijim:

- Rregullorja për përfundimin e fondit pensional të punëdhënësit;
- Rregullorja për përfundimin e pensioneve plotesuese individuale;
- Rregullorja për pjesëmarrjen në fondin e pensionit dhe kategoritë profesionale të nëpunëseve.

5. Mbikëqyrja e sistemit financiar

Në funksion të pasqyrimin të aktivitetit të saj në fushën e mbikëqyrjes financiare, konform kërkesave që dalin nga legjislacioni primar dhe sekondar përkatës, në vazhdim është paraqitur aktiviteti i mbikëqyrjes financiare sipas natyrës së institucioneve financiare.

Sektori bankar

Gjatë vitit 2021, edhe përkundër vazhdimin me sfidat e pandemisë Covid-19 është vazhduar me zbatimin e planit të ekzaminimeve të bankave, me anë të aplikimit të qasjes së mbikëqyrjes së bazuar në rrezik. Si rezultat i pandemisë edhe gjatë vitit 2021, aktivitet e mbikëqyrjes në vend të bankave nuk kanë qenë të plota duke ndikuar edhe në realizimin jo të plotë të planit të ekzaminimeve të bankave. Gjatë vitit 2021, në banka janë kryer ekzaminime si në vijim:

Tabela 16. Numri i ekzaminimeve në banka

Institucionet	Lloji i Ekzaminimit
Banka	1 ekzanimim i plotë 5 ekzaminime të fokusuar

Burimi: BQK (2022)

Përveç ekzaminimeve të plota, në ekzaminimet e fokusuar në banka është verifikuar zbatimi i SNRF 9, teknologjia informative, si dhe verifikimi i statusit të përmbushjes së rekomandimeve nga ekzaminimet paraprake. Si pjesë integrale e ekzaminimeve, janë dhënë rekomandime përkatëse me afate kohore për zbatim, varësisht nga pesha, ndikimi dhe ndjeshmëria e gjetjeve. Në vazhdimësi është bërë përcjellja e përmbushjes së tyre nga banka, ku është verifikuar se ato rekomandime janë përmbushur sipas afateve të specifikuar kohore.

Masat lehtësuese anti-Covid-19

Përveç udhëzuesve në qershor dhe gusht 2020, në shkurt 2021, BQK-ja ka nxjerrë edhe udhëzuesin e tretë dhe final, duke dhënë edhe një afat shtesë lidhur me ristrukturimin e kredive. Udhëzuesi specifikon kategoritë e kredive për ristrukturim, si dhe afatin e tyre. Rrjedhimisht, në dhjetor 2021 ka qenë afati i fundit kur ka përfunduar periudha e ristrukturimit të kredive në klauzolën e Covid-19.

Sektori i Institucioneve Mikrofinanciare dhe Institucioneve Financiare Jobankare

BQK në mënyrë të vazhdueshme gjatë gjithë vitit ka përcjellë performancën financiare të institucioneve mikrofinanciare dhe institucioneve financiare jobankare përmes raporteve mujore, që ato kanë dorëzuar në BQK dhe në varësi të nevojave ka ndërmarrë veprime të nevojshme, pasuar me rekomandime konkrete, për t'u zbatuar nga këto institucione.

Sektori i institucioneve mikrofinanciare dhe institucioneve financiare jobankare ka vazhduar të karakterizohet me rritje të vazhdueshme përgjatë vitit 2021 si nga aspekti i operimit të institucioneve të reja në këtë treg, e po ashtu dhe në aspekt të performancës financiare. Si rrjedhojë, gjatë vitit 2021 janë kryer ekzaminime si në vijim:

Tabela 17. Numri i ekzaminimeve në IMF dhe IFJB

Institucionet	Lloji i Ekzaminimit
IMF	1 ekzaminim të fokusuar
IFJB	5 ekzaminime plota

Burimi: BQK (2022)

Qëllimi i ekzaminimeve të plota ishte vlerësimi i gjendjes së përgjithshme të institucioneve duke përfshirë përshtatshmërinë e funksionimit të kontrolleve të brendshme, menaxhimin e institucionit, pajtueshmërinë me ligjet dhe rregulloret e BQK-së, vlerësimin e politikave dhe procedurave të brendshme, pasqyrave financiare të institucionit dhe fushat tjera relevante, përfshirë edhe sistemin e funksionimit të teknologjisë informative të institucionit, ndërsa qëllimi i ekzaminimit të fokusuar ishte vlerësimi i mjaftueshmërisë së kapitalit konform rregullativës në fuqi. Karakteristikë e ekzaminimeve të vitit 2021 është edhe mbikëqyrja e involvimit të sektorit të IFJB-ve në fintech, respektivisht aktivitetin e parasë elektronike i cili aktivitet iu është lejuar nga BQK institucioneve të caktuara, sipas kornizës ligjore në fuqi.

Në funksion të të qenit proaktiv në procesin mbikëqyrës nga institucionet mikrofinanciare dhe institucionet financiare jobankare me aktivitet të kredidhënies është vazhduar me përcjelljen e planeve strategjike dhe projeksioneve financiare për periudhën 2021-2023, me qëllim të vlerësimit të këtyre planeve të biznesit, si dhe pritjet mbi zhvillimet në sektorin e institucioneve mikrofinanciare dhe institucioneve financiare jobankare gjatë kësaj periudhe.

Sektori i sigurimeve

BQK-ja ka vazhduar aktivitetin në realizimin e detyrave dhe përgjegjësi në funksion të mbikëqyrjes prudente për sektorin e sigurimeve, pavarësisht vazhdimin të kufizimeve si pasojë e përballjes me Covid-19. Aktiviteti i mbikëqyrjes është realizuar përmes sistemit të monitorimit dhe analizimit të raporteve financiare, si dhe të dhënave tjera të raportuara nga siguruesit dhe ndërmjetësuesit e sigurimeve dhe mbikëqyrjes në vend - ekzaminimeve.

Fillimisht, për shkak të rrethanave dhe pasigurisë nga Covid-19 dhe rrjedhimisht efekteve potenciale negative në afarizmin dhe performancën financiare të siguruesit, BQK-ja gjatë vitit 2020 ka marrë vendim për shtyrjen e planeve të rimëkëmbjes financiare për siguruesit të cilët kanë qenë subjekt i masave përkatëse administrative. Për shkak të mos përmbushjes së planit të rimëkëmbjes financiare dhe gjendjes së rëndë financiare, Bordi Ekzekutiv i BQK-së kishte vendosur siguruesin “Kosova e Re” Sh.A. nënadministrim të përkohshëm nga 1 nëntor 2020 deri më 24 shtator 2021. Duke marrë parasysh gjendjen e rëndë financiare të siguruesit dhe mungesës së gatishmërisë së aksionarit të siguruesit për të plotësuar kërkesat për kapital, BQK më datë 24 shtator ka revokuar licencën e siguruesit “Kosova e Re” Sh.A., duke rezultuar dy sigurues në proces të likuidimit të detyrueshëm. Sa i përket policave aktive të sigurimit të detyrueshëm nga autopërgjegjësia të siguruesit “Kosova e Re” Sh.A., siguruesit që operojnë në tregun e sigurimeve kanë marrë përsipër të gjitha policat aktive të sigurimit të detyrueshëm të këtij siguruesi, në mënyrë që qytetarët të mos kenë nevojë të riblenë policat e sigurimit. Ndërkohë, një tjetër sigurues vazhdon të jetë në plan të rimëkëmbjes financiare.

Si pasojë e vazhdimin të kufizimeve të kohëpaskohshme, viti 2021 ka vazhduar të jetë sfidues në organizimin dhe realizimin e ekzaminimeve në vend, mirëpo pavarësisht kësaj, BQK-ja është angazhuar me kapacitet të plotë duke iu përshtatur rrethanave të reja në realizimin e ekzaminimeve të plota dhe të fokusuara. Qëllim i ekzaminimeve ka qenë vlerësimi i gjendjes së përgjithshme të institucioneve përkatëse në raport me profilin e rrezikut dhe pajtueshmërisë me ligjet dhe rregulloret e BQK-së, në funksion të mbrojtjes së policëmbajtësve dhe ruajtjes së stabilitetit financiar të institucioneve. Klasifikimi i siguruesve për të qenë subjekt i ekzaminimeve është bazuar në disa faktorë duke filluar nga analizat e treguesve financiarë nga raportimet e

rregullta në BQK, opinionit të pasqyrave financiare nga auditori i jashtëm, ekzaminimeve paraprake të realizuara, ankesave të policëmbajtësve në BQK, si dhe faktorë tjerë. Kjo ka ndikuar në prioritizimin e institucioneve më me rrezik për të qenë subjekt i ekzaminimeve të radhës nga BQK-ja dhe si rrjedhojë në ngritjen e nivelit të mbikëqyrjes efektive.

Tabela 18. Numri i ekzaminimeve të sektorit të sigurimeve

Institucionet	Lloji i Ekzaminimit
Siguruesit	5 ekzanimime të plota 1 ekzaminim i fokusuar
Trajtues të dëmeve	2 ekzaminime të plota
Ndërmjetësues	3 ekzaminime të plota

Burimi: BQK (2022)

BQK-ja gjatë vitit 2021 në funksion të harmonizimit me parimet bashkëkohore të mbikëqyrjes së sigurimeve, të zgjerimit dhe nxitjes së identifikimit të hershëm të rreziqeve të pranishme tek siguruesit, si dhe hartimin e rekomandimeve mbikëqyrëse prudente në funksion të ruajtjes së sigurisë dhe stabilitetit financiar të siguruesve, ka vazhduar me implementimin e Manualit të Mbikëqyrjes së Bazuar në Rrezik për Siguruesit, i cili përbën një kornizë konceptuale të avancuar lidhur me mbikëqyrjen. Gjithashtu, gjatë 2021 BQK u angazhua edhe në projekte me ndikim material në kornizën rregullative dhe mbikëqyrëse të siguruesve.

- BQK gjatë vitit 2021, përkrahur nga asistenca e ofruar nga Banka Botërore (BB), ka filluar projektin afatgjatë për përafrimin me kërkesat për kapital sipas Solvencës II. Gjatë pjesës së parë të vitit 2022 pritet të finalizohet udhërrëfyti për përafrimin me kërkesat e kapitalit sipas Solvencës II.
- Përcaktimi i primt për produktin e sigurimit të detyrueshëm nga autpërgjegjësia sipas faktorëve të rrezikut dhe procesi i përgatitjes për liberalizimin e tregut;

Sektori i sigurimeve jojetë, në fund të vitit 2021, përveç dy siguruesve ka arritur pajtueshmëri të plotë me kërkesat ligjore në raport me fondin garantues, aftësinë paguese dhe asete të pranueshme në mbulim të provizioneve teknike, duke shënuar një përmirësim të rëndësishëm krahasuar me periudhat e mëhershme. Ky përmirësim nga periudha e njëjtë e vitit paraprak, vjen si rezultat i mos përfshirjes në llogaritje së siguruesit “Kosova e Re” pasi që më datë 24 shtator 2021, Bordi Ekzekutiv i BQK-së ka marrë Vendimin për revokimin e licencës së siguruesit dhe hapjen e procedurave të likuidimit.

Rrjedhimisht, kapitali në raport me fondin garantues për siguruesit jojetë rezulton në 135 përqind mbi normën e pranuar prej 100%, përderisa për siguruesit jetë raporti rezulton 153.5 përqind. Mbulueshmëria e provizioneve teknike me asete të pranueshme arriti në 109.3 përqind për siguruesit jojetë dhe 115.9 përqind për siguruesit jetë. Megjithatë dy sigurues vazhdojnë të jenë nën kërkesat minimale ligjore për kapital dhe asete të pranueshme në mbulim të provizioneve teknike.”

Shënim:

Në kalkulimet e raporteve për kapital dhe asete të pranueshme në mbulim të provizioneve teknike janë përfshirë edhe asetet nga risigurimi të marrëveshjeve Transferi i portofolit të humbjeve.

Fondet pensionale

Në funksion të ruajtjes së qëndrueshmërisë të sektorit financiar, në vitin 2021 janë zhvilluar ekzaminimet në fonde pensionale sipas planit vjetor. Mbikëqyrja e pensioneve ka qenë konsistente me praktikën ndërkombëtare në fushën përkatëse, duke zbatuar qasjen e mbikëqyrjes bazuar në

rrezik, ku vëmendje e theksuar i është kushtuar menaxhimit të fondeve, strategjisë së investimeve, efektivitetit të kontroleve të brendshme, ruajtjes së likuiditetit adekuat dhe rreziqeve tjera.

Sa i përket mbikëqyrjes së fondeve pensionale, gjatë vitit 2021 janë realizuar tri ekzaminime të plota në fondet pensionale dhe një ekzaminim i fokusuar në një bankë, me qëllim të vlerësimit të gjendjes së përgjithshme të fondeve pensionale për vitin financiar 2020, duke vlerësuar pajtueshmërinë me ligjet relevante dhe rregulloret e BQK-së, efektshmërinë e funksionimit të kontroleve të brendshme, zbatimin e rekomandimeve të ngritura në raportet e ekzaminimit të BQK-së, me qëllim të mbrojtjes së mjeteve pensionale të kursyera nga kontribuuesit dhe ruajtjes së stabilitetit financiar të fondeve.

Tabela 19. Numri i ekzaminimeve

Institucionet	Lloji i Ekzaminimit
Fondet pensionale	3 ekzaminime të plota
TEB Banka	1 ekzaminim i fokusuar

Burimi: BQK (2022)

Parandalimi i pastrimit të parasë

BQK-ja bazuar në paragrafin 4 të nenit 34 të Ligjit për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Luftimit të Financimit të Terrorizmit, zbaton kompetencat mbikëqyrëse në institucionet financiare për sa i përket pajtueshmërisë me këtë Ligj dhe me rregulloret përkatëse. Gjatë vitit 2021 BQK-ja ka vazhduar me realizimin e funksionit mbikëqyrës në institucionet financiare sa i përket pajtueshmërisë me parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit duke i realizuar gjithsej tetë ekzaminime. Në institucionet bankare janë realizuar tri ekzaminime, prej tyre dy të plota dhe një i fokusuar. Në institucionet mikrofinanciare dhe ato jo bankare janë realizuar tri ekzaminime – dy të plota dhe një i fokusuar. Ndërsa siguruesit janë mbuluar me dy ekzaminime të fokusuar. Tabela në vazhdim paraqet numrin e ekzaminimeve të realizuara për vitin 2021.

Tabela 20. Numri i ekzaminimeve

Institucionet	Lloji i Ekzaminimit
Banka, IMFJB dhe Sigurues	4 ekzaminime të plota 4 ekzaminime të fokusuar

Burimi: BQK (2022)

Për zbatim sa më efektiv në praktikë të ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizmit është e nevojshme nxjerrja e akteve udhëzuese. Ndërlidhur me këtë, është miratuar “Udhëzimi për përdorimin e formularit mbi prejardhjen e fondeve dhe përcaktimin e mbajtësit të së drejtës së pronësisë”, qëllimi i të cilit është të përcaktojë mënyrën e përdorimit të formularit mbi prejardhjen e fondeve dhe përcaktimin e mbajtësit të së drejtës së pronësisë.

Në aspektin e fuqizimit të bashkëpunimit dhe rritjes së kujdesit për sektorin financiar janë zhvilluar takime me komitetin për pajtueshmëri brenda Shoqatës së Bankave dhe me bankat komerciale, në të cilat takime janë shqyrtuar kërkesat lidhur me kornizën ligjore dhe operacionale të fushës. Ndërsa në kuadër të projektit të përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës kundër Krimit Ekonomik në Kosovë (PECK III), BQK-ja ka vazhduar me pjesëmarrje aktive në takimet e Këshillit Drejtues të projektit. Gjithashtu edhe përgjatë vitit 2021 janë trajtuar kërkesat lidhur me vlerësimin e përshtatshmërisë të personave fizik dhe juridik për sa i përket fushës së pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Ankesat e shfrytëzuesve të shërbimeve financiare

Gjatë vitit 2021 janë pranuar, sistemuar dhe shqyrtuar ankesat e shfrytëzuesve të shërbimeve financiare në pajtueshmëri me rregulloren përkatëse, si dhe janë bërë raportimet e rregullta lidhur me aktivitetet për trajtimin e ankesave të shfrytëzuesve të shërbimeve financiare.

Gjatë vitit 2021 janë shqyrtuar 1,045 ankesa të shfrytëzuesve të shërbimeve financiare (persona fizikë e juridikë):

- Gjithsej ankesat për banka komerciale të adresuara në BQK për vitin 2021 kanë qenë 542, ndërsa ankesat më të shpeshta kanë qenë lidhur me produktet kreditore (kredi dhe kredit kartelë) përkatësisht klasifikimin në Regjistrin Kreditor të Kosovës (RKK).
- Gjithsej ankesat për institucione mikrofinanciare (IMF) dhe institucione financiare jobankare (IFJB) të adresuara në BQK për vitin 2021 kanë qenë 121. Edhe te këto institucione, ankesat më të shpeshta kanë qenë lidhur me produktin e kredisë, përkatësisht klasifikimin në Regjistrin Kreditor të Kosovës.
- Gjithsej ankesat ndaj kompanive të sigurimeve të adresuara në BQK për vitin 2021 kanë qenë 339. Ankesat më të shpeshta kanë të bëjnë me mos kompensim të dëmit material dhe jomaterial nga sigurimi i autopërgjegjësive TPL, mosrespektimi i afateve kohore për pagesë të marrëveshjet jashtëgjyqësore, si dhe moskompensimin e shpenzimeve mjekësore nga sigurimi shëndetësor.

Tabela 21. Numri i ankesave ndër vite

Industria financiare	Numri i ankesave sipas viteve		
	2019	2020	2021
Bankat komerciale	550	1,048	542
IMF / IFJB	156	376	121
Kompanitë e sigurimeve	495	409	339
Fondet pensionale	0	5	3
Kërkesa të tjera	10	8	20
Gjithsej ankesa	1,211	1,846	1,025

Burimi: BQK (2022)

Në tabelën e mësipërme është i paraqitur numri i ankesave të shqyrtuara gjatë tri viteve të fundit. Numri i ankesave të pranuar dhe trajtuara në vitin 2021 është më i ulët në krahasim me vitin 2020. Viti 2020 ka qenë vit sfidues në aspektin e volumit të punës dhe arsyeja e rritjes së numrit të ankesave të pranuar dhe trajtuara, ka qenë ndikimi i pandemisë në industrinë financiare, përkatësisht ofrimi i mundësisë së moratoriumit. Nga numri total i ankesave të shqyrtuara, 34% e ankesave kanë rezultuar të zgjidhura në favor të palëve.

Tabela 22. Numri i ankesave sipas statusit

Industria financiare	Gjithsej ankesa	Të mbështutura	Të refuzuara
Bankat komerciale	542	183	359
IMF / IFJB	121	26	95
Kompanitë e sigurimeve	339	133	206
Fondet pensionale	3	1	2
Kërkesa të tjera	20	2	18
Gjithsej ankesa	1,025	345	680

Burimi: BQK (2022)

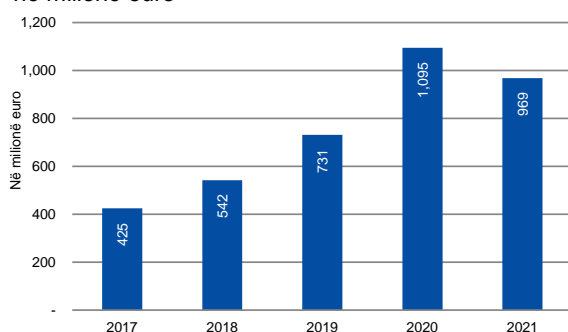
6. Shërbimet e siguruara për autoritetet, komunitetin financiar dhe publikun

6.1. Operacionet dhe menaxhimi i parave të gatshme

BQK-ja në kuadër të operacioneve të menaxhimit me para të gatshme siguron furnizimin e ekonomisë vendore me sasi dhe cilësi të duhur të kartëmonedhave dhe monedhave euro. Për realizimin e këtij funksioni mban dhe administron rezervat valutore, rregullon dhe përcakton standardet për institucionet financiare në lëmin e operacioneve me para të gatshme, që kanë të bëjnë me kontrollin dhe riqarkullimin e kartëmonedhave dhe monedhave, obligimin për tërheqjen nga qarkullimi të parave të dyshuara si të falsifikuara dhe atyre të papërshtatshme për riqarkullim, si dhe kriteret për këmbimin e parave të dëmtuara.

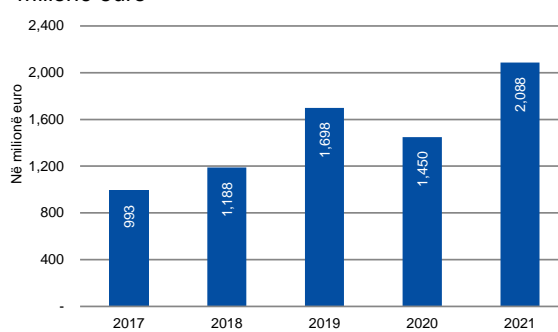
Gjatë vitit 2021 BQK-ja përbushi në mënyrë të suksesshme furnizimin e ekonomisë vendore me sasi dhe cilësi të duhur të kartëmonedhave dhe monedhave euro.

Grafik 51. Furnizimi me para të gatshme, (vlera) në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

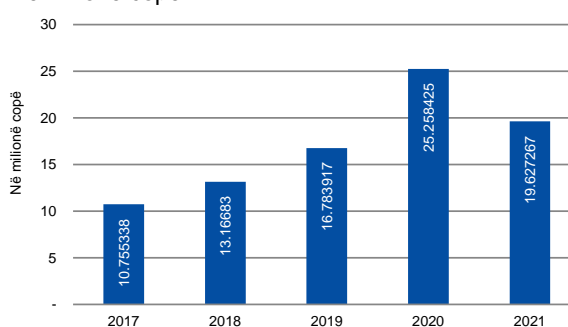
Grafik 52. Pranimi i parave të gatshme, (vlera) në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

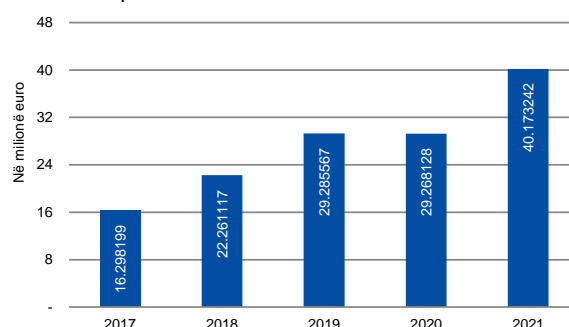
Vlera e përgjithshme e furnizimit me para të gatshme në vitin 2021, shënoi një rënie të lehtë prej 11.5 përqind krahasuar me vitin 2020. Kjo rënie e furnizimit përgjatë vitit 2021 shpjegohet me faktin se gjatë vitit 2020 kishte një kërkesë të shtuar për para të gatshme për shkak të pandemisë Covid-19 kurse në vitin 2021 kërkesa për para të gatshme iu kthye normalitetit. Struktura e parave të gatshme të furnizuara sipas denominimeve, që në radhë të parë përcaktohet nga kërkesat e sektorit bankar, nuk pati ndonjë ndryshim të dukshëm nga viti 2020 në vitin 2021.

Grafik 53. Furnizimi me para të gatshme, (vëllimi) në milionë copë

Burimi: BQK (2022)

Grafik 54. Pranimi i parave të gatshme, (vëllimi) në milionë euro

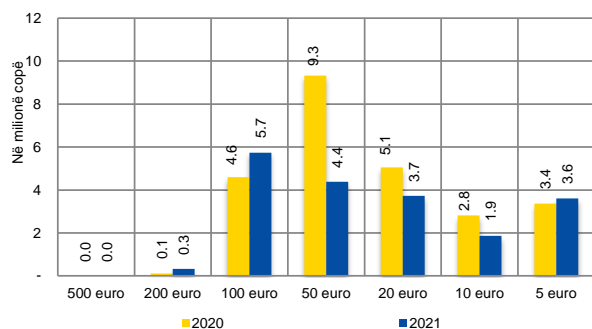
Burimi: BQK (2022)

Te kartëmonedhat euro vëllimet e kërkesave për furnizim gjatë vitit 2021 shënuan një rënie prej 22.3 përqind krahasuar me vitin 2020 dhe vazhduan të dominojnë kërkesat për furnizime me denominimet me prerje prej 5, 10, 20, 50 dhe 100 euro. Kërkesat për vëllimet e denominimeve në vlerë prej 200, 100 dhe 50 euro shënuan një rënie grupore prej rreth 25.7 përqind krahasuar me

vitin e kaluar kurse kërkesat për vëllimet e denominimeve në vlerë prej 20, 10 dhe 5 euro shënuan një rënie grupore prej 18.1 përqind.

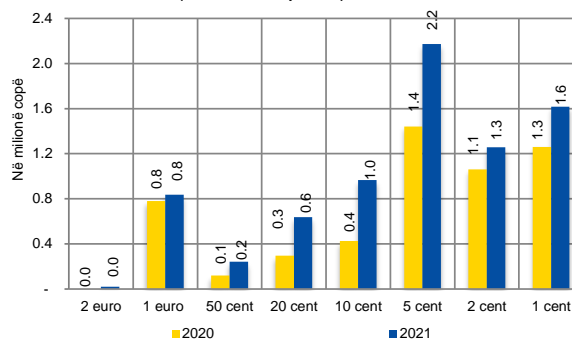
Siç është paraqitur në grafikët e mëposhtme, gjatë vitit 2021, BQK-ja e furnizoi sektorin bankar me mbi 19.63 milionë copë kartëmonedha euro (në vlerë prej mbi 967.2 milionë euro) dhe me mbi 7.74 milionë copë monedha euro (në vlerë prej afër 1.37 milionë euro).

Grafik 55. Furnizimi me kartëmonedha euro sipas denominimeve (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

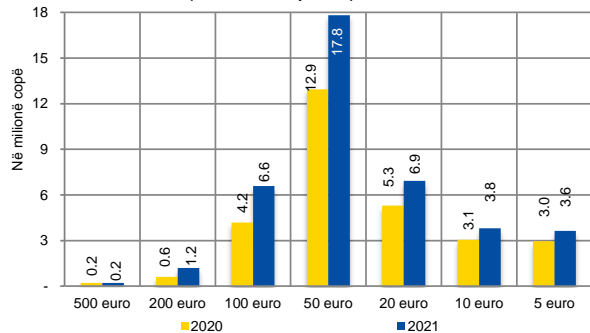
Grafik 56. Furnizimi me monedha euro sipas denominimeve (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

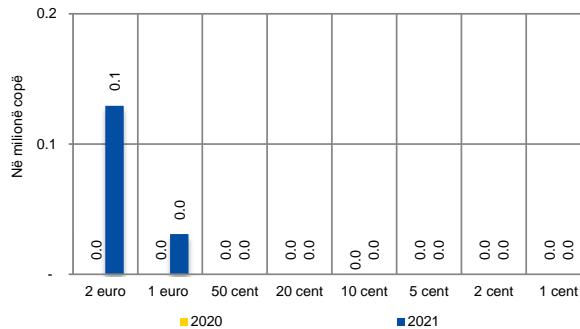
Vëllimet e kërkesave për furnizim me monedha gjatë vitit 2021 shënuan një rritje prej rreth 44.0 përqind krahasuar me vitin 2020. Kërkesa për furnizim me monedha euro në vitin 2021 u dominua nga monedhat me vlerë të vogël prej 1, 2 dhe 5 euro cent. Krahasuar me vitin paraprak kërkesat për denominimet prej 5, 2 dhe 1 euro cent kanë shënuar një rritje grupore prej 66.8 përqind, ndërsa kërkesat për furnizim me denominimet prej 2 euro, 1 euro dhe 50 euro cent kanë shënuar një rritje grupore prej 34.2 përqind në raport me vitin paraprak.

Grafik 57. Pranimi i kartëmonedhave euro sipas denominimeve (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

Grafik 58. Pranimi i monedhave euro sipas denominimeve (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

Vlera e përgjithshme e parave të gatshme të pranuar si depozita shënoi një rritje prej 44.0 përqind në vitin 2021 krahasuar me vitin paraprak. Të shprehura në vlerë, depozitat e parave të gatshme arritën shumat prej 2.09 miliardë kartëmonedha euro dhe 0.29 milionë monedha euro përkatësisht. BQK-ja pranoi nga sektori bankar mbi 40.17 milionë copë kartëmonedha (mesatarisht rreth 160,000 copë kartëmonedha në ditë), ndërsa depozitat e monedhave ishin vetëm 160,000 copë. Vëllimet e kartëmonedhave të pranuar gjatë vitit 2021 shënuan një rritje prej rreth 37.3 përqind krahasuar me vitin 2020.

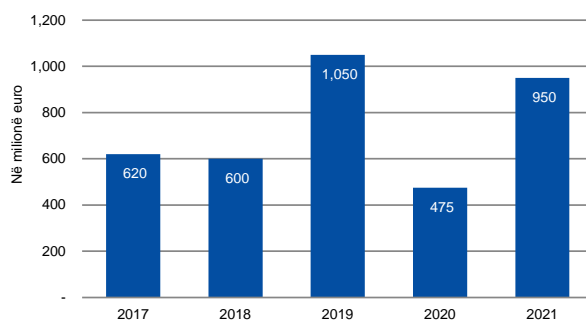
Struktura e kartëmonedhave euro të pranuar gjatë vitit 2021 nuk ka pasur ndonjë ndryshim të madh nga viti paraprak kurse siç shihet edhe në grafikun e mëposhtëm depozitat e monedhave ishin në nivelin zero në vitin 2020.

Ngjashëm me vitet e kaluara edhe gjatë vitit 2021 paratë e gatshme të pranuar ishin në një vlerë më të lartë se sa paratë e gatshme të furnizuara. Në fakt, gjatë vitit 2021 paratë e gatshme neto

(tepricat) ishin rreth 1.12 miliardë euro e që ishte dukshëm më e lartë sesa në vitin e kaluar kur paratë e gatshme neto ishin rreth 354.56 milionë euro. Kjo rritje ishte kryesisht si rezultat i rritjes së vëllimit të depozitave të parave të gatshme nga sektori bankar në njërin anë dhe rënies së kërkesës për para të gatshme në anën tjetër.

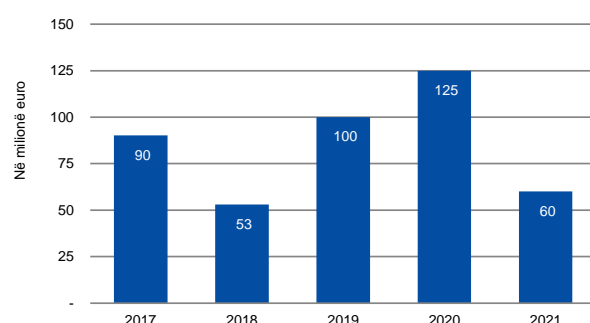
Meqë BQK-ja mban vetëm nivelin optimal të nevojshëm të parave të gatshme për kryerjen e operacioneve, tepricat dërgohen në Eurozonë, ku pastaj përdoren për kryerjen e pagesave ndërkombëtare, si dhe përmes investimeve kthehen në mjete interes-prurëse. Neto dërgesat jashtë vendit të parave të gatshme në vitin 2021 arritën shumën prej 890.00 milionë euro duke qenë më e lartë për 154.3 përqind se sa një vit më parë kur ishin 350.00 milionë euro. Kjo rritje neto e dërgesave në vitin 2021 erdhi si rezultat i rritjes së depozitimeve nga sektori bankar në njërin anë dhe rënies së kërkesës për para të gatshme në anën tjetër. Ecuritë e eksporteve dhe importeve të parave të gatshme gjatë viteve të fundit janë të paraqitura në dy graikët në vijim.

Grafik 59. Eksporti i parave të gatshme (vlera), në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

Grafik 60. Importi i parave të gatshme (vlera), në milionë euro

Burimi: BQK (2022)

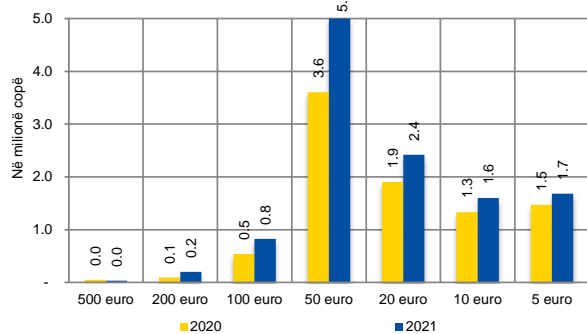
Gjatë vitit 2021 të gjitha paratë e gatshme të pranuar nga sektori bankar u procesuan duke u kontrolluar për autenticitet dhe u klasifikuan sipas shkallës së përshtatshmërisë (40.17 milionë copë kartëmonedha euro).

Rreth 11.77 milionë copë kartëmonedha euro (29.3 përqind e numrit të përgjithshëm kartëmonedhave euro të depozituara nga sektori bankar) gjatë vitit 2021 u klasifikuan si të papërshtatshme për riqarkullim (tejet të vjetërsuara/dëmtuara) dhe u hoqën nga qarkullimi duke u dërguar në bankat e Eurozonës. Një vëllim i këtillë i konsiderueshëm i kartëmonedhave euro të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi kontribuoi në mënyrë të dukshme në përmirësimin e cilësisë së parave të gatshme në qarkullim në Republikën e Kosovës. Ngjashëm me vitet e kaluara, kartëmonedhat që më së shumti u klasifikuan si të papërshtatshme për riqarkullim, ishin ato të denominimeve 50, 20, 10 dhe 5 euro. Ato përbënin rreth 91.0 përqind të kartëmonedhave të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi për shkak të përdorimit më të shpeshtë nga qytetarët.

Cilësia e parave të gatshme në qarkullim u përmirësua gjithashtu edhe përmes furnizimit të sektorit bankar me kartëmonedha euro plotësisht të reja, të cilat u sollën nga Eurozona. Gjatë vitit 2021, BQK-ja furnizoi sektorin bankar me më shumë se 2.18 milionë copë kartëmonedha të reja euro (11.1 përqind e të gjithë numrit të kartëmonedhave euro të furnizuara).

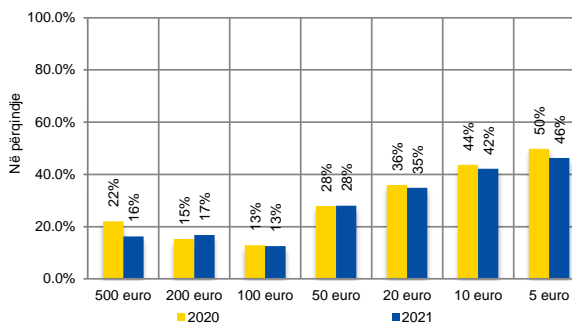
Rreth 83.3 përqind e sasisë së kartëmonedhave të reja të furnizuara gjatë vitit 2021 ishin kartëmonedha të denominimeve me vlerë të ulët (20, 10 dhe 5 euro), me të cilat u furnizuan bankat komerciale me qëllim të shlyerjes së transaksioneve me para të gatshme.

Grafik 61. Kartëmonedha të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

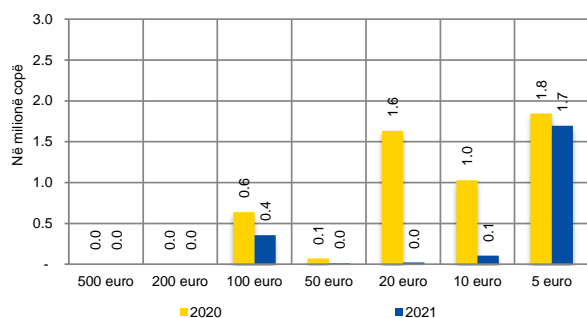
Grafik 62. Kartëmonedha të papërshtatshme të tërhequra nga qarkullimi nga gjithsej të pranuar (në përqindje)

Burimi: BQK (2022)

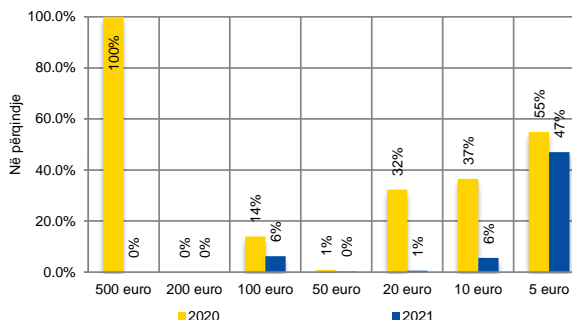
Për më tepër edhe të gjitha kartëmonedhat e përshtatshme për riqarkullim euro, me te cilat u furnizuan bankat komerciale ishin të një cilësie të lartë (të përshtatshme për riqarkullim).

Grafik 63. Kartëmonedha të reja të lëshuara në qarkullim (numri i copëve)

Burimi: BQK (2022)

Grafik 64. Kartëmonedha të reja të lëshuara në qarkullim në raport me gjithsej të furnizuara (në përqindje)

Burimi: BQK (2022)

6.1.1 Mirëmbajtja dhe transaksionet e llogarive

BQK-ja ofron shërbime bankare për Qeverinë e Republikës së Kosovës, Agjencinë Kosovare të Privatizimit dhe institucione të tjera siç janë bankat dhe institucionet të tjera financiare, subjektet publike, bankat e huaja, bankat qendrore, institucionet financiare ndërkombëtare (Fondin Monetar Ndërkombëtar, Bankën Botërore) dhe organizatat ndërkombëtare, siç është specifikuar në nenin 9 të ligjit nr. 03/L-209 të BQK-së.

Tabela 23. Shuma e transaksioneve sipas llojeve kryesore të pagesave (në mijëra euro)

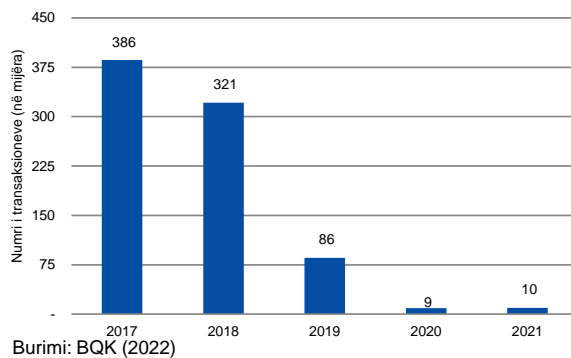
Llojet e transaksioneve	2017	2018	2019	2020	2021
Transaksionet me para të gatshme	+563,570	+643,831	+965,364	+354,562	+1,119,117
Depozita në para të gatshme	989,618	1,187,889	1,697,993	1,449,546	2,087,729
Tërheqje te parave të gatshme	426,048	544,057	732,629	1,094,984	968,612
Transferet vendor	+1,131,645	+1,050,203	+425,715	+70,305	+30,021
Transferet vendor ardhës	1,861,640	1,882,670	693,428	110,763	76,421
Transferet vendor dalës	729,995	832,467	267,714	40,458	46,400
Transferet ndërkombëtar	-432,050	-642,864	-954,036	-424,086	-1,068,449
Transferet ndërkombëtar ardhës	1,081,879	1,054,765	1,971,668	1,794,963	1,727,337
Transferet ndërkombëtar dalës	1,513,929	1,697,629	2,925,705	2,219,049	2,795,786

Burimi: BQK (2022)

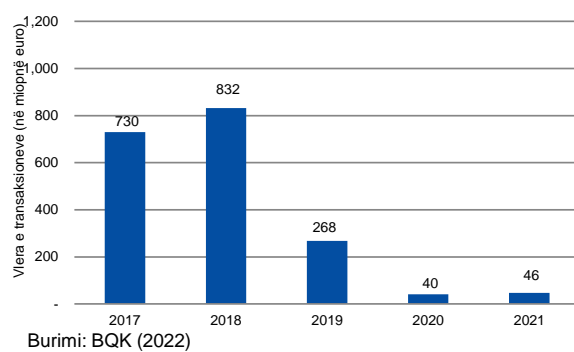
BQK-ja ka mbështetur avancimin e proceseve të kryerjes së transaksioneve dhe akordimeve të Ministrisë së Financave dhe të Agjencisë Kosovare të Privatizimit. Edhe gjatë vitit 2021 sikurse në vitet paraprake, të gjitha pagesat ndërkombëtare u realizuan përmes rrjetit SWIFT kurse të gjitha pagesat vendore u realizuan përmes sistemit KIPS, duke shkurtuar kështu kohën dhe duke rritur efektivitetin e procesimit.

Përderisa pjesa më e madhe e operacioneve me para të gatshme të BQK-së në vitin 2021 u kryen në emër të/dhe për llogari të bankave komerciale, pjesa më e madhe e pagesave vendore të BQK-së janë kryer në emër të/dhe për llogari të AKP-së.

Grafik 65. Vëllimi i transaksioneve vendore dalëse, numri

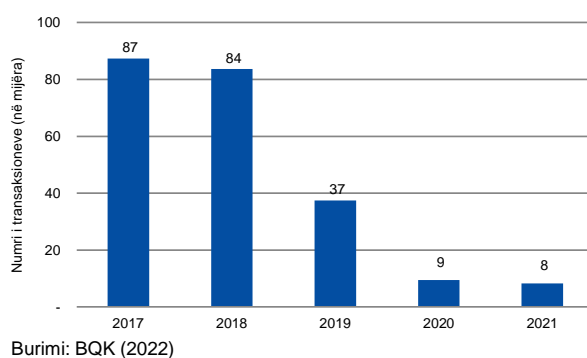

Grafik 66. Vlera e transaksioneve vendore dalëse, në milionë euro

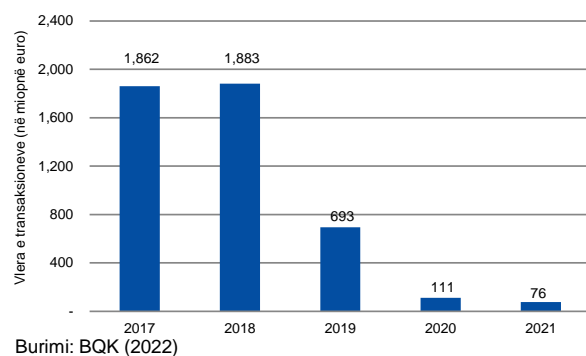

BQK-ja gjatë vitit 2021 ka procesuar në emër të klientëve të saj afër 10 mijë urdhërpagesa dalëse vendore (një rritje prej 9.2 përqind krahasuar me vitin paraprak), dhe ka pranuar për llogari të tyre afër 8,300²² urdhërpagesa hyrëse (një rënie prej 12.41 përqind krahasuar me vitin paraprak).

Grafik 67. Vëllimi i transaksioneve vendore hyrëse, numri

Grafik 68. Vlera e transaksioneve vendore hyrëse, në milionë euro

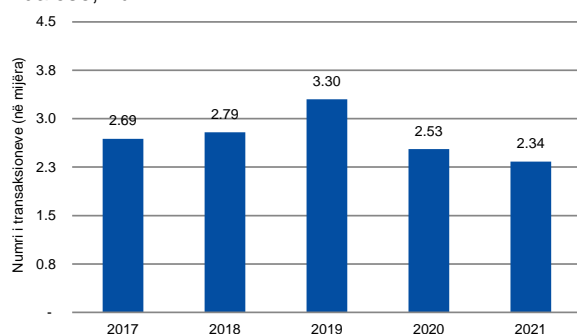

Shprehur në vlerë, urdhërpagesat dalëse vendore arrinin shumën prej mbi 46.4 milionë euro (një rritje prej 14.7 përqind krahasuar me vitin paraprak) kurse urdhërpagesat hyrëse vendore arrinin shumën mbi 76.42 milionë euro (një rënie prej 31.0 përqind krahasuar me vitin paraprak). Numri dhe shumën më të madhe të transaksioneve vendore u krye nga BQK-ja me urdhër dhe për AKP-në. Rënia e vëllimit të transaksioneve gjatë vitit 2020 dhe 2021 shpjegohet me faktin se të gjitha llogaritë e Thesarit²³ janë lidhur direkt në sistemin e pagesave KIPS.

²² Shumica e pagesave ardhëse me implementimin e sistemit KIPS pranohen nga BQK si të grupuara.

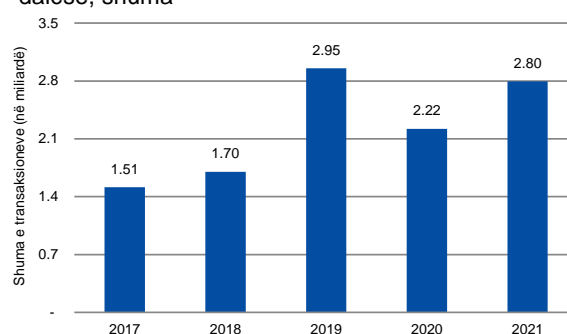
²³ Thesari – Ministria e Financave.

Grafik 69. Vëllimi i transaksioneve ndërkombëtare dalëse, numri

Burimi: BQK (2022)

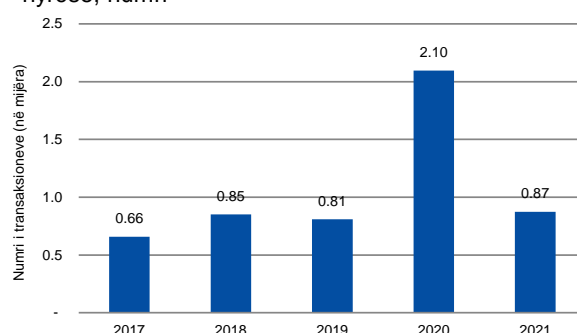
Grafik 70. Vlera e transaksioneve ndërkombëtare dalëse, shuma

Burimi: BQK (2022)

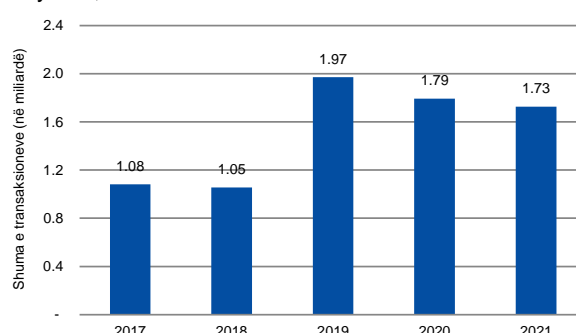
Sa i përket pagesave vendore dalëse, duhet theksuar se të gjitha bankat komerciale i gjenerojnë vetë ato, kurse siguruesit numrin më të madh të pagesave të tyre e kryejnë nëpërmes bankave komerciale. Në të vërtetë, të gjithë llogarimbajtësit e tjerë të BQK-së i shfrytëzojnë shërbimet e pagesave të ofruara nga BQK-ja në mënyrë të kufizuar, pasi që të gjithë ata kanë llogari në banka komerciale. Sa u përket transaksioneve ndërkombëtare, numri më i madh i tyre u krye nga BQK-ja me urdhër të Thesarit. Në anën tjetër, duke marrë për bazë vlerën e tyre, pjesa më e madhe e transaksioneve ndërkombëtare të kryera nga BQK-ja kishte të bënte me transferet e fondeve të bankave komerciale dhe Trustit Pensional të Kosovës. Të dhënat vjetore mbi transaksionet ndërkombëtare janë të paraqitura në katër grafikët në vijim.

Grafik 71. Vëllimi i transaksioneve ndërkombëtare hyrëse, numri

Burimi: BQK (2022)

Grafik 72. Vlera e transaksioneve ndërkombëtare hyrëse, shuma

Burimi: BQK (2022)

BQK-ja gjatë vitit 2021 ka procesuar në emër të klientëve të saj afër 2,335 urdhërpagesa dalëse ndërkombëtare (një rënie prej 7.7 përqind krahasuar me vitin paraprak), dhe ka pranuar për llogari të tyre afër 874 urdhërpagesa hyrëse ndërkombëtare (një rënie prej 58.3 përqind krahasuar me vitin paraprak). Shprehur në vlerë, urdhërpagesat dalëse ndërkombëtare kapnin shumën prej mbi 2.79 miliardë euro (një rritje prej 26.0 përqind krahasuar me vitin paraprak) kurse urdhërpagesat hyrëse ndërkombëtare kapnin shumën mbi 1.73 miliardë euro (një rënie prej 3.8 përqind krahasuar me vitin paraprak).

Më 31 dhjetor 2021, depozitat e institucioneve të Qeverisë së Kosovës arritën shumën prej 423.32 milionë euro ndërsa ato të AKP-së arritën shumën prej 184.73 milionë euro. Së bashku, depozitat e institucioneve të Qeverisë së Kosovës dhe ato të AKP-së përbënin rreth 47.7 përqind të depozitave që u mbajtën në BQK në fund të vitit 2021.

Tabela 24. Niveli i depozitave klientëve kryesorë (në mijëra euro)

Gjendja e llogarive	2017	2018	2019	2020	2021
Gjithsej gjendja	1,239,730	1,217,914	1,187,685	1,214,559	1,275,801
Institucionet Qeveritare	339,906	374,663	444,301	316,897	423,322
Agjencia Kosovare e Privatizimit	471,299	388,116	275,160	191,457	184,737
Bankat Komerçiale dhe Siguruesit	336,732	347,931	419,659	571,114	593,910
Të tjera	91,793	107,205	48,566	135,091	73,832

Burimi: BQK (2022)

Bankat komerciale dhe kompanitë e sigurimeve kanë një pjesëmarrje të konsiderueshme në nivelin e depozitave në BQK. Këto depozita kryesisht kanë të bëjnë me kërkesat dhe obligimet ligjore dhe rregullatore të Bankave komerciale dhe kompanive të sigurimeve. Ato përbënin 46.6 përqind të depozitave që u mbajtën në BQK në fund të vitit 2021. Më 31 dhjetor 2021, depozitat e bankave komerciale dhe kompanive të sigurimit ishin në shumën prej 593.91 milionë euro.

6.2. Sistemi i Pagesave

Operimi, mbikëqyrja dhe zhvillimi i vazhdueshëm i sistemeve të pagesave janë disa nga funksionet kryesore të BQK-së, nëpërmjet të cilave garantohet siguria, qëndrueshmëria dhe efikasiteti i infrastrukturës së pagesave në vend. Në kuadër të përmbushjes së këtyre funksioneve, përveç operimit të sistemit ndërbankar të pagesave, BQK i ka kushtuar një vëmendje të veçantë edhe rolit të saj mbikëqyrës për mirëmbajtjen e sigurisë së sistemit dhe rolit të katalistit për zhvillimin të mëtejshëm të tregut të pagesave. Në kuadër të reformave në proces, gjatë vitit 2021 është finalizuar Strategjia Kombëtare për Pagesat me Vlerë të Vogël (SKPVV) 2021-2026. Kjo strategji është përgatitur nga ana e BQK-së me mbështetjen e Bankës Botërore në kuadër të Programit për Pagesat dhe Remitancat (RPP – Remittances and Payments Program) të financuar nga SECO dhe në konsultim me institucionet tjera relevante të sektorit publik dhe atij privat për fushën e pagesave. Qëllimi kryesor i strategjisë është modernizimi i sistemit kombëtar të pagesave, duke u bazuar në praktikën dhe standardet më të mira ndërkombëtare.

Nga aspekti teknik dhe funksional, sektori i pagesave në BQK ka operuar pa ndërprerje dhe me kapacitete të plota, pavarësisht vazhdimin të masave dhe kufizimeve të ndërmarra ndaj Covid-19, duke siguruar operim të sigurt të sistemit të pagesave, i cili ka mundësuar kliringun dhe shlyerjen me kohë dhe pa pengesa të të gjitha transaksioneve të pagesave dhe letrave me vlerë.

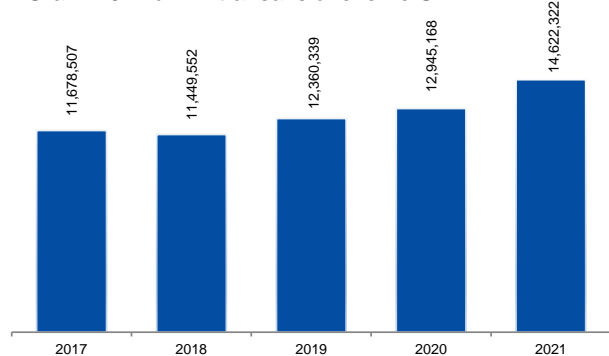
Gjatë vitit 2021, në tregun financiar të Kosovës është shtuar edhe Banka Credins si pjesëmarrës i drejtpërdrejtë në sistemin e pagesave ndërbankare (SPN), si dhe janë shtuar kërkesat për regjistrim dhe autorizim të IFJB-ve për emetimin e parave elektronike, përmes të cilave pritet një zgjerim i mundësive për pagesat elektronike dhe rritje e konkurrencës në ofrimin e shërbimeve të pagesave.

6.2.1 Operimi i Sistemit të Pagesave Ndërbankare

Sistemi i pagesave ndërbankare (SPN) i cili mundëson procesimin e një sërë instrumentesh të pagesave, kliringun ndërbankar, si dhe shlyerjen e letrave me vlerë ka vazhduar funksionimin normal dhe pa pengesa. Grafikët në vijim, paraqesin numrin dhe vlerën e transaksioneve të kryera përmes SPN-së për periudhat përkatëse.

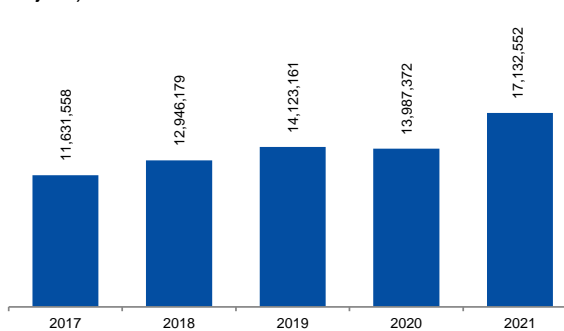
Treguesit statistikorë të aktivitetit të SPN-së kanë reflektuar me një rritje në vëllim dhe në vlerë të transaksioneve në krahasim me vitin paraprak, ku gjatë vitit 2021 janë procesuar 14.6 milionë transaksione me vlerë totale mbi 17 miliardë euro. Krahasuar me transaksionet e SPN-së në vitin paraprak, vëllimi i transaksioneve është rritur për afër 13.0 përqind, kurse vlera e transaksioneve është rritur për 22.5 përqind.

Grafik 73. Numri i transaksioneve në SPN

Burimi: BQK (2022)

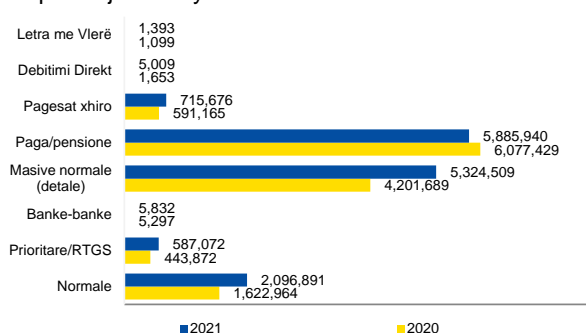
Grafik 74. Vlera e transaksioneve në SPN (në mijëra)

Burimi: BQK (2022)

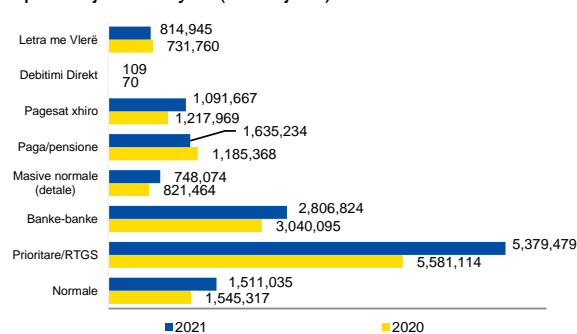
Në kuadër të SPN-së realizohen pagesat përmes dy komponentëve: RTGS (Real-Time Gross Settlement) dhe ACH (Automated Clearing House). Në komponentën RTGS realizohen në kohë reale të gjitha pagesat me vlerë mbi 10 mijë euro, si dhe pagesat të urdhëruara me prioritet nga ana e klientëve, ndërsa në komponentin ACH realizohen të gjitha pagesat me vlerë nën 10 mijë euro ku përfshihen këto lloje të pagesave: pagesat e rregullta-normale, pagesat masive, pagat dhe pensionet, pagesat Kos-Giro dhe Debitimi Direkt. Krahasimi i vëllimit dhe vlerës së këtyre kategorive të pagesave për vitet e caktuara është paraqitur në grafikët në vijim.

Grafik 75. Vëllimi vjetor i transaksioneve të SPN-së sipas llojeve të tyre

Burimi: BQK (2022)

Grafik 76. Vlera vjetore e transaksioneve të SPN-së sipas llojeve të tyre (në mijëra)

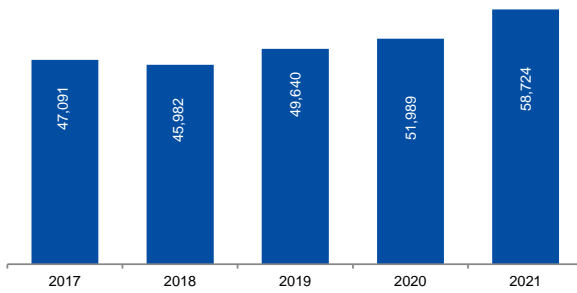
Burimi: BQK (2022)

Pagesat e rregullta (normale dhe masive) përbëjnë rreth 50.7 përqind të vëllimit dhe 17.0 përqind të vlerës së transaksioneve të SPN-së. Transaksionet RTGS, procedohen dhe shlyhen gjatë orarit të punës në kohë reale dhe në baza bruto. Gjatë vitit 2021 numri i tyre përbënte mbi 4.0 përqind të numrit të përgjithshëm të transaksioneve në SPN, ndërsa vlera e tyre rreth 42.3 përqind të vlerës së transaksioneve përmes SPN-së.

Në kategorinë e pagesave për paga/pensione vërehet një rënie në numër dhe në vlerë të transaksioneve, ku nëse marrim për krahasim vitin paraprak, kemi rënie prej 3.0 përqind në numër dhe 8.5 përqind në vlerë të transaksioneve.

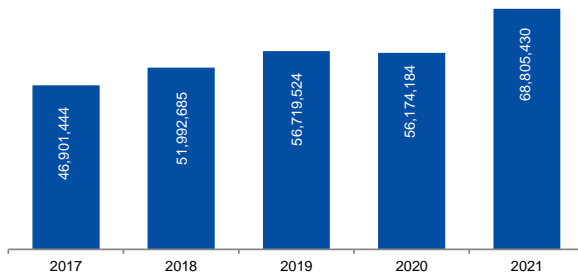
Krahas rritjes në vëllim dhe në vlerë të transaksioneve në krahasim me vitin paraprak, nga grafikët në vazhdim vërehet një rritje edhe e mesatares ditore të transaksioneve të procesuara, si në vëllim ashtu edhe në vlerë.

Grafik 77. Mesatarja ditore e numrit të transaksioneve në SPN

Burimi: BQK (2022)

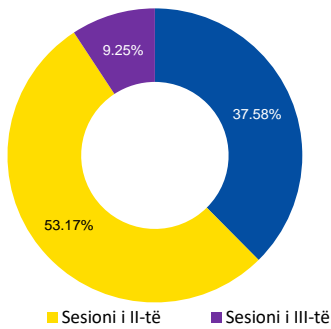
Grafik 78. Mesatarja ditore e vlerës së transaksioneve në SPN

Burimi: BQK (2022)

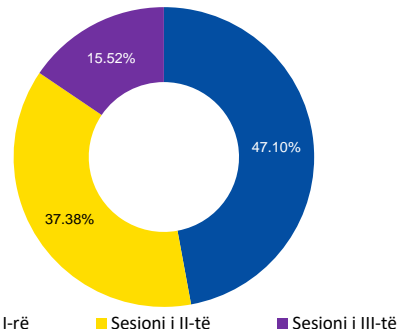
Pasqyrimi i pagesave të procesuara përmes sistemit ACH gjatë vitit 2021, sipas sesioneve, tregon një përqendrim më të theksuar në sesionin e parë dhe të dytë të kliringut, krahasuar me sesionin e fundit. Shmangia e mbingarkesave në flukset e pagesave përgjatë sesionit të fundit të kliringut minimizon rreziqet shtesë në kuadër të funksionimit të sistemit të pagesave, prandaj aplikohen tarifa më të ulta për transaksionet e procesuara në dy sesionet e para.

Grafik 79. Numri i transaksioneve sipas sesioneve në SPN

Burimi: BQK (2022)

Grafik 80. Vlera e transaksioneve sipas sesioneve në SPN

Burimi: BQK (2022)

Vlera e përgjithshme e transaksioneve të shlyera në SPN gjatë vitit 2021 ka qenë afër 17.1 miliardë euro, ku tri institucionet e para me vlerë më të madhe të transfereve të iniciuara zënë 59.6 përqind të vlerës së përgjithshme, ndërsa të gjitha institucionet tjera zënë 40.4 përqind. Sa i përket numrit të transfereve të iniciuara, nga numri i përgjithshëm i tyre prej 14.6 milionë, tri institucionet e para me numër më të madh të transfereve të iniciuara zënë 63.3 përqind të numrit të përgjithshëm, ndërsa të gjitha institucionet tjera zënë 36.7 përqind.

Tabela 25. Treguesit e përqendrimit për transaksionet e iniciuara/dërguara në SPN

Sistemi SPN	Vëllimi	Vlera
3 banka	63.3%	59.6%
8 bankat tjera	36.7%	40.4%
Gjithsejt	14,622,322	17,132,552,052

Burimi: BQK (2022)

Në kuadër të funksioneve operacionale, rol të rëndësishëm zë edhe regjistri i llogarive bankare. Ky regjistër përfaqëson një infrastrukturë të bazës së të dhënave, e cila mundëson raportimin e të dhënave për llogaritë bankare nga ofruesit e të dhënave të llogarive (bankat komerciale), si dhe shfrytëzimin e këtyre të dhënave në funksion të zbatimit të vendimeve përmbarimore nga organet e përmbarimit dhe institucionet e tjera kompetente sipas dispozitave të Ligjit për procedurën përmbarimore. Ky regjistër ka pasur ndikim të rëndësishëm në rritjen e efikasitetit në procedimin

e lëndëve përmbare nga organet e procedurës përmbare, sidomos pas zgjerimit të funksioneve për mundësimin e procedimit elektronik të vendimeve përmbare.

Në regjistrin e llogarive bankare gjatë vitit raportues kanë pasur qasje 43 përmbare privatë, 124 zyrtarë nga Këshilli Gjyqësor i Kosovës, si dhe 11 zyrtarë nga Administrata Tatimore e Kosovës, përmes të cilit kanë shkëmbyer me bankat komerciale 23,078 raste të procedurës përmbare, prej të cilave 15,349 janë mbyllur.

Tabela 26. Rastet e procesuara në RLLB

Statusi i rasteve	2020	2021	Në ngritje/Në rënje (%)
Të hapura	14,793	23,078	56.01
Të mbyllura	11,406	15,349	34.57

Burimi: BQK (2022)

Në funksion të zbatimit të masave të Pakos së Ringjalljes Ekonomike, të miratuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës ndaj situatës së krijuar nga COVID 19, për të lehtësuar realizimin e kërkesave të përfituesve dhe validimin e llogarive të tyre bankare, në regjistrin e llogarive bankare janë realizuar përshtatjet e nevojshme teknike për shkëmbimin e të dhënave me sistemin e Agjencisë së Shoqërisë së Informacionit (ASHI).

6.2.2 Mbikëqyrja dhe analizat e sistemeve të pagesave

Me qëllim të përmbushjes së funksionit mbikëqyrës së sistemeve të pagesave, gjatë vitit 2021 BQK finalizoi vlerësimin e sistemit të pagesave ndërbankare (RTGS – Real Time Gross Settlement System), sipas parimeve mbikëqyrëse të Bankës Qendrore të Evropës (BQE) dhe parimeve të nxjerra nga IOSCO/BIS për infrastrukturën e tregjeve financiare (PFMI – Principles for Financial Market Infrastructure). Procesi i vlerësimit analizon dhe nxjerr rekomandime aty ku është e nevojshme, për të gjitha llojet e rreziqeve që mbart operimi i sistemit, duke filluar nga rreziku ligjor dhe ai i qeverisjes, rreziqet financiare e operacionale, deri te transparenca dhe objektiviteti i rregullave për pjesëmarrje në sistem.

Vlerësimi i sistemit RTGS u krye sipas metodologjisë së BQK-së të përgatitur me mbështetjen e Bankës Botërore, në kuadër të Programit për Remitancat dhe Pagesat (RPP – Remittances and Payments Program). Rregullat, proceset dhe infrastruktura teknike e sistemit RTGS rezultuan në përputhje me standardet e BQE-së/parimet PFMI dhe rekomandimet e nxjerra vlerësohen lehtësisht të adresueshme në një të ardhme të afërt. Rezultatet pozitive nga ky vlerësim garantojnë qëndrueshmërinë e infrastrukturës bazë të shlyerjes së pagesave ndërbankare dhe letrave me vlerë të qeverisë.

Kërkesat e institucioneve tjera të interesuara për regjistrim si institucione për emetimin e parave elektronike, kanë vazhduar edhe në vitin 2021. Ofrimi i emetimit të parave elektronike nga këto institucione vlerësohet me ndikim të drejtpërdrejtë në nxitjen e konkurrencës dhe inovacionit në fushën e pagesave me vlerë të vogël, duke promovuar kështu pagesat elektronike dhe rritjen e efikasitetit të tyre. Aktualisht, janë të regjistruara/autorizuara pesë institucione financiare jobankare që ofrojnë shërbimet për emetimin e parave elektronike.

Në funksion të fuqizimit të mëtejme të mbikëqyrjes së sistemit të pagesave është punuar edhe në amandamentimin e Politikës së Mbikëqyrjes së Sistemeve të Pagesave, nën mbështetjen e ekspertëve të Bankës Botërore në kuadër të programit të RPP-së. Fokusi i ndryshimeve të reja do të jetë në fuqizimin e mëtejme të mbikëqyrjes së sistemeve të pagesave me vlerë të vogël dhe identifikimit të rreziqeve që ndërlidhen me shërbimet dhe instrumentet e reja të pagesave duke zgjeruar kështu fushëveprimin dhe kujdesin edhe ndaj institucioneve të reja të cilat ofrojnë shërbime të pagesave dhe parave elektronike.

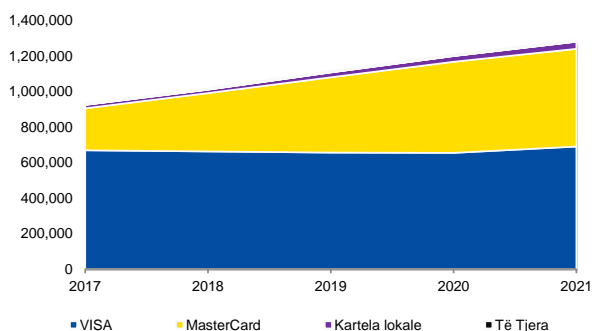
Gjatë vitit 2021 është rishikuar analiza vjetore mbi përdorimin e kartelave në Kosovë, e cila përveç informacioneve që kanë të bëjnë me shpërndarjen socio-demografike të kartelave të cilat përdoren nga qytetarët e Kosovës dhe faktorëve relevantë të cilët kanë ndikuar në shpërndarjen e tillë, përfshin edhe informacionet lidhur me llojet e kartelave, përdorimin e kartelave në terminale të ndryshme përfshirë ato online. Analiza vjetore mbi përdorimin e kartelave në Kosovë publikohet në baza të rregullta vjetore në faqen zyrtare të BQK-së.

Gjithashtu, në kuadër të përgatitjes së analizave dhe raporteve për statistikat e pagesave, janë përgatitur raportet e rregullta vjetore dhe mujore lidhur me numrin dhe vlerën e pagesave të sistemit të pagesave ndërbankare, mbi depozitat e bankave komerciale dhe rezervat, mbi instrumentet me para të gatshme dhe jo me para të gatshme, si dhe raporti krahasues mbi instrumentet e pagesave elektronike (Kosova në krahasim me vendet e Evropës Qendrore dhe Juglindore) të cilat publikohen në faqen zyrtare të BQK-së.

6.2.3 Instrumentet e pagesave dhe infrastruktura bankare për shërbime të pagesave

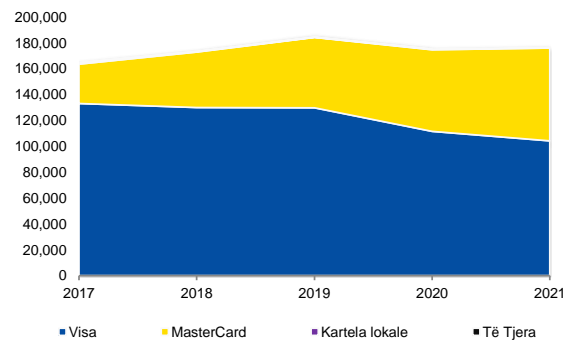
Raportimet e bankave për instrumente të pagesave tregojnë se deri në fund të dhjetorit të vitit 2021 numri i kartelave të debitit arriti rreth 1.3 milionë ndërsa numri i kartelave të kreditit arriti në 176 mijë. Krahasuar me një vit më parë, konstatohet se numri i kartelave të debitit është rritur për 6.6 përqind, ndërsa te numri i kartelave të kreditit është vërejtur një rritje e lehtë prej 0.7 përqind.

Grafik 81. Numri i kartelave të debitit sipas llojit

Burimi: BQK (2022)

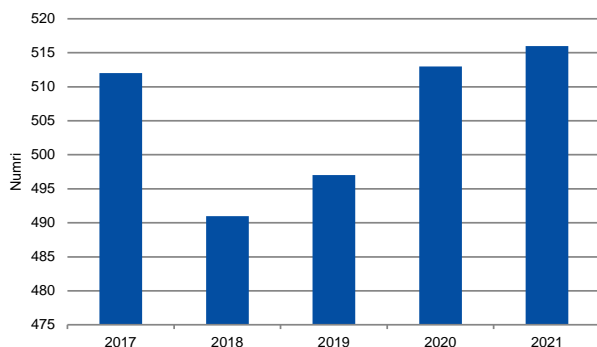
Grafik 82. Numri i kartelave të kreditit sipas llojit

Burimi: BQK (2022)

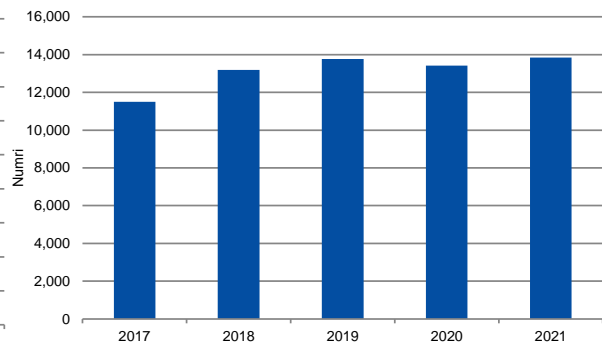
Sa i përket infrastrukturës së terminaleve ATM, shihet se ka pasur rritje të lehtë vitin e fundit në krahasim me vitin paraprak, gjithashtu është shënuar rritje e lehtë e numrit të terminaleve POS gjatë vitit 2021.

Grafik 83. Numri i terminaleve ATM

Burimi: BQK (2022)

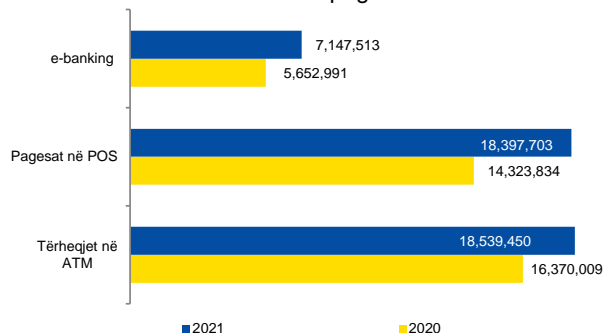
Grafik 84. Numri i terminaleve POS

Burimi: BQK (2022)

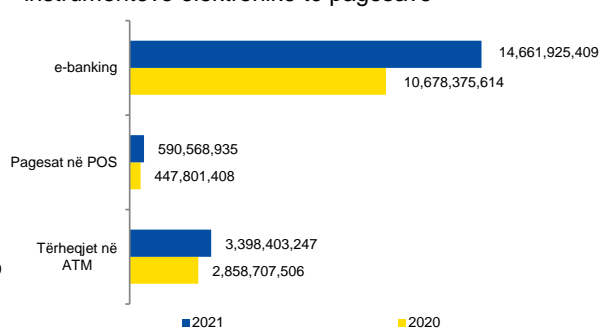
Krahas rritjes së numrit të terminaleve dhe instrumenteve të pagesave, nga të dhënat statistikore shihet se viti 2021 është karakterizuar edhe me rritje të përdorimit të instrumenteve elektronike të pagesave.

Grafik 85. Vëllimi vjetor i transaksioneve të instrumenteve elektronike të pagesave

Burimi: BQK (2022)

Grafik 86. Vlera vjetore e transaksioneve të instrumenteve elektronike të pagesave

Burimi: BQK (2022)

Numri i pagesave të kryera përmes shërbimit e-banking arriti në 7.1 milionë transaksione që krahasuar me vitin paraprak paraqet rritje për 26.4 përqind, ndërsa vlera e tyre arriti në 14.7 miliardë euro, me rritje vjetore prej 37.3 përqind.

Viti 2021 po ashtu u karakterizua me një trend në rritje të përdorimit të pagesave me kartelë. Numri i pagesave në POS terminale është rritur për 28.4 përqind, ndërsa vlera ka shënuar rritje krahasuar me vitin paraprak me rreth 32 përqind.

Tërheqjet në ATM tregojnë për rritje sa i përket numrit dhe vlerës së tyre, krahasuar me vitin paraprak. Numri i tërheqjeve në ATM është rritur për 13.2 përqind, ndërsa vlera e tërheqjeve është rritur për 18.9 përqind.

Nga raportimet e bankave rezulton se në fund të vitit 2021, numri i përgjithshëm i llogarive bankare të klientëve arriti rreth 2.4 milionë, që paraqet një rritje prej 4.0 përqind krahasuar me fundin e vitit 2020. Rreth 98.6 përqind e llogarive janë të rezidentëve, ndërsa rreth 1.4 përqind janë të jorezidentëve.

Tabela 27. Numri i llogarive

Përshkrimi i llogarisë	Totali i llogarive të klientëve			Të aksesueshme nga interneti		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Llogaritë e klientëve (1+2)	2,152,128	2,292,172	2,384,742	337,693	411,346	537,733
1-Llogari të rezidentëve (a+b)(%)	98.49%	98.57%	98.57%	97.96%	98.22%	98.50%
a-Individuale (%)	92.77%	92.71%	92.97%	84.57%	86.63%	87.98%
b-afariste (%)	7.23%	7.29%	7.03%	15.43%	13.37%	12.02%
2-Llogari të jorezidentëve (c+d) (%)	1.51%	1.43%	1.41%	2.04%	1.78%	1.50%
c-Individuale (%)	98.68%	98.79%	98.99%	93.16%	93.66%	97.83%
d-afariste (%)	1.32%	1.21%	1.01%	6.84%	6.34%	2.17%

Burimi: BQK, Raportimet e bankave sipas "Rregullores për raportimin e statistikave të instrumenteve"

Nga totali i llogarive në fund të vitit 2021, mbi 537 mijë llogari kishin qasje "online" përmes internetit. Kjo paraqet një rritje rreth 30.1 përqind të llogarive me qasje nga distanca.

Tabela 28. Numri i llogarive të parasë elektronike

Përshkrimi i llogarisë	2020	2021
Llogaritë elektronike (E-money accounts)	3,483	11,543

Burimi: BQK (2022)

Bazuar në të dhënat statistikore zhvillimi i infrastrukturës ka vazhduar me një trend në rritje dhe inkurajues mbetet trendi i shpejtë i rritjes së përdorimit të instrumenteve elektronike të pagesave. Institucionet financiare jobankare të regjistruara për emetimin e parasë elektronike, në fund të vitit 2021 kanë raportuar për 11,543 llogari të parasë elektronike, që shënon një rritje të shpejtë duke u bazuar se ky është viti i dytë i këtij aktiviteti në treg. Institucionet e parasë elektronike së bashku kanë kryer një volum prej afërsisht 15 mijë pagesa me para elektronike, me një vlerë prej rreth 1.3 milionë euro. Deri më tani janë pesë IFJB që ofrojnë shërbimin e emetimit të parave elektronike dhe shërbimet e pagesave elektronike, mirëpo ka interesim të shtuar për këto shërbime edhe nga IFJB tjera të cilat aktualisht ofrojnë vetëm shërbimet e pagesave me para të gatshme.

Nxitja e përdorimit të instrumenteve të parasë elektronike vlerësohet se do të ketë ndikim edhe në zgjerimin e përfshirjes financiare të qytetarëve duke mundësuar qasjen në shërbimet e pagesave (hapjen e një llogarie paraje elektronike/llogarie pagese dhe zotërimin e një karteje me parapagim) nga kategori të popullsisë pa qasje në shërbime të tjera, si për shembull kategoritë që nuk janë të punësuar.

6.2.4. Aktivitetet hulumtuuese në fushën e pagesave

Në kuadër të rolit të saj si katalizator i sistemit të pagesave, BQK ka ndërmarrë disa aktivitete sa i përket zhvillimit dhe reformimit të mëtejme të infrastrukturës dhe shërbimeve të pagesave. Këto aktivitete janë realizuar kryesisht në kuadër të programit RPP me mbështetjen e ekspertëve të Bankës Botërore.

Finalizimi i Studimit të Kostos së Pagesave me Vlerë të Vogël - Kryerja e një studimi të tillë sipas metodologjisë së hartuar nga Grupi i Bankës Botërore për Zhvillimin e Sistemeve të Pagesave – PSDG (Udhëzimi Praktik për Matjen e Kostove të Pagesave me Vlerë të Vogël) me mbështetjen e Bankës Botërore është vlerësuar shumë efektiv nga bankat qendrore të vendeve të zhvilluara si në kuadër të luftës kundër përdorimit të parasë fizike, ashtu edhe në kuadër të identifikimit të mundësive për reduktimin e kostove që mbart përdorimi i instrumenteve të pagesave në ekonomi. Studimi i lartcekur është bazuar në të dhënat e anketave përmes pyetësorëve të administruar te një mostër e përgatitur e ekonomive familjare dhe bizneseve, për pjesën e kërkesës, si dhe te bankat komerciale dhe IFJB-të të cilat operojnë në Kosovë. Përtej identifikimit të kostove të larta që bartë përdorimi i parasë së gatshme për ekonominë e vendit (rreth 2.7% e PBB-së), u identifikuan edhe kategoritë e kostove kryesore për secilin nga akterët ekonomikë dhe mundësitë e kursimit përmes zëvendësimit të pagesave me para të gatshme me pagesat elektronike. Raporti i detajuar i këtij studimi do të publikohet në faqen zyrtare të BQK-së gjatë muajve të parë të 2022.

Strategjia Kombëtare për Pagesat me Vlerë të Vogël (2021-2026) – Si rezultat i një pune disa vjeçare, BQK me mbështetjen e Bankës Botërore në kuadër të programit RPP dhe në bashkëpunim me institucionet anëtare të Këshillit Kombëtar të Pagesave (bankat, IFJB-të, Thesari dhe institucionet tjera publike dhe private, relevante për tregun e pagesave), ka nxjerrë strategjinë kombëtare për adresimin e kërkesave të identifikuara të tregut dhe ndërmarrjen e veprimeve të nevojshme. Strategjia përcakton një vizion të qartë afatmesëm për tregun e pagesave me vlerë të vogël, i cili konsiston në *“krijimin e një tregu modern dhe gjithëpërfshirës të pagesave me vlerë të vogël në Kosovë, të mbështetur me infrastrukturë të sigurt dhe efikase të pagesave, si dhe me një gamë të gjerë të instrumenteve dhe shërbimeve të pagesave të cilat i plotësojnë nevojat e*

përdoruesve të shërbimeve të pagesave në të gjithë vendin". Qëllimi i strategjisë është të sigurohemi që tregu i pagesave me vlerë të vogël ju ofron përdoruesve të pagesave më shumë zgjidhje, në sa më shumë vende për kryerjen e transaksioneve të tyre të përditshme, në mënyra më të përshtatshme dhe me kosto efektive, në mbështetje të objektivit të rritjes dhe zgjerimit të përfshirjes financiare. Strategjia përmban edhe Planin e Implementimit të detajuar për arritjen e objektivave, masat kryesore të të cilit konsistojnë në: a) përmirësimin e kuadrit ligjor dhe rregullativ; b) zhvillimin dhe përmirësimin e infrastrukturave për shërbimet financiare; c) rritjen e posedimit të llogarive të pagesave dhe përdorimit të tyre; d) rritjen e pikave të qasjes në këto shërbime; e) rritjen e edukimit dhe vetëdijësimin financiar; f) rritjen e volumeve të transaksioneve të procesuara nga sistemet e pagesave; si dhe g) angazhimin ndërinstitucional, si të sektorit publik, ashtu edhe të atij privat, si faktor kyç për zbatimin e rekomandimeve. Implementimi i strategjisë dhe materializimi i efekteve të saj kërkon një angazhim nga të gjithë akterët e tregut të pagesave. Për këtë qëllim, strategjia parashikon role dhe objektiva konkrete për secilin institucion të përfshirë.

BQK në kuadër të RPP, me mbështetjen e Bankës Botërore, ka nisur edhe disa iniciativa për ngritjen dhe përmirësimin e infrastrukturës së sistemeve të pagesave dhe kornizën ligjore të shërbimeve të pagesave, si:

- Hulumtimi i mundësive lidhur me zhvillimin e një sistemi për shlyerjen e pagesave të shpejta të njohura si "Instant Payments" me kapacitet të procesimit dhe shlyerjes së pagesave përgjatë një orari të pandërprerë 24/7 365, ku në bashkëpunim me Bankën Botërore po hartohet raporti i analizimit të mundësive për realizimin e këtij projekti dhe identifikimit të mundësisë më të mirë për rrethanat dhe tregun e Kosovës;
- Ofrimin e qasjes për IFJB-të që ofrojnë shërbime të pagesave dhe parave elektronike në SPN, për çfarë është duke u analizuar së bashku me ekspertët e Bankës Botërore aspekti teknik dhe rregullativ për krijimin e qasjes, duke adresuar njëkohësisht rreziqet e mundshme ndaj të cilave ekspozohet sistemi nga një hapje e tillë për pjesëmarrës të ri jobanka;
- Gjatë vitit 2021 është rishikuar rregullorja për instrumentet e pagesave elektronike me qëllim adaptimin e rregullores së BE-së nr.2015/751 mbi kufizimin e tarifave të shkëmbimit të njohura si "interchange fees" të aplikuara në rastin e pagesave me kartela. Këto ndryshime janë adaptuar me qëllim të rritjes së efikasitetit të shërbimit të pranimit të pagesave me kartela për tregtarët dhe krijimin e mundësive për zgjerimin e rrjetit të terminaleve fizikë dhe virtual për pranimin e pagesave me kartela në treg.
- Fillimi i draftimit të Ligjit për shërbimet e pagesave, përmes të cilit do të transpozohen në legjislacionin vendor direktivat e Bashkimit Evropian për shërbimet e pagesave, për llogaritë e pagesave dhe për institucionet e parave elektronike. Adaptimi i këtyre direktivave në tregun vendor vlerësohet se do kontribuojë në nxitjen e konkurrencës në tregun e shërbimeve të pagesave, në rritjen e transparencës në shërbimet e ofruara nga tregu dhe në krijimin e një kuadri të konsoliduar për mbrojtjen e konsumatorit. Përafrimi i praktikave të rregullimit të tregut të shërbimeve të pagesave me ato evropiane përbën edhe një hap themelor në lidhje me integrimin dhe zbatimin e rekomandimeve në kuadër të lëvizjes së lirë të kapitalit dhe anëtarësimin në skemën e pagesave të Eurozonës të njohur si SEPA (Single Euro Payments Area).

Bashkëpunimi me institucione tjera vendore dhe në nivel ndërkombëtar - Gjatë vitit 2021, BQK ka marrë pjesë në takimet e zhvilluara nga Këshilli për Bashkëpunim Rajonal (RCC – Regional Cooperation Council) përkatësisht në Grupin Punues për Tregjet Financiare, në përbërje të përfaqësuesve të institucioneve relevante të gjashtë vendeve të Ballkanit perëndimor, në kuadër të iniciativës së Bashkimit Evropian për lehtësimin pagesave ndërkufitare të vendeve

të rajonit ndërmjet tyre dhe me BE-në. Ky projekt ka për qëllim përgatitjen e vendeve të rajonit për anëtarësim në SEPA, përmes mbështetjes së tyre në zhvillimin e infrastrukturës teknike dhe ligjore, si dhe mundësimin të ndërlidhjes së sistemeve të pagesave ndërmjet tyre dhe me BE-në, i cili pritet të zgjatë për tri vitet e ardhshme. Gjatë këtij viti BQK-ja ka ofruar mbështetje për Thesarin, ASHI-në dhe institucione tjera relevante lidhur me projektin për mundësimin e pagesave elektronike nëpërmjet portalit të shërbimeve qeveritare e-Kosova. Gjithashtu, BQK ka qenë në kontakt të vazhdueshëm me sektorin bankar dhe Shoqatën e Bankave me qëllim nxitjen e zhvillimit të tregut të sistemeve dhe instrumenteve të pagesave, nëpërmjet nxitjes së diskutimeve mbi zhvillimet më të fundit, si dhe akomodimin e nevojave për përshtatje rregullative, të cilat nxisin efikasitetin e këtyre sistemeve dhe instrumenteve.

6.3. Menaxhimi i Mjeteve

Banka Qendrore e Kosovës realizon investimin e rezervave kombëtare, si dhe operimin e sistemit qendror depozitar për tregtimin e Letrave me Vlerë të emetuara nga Republika e Kosovës. Detyrat e menaxhimit të rezervave kombëtare janë specifikuar në Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, respektivisht Nenit 15 të Ligjit nr. 03/L-209.

6.3.1. Menaxhimi i Investimeve

Banka Qendrore menaxhon rezervat e saj për të arritur objektivat e Politikës së Investimeve të aprovuar nga Bordi Ekzekutiv, ku prioritet kanë siguria dhe likuiditeti i mjeteve, para kthimit nga investimet.

Instrumentet

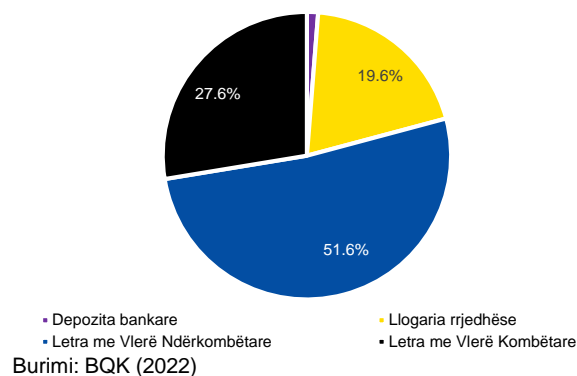
Rezervat kombëtare në portofolin e BQK-së përbëhen nga instrumentet e portofolit likuid dhe ato të portofolit investues. Pjesa likuide e rezervave përbëhet prej instrumenteve që mirëmbahen për të siguruar mjete të mjaftueshme për kryerjen e pagesave dhe transfereve sipas nevojave të BQK-së dhe depozitorëve të saj. Ndërsa pjesa investuese përbëhet nga instrumentet financiare të sigurta me vlerësim kreditor investiv.

Shpërndarja e portofolit të rezervave të

BQK-së sipas instrumenteve është pasqyruar në grafikun 87 të gjendjes 31 dhjetor 2021, ku pjesa më e madhe prej 51.6 përqind është vendosur në letra me vlerë ndërkombëtare dhe nga letrat me vlerë të emetuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës që përbëjnë 27.6 përqind të portofolit. Mjetet në llogarinë rrjedhëse që mirëmbahen për të siguruar rrjedhë të mjaftueshme të fondeve për obligimet afatshkurtëra të BQK-së dhe depozitorëve të saj janë prej 19.6 përqind ndërsa 1.25 përqind të portofolios në euro përbëhet prej marrëveshjeve afatshkurtëra të riblerjes, respektivisht repo me bankat vendore.

Portofolin investues të rezervës së BQK-së në të gjitha valutat e përbëjnë këto **instrumente financiare**:

Grafik 87. Portfolio e rezervave (EUR) të BQK-së, sipas gjendjes 31 dhjetor 2021

- depozitat bankare me afat të plasura në bankat evropiane me rangim adekuat investues, marrëveshjet afatshkurtëra të riblerjes të plasura me bankat vendore apo Rezervën Federale të SHBA-së;
- letrat me vlerë ndërkombëtare, respektivisht obligacione qeveritare, komunale, supranacionale, agjencive shtetërore apo institucioneve kreditore në euro dhe dollarë me afat deri në shtatë vite;
- obligacionet shtetërore të emetuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës të tregtuara në tregun sekondar të letrave me vlerë me afat maturimi deri në shtatë vite.

Marrëveshjet afatshkurtëra të riblerjes me bankat komerciale të Republikës së Kosovës kanë vazhduar të plasohen përgjatë vitit 2021 dhe përbëjnë një instrument të rëndësishëm të tregut të parasë. Përmes këtij instrumenti, BQK u ofron likuiditet të shpejtë bankave vendore në rast nevojë për periudhë prej një deri në dhjetë ditë kundrejt kolateralit, respektivisht letrave me vlerë të emetuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës. Po ashtu ky instrument u ndihmon obligacioneve qeveritare të trajtohen si instrumente më likuide, duke u ofruar mbajtësve të tyre qasje të lehtë në financim përmes kolateralit.

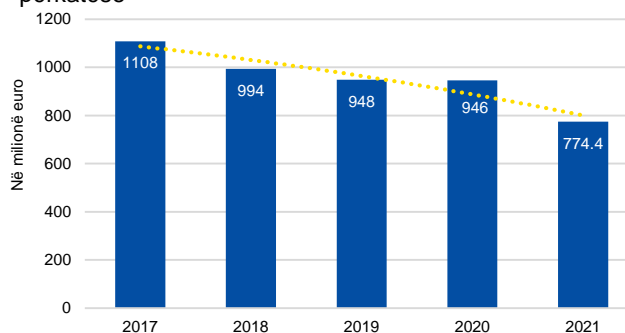
BQK në vitin 2021 ka vazhduar të jetë pjesë e linjës kreditore të ofruar nga Eurosistemi përmes Deutsche Bundesbank. Përmes kësaj linje kreditore, Banka Qendrore Evropiane i ka ofruar mundësinë Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës të marrë hua nga pakoja e likuiditetit të Eurosistemit kundrejt kolateralit adekuat në euro të përbërë nga letra me vlerë të tregtueshme të borxhit të emetuara nga qeveritë qendrore të Eurozonës dhe institucionet supranacionale. Kjo linjë kreditore adreson nevojat e mundshme të likuiditetit në euro të BQK-së në rast të kërkesave eventuale si pasojë e situatës së shkaktuar nga pandemia Covid-19, duke i mundësuar hua deri në 100 milionë euro nga Banka Qendrore Evropiane. Linja kreditore do të qëndrojë në fuqi deri në fund të muajit mars 2022, me mundësi të zgjatjes së afatit.

Valutat

Valuta euro përbën valutën kryesore në portofolin investues të BQK-së me 99 përqind të aseteve të denominuara dhe paguara në euro. Siç shihet në grafikun 88 rezervat në dispozicion në portofolin e BQK-së kanë shënuar rënie në 774 milionë euro në vitin 2021 nga 946 milionë të vitit paraprak, për shkak të lëvizjeve të fondeve të depozitorëve të BQK-së.

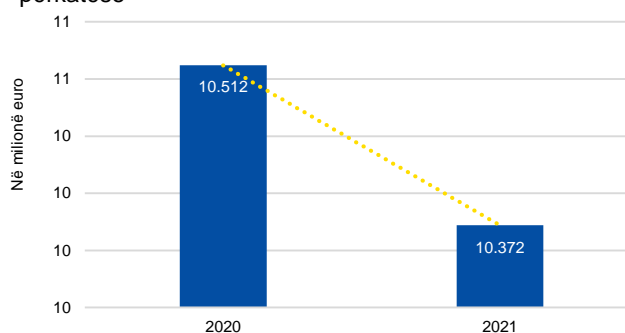
Rreth 1 përqind e portofolit të rezervave mbahet në dollar amerikan të investuara në plasmane njëditore me normën e interesit të kuotuar

Grafik 88. Saldo përfundimtare e mjeteve të investuara në EUR (mil) sipas gjendjes së tyre me 31 dhjetor të viteve përkatëse

Burimi: BQK (2022)

Grafik 89. Saldo përfundimtare e mjeteve të investuara në USD (mil) sipas gjendjes së tyre me 31 dhjetor të viteve përkatëse

Burimi: BQK (2022)

nga marrëveshjet e riblerjes me Rezervën Federale të SHBA-ve dhe letra me vlerë afatshkurtëra të emetuara dhe paguara nga Thesari Amerikan me afat maturimi deri në një vit. Në vitin 2021 nuk ka ndryshim të konsiderueshëm në nivelin e rezervave në USD, me një rënie të lehtë nga 10.51 milionë që ishte në vitin 2020 në 10.37 milionë në vitin 2021 siç shihet në grafikun 89. Shpërndarja e asetëve në dy valutat përkatëse bëhet në bazë të përmbajtjes së rezervave të BQK-së nga depozitorët e saj, të cilat kryesisht vijnë dhe mbahen në valutën euro.

Shpërndarja

Në përputhje me objektivat e Politikës së Investimeve të BQK-së, plasmani i investimeve të rezervave është përqendruar në instrumentet financiare të sigurta dhe likuide, respektivisht në instrumente borxhi apo obligacione me maturitet maksimal deri në shtatë vite dhe rangim kreditor adekuat.

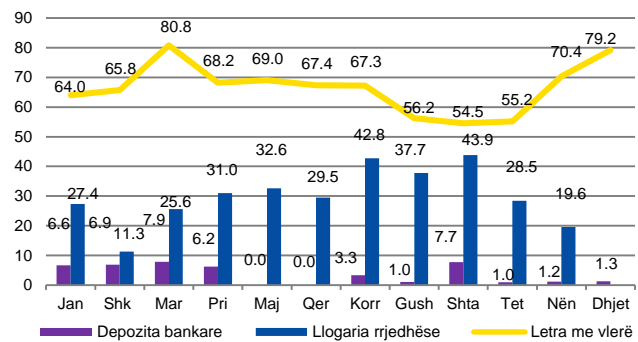
Siç është pasqyruar në grafikun 90, letrat me vlerë përbëjnë instrumentet kryesore me pjesëmarrjen më të lartë në portofolin e BQK-së, ku përqendrimi në këtë kategori mbetet më i larti nga të gjitha asetet tjera përgjatë tërë vitit.

Mbajtja e një niveli të lartë të përqendrimit në llogari rrjedhëse përgjatë vitit vjen si rezultat i pamundësisë për të plasuar në instrumente të reja për shkak të normave thellësisht negative në euro, që kanë mbizotëruar gjatë vitit 2021 në tregun evropian të parasë dhe borxheve. Sikurse në vitin paraprak, shpërndarja e portofolit të BQK-së në letra me vlerë është diktuar nga çmimet e obligacioneve në treg dhe ofertën e tregut për obligacionet qeveritare, supranacionale, agjencive dhe institucioneve kreditore të emetuara dhe paguara në euro, ku normat e kthimit të të cilave kanë mbetur negative edhe përgjatë vitit 2021. Oferta jashtëzakonisht e limituar për këtë kategori instrumentesh dhe normat thellësisht negative në euro ka pamundësuar blerjet e reja të këtyre obligacioneve nga BQK-ja.

Norma depozitare në euro bazohet në normën e vendosur nga Banka Qendrore Evropiane për depozita e cila gjatë vitit 2021 ka qëndruar në -0.50 përqind.

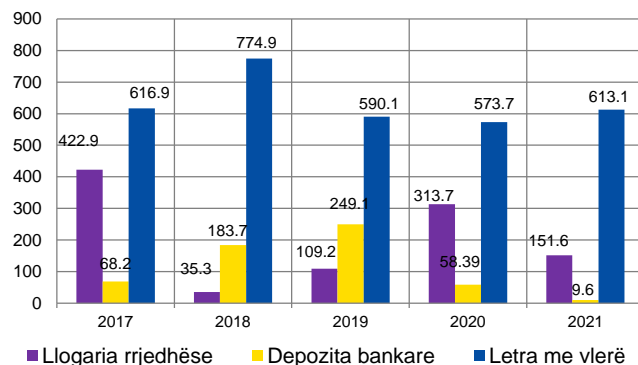
Në vitin 2021 koncentrimi në letra me vlerë ka mbetur relativisht i njëjtë me dy vitet paraprake, siç është përshkruar në grafikun 91. Ndryshimin kryesor në strukturën e shpërndarjes së portofolit e shohim te depozitat bankare siç është përshkruar edhe në paragrafët e kaluar. Kjo kategori asetesh ka shënuar rënie, në mënyrë që të rritet koncentrimi në mjete likuide, respektivisht në llogari rrjedhëse dhe po ashtu për shkak të pamundësisë për të plasuar në tregun e borxheve si rezultat i normave thellësisht negative. Kjo shpërndarje i mundëson BQK-së që të mbajë likuiditet të mjaftueshëm në portofolin e saj të rezervave, njëkohësisht duke kontribuar në likuiditetin e gjithmbarshëm të portofolit dhe kthimit nga investimi nga kjo kategori e asetëve.

Grafik 90. Raporti i shpërndarjes së investimeve të portofolit në EUR të BQK-së (në përqindje)

Burimi: BQK (2022)

Grafik 91. Shpërndarja e portofolios investuese në çdo fundvit

Burimi: BQK (2022)

6.3.2. Performanca e portofolit

Instrumentet në portofolin e BQK-së kanë performuar mirë duke realizuar 2.64 milionë euro të hyra nga të gjitha kategoritë e investimeve, përfshirë diferencën në mes të hyrave dhe shpenzimeve nga normat depozitare të aplikuara ndaj llogarive.

6.3.3. Menaxhimi i Rrezikut

Investimi i mjeteve bëhet në letrat me vlerë të emetuara nga shtetet, agjencitë më kredibile të Eurozonës dhe institucionet supranacionale me vlerësim kreditor investiv sipas vlerësimeve nga agjencitë kreditore ndërkombëtare: Standard & Poor's dhe Moody's, si dhe në letrat me vlerë të Republikës së Kosovës.

Rreziqet financiare gjatë investimit të mjeteve nga ana e BQK-së janë: rreziku kreditor, rreziku i normës së interesit, rreziku likuiditetit, rreziku valutor dhe rreziku operacional.

Rreziku kreditor - Portofolio e investimeve është shpërndarë në mënyrë që të mbahet rreziku kreditor në nivel të ulët. Të gjitha investimet janë realizuar në raport me kriteret e rangimit afatshkurtër dhe afatgjatë kreditor të përcaktuar në Politikën e Investimeve P-2/A-2 (Moody's/S&P) për afat të shkurtër dhe Baa2/BBB (Moody's/S&P) për afat të gjatë, si dhe në rastet e jashtëzakonshme në treg, me P-3/A-3 për afat të shkurtër dhe Baa3/BBB- (Moody's/S&P) për afat të gjatë.

Rreziku i normës së interesit - menaxhimi i rrezikut të normave të interesit nga BQK kundrejt limitit të ndryshimit të normave të interesit, plotësohet duke monitoruar ndjeshmërinë e mjeteve dhe detyrimeve të BQK-së ndaj skenarëve të ndryshëm standard dhe jostandard të normave të interesit.

Rreziku i likuiditetit - është rreziku në përmbushjen në kohë të duhur të obligimeve nga detyrimet e saj financiare. Qëndrimi i BQK-së në menaxhimin e likuiditetit është të sigurojë likuiditet të mjaftueshëm për të përmbushur me kohë detyrimet, si në kushte normale ashtu edhe në ato të pafavorshme, pa pësuar humbje të papranueshme apo duke rrezikuar dëmtimin e reputacionit të BQK-së.

Rreziku valutor - paraqitet si pasojë e lëvizjeve të kursit këmbimor që implikojnë vlerën e valutave në tregun financiar, ku mund të paraqitet kthimi apo humbja si rezultat i ndryshimeve të kursit këmbimor.

Rreziku operacional - është rreziku i përmbushjes që ka të bëjë me plasmanin e depozitave, tregtimin e letrave me vlerë dhe pagesën me kohë të tyre.

6.3.4. Letrat me Vlerë të Qeverisë së Kosovës

Në pajtim me Ligjin për Borxhet Publike, BQK-ja vepron si agjent fiskal për Ministrinë e Financave, Punës dhe Transfereve në procesin e emetimit të letrave me vlerë të Qeverisë së Kosovës.

Sipas kalendarit të emetimeve të letrave me vlerë të publikuar nga Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve, përmes platformës elektronike në vitin 2021 janë realizuar gjithsej tetëmbëdhjetë ankande. Ankandet e realizuara përfshijnë një ankand për bono thesari prej 364 ditë, shtatë ankande për obligacione qeveritare me afat maturimi tre vite, gjashtë ankande për obligacione qeveritare me afat maturimi pesë vite, dy ankande për obligacione qeveritare me afat maturimi

shtatë vite dhe dy ankande për obligacione qeveritare me afat maturimi dhjetë vite. Përgjatë vitit 2021, Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve për herë të parë ka emetuar dy ankande të quajtura Bono për Diasporën me afat maturimi tre dhe pesë vite.

Në grafikun 92 paraqitet struktura e letrave me vlerë të Qeverisë së Kosovës të emetuara në tregun primar të letrave me vlerë të Qeverisë gjatë vitit 2021, e shprehur në përqindje dhe sipas afatit të maturimit.

Grafiku 93 paraqet pjesëmarrjen sipas kategorisë së investitorit në ankandet e letrave me vlerë të Qeverisë së Kosovës në tregun primar.²⁴

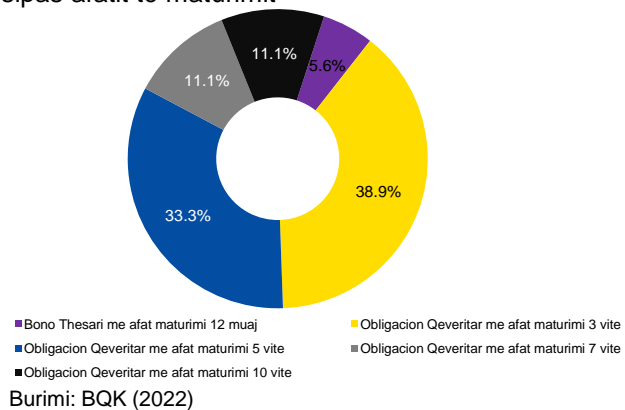
Grafiku 94 paraqet normën mesatare vjetore të kthimit krahasuar me vitin paraprak, që për obligacionet qeveritare me afat maturimi tre vite në vitin 2021 ka shënuar rënie prej 3 pikë bazë, për obligacionet qeveritare me afat maturimi pesë vite ka shënuar rënie prej 16 pikë bazë dhe për obligacionet qeveritare shtatë vjeçare dhe dhjetëvjeçare është shënuar rënie prej 5 pikë bazë.

Në grafikun 95 janë paraqitur të gjitha ankandet në vitin 2021 ku dominon kërkesa e tregut për obligacione qeveritare me afat maturimi tre vite dhe pesë vite.

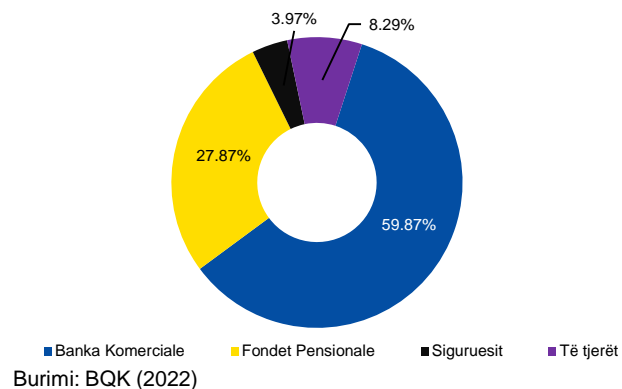
Gjithsej vëllimi i transaksioneve të shitblerjeve dhe riblerjeve të letrave me vlerë të Qeverisë të realizuara në tregun sekondar gjatë vitit 2021 ishte 203.4 milionë euro krahasuar me vëllimin e vitit paraprak prej 169.8 milionë euro, duke shënuar rritje prej 19.8 përqind.

Vëllimi i transaksioneve të shitblerjeve të letrave me vlerë të Qeverisë në vitin 2021 ishte 120.7 milionë euro krahasuar me vëllimin e vitit paraprak prej 109.5 milionë euro duke shënuar rritje prej 10.2 përqind. Pjesëmarrës në transaksionet e shitblerjeve ishin bankat komerciale, Fondi i Kursimeve Pensionale, pjesëmarrësit tjerë përmes bankave komerciale dhe BQK.

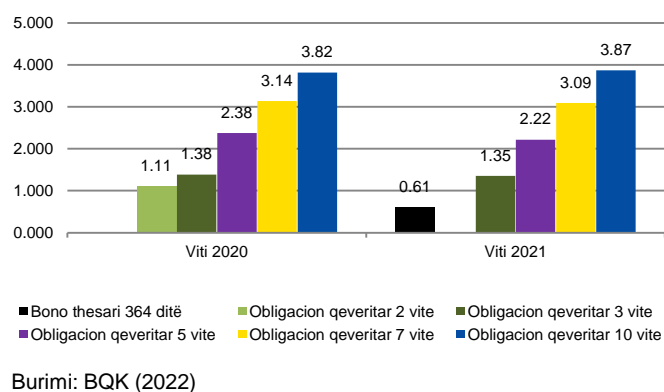
Grafik 92. Struktura e Letrave me Vlerë të Qeverisë sipas afatit të maturimit

Grafik 93. Struktura e investitorëve në ankande

Grafik 94. Normat mesatare vjetore të kthimit për vitin 2020 dhe 2021, në përqindje

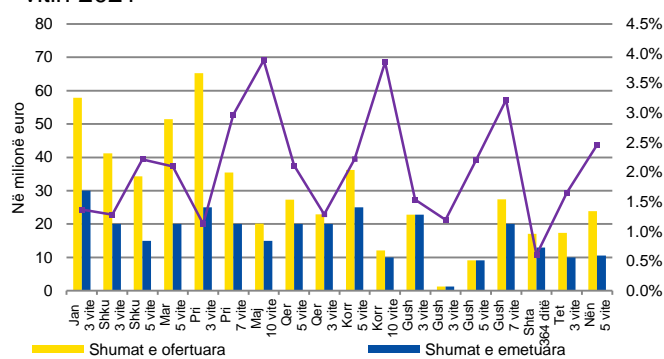
²⁴ Pjesëmarrës në tregun e letrave me vlerë të Qeverisë janë bankat komerciale, fondet pensionale, siguruesit dhe pjesëmarrësit tjerë përmes bankave komerciale (Akteve Primar).

Vëllimi i transaksioneve të riblerjeve përmes huadhënies afatshkurtër të mbështetur me letra me vlerë të Qeverisë në vitin 2021 ishte gjithsej 82.6 milionë euro krahasuar me vëllimin e vitit paraprak që ishte prej 60.3 milionë euro, duke shënuar rritje prej 37 përqind. Pjesëmarrës në transaksionet e riblerjeve ishin bankat komerciale, Fondi i Kursimeve Pensionale dhe BQK.

Bazuar në Rregulloren për Riblerje të Letrave me Vlerë dhe Rregullorën për huadhënie brenda-ditore dhe njëditore,

janë realizuar transaksionet e riblerjeve të letrave me vlerë të Qeverisë dhe transaksionet e mbështetura me kolateral letra me vlerë të Qeverisë, me qëllim të menaxhimit sa më efikas të likuiditetit afatshkurtër të sektorit bankar.

Grafik 95. Ankandet e letrave me vlerë të qeverisë në vitin 2021

Burimi: BQK (2022)

6.4. Teknologjia Informative

Edhe gjatë vitit 2021, BQK-ja ka vazhduar me avancimin e sistemeve të teknologjisë së informacionit dhe proceseve të punës, duke i dhënë fokus të veçantë ngritjes së sigurisë së informacionit.

Si shkak i vazhdimit të pandemisë të shkaktuar nga përhapja e virusit COVID-19, BQK-ja bazuar në rekomandimet e institucioneve perkatëse, ka vazhduar të funksionojë duke angazhuar një pjesë të stafit për punë nga distanca, për t'u siguruar në ruajtjen e vazhdimësisë së funksionimit, në rast të infektimit eventual të një numri më të madh të stafit. Në këtë rast është përkrahur puna e stafit në kushtet të tilla, për të siguruar se sistemet e teknologjisë së informacionit janë gjithmonë të qasshme dhe sa më të sigurta, për të garantuar vazhdimësi të funksionimit të institucionit, duke ofruar shërbime për institucionet financiare, qeveritare dhe për qytetarët e Republikës së Kosovës.

Po ashtu, është punuar në vazhdimësi për avancimin e shërbimeve dhe proceseve të punës, si dhe në zhvillimin e projekteve të reja. Për të mundësuar qasje sa më të lehtë për qytetarët dhe duke ndjekur teknologjinë e fundit është avancuar Portali për Qytetarë, në kuadër të Sistemit të Regjistrimit të Kredive, i cili u mundëson bizneseve dhe qytetarëve që në çdo kohë të shohin statusin e tyre kreditor në këtë regjistër. Janë zhvilluar edhe projekte tjera, të cilat lehtësojnë dhe avancojnë punët brenda vetë institucionit.

6.5. Regjistri i Kredive të Kosovës

Bazuar në Ligjin për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, BQK-ja mund të operojë, rregullojë, licencojë, regjistrojë dhe mbikëqyrë sistemet e informacionit të kredive me qëllim të mbledhjes dhe shpërndarjes së informacionit të kredive mes institucioneve kredidhënëse, si dhe mund të nxjerrë rregullore për zbatimin përkatës.

Që nga viti 2006, BQK-ja ka nën menaxhim të saj sistemin e Regjistrimit të Kredive (RKK), i cili funksionon si një aplikacion i bazuar në internet dhe ka për qëllim mbledhjen dhe shpërndarjen e informatave pozitive dhe negative të personave fizikë dhe juridikë, me qëllim të përmirësimit të procesit vlerësues të klientëve kreditorë, si dhe realizimin e funksionit mbikëqyrës të BQK-së.

Nga një perspektivë e përgjithshme ekonomike, Regjistri i Kredive lehtëson kredidhënien sa i përket vëllimit dhe kostove, si dhe kontribuon në stabilitetin financiar në përgjithësi duke

ndihmuar kredidhënësit për një vendimmarrje të drejtë, brenda një kohe më të shkurtër në mënyrë më të saktë dhe më objektive.

Në bazë të rregullores së Regjistrimit të Kredive, anëtar në sistemin e RKK-së janë të gjitha institucionet financiare të përcaktuara nga BQK për të qenë ofrues të kredive, duke përfshirë të gjitha bankat dhe institucionet mikrofinanciare të licencuara, si dhe ato institucione financiare jobankare dhe sigurues të licencuar për t'u marrë me aktivitete të veçanta kreditore.

Bazuar në të dhënat e sistemit të RKK-së aktualisht janë të regjistruar 1,997 përdorues aktivë të institucioneve kredidhënëse, ku dominon numri i përdoruesve nga e institucionet bankare me 1,501 përdorues aktivë, institucionet mikrofinanciare dhe ato jobankare vijojnë me 467 përdorues dhe në fund siguruesit me 29 përdorues aktivë të sistemit të RKK-së. Gjatë vitit 2021, Regjistri i Kredive ka regjistruar 273 përdorues të ri.

Sistemi i Regjistrimit të Kredive është i disenjuar që të sigurojë një infrastrukturë të avancuar për funksionimin e tregut të kredive duke paraqitur një mjet të rëndësishëm për institucionet kredidhënëse në vlerësimin e rrezikut kreditor.

Sistemi i RKK-së është një aplikacion i bazuar në internet dhe mund të qaset drejtpërdrejt dhe në kohë reale nga stafi i institucioneve kredidhënëse.

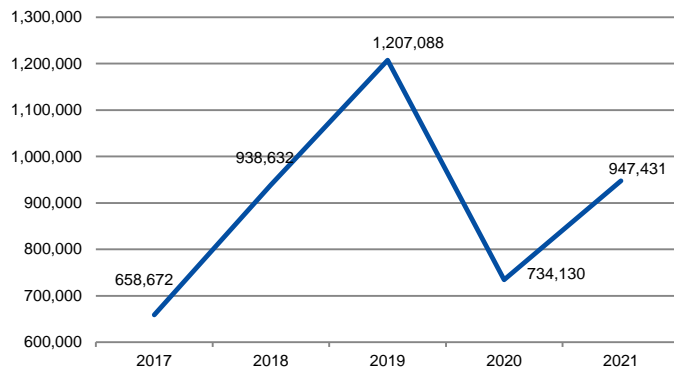
Institucionet kredidhënëse në sistemin e RKK-së hulumtojnë mbi historitë kreditore të aplikantëve kreditorë, ku sipas statistikave që dalin nga sistemi i RKK-së, numri i hulumtimeve gjatë vitit 2021 kap shifrën prej 947,431 hulumtime.

Një pasqyrë mbi këtë aktivitet, në baza vjetore, për vitet 2017 - 2021 është paraqitur në vijim në grafikun 96.

Të gjithë ofruesit e kredive janë të obliguar të raportojnë në RKK, të gjitha aplikacionet për kredi dhe kreditë e

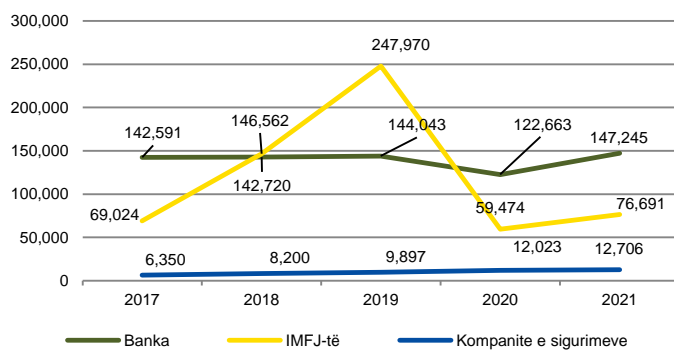
lëshuara për klientët e tyre në përputhje me kushtet e udhëzimit përkatës të lëshuar nga BQK-ja.

Grafik 96. Numri i hulumtimeve në sistemin e RKK-së

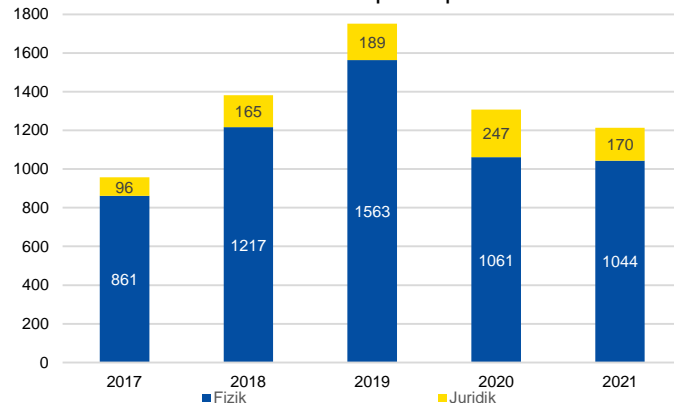
Burimi: BQK (2022)

Grafik 97. Numri i kredive të aprovuara në sistemin e RKK-së

Burimi: BQK (2022)

Grafik 98. Numri i kërkesave për raporte kreditore

Burimi BQK (2022)

Bazuar në të dhënat e sistemit të RKK-së, gjatë vitit 2021 janë raportuar 236,642 kredi ku përfshihen huat, kreditkartelat, mbitërheqjet, kreditë hipotekare rezidenciale, linjat kreditore, garancionet, lizingu, faktoringu dhe asetet tjera kreditore.

Raporti i numrit të kredive të regjistruara sipas llojit të institucionit kredidhënës për vitet 2017-2021 është paraqitur në vijim përmes grafikut 97.

Grafiku 98 paraqet numrin e kërkesave për raportin individual kreditor të kredimarrësve (fizikë / juridikë) bazuar nga të dhënat e sistemit të Regjistrimit të Kredive për vitet 2017, 2018, 2019, 2020 dhe 2021.

6.6. Aktivitetet në fushën e analizave ekonomike dhe stabilitetit financiar

Në funksion të realizimit të objektivit primar të saj, ruajtjes së stabilitetit financiar përmes monitorimit të rregullt të rrezikut sistemik, ndër të tjera, BQK bën identifikimin, monitorimin dhe analizimin e rrezikut sistemik në baza të rregullta tremujore. Në këtë kontekst, identifikimi i rreziqeve potenciale bëhet përmes monitorimit të vazhdueshëm të zhvillimeve ciklike dhe strukturore makroekonomike. Vlerësimi i rreziqeve dhe ndikimi i tyre potencial në stabilitetin financiar dhe për pasojë stabilitetin e përgjithshëm makroekonomik, bëhet përmes analizave të rregullta kualitative dhe kuantitative përfshirë analizimin e ecurisë së treguesve ekonomikë dhe financiarë me frekuencë të lartë, parashikimet mbi treguesit kryesorë makroekonomikë dhe aplikimin e modeleve, që adresojnë dimensionin ciklik, strukturor dhe ndërsektoral të rrezikut sistemik.

BQK ka vazhduar të jetë e fokusuar në rritjen e vëllimit dhe cilësisë së analizave që shqyrtojnë zhvillimet kryesore makroekonomike në vend dhe atyre me fokus në vlerësimin e stabilitetit financiar, veçanërisht me dinamikën e reja të krijuara me situatën pandemike në vitin 2020. Përmes identifikimit dhe vlerësimit të rreziqeve që kanosin sistemin financiar dhe infrastrukturën e tij, me një perspektivë të analizave të bazuar në rrezik, BQK ka vazhduar të informojë publikun mbi gjendjen e sistemit financiar, të rritë transparencën dhe nxitë debatin profesional mbi zhvillimet dhe sfidat e sistemit financiar të vendit dhe infrastrukturës së tij.

Përveç analizave të ndryshme periodike dhe monitorimit të rregullt të treguesve kryesorë të zhvillimeve në sektorët përkatës të ekonomisë, BQK ka vazhduar të azhurnojë modelet e zhvilluara për vlerësimin e rreziqeve, si modelin e Hartës së Stabilitetit Financiar (që analizon zhvillimet në tetë dimensione të rrezikut ndaj stabilitetit financiar), modelin e stres-testit (një nga veglat kyçe për identifikimin e brishtësive aktuale në sektorin bankar dhe rreziqeve potenciale sistemike në vitin vijues), modelin e Identifikimit të Bankave me Rëndësi Sistemike (instrument tipik i politikës makroprudenciale i cili vlerëson rrezikun e shpërndarjes së efekteve negative të një institucioni sistemik në tërë sistemin), si dhe modelin e Kapitalit Shtesë Kundërciklik (model i politikës makroprudenciale).

Një ndër publikimet më të rëndësishme periodike është Raporti i Stabilitetit Financiar. Ky raport pasqyron qëndrueshmërinë e sistemit financiar, duke analizuar zhvillimet e përgjithshme ekonomike, së bashku me zhvillimet në aktivitetin, performancën dhe qëndrueshmërinë e të gjithë komponentëve të sistemit financiar të vendit. Për t'i siguruar publikut qasje sa më të shpejtë në informacionet rreth zhvillimeve në ekonominë e vendit, BQK-ja ka vazhduar të publikojë në baza të rregullta edhe Vlerësimet Tremujore, raporte që ofrojnë një pasqyrë mbi zhvillimet kryesore makroekonomike dhe zhvillimet në të gjithë komponentët e sistemit financiar të ekonomisë në baza tremujore. Për më tepër, BQK-ja ka vazhduar të publikojë edhe Raportin e Informatave Mijore të Sistemit Financiar, raport që paraqet një përmbledhje të indikatorëve kyçe për të gjithë komponentët e sistemit financiar të Kosovës dhe publikohet çdo muaj.

BQK-ja ka vazhduar të realizojë Anketën e Kreditimit Bankar (AKB) me bankat komerciale në baza tremujore, anketë që përveç se ka ndihmuar për të kuptuar më mirë zhvillimet në sektorin bankar, ka shërbyer edhe si input i rëndësishëm për parashikimin e rritjes ekonomike dhe të agregatëve tjerë makroekonomikë. Nga fundi i vitit 2020 dhe përgjatë vitit 2021, AKB është plotësuar edhe me seksionin që adreson pritjet e bankave komerciale për çmimet në vend, ndërkohë që seria kohore e pritjeve të bankave për dinamikat në inflacion publikohet edhe në faqen zyrtare të BQK-së.

Me interes të veçantë në vitin 2021, BQK ka ndërmarrë angazhim të rëndësishëm për realizimin e studimit të Ngarkesës me Borxh të Ekonomive Familjare. Me qëllim të sigurimit të një mjedisi sa më të favorshëm për zhvillimin e sistemit financiar dhe mbështetjes së stabilitet të tij, BQK ka realizuar studimin e dytë me radhë për vlerësimin e ngarkesës me borxh të huamarrësve në sektorin financiar të Kosovës, përkatësisht ngarkesën me borxh të ekonomive familjare në Kosovë. Qëllimi kryesor i studimit ishte të vlerësojë nivelin e ngarkesës me borxh të klientëve individual kreditor dhe të njësisë së tyre familjare. Përveç kësaj, studimi ka synuar të identifikojë trendet e kreditimit, dallimet e mundshme në këto trende sipas karakteristikave socio-demografike dhe socio-ekonomike, si dhe modelet e huamarrjes, posaçërisht identifikimin e huamarrjes së shumëfishtë në institucione të ndryshme dhe sektorë të ndryshëm dhe ndërlidhjen e tyre me problemin e mbingarkesës. Studimi është realizuar me të dhëna të muajit mars 2021, nga pothuajse të gjitha institucionet kredidhënëse në Kosovë (9 banka dhe 9 institucione mikrofinanciare), si dhe me përfshirjen e gjithsej gamës së produkteve kreditore për segmentin e kredive ndaj ekonomive familjare

6.7. Aktivitetet kryesore në fushën e statistikave gjatë vitit 2021

Në bazë të nenit 25 të Ligjit për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, BQK për përmbushjen e objektivave të saj mbledh, përpilon dhe publikon statistika dhe informacione tjera të nevojshme. Mbledhja e të dhënave statistikore bëhet për të nxitur dhe mbajtur një sistem financiar stabil; sistem të pagesave efikas dhe të sigurt; për të kontribuar në arritjen dhe ruajtjen e stabilitetit të çmimeve vendore; për të mbështetur politikat e përgjithshme ekonomike të Qeverisë; për të informuar Kuvendin e Republikës së Kosovës dhe publikun e gjerë për treguesit real të ekonomisë, për raportim në organizatat ndërkombëtare, si dhe për realizimin e proceseve dhe politikave nga vet BQK-ja. BQK-ja është prodhuese dhe përdoruese kryesore e statistikave financiare të Republikës së Kosovës dhe një nga burimet kryesore të statistikave në nivel kombëtar. Në kuadër të mandatit ligjor të saj, BQK-ja përpilon dhe publikon statistikat e sektorit monetar, financiar, llogarive financiare dhe sektorit të jashtëm.

Për qëllime të përpilimit të statistikave, subjektet raportuese në BQK janë personat fizik dhe juridik përfshirë, institucionet financiare (bankat komerciale, fondet pensionale, siguruesit, ndërmjetësit tjerë financiar dhe ndihmësit financiar), ndërmarrjet në pronësi të huaj, dogana e Kosovës, institucionet qeveritare, korporatat jo-financiare, ekonomitë familjare dhe organizatat jo-fitimprurëse. Në pajtim me legjislacionin në fuqi, BQK-ja respekton konfidencialitetin në lidhje me të dhënat individuale që i siguron nga subjektet e ndryshme raportuese, të cilat i përdorë vetëm për qëllime të përpilimit të statistikave. Informatat e siguruara nga raportuesit janë të nevojshme për të përpiluar statistikat monetare dhe financiare, statistikat e sektorit të jashtëm dhe llogarive financiare në kuadër të përgjegjësisë ligjore të BQK-së. Këto të fundit burojnë nga Ligji nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe Ligji nr. 04/L-036 për Statistikat Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Përpilimi i statistikave të lartpërmendura bëhet duke u bazuar në metodologjinë e rekomanduar nga Fondi Monetar Ndërkombëtar, Banka Qendrore Evropiane, Banka Botërore, Eurostat dhe praktikat më të mira të vendeve tjera.

Publikimi i statistikave bëhet sipas afatit të publikuar paraprakisht në faqen e internetit të BQK-së dhe në formate të ndryshme: seritë kohore, buletinin mujor statistikor, raportin vjetor, Faqja Përmbledhëse e të Dhënave Kombëtare, FMN, Eurostat, Banka Botërore, CEFTA, etj. Statistikat në përgjegjësinë e BQK-së sipas kërkesës përgatiten dhe shpërndahen për nevoja të njëjësive organizative brenda BQK-së, si dhe për përdoruesit e jashtëm, si: institucionet qeveritare, mediat, organizata ndërkombëtare, universitetet dhe publiku i gjerë.

BQK-ja edhe gjatë vitit 2021 ka vazhduar publikimin e rregullt të statistikave për sektorin monetar dhe financiar dhe sektorin e jashtëm në harmoni me kalendarin e publikimeve. Gjatë këtij viti, BQK-ja ka zhvilluar llogaritë financiare, një modul të ri të statistikave në bazë të kërkesave të organizatave financiare ndërkombëtare. Si pjesë e pavarur e llogarive kombëtare, llogaritë financiare ofrojnë një pamje të plotë, gjithëpërfshirëse të situatës financiare dhe marrëdhënieve financiare në ekonomi, sa i përket sektorëve ekonomik dhe instrumenteve financiare, përfshirë dhe marrëdhëniet me jorezidentët. Për të përcaktuar ndarjen e përgjegjësive institucionale, si edhe mekanizmat e bashkëpunimit për përgatitjen e llogarive financiare është në proces hartimi i memorandumit të bashkëpunimit ndërmjet BQK-së, Agjencisë së Statistikave të Kosovës dhe Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve të Republikës së Kosovës. Bazuar në praktikat e vendeve tjera sipas të cilave bankat qendrore mbulojnë sektorin financiar dhe sektorin e jashtëm, BQK-ja ka arrit që gjatë vitit 2021 të hartojë dhe publikojë rregullisht në faqen e saj të internetit statistikave të llogarive financiare për sektorin financiar (sipas nënsektorëve; banka qendrore, korporatat depozituese, ndërmjetësit tjerë financiarë, kompanitë e sigurimit, fondet pensionale dhe ndërmjetësit tjerë financiar) dhe sektorin e jashtëm. Statistikat e llogarive financiare për këta dy sektor janë prezantuar në vlerën rrjedhëse dhe të akumuluar sipas nënsektorëve në 18 tabela të reja në seri kohore në kuadër të faqes së internetit të BQK-së. Prezantimi i statistikave është bërë në bazën "nga kush-te-kush", duke nënkuptuar se janë plotësuar edhe kërkesat e Eurostatit dhe FMN-së për publikim të Bilancit të Gjendjes sipas Qasjes Sektoriale.

Gjatë vitit 2021, BQK-ja ka vazhduar përafrimin e mëtejshëm të statistikave nën përgjegjësinë e saj me standardet e Bashkimit Evropian të përcaktuara me Sistemin Evropian të Llogarive Kombëtare dhe Regjionale (ESA 2010). Në baza të rregullta mujore janë raportuar statistikave mbi normat e interesit në Bankën Qendrore Evropiane (BQE), ndërsa në Eurostat në baza tremujore janë raportuar statistikave të Bilancit të Pagesave dhe Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare dhe në baza vjetore statistikave të investimit direkte dhe statistikave të tregtisë ndërkombëtare në shërbime. Gjatë vitit 2021, përmes asistencës teknike nga Eurostat, janë finalizuar dy projekte statistikore; Indikatorëve të Procedurës së Imbalancës (anglisht: Macroeconomic Imbalance Procedure - MIP) dhe Statistikave të Tregtisë Ndërkombëtare në Shërbime (anglisht: International Trade in Services Statistics - ITSS). Aktivitetet e ndërmarra në kuadër të këtyre projekteve dyvjeçare kanë rezultuar në përmirësim të cilësisë dhe përafrim të harmonizimit me kërkesat e BE-së, si: raportimi në Eurostat i statistikave për llogaritë financiare dhe bilanci i gjendjes për asetet dhe detyrimet financiare sipas rekomandimeve të ESA 2010, avancimi i mënyrës së valdimit të raporteve me rastin e raportimit në Eurostat dhe publikimi i statistikave për eksportin dhe importin e shërbimeve sipas kategorive dhe shteteve. Në fushën e procesimit të të dhënave është përmirësuar automatizimi i proceseve të punës për përpilimin dhe validimin e statistikave të publikuara. Përveç aktiviteteve të lartpërmendura, BQK-ja gjatë vitit 2021 është angazhuar në përmirësimin e cilësisë dhe konsistencës së të dhënave të prodhuara sipas standardeve dhe metodologjisë së rekomanduar nga Eurostat dhe FMN, përditësimin e metodikës së publikuar në faqen e internetit të BQK-së, publikimin e tabelave të reja në faqen e internetit të BQK-së, shkurtrimin e frekuencës së publikimit të treguesve statistikor, avancimin e metodave të procesimit dhe validimit të raporteve statistikore, mirëmbajtjen e faqes "Ekonomia e Kosovës në një shikim", përpilimin dhe publikimin e kamatëvonesës në transaksionet tregtare dhe kreditore, përpilimin dhe raportimin e treguesve të shëndetit financiar, etj.

Vështirësitë e shkaktuara nga pandemia Covid-19 kanë ndikuar që disa projekte të planifikuara për vitin 2021 të shtyhen për vitin e ardhshëm, duke përfshirë; implementimin e platformës online për të mbledhur raportet statistikore për investime direkte nga ndërmarrjet raportuese, rritja e numrit të anketave për përpilimin e komponentëve të caktuar të bilancit të pagesave dhe zhvillimi i anketës për vlerësimin e shpenzimeve të migrantëve në Kosovë.

6.8. Rishqyrtimi i kërkesave të institucioneve financiare të mbikëqyrura nga BQK-ja

BQK-ja gjatë ushtrimit të kompetencave të veta mbikëqyrëse, duke vepruar në pajtueshmëri me nenin 67 pika 4 të Ligjit nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, para se të shqiptojë ndëshkime administrative, i ofron një deklaratë të detajuar personit të cilit do t'i shqiptohet ndëshkimi duke përshkruar faktet dhe ligjin që mbështesin ekzistencën e shkeljes, duke i dhënë këtij personi mundësi të plotë të ofrojë fakte dhe argumente se pse ndëshkimi nuk do duhej t'i shqiptohej.

Në dokumentin/deklaratën e dërguar nga BQK-ja (Njoftim për qëllimin e shqiptimit të masave ndëshkimore administrative), jepet edhe këshilla juridike, ku institucioni informohet me të drejtën që brenda 15 ditësh kalendarike nga dita e pranimit të kësaj deklarate, të bëjë kërkesë për rishqyrtim te Divizioni i Rishqyrtimit.

Institucionet e mbikëqyrura nga BQK-ja pas pranimit të një deklarate të tillë, dhe duke qenë se kanë mundësinë e rishqyrtimit të masës ndëshkimore, në rast se vendosin të ankohen, adresojnë kërkesën në Divizionin e Rishqyrtimit.

Divizioni është koordinuar në vazhdimësi me mbikëqyrjen financiare lidhur me adresimin e Njoftimeve për qëllimin e shqiptimit të masave ndëshkimore administrative nga BQK-ja (ndaj Institucioneve financiare të mbikëqyrura) si parapërgatitje, në rast eventual të parashtrimit të kërkesave për rishqyrtim të këtyre institucioneve. Për gjatë vitit 2021 janë adresuar dy kërkesa për rishqyrtim nga institucionet financiare. Kërkesat janë shqyrtuar me kujdesin profesional dhe në pajtueshmëri me kuadrin ligjor, dhe janë përgatitur rekomandimet përkatëse për vendimmarrje. Me kujdesin e duhur janë përcjell zhvillimet në rregullativen ligjore me qëllim të identifikimit të nevojave për ndryshim të ndonjë dispozite që do të ndërlihej me çështjet e rishqyrtimit të kërkesave që vijnë nga institucionet financiare. Si rezultat i pandemisë edhe viti 2021 ishte vit sfidë në përgjithësi dhe si pasojë solli vështirësi të theksuara në funksionimin dhe kryerjen e punëve operacionale në raport me shqyrtimin e këtyre kërkesave. Pavarësisht vështirësive, për të komunikuar dhe për të mbledhur materialin e nevojshëm në kohën e duhur, dhe për kundër vështirësive që të mbahen konsultimet e drejtpërdrejta apo sqarimet e nevojshme (qoftë me personat përgjegjës të njësive organizative brenda BQK-së apo të institucioneve financiare të mbikëqyrura nga BQK-ja) është arritur që kërkesat të shqyrtohen në kohën e duhur.

7. Zhvillimet e Brendshme

7.1. Auditimi i Brendshëm

Auditimi i Brendshëm (AB) është funksion mjaft i rëndësishëm i sistemit, i cili ofron siguri të arsyeshme për Bordin e BQK-së dhe Menaxhmentin e lartë, se mekanizmat e kontrollit të brendshëm janë dizajnuar dhe funksionojnë në mënyrë efektive. Auditimi i brendshëm së bashku me auditimin e jashtëm përmbyllin zinxhirin e llogaridhënies brenda institucionit.

Korniza ligjore e BQK-së i ofron mandat të plotë AB-së që në mënyrë të pavarur të zhvillojë angazhime të auditimit me qëllim që t'i ofrojë Bordit të BQK-së dhe Menaxhmentit, rekomandime në funksion të rritjes së efikasitetit të kontroleve të brendshme dhe shtimit të vlerës në institucion.

Edhe gjatë vitit 2021, Auditimi i Brendshëm ka vazhduar angazhimet/auditimet konform Planit Vjetor. Ky dokument është përgatitur duke u bazuar në Metodologjinë e Vlerësimit të Rreziqeve, sipas Qasjes së Bazuar në Rrezik. Në mungesë të kuorumit të Bordit të BQK-së, Plani Vjetor i AB-së nuk ishte miratuar. Mirëpo, i njëjti në fund të vitit 2020 është dërguar te Kryetari i Bordit të BQK-së dhe Guvernatori.

Auditimet dhe angazhimet e kryera gjatë vitit 2021 ishin të natyrës: financiare, të pajtueshmërisë, operacionale dhe të teknologjisë informative. Këto aktivitete janë kryer duke iu referuar Ligjit nr.03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, përkatësisht nenit 61 të këtij Ligji.

Fushëveprimi i AB-së ka vazhduar të jetë i orientuar në drejtim të përmirësimit dhe avancimit të sistemeve/proceseve të cilat e ndihmojnë Menaxhmentin në arritjen e objektivave të përcaktuara. Përkundër faktit, se edhe viti 2021 ishte mjaft sfidues, si pasojë e Pandemisë Globale COVID-19, AB-ja përmes aktiviteteve/auditimeve të kryera, në funksion të përmirësimit të sistemeve të kontroleve të brendshme, si dhe me qëllim të rritjes së vlerës së departamenteve/divizioneve dhe fushave tjera përgjegjëse në Bankën Qendrore ka dhënë gjithsej pesëdhjetë e dy (52) rekomandime.

Konform kërkesave ligjore, AB-ja ka përgatitur Planin Vjetor 2022, të cilit i ka paraprirë përgatitja e Universit të Auditimit. Ky dokument, sipas procedurave ligjore, fillimisht diskutohet nga Komiteti i Auditimit, e pastaj diskutohet dhe miratohet nga Bordi i BQK-së. Në funksion të përmbushjes së kërkesave ligjore, Shefi i Auditimit të Brendshëm, në fund të muajit dhjetor 2021, e ka proceduar Planin Vjetor 2022 për diskutim dhe miratim tek Bordi i BQK-së. Meqenëse, Bordi i BQK-së është funksionalizuar në fund të muajit dhjetor të vitit 2021, ky dokument pritet të miratohet në fillim të vitit 2022.

Si rrjedhojë e mosfunksionalizimit të Bordit të BQK-së (situatë kjo me të cilën jemi ballafaquar që nga data 15.06.2020, Shefi i Auditimit të Brendshëm edhe gjatë vitit 2021 ka vazhduar raportimin e tij të rregullt te Kryetari i Bordit të BQK-së dhe Guvernatori. Po ashtu, gjatë periudhës në fjalë janë mbajtur takime të rregullta mujore të karakterit informues në mes të Kryetarit të Bordit të BQK-së dhe Shefit të AB-së. Në këto takime është diskutuar mbi ecurinë e aktiviteteve të Auditimit të Brendshëm, me theks të veçantë procesi i përcjelljes së implementimit të rekomandimeve.

AB-ja ka vazhduar angazhimin lidhur me adresimin e rekomandimeve të dhëna nga vlerësimet e jashtme, si: Banka Botërore, Banka Qendrore Evropiane, Fondi Monetar Ndërkombëtar - Vlerësimi i Masave Mbrojtëse (Safeguards Assessments) dhe USAID.

Aktivitetet rreth edukimit të vazhdueshëm profesional të personelit kanë vazhduar edhe gjatë këtij viti, përmes pjesëmarrjes së personelit të AB-së në disa trajnime dhe seminare virtuale. Departamenti i Auditimit të Brendshëm është i përfshirë në programin për forcimin e kapaciteteve të Bankave Qendrore në Ballkanin Perëndimor, me qëllim integrimin në Sistemin Evropian të

Bankave Qendrore, organizuar nga Deutsche Bundesbank, program ky i cili pritet të vazhdojë të implementohet edhe gjatë vitit 2022, varësisht nga situata pandemike.

Po ashtu, në funksion të kryerjes së detyrave të saj, AB-ja edhe gjatë vitit 2021 ka vazhduar komunikimin me Auditorët e Jashtëm të BQK-së.

7.2. Burimet Njerëzore

Në zbatim të objektivave strategjike të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës dhe politikave të administrimit të burimeve njerëzore, BQK-ja është fokusuar në drejtim të përvetësimit dhe zbatimit në vazhdimësi të praktikave më të mira të menaxhimit të burimeve njerëzore që aplikohen në institucione të ngjashme.

Administrimi efektiv i burimeve njerëzore i kushton rëndësi të veçantë përshtatjes së infrastrukturës rregullative të institucionit me

standardet më të mira, si dhe ofron mundësi për zhvillim dhe promovim për të gjithë punonjësit, duke synuar rritjen e profesionalizmit, performancës dhe motivimit të punonjësve.

Në fund të vitit 2021 numri i të punësuarve në Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës ishte 230. Moshë mesatare e të punësuarve ka qenë 42 vite. Përfaqësimi gjinor në nivel specialistësh dhe drejtuesish, është i ekuilibruar. Raporti i femrave ndaj meshkujve është 52.6-47.4 përqind, ndërkohë që ky raport në nivel drejtues është 42.3-57.7 përqind.

Në strukturën e përgjithshme të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës 4 punonjës ose 1.7 përqind janë me PhD, 88 punonjës ose 38.4 përqind me edukim pasuniversitar, 112 punonjës ose 48.7 përqind me edukim universitar, 24 punonjës ose 10.4 përqind me edukim të mesëm dhe 2 punonjës ose 0.8 përqind me edukim bazik (grafiku 99).

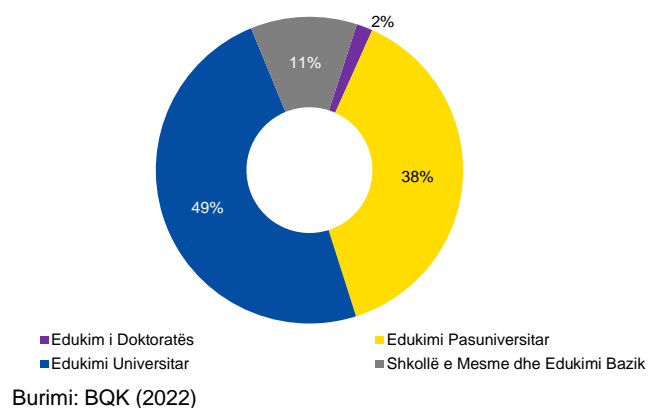
Banka Qendrore e Republikës së Kosovës vlerëson personelin si një ndër resurset me rëndësi të veçantë dhe vazhdimisht angazhohet për mbështetjen e tyre që t'u sigurojë njohuri të duhura, aftësi, ekspertizë dhe ngritje profesionale adekuate për përmbushjen e detyrave dhe përgjegjësi sipas standardeve më të larta, për arritjen e potencialit të plotë të tyre, duke krijuar kushte për vijim të studimeve pasuniversitare si dhe përmes pjesëmarrjes në konferenca, trajnime, kurse, seminare, etj.

Nga numri i përgjithshëm i të punësuarve, 77 punonjës ose 33.5 përqind e tyre kanë marrë pjesë në trajnime profesionale të cilat kryesisht janë organizuar online nga Banka Qendrore Evropiane, Fondi Monetar Ndërkombëtar - FMN, Joint Vienna Institute - JVI, Deutsche Bundesbank, Banka e Holandës, Banka e Polonisë, Banka e Francës, Banka e Italisë, Banka e Çekisë, Istanbul School of Central Banking, Shoqata e Bankave të Kosovës dhe "Center of Excellence in Finance – CEF".

7.3. Aktiviteti ligjor i BQK-së

Në funksion të përmbushjes së objektivave të përcaktuara me ligj, BQK-ja edhe gjatë këtij viti ka zhvilluar aktivitetin ligjor duke u fokusuar në implementimin dhe avancimin e infrastrukturës ligjore për rregullimin dhe mbikëqyrjen e sektorit financiar, bazuar në zhvillimet e fundit, si dhe në përputhje me parimet themelore të direktivave të Bashkimit Evropian dhe standardet ndërkombëtare.

Grafik 99. Struktura sipas edukimit

Duke u fokusuar në avancimin e infrastrukturës ligjore në hap me zhvillimet më të reja të tregut financiar, me qëllim të përmbushjes së objektivave dhe detyrave të përcaktuara me ligj, organet vendimmarrëse të BQK-së, përkatësisht Bordi Ekzekutiv ka miratuar një numër të akteve nënligjore dhe vendime tjera, të cilat paraprakisht janë shqyrtuar dhe konfirmuar nga aspekti ligjor para miratimit të tyre. Ndërsa, në mungesë të konsolidimit të Bordit të Bankës Qendrore, gjatë vitit 2021, krahas viteve të kaluara, një numër i akteve nënligjore në kompetencë të këtij bordi nuk kanë arritur të miratohen.

Po ashtu edhe këtë vit duke pas parasysh situatën e krijuar nga pandemia, me qëllim të tejkalimit të sfidave të paraqitura, Bordi Ekzekutiv i BQK-së bëri zgjatjen e afatit të Udhëzimit për ristrukturimin e kredive, si masë lehtësuese për huamarrësit, duke arritur kështu të sigurojë një sistem të sigurt dhe të qëndrueshëm financiar, si një nga objektivat kryesore të saj.

Sa i përket legjislacionit primar të BQK-së, në proces të miratimit nga organet kompetente janë: draft-ligji për institucionet mikrofinanciare dhe institucionet financiare jobankare, si dhe draft-ligji për banka, ndërsa, draft-ligji për sigurimin e detyrueshëm nga autopërgjegjësia ndodhet në BQK, me qëllim të rishikimit të plotësim ndryshimeve të nevojshme. Qëllimi i plotësim/ndryshimeve të këtyre ligjeve është harmonizimi me legjislacionin e Bashkimit Evropian, si dhe praktikrat dhe standardet më të mira ndërkombëtare, në mënyrë që të arrihen objektivat e BQK-së për ruajtjen dhe mbarëvajtjen e stabilitetit financiar, si dhe mbrojtjen e interesave të depozitorëve dhe policëmbajtësve. Gjithashtu, gjatë këtij viti me asistencën e Bankës Botërore, ka filluar hartimi i projektligjit për shërbimet e pagesave, i cili ka për qëllim të rregullojë shërbimet e pagesave që ofrohen në Kosovë, në pajtim me direktivat e Bashkimit Evropian në këtë fushë.

Me qëllim të realizimit sa më efikas të detyrave lidhur me çështjet brenda fushave të kompetencave përkatëse ligjore, BQK-ja është angazhuar edhe në arritjen e marrëveshjeve të bashkëpunimit me institucione tjera, si vijon:

- Marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet BQK-së, Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve, Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Byrosë Kosovare të Sigurimit, me qëllim të mbulimit të plotë të primit të sigurimit kufitar për palët që janë subjekt i policës kufitare dhe vijnë në Kosovë gjatë viti 2021;
- Marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet BQK-së, Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve dhe bankat komerciale partnere për lancimin e bonove të thesarit për diasporën, përmes së cilave synohet krijimi i mundësive shtesë për mobilizimin e kursimeve drejt ekonomisë së Kosovës;
- Marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet BQK-së, Odës së Përmbartuesve Privat dhe Ministrisë së Drejtësisë, me qëllim të bashkëpunimit lidhur me efikasitetin e procedurave të përmbartimit sipas kërkesave ligjore;
- Marrëveshje bashkëpunimi ndërmjet BQK-së, Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve dhe Agjencisë së Shoqërisë së Informacionit, për mundësinë e validimit të të dhënave të llogarive bankare të përfituesve të pakos së ringjalljes ekonomike përmes regjistrit të llogarive bankare.

Pra, edhe gjatë vitit 2021, BQK-ja ka vazhduar me nxitjen dhe mbarëvajtjen e një sistemi stabil dhe të qëndrueshëm financiar duke u fokusuar në mbarëvajtjen e zbatimit të kornizës ligjore, duke garantuar një kornizë ligjore bashkëkohore të përditësuar në vazhdimësi në pajtim me standardet dhe kriteret e kërkuara, si dhe praktikrat më të mira ndërkombëtare

7.4. Funkzioni i Menaxhimit të Rrezikut

Menaxhimi i rrezikut në Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës është i orientuar drejt arritjes së objektivave të Bankës Qendrore të përcaktuara me Ligj.

Korniza për menaxhimin e rrezikut dhe proceset mbështetëse janë dizajnuar për të qenë në shërbim të arritjes së objektivave strategjike të Bankës Qendrore, duke ofruar informacion të strukturuar dhe gjithëpërfshirës rreth asaj se si identifikohen rreziqet dhe menaxhohen/zvogëlohen këto rreziqe. Ky informacion ofrohet me kohë dhe ka për qëllim të ndihmoj vendimmarrjen. Korniza e përgjithshme për menaxhim të rrezikut definon llojet kryesore të rreziqeve të cilave ju ekspozohet dhe i menaxhon BQK-ja. Pjesë e kornizës janë proceset për identifikim, analizë dhe vlerësim të rrezikut të cilat përcillen me përgjegje ndaj rrezikut dhe monitorohet niveli i tij sipas kuadrit rregullues në fuqi.

Menaxhimi i rrezikut në BQK nuk është proces i pavarur nga aktivitetet dhe proceset tjera të punës, por është pjesë integrale e qeverisjes dhe e të gjitha proceseve, përfshirë planifikimin strategjik dhe menaxhimin e projekteve.

BQK-ja konform praktikave më të mira ka adaptuar modelin e tri linjave mbrojtëse. Si linjë e parë janë njësitë organizative/bartësit e proceseve përgjegjëse për menaxhim të rrezikut përmes vendosjes së kontroleve. Funkzioni i menaxhimit të rrezikut, shërben si linjë e dytë, me përgjegjësi që të monitorojë përshtatshmërinë e menaxhimit të rrezikut me fushëveprim të përcaktuara. Në linjën e tretë është funksioni i auditimit të brendshëm i cili kryen auditime të rregullta të proceseve të menaxhimit të rrezikut dhe sistemit të kontroleve të brendshme.

Funksioni i menaxhimit të rrezikut në baza periodike ka raportuar te Bordi Ekzekutiv i BQK-së mbi profilin e përgjithshëm të rrezikut operacional në BQK, rreth aktiviteteve të zhvilluara të cilat kanë qenë në shërbim të avancimit të proceseve të menaxhimit të rrezikut operacional dhe në zgjerim të fushëveprimit për trajtim të rreziqeve financiare.

Avancimi i proceseve të menaxhimit të rrezikut operacional është bazuar në praktikat më të mira të bankave qendrore, Grupit Ndërkombëtar Punues për Rrezikun Operacional (IORWG), ku është bërë vlerësimi i nivelit të maturitetit të proceseve sipas metodologjisë së përdorur nga IORWG. Bazuar në aktivitetet dhe zhvillimet e paraqitura më poshtë, niveli i maturitetit të menaxhimit të rrezikut operacional në BQK ka arritur nivel të kënaqshëm të maturitetit në përputhje me objektivat e funksionit të menaxhimit të rrezikut. Vlerësimi bëhet periodikisht duke adresuar qeverisjen, kulturën e rrezikut në institucion, proceset e menaxhimit të rrezikut operacional, rezultatet pas menaxhimit të rrezikut dhe raportimin e tyre.

Është punuar në zhvillim dhe azhurnim të kuadrit rregullues, në mirëmbajtjen dhe zhvillimin më tej të kornizës për menaxhim të rrezikut financiar dhe në integrim të menaxhimit të rrezikut në të gjitha funksionet e BQK-së. Për të plotësuar kërkesat e institucionit, si pjesë e kornizës për menaxhim të rrezikut, janë zhvilluar dhe adaptuar tutje instrumente dhe modele të ndryshme për menaxhim të rrezikut. Është mbajtur tryezari katër ditor, i cili ka kontribuar tutje në forcimin e kulturës së menaxhimit të rrezikut në BQK.

Për çdo periudhë raportuese janë plotësuar dhe azhurnuar bazat e të dhënave: ajo e proceseve të punës në nivel të BQK-së, mbështetur me detajet e nevojshme dhe regjistri i rrezikut si një bazë e të dhënave shumë kritike për institucionin me natyrë dinamike. Për të mbështetur regjistrin e rrezikut është zhvilluar libraria e kontroleve e cila përmban të gjitha kategoritë e kontrollit sipas funksionit që kanë dhe mënyrës se si janë dizajnuar. Këto kontrole të vendosura si përgjegje ndaj rreziqeve të identifikuar për proceset e punës, janë vlerësuar sipas shkallës së efektitetit për të ofruar siguri se objektivat strategjike po arrihen.

Për të lehtësuar procesin për identifikim të rrezikut dhe për të kryer vlerësim të strukturuar të rrezikut janë zhvilluar taksonomi si një grup koherent dhe uniform i definicioneve për të mbuluar më mirë kategoritë dhe nënkategoritë e rrezikut operacional. Taksonomitë ndihmojnë për përshkrim të saktë të rrezikun dhe për t'ju dhënë prioritet veprimeve për trajtim të rrezikut.

Vlerësimi i nivelit të përgjithshëm të rrezikut bazohet në shumë komponentë të cilat ju kanë nënshtruar më pas procesit të analizës kuantitative dhe kualitative, në mënyrë që sa më saktë të konstatohet për nivelin e rrezikut dhe të rekomandohet për veprimet për menaxhim të tij. Bazuar në frekuencën e përcaktuar janë përcjell indikatorët kyçë të rrezikut, pjesë e katalogut të indikatorëve kyç të rrezikut. Ky katalog shërben si instrument që mundëson gjykimin rreth tolerancës për rrezikun operacional duke ofruar sinjal për menaxhmentin në rast të rritjes së rreziqeve të caktuara që mund të ndikojnë në arritjen e objektivave strategjike të institucionit.

Për trajtimin e nivelit të rrezikut janë zhvilluar dhe përcjellë plane veprimi përmes të cilave monitorohen masat të cilat merren për menaxhim dhe mitigim të rrezikut.

8. Marrëdhëniet me jashtë dhe bashkëpunimi ndërkombëtar

8.1. Marrëdhëniet Ndërkombëtare

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës në mënyrë intensive ka vazhduar avancimin e bashkëpunimit ndërkombëtar, në kuadër të funksioneve dhe përgjegjësi të saj, përkundër situatës së krijuar nga pandemia, me të cilën u përballë vendi ynë, njëjtë sikur e gjithë bota.

Gjatë vitit 2021, BQK-ja vazhdoi bashkëpunimin me institucione financiare ndërkombëtare, si: Fondin Monetar Ndërkombëtar (FMN), Bankën Botërore (BB), Bankën Qendrore Evropiane (ECB), Autoritetin Bankar Evropian (EBA), Forumin Ekonomik të Crans Montana në Zvicër, Agjencinë e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID), Komisionin Evropian (EC), Deutsche Bundesbank, Autoritetet e Mbikëqyrjes Federale Gjermane, Autoritetin e Mbikëqyrjes Austriake, Bankën e Turqisë, Korporata Financiare Ndërkombëtare (IFC), pjesë e Bankës Botërore, Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim, Eurostat dhe institucione tjera.

Drejtuesit e BQK-së të kryesuar nga Guvernatori z. Fehmi Mehmeti, morën pjesë nga distanca (në formë online) në takimet pranverore virtuale dhe ato vjetore të Bankës Botërore dhe të Fondit Monetar Ndërkombëtar, ku pjesëmarrësit u njoftuan me gjendjen aktuale në sektorin financiar dhe masat e ndërmarra nga BQK-ja për ruajtjen e këtij sektori, duke qenë i gatshëm të ndihmojë ekonominë dhe qytetarët në përballimin më të lehtë të gjendjes së shkaktuar nga pandemia Covid-19.

Masat e ndërmarra nga BQK u vlerësuan lartë nga Fondi Monetar Ndërkombëtar, Banka Botërore, Komisioni Evropian, Departamenti Amerikan i Shtetit, konkluzionet e përbashkëta të dialogut ekonomik dhe financiar në mes të BE-së dhe shteteve të Ballkanit Perëndimor dhe Turqisë etj.

Gjithashtu, Qeveria Gjermane ka mbështetur programin e këshillimit përmes të cilit Qeveria Gjermane synon të mbështesë zhvillimin e mëtejshëm institucional në Kosovë.

Në kuadër të programit aktual të forcimit të kapaciteteve të bankave qendrore në Ballkanin Perëndimor me synim të integritimit në Sistemin Evropian të Bankave Qendrore, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës dhe Banka Qendrore e Portugalisë (Banco de Portugal) realizuan aktivitetet e fokusuar në avancimin e proceseve në BQK për rishikimin dhe shqyrtimin e ankesave të shfrytëzuesve të shërbimeve financiare.

Puna e BQK-së dhe bashkëpunimi i mirë me Shtetet e Bashkuara të Amerikës është reflektuar edhe në raportin për klimën e investimeve për vitin 2021 për Kosovën nga Departamenti Amerikan i Shtetit, ku është dhënë vlerësim i lartë për funksionimin e sistemit financiar të vendit.

Gjithashtu edhe Bashkimi Evropian ka njohur angazhimin dhe reformat e ndërmarra nga BQK-ja dhe të publikuara në Raportin për vendin nga Komisioni Evropian për vitin 2020.

Në takimet pranverore, të cilat u zhvilluan nga data 5 deri më 12 prill 2021, Guvernatori Mehmeti dhe përfaqësuesit e BQK-së diskutuan me përfaqësues të FMN-së për zhvillimet e fundit ekonomike, fiskale dhe financiare, si dhe lidhur me planet dhe pritjet për vitin 2021.

Me drejtues të Korporatës Financiare Ndërkombëtare është diskutuar lidhur me lancimin e projektit të ri, që ka të bëjë me vlerësimin e gjendjes në sektorin mikrofinanciar dhe atë financiar jobankar, si dhe ndryshimet e nevojshme për reformimin e këtij sektori.

Në vlerësimet e dhëna nga Fondi Monetar Ndërkombëtar janë njohur masat e ndërmarra nga ana e BQK-së për ristrukturimin e kredive. Sipas FMN-së të dhënat paraprake sinjalizojnë një portofol të shëndetshëm të kredive, me mundësi për një rritje të lehtë të kredive joperformuese në muajt në vijim.

BQK ishte pjesëmarrëse bashkë me 20 banka qendrore të vendeve anëtare të Bashkimit Evropian në programin e forcimit të kapaciteteve të bankave qendrore në Ballkanin Perëndimor me synim të integritimit në Sistemin Evropian të Bankave Qendrore që u lancua më 26 mars të 2019.-ës

Në deklaratën përmbyllëse të Misionit Vlerësues për Artikullin IV, FMN-ja ka vlerësuar qëndrueshmërinë e sektorit bankar, e cila është shprehur nëpërmjet niveleve të larta të kapitalit dhe të likuiditetit, në njërin anë, si dhe kredive joperformuese në nivele të ulëta, në anën tjetër, të cilat janë pjesërisht si rezultat i masave të ndërmarra nga BQK-ja lidhur me pandeminë.

Një bashkëpunim i mirë i BQK-së ka qenë edhe me institucionet ndërkombëtare dhe ambasadat që veprojnë në Kosovë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës nënshkroi marrëveshjen e bashkëpunimit me Ministrinë e Financave, Punës dhe Transfereve dhe bankat komerciale partnere për lansimin e bonove të thesarit për diasporën, përmes së cilave synohet krijimi i mundësive shtesë për mobilizimin e kursimeve drejt ekonomisë së Kosovës.

Gjatë vitit 2021 janë zhvilluar takimet me shoqatat e ndryshme të biznesit me qëllim të vazhdimin të bashkëpunimit për të ndihmuar bizneset dhe qytetarët në tejkalimin e situatës së shkaktuar nga pandemia Covid-19.

8.2. Komunikimi dhe Edukimi Financiar

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, rëndësi të veçantë i kushton ngritjes së transparencës dhe informimit të publikut për punën e saj, për zhvillimet në sektorin financiar dhe hapat e ndërmarrë nga BQK-ja. Kjo është transmetuar te publiku përmes kanaleve të komunikimit dhe shpërndarjes së informatave rreth të arriturave dhe rezultateve të aktiviteteve në kuadër të funksioneve dhe përgjegjësisë të saj.

Në kuadër të Programit të Edukimit Financiar, BQK-ja ka vazhduar të realizojë aktivitete, të përgatitë materiale edukative e projekte të cilat kanë qenë kryesisht të targetuara për nxënës dhe të rinj, me qëllim të kontributit në ngritjen e njohurive ekonomike e financiare të publikut.

Në vazhdim të bashkëpunimit me Departamentin për Zhvillim i Fondit Evropian për Evropën Juglindore (EFSE), BQK ka arritur të realizojë printimin dhe shpërndarjen e koleksionit prej 5 teksteve të edukimit financiar në të gjitha drejtoritë e arsimit të të gjitha komunave të Kosovës, respektivisht në të gjitha shkollat e Kosovës. Projekti është dakorduar dhe mbështetur nga Ministria e Arsimit Shkencës dhe Inovacionit. Me qëllim të përfshirjes së të gjithë nxënësve pa dallim, janë shpërndarë librat në gjuhën shqipe, serbe, turke, rome, boshnjake si dhe në alfabetin “braj” për nxënësit me të pamë të dobësuar.

Në kuadër të aktiviteteve tashmë tradicionale të edukimit financiar, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës ka realizuar aktivitete për nxënës dhe të rinj goftë me prezencë fizike në shkolla apo në BQK, goftë me aktivitete virtuale, si në vijim: Javën Ndërkombëtare e Parasë, 1 Qershorin Ditën e Fëmijëve, Ditën Botërore të Kursimeve dhe Ndarjen e çmimit tradicional “Ekonomisti i Ri”.

Në kuadër të Programit të edukimit financiar, gjatë vitit, janë realizuar vizita me aktivitete edukative në shkolla fillore, nëpër disa komuna të Kosovës dhe janë organizuar ligjërata në fakultete apo në BQK me studentët e nivelit universitar. Po ashtu është shtuar numri i materialeve edukative të cilat publikohen në platformën e edukimit financiar në të tri gjuhët.

Projekte tjera të realizuara gjatë vitit 2021 janë: Projekti Greenback në të cilin BQK-ja ka bashkëpunuar me Bankën Botërore përmes Programit të Remitencave dhe Pagesave (RPP), program i financuar nga Sekretariati Shtetëror Zvicëran për Çështje Ekonomike (SECO). Ky projekt ka pasur për synim të ndikojë në rritjen e efikasitetit të remitencave dhe përfitimeve që

ato sjellin për individët, familjet dhe ekonominë në përgjithësi, kryesisht përmes edukimit financiar, ndërtimit të kapaciteteve dhe koordinimit të palëve relevante. Rrjedhimisht, janë organizuar 5 takime me pjesëtarë të diasporës kosovare nga Gjermania, Austria, Zvicra, Mbretëria e Bashkuar dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Në kuadër të këtij bashkëpunimi, u organizuan gjithashtu dy sesione trajnimit me përfaqësues të departamenteve të ndryshme në BQK për vlerësimin e hapësirave dhe nevojave për zhvillimin dhe zbatimin e një Strategjie Kombëtare të Edukimit Financiar (NFIS) dhe Strategjie Kombëtare të Përfshirjes Financiare (NFIS).

Projekt tjetër i punuar gjatë vitit 2021 është Projekti për ndërtimin e Platformës online për krahasimin e normave të interesit. Qëllimi i projektit është krijimi i një platforme/aplikacioni online për publikun të cilët do të mund të qasen dhe të krahasojnë informacione rreth çmimit të produkteve financiare të ofruara nga institucionet bankare. Projekti është mbështetur nga Departamenti për Zhvillim i Fondit Evropian për Evropën Juglindore (EFSE – Zyra në Kosovë) dhe është arritur të realizohet faza e parë e cila përmban: Koncepti i Zhvillimit të Projektit, modelin e grumbullimit të të dhënave (Excel), të dhëna të konsoliduara nga institucionet financiare (Excel), Manualin apo udhëzuesin se si të përdoret dhe plotësohet modeli i grumbullimit të të dhënave (shqip dhe gj. angleze), një fjalor shpjegues me terminologjinë e përfshirë në udhëzues, raporti përfundimtar dhe rekomandimet.

BQK-ja gjatë vitit 2021 ka qenë e fokusuar në informimin e publikut në kohë reale, me organizimin e konferencave për shtyp, publikimit të komunikatave, deklaratave, përgjigjeve në pyetjet e gazetarëve dhe qytetarëve, po ashtu pjesëmarrjes nëpër emisione dhe debate televizive e përfaqësime në radio, etj.

Gjatë vitit 2021 janë realizuar video nga aktiviteti i shpërndarjes së librave të edukimit financiar, gjithashtu, janë përgatitur videot e fjalimeve të Guvernatorit me titra në gjuhën angleze dhe atë serbe, duke respektuar kështu në përpikëri Ligjin për Përdorimin e Gjuhëve. Të gjitha videot janë të publikuara në kanalën e BQK-së në YouTube dhe në Facebook. Me qëllim të informimit më të madh të publikut me aktivitetet e BQK-së, në vegëzën e Aktiviteteve të Guvernatorit janë vendosur vazhdimisht fjalimet, intervistat për mediat vizive dhe ato të shkruara. BQK ka vazhduar ta ruajë bashkëpunimin e mirë dhe korrekt me të gjitha mediat dhe gazetarët. Me qëllim të rritjes së informimit BQK ka vazhduar me publikimin e librit Buletini i aktiviteteve të BQK-së (periudha janar-qershor dhe korrik – dhjetor) që publikohet dy herë në vit. Po ashtu është publikuar libri “Fjalimet e Guvernatorit në BIS” (Bank for International Settlements), pastaj libri “Indikatorët Makroekonomik” dhe libri “BQK në sytë e publikut”. Bashkëpunim i mirë ka vazhduar edhe me Bank for International Settlements-BIS ku janë publikuar të gjitha fjalimet e Guvernatorit. BQK-ja është përkujdesur edhe në kërkesat për qasje në dokumente publike, duke iu ofruar palëve kërkuese dokumentet, gjithmonë duke u bazuar në ligjet që janë në fuqi. BQK-ja publikon të gjitha zhvillimet rreth aktiviteteve të saj, rregullativës ligjore dhe masat e ndërmarra në kuadër të mandatit të saj në faqen zyrtare të saj www.bqk-kos.org, e cila është mjaft e vizituar nga qytetarët. Faqja zyrtare gjithashtu përmban publikime, raporte e të dhëna të azhurnuara në vazhdimësi mbi zhvillimet e sektorit financiar.

8.3. Asistenca teknike

BQK-ja ka vazhduar të ketë bashkëpunim me institucionet financiare ndërkombëtare, si dhe me bankat qendrore dhe agjencitë rregullatore, si në nivel rajonal ashtu edhe në rrafshin e gjerë ndërkombëtar. Kryesisht gjatë vitit 2021, bashkëpunim në rrethana të reja konform pandemisë, janë realizuar me institucionet ndërkombëtare si: FMN, BB, BQE, Thesari Amerikan, BERZH, EFSE, SECO etj.

Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN)

Në kuadër të përkrahjes së vazhdueshme nga FMN-ja, gjatë vitit 2021, BQK-ja ka pranuar asistencë teknike, për projektet e mëposhtme:

- Vlerësimin e masave mbrojtëse (Safeguard assesment), i cili vlerësim ka përfshirë fushat dhe funksionet e BQK-së, si: auditimin e jashtëm, auditimin e brendshëm, kornizën ligjore, raportimin financiar dhe kontrollet e brendshme.
- Rishikimin e politikës së investimeve të BQK-së, duke përfshirë: investimin në kohë krize, alokimin dhe diversifikimin e investimeve, vlerësimin e performancës së portofolit të BQK-së gjatë viteve të kaluara, vlerësimin e kapaciteteve teknike dhe operacionale, vlerësimin e menaxhimit të rrezikut etj.
- Takimet me stafin e FMN-së për asistencë teknike janë realizuar në vitin 2020 dhe draft - rekomandimet e para janë pranuar nga FMN në janar 2022 të cilat aktualisht janë duke u komentuar dhe shqyrtuar nga BQK-ja dhe FMN-ja. Deri në këtë periudhë DMM nuk ka pranuar trajnime apo punëtori për të ngritur kapacitet e saj. Në draft-dokumentin e rekomandimeve, DMM ka komentuar mbi nevojën që stafi të mbështetet përmes trajnimeve në mënyrë që të mund të implementojë ndryshimet e rekomanduara nga FMN.

Asistenca teknike lidhur me përditësimin e manualit ekzistues / zhvillimin e manualit sipas qasjes SREP. Ky manual përfshin procesin e vlerësimit të mjaftueshmërisë së kapitalit në lidhje me profilin e rrezikut të bankës dhe strategjinë për ruajtjen e niveleve të kapitalit, vlerësimin e brendshëm të niveleve të kapitalit me qëllim që të ruhet pajtueshmëria me rregullatorin, si dhe kërkesat e rregullatorit për nivele shtesë të kapitalit për banka, kur vlerësohet si e tillë.

Supervisory Capacity Building: Training On-site Inspection. Asistencë teknike nga IMF. Faza e parë ka qenë trajnimi i ofruar në fillim të vitit 2021. Në vitin 2022 pritet që të fillojmë me fazën e dytë.

8.4. Integrimet Evropiane

Me qëllim të realizimit të perspektivës së vendit për anëtarësim në Bashkimin Evropian (BE), Banka Qendrore e Republikës së Kosovës edhe këtë vit ka vazhduar t'i përmbushë obligimet e saj në kuadër të procesit të integritit evropian. Monitorimi i zhvillimeve kryesore legjislative dhe praktikave mbikëqyrëse, respektivisht harmonizimi i legjislacionit të BQK-së me ACQUIS, si dhe zhvillimet e fundit makroekonomike janë raportuar në vazhdimësi përmes dokumenteve raportuese, si dhe takimeve me palët vendore dhe ndërkombëtare të përfshira në procesin e integritit evropian në Kosovë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021 ka bashkëpunuar me institucionet relevante duke ofruar mbështetje të vazhdueshme, në avancimin e procesit të integritit evropian në Republikën e Kosovës.

Rol të rëndësishëm në këtë fushë ka bashkëpunimi me Zyrën e Kryeministrit të Kosovës (ZKM) e cila është koordinatore kryesore e procesit të integritit evropian në Republikën e Kosovës. BQK-ja gjithashtu ka pasur bashkëpunim edhe me ministri dhe institucione të tjera, që veprojnë në Kosovë, si: Ministria e Punëve të Jashtme, Ministria e Financave Punës dhe Transfereve, Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë, si dhe Zyra e BE-së në Prishtinë. BQK-ja gjatë gjithë vitit 2021 ka vazhduar raportimet e rregullta me qëllim të realizimit të konkluzioneve në kuadër të strukturave të Stabilizim Asociimit. BQK-ja ka raportuar po ashtu për takimin e Këshillit të Stabilizim Asociimit, duke raportuar inputet e kërkuara nga Qeveria e Republikës së Kosovës. Këto inpute janë pjesë e qëndrimit zyrtar shtetëror (Position Paper), ku prezantohet progresi dhe të arriturat në fushat e caktuara (përfshirë sektorin financiar). Gjatë vitit 2021, BQK-ja ka

raportuar edhe në kuadër të Nënkomitetit për Ekonomi, Çështje financiare dhe Statistika, si dhe Nënkomitetit për tregun e brendshëm, Konkurrencën, Mbrojtjen e konsumatorit dhe Shëndetin publik.

Përpos strukturave të përbashkëta me Komisionin Evropian, BQK-ja ka raportuar në baza të rregullta edhe në kuadër të Planit Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (PKZMSA). Në këtë kontekst, BQK-ja ka raportuar për kapitujt përbërës të PKZMSA-së, që kanë për qëllim zbatimin e reformave që kërkohen me Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit (MSA): kapitullin e shërbimeve financiare si dhe kapitullin e lëvizjes së lirë të kapitalit. Në kuadër të MSA-së, rrjedhin detyrimet për Bankën Qendrore të Kosovës (BQK) në fushën e shërbimeve financiare që lidhen me:

- të drejtën e vendosjes dhe lirinë e ofrimit të shërbimeve bankare;
- lirinë e ofrimit të shërbimeve të sigurimeve dhe shërbimeve tjera në fushën financiare; dhe
- përafrimin dhe zbatimin e kuadrit ligjor dhe rregullator me legjislacionin e Bashkimit Evropian, statutin e Bankës Qendrore Evropiane dhe Sistemin Evropian të Bankave Qendrore.

Kërkesat tjera përfshijnë zhvillime nga lëvizja e lirë e kapitalit:

- Legjislacioni i BE-së përfshin edhe rregullat për pagesa ndërkufitare dhe ekzekutimin e urdhrave të transferimit në lidhje me letrat me vlerë.
- Detyrimet që rrjedhin në lidhje me çdo pagesë apo transfer në llogarinë rrjedhëse të bilancit të pagesave/kapitalit ndërmjet BE-së dhe Kosovës.
- Lëvizjen e lirë të kapitalit lidhur me transaksionet tregtare ndërmjet Kosovës dhe BE-së;
- Në fushën bankave dhe konglomerateve financiare: (autorizimin, funksionimin dhe mbikëqyrjen e kujdesshme të institucioneve kredituese, kërkesat në lidhje me llogaritjen e kapitalit të institucioneve kredituese dhe firmave investuese, standardet ndërkombëtare Bazel III);
- Në fushën e sigurimeve dhe pensioneve të punës: Direktivat evropiane që përcaktojnë rregulla lidhur me autorizimin, funksionimin dhe mbikëqyrjen e sigurimit të jetës dhe të jojetës si dhe risigurimin e ndërmarrjeve;
- Në fushën e tregjeve të letrave me vlerë dhe shërbimeve rreth investimeve: Direktiva 2004/39/KE mbi tregjet në instrumente financiare (MiFID).

Nga sfera e Integriteteve Evropiane në takimet me Komisionin Evropian, BQK ka bërë raportime të rregullta lidhur me zhvillimet kryesore nga fushat e sipërpërmendura. Kapituj të tjerë në të cilët BQK-ja në vazhdimësi ka kontribuar janë: Kapitulli i të drejtës së themelimit të kompanive dhe lirisë së ofrimit të shërbimeve, Kapitulli i politikave ekonomike dhe monetare, kapitulli i statistikave, kapitulli i lirisë, sigurisë dhe drejtësisë (neni 89 Pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit), si dhe kapitullin e kontrollit financiar. BQK-ja ka përgatitur Inputin për Raportin për Komisionin Evropian (KE) dhe në përputhje me afatet e parapara, ka ofruar inputet e kërkuara nga KE. Inputet janë formë uniforme e raportimit për të gjitha vendet kandidatë dhe kandidatë potenciale, të cilat mbulojnë zhvillime specifike gjatë gjithë vitit. Janë raportuar zhvillimet kryesore ligjore nëpërmjet pyetësorit të hartuar nga Komisioni Evropian për të gjitha fushat e kritereve politike dhe ato të ACQUIS-së.

Në fund vitit 2021 është bërë edhe përgatitja e draftit të konsoliduar të PKZMSA-së, në të cilin draft, BQK-ja ka bërë një përmbledhje të legjislacionit primar dhe akteve sekondare, të cilat pritet të aprovohen gjatë vitit 2022. Propozimet legjislative derivojnë nga kërkesat e takimeve me anëtarët e Komisionit Evropian, si dhe nga nevojat e identifikuar nga BQK. Bazuar në këtë, drafti

i PKZMSA-së përmban legjislacion që transponon direktiva apo që përmban sugjerime të caktuara nga Komisioni Evropian.

Gjatë vitit 2021 BQK ka raportuar edhe në kuadër të Planit të Veprimit të Tregut të Përbashkët Rajonal. Fushat për të cilat raporton BQK në kuadër të këtij plani të veprimit janë shërbimet financiare dhe zhvillimi i një sistemi modern të pagesave.

BQK mbetet e përkushtuar në adresimin e të gjeturave nga Raporti për Vendin (ish raporti i progresit), si rezultat ka pasur një numër të konsiderueshëm të të gjeturave të Raportit të KE-së të vitit 2021, të cilat janë adresuar për t'u realizuar gjatë vitit 2022. Raportet për vendin të KE-së kanë vlerësuar kontributin e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës në drejtim të konsolidimit të stabilitetit makroekonomik, ruajtjes së stabilitetit financiar, përmirësimit të praktikave mbikëqyrëse dhe të përmirësimit të sistemit të pagesave në Republikën e Kosovës. BQK-ja edhe më tej mbetet e angazhuar në realizimin e reformave prioritare strukturore, që do t'i kontribuojnë edhe më shumë arritjes së standardeve të kërkuara nga Bashkimi Evropian.

BQK-ja edhe gjatë vitit 2021 ka vazhduar të përfitojë në kuadër të programeve të asistencës së donatorëve nga Dukata e Madhe e Luksemburgut dhe Mbretëria e Norvegjisë, që po mbështetin përpjekjet e Qeverisë së Republikës së Kosovës dhe institucioneve të Kosovës për të përmbushur kërkesat e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit (MSA) ndërmjet Bashkimit Evropian (BE) dhe Republikës së Kosovës. Për këtë qëllim është ngritur Mekanizimi për Zhvillimin e Kapaciteteve Njerëzore (HCDF) për ta mbështetur zbatimin e MSA-së. Në kuadër të bashkëpunimeve me bankat tjera qendrore, sipas memorandumeve të mirëkuptimit në fuqi, BQK ka realizuar trajnime në fusha të ndryshme në sferën e integriteteve evropiane siç është rasti me Bankën e Austrisë, Turqisë, Sllovenisë. Sipas nevojave të identifikuar, bashkëpunimi pritet të vazhdojë edhe në vitet në vijim. Në kuadër të avancimit të funksionit të saj rregullator e mbikëqyrës, gjatë vitit 2021 BQK ka filluar negociatat teknike me Bordin e Vetëm të Zgjidhjes (Single Resolution Board) si autoritet qendror zgjidhës brenda Unionit Bankar, qëllimi kryesor i të cilit është zvogëlimi i ndikimit negativ të dështimit eventual të bankave në ekonomi dhe ruajtjes së stabilitetit financiar. BQK vazhdon të ketë një rol të rëndësishëm duke kontribuar në realizimin e agjendës së Integriteteve Evropiane të Republikës së Kosovës.

9. Pasqyrat Financiare

Kjo faqe është lënë qëllimisht e zbrazët

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës
Pasqyrat Financiare
më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021
me Raportin e Auditorit të Pavarur

Përmbajtja	Faqe
Raporti i Auditorit të Pavarur	1-2
Pasqyra e pozicionit financiar	3
Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse	4
Pasqyra e ndryshimeve në ekuitet	5
Pasqyra e rrjedhës së parasë	6
Shënime për pasqyrat financiare	7 - 48

Raporti i Auditorit të Pavarur

Për Bordin e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës

Grant Thornton LLC
Rexhep Mala 18
10000 Pristina
Kosovo
T +383 (0)38 247 801
F +383 (0)38 247 802
E Contact@ks.gt.com
VAT No. 330086000

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare shoqëruese të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës ("BQK"), të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2021, pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në ekuitet dhe pasqyrën e rrjedhës së parasë për vitin e përfunduar, si dhe shënimet për pasqyrat financiare, duke përfshirë një përmbledhje të politikave të rëndësishme të kontabilitetit.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare shoqëruese paraqesin në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të BQK-së më 31 dhjetor 2021, si dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhën e parasë për vitin e përfunduar, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF-të).

Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë të përshkruara në mënyrë më të detajuar në paragrafin e raportit tonë Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare. Ne jemi të pavarur nga BQK-ja në pajtim me Kodin e Etikës për Profesionistët Kontabël të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël (Kodi i BSNEPK), së bashku me kërkesat etike që janë të rëndësishme për auditimin tonë të pasqyrave financiare në Kosovë, dhe ne poashtu kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa. Ne besojmë që evidenca e auditimit që ne kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe të atyre të ngarkuar me qeverisjen për pasqyrat financiare

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe prezentimin e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, dhe për ato kontrole të brendshme, që konsiderohen të nevojshme nga menaxhmenti për të mundësuar përgatitjen e pasqyrave financiare pa anomali materiale të shkaktuara nga mashtrimi apo gabimi.

Gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare, menaxhmenti është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e BQK-së për të vazhduar se përmbushuri parimin e vijimësisë, duke shpalosur, nëse është e zbatueshme, çështjet që kanë të bëjnë me vijimësinë e biznesit dhe duke përdorur parimin kontabël të vijimësisë, përveç kur menaxhmenti ka për qëllim të likuidojë BQK-në ose të ndërpresë aktivitetet, ose nuk ka ndonjë mundësi tjetër përveç se të veprojë në këtë mënyrë.

Personat që janë të ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikqyrjen e procesit të raportimit financiar të BQK-së.

Përgjegjësia e Auditorit për auditimin e pasqyrave financiare

Qëllimet tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin që pasqyrat financiare në terësi nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë si pasojë e mashtrimeve ashtu edhe e gabimeve, dhe lëshimin e një raporti auditimi i cili përmban opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk është garancion i asaj që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të, do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomali të mund të lindin si rezultat i mashtrimeve ose gabimeve dhe konsiderohen materiale nëse individualisht, ose të bashkuara, mund të pritët në mënyrë të arsyeshme që të ndikojnë në vendimet ekonomike të shfrytëzuesve të pasqyrave financiare, të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e auditimit në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykim profesional dhe ruajmë skepticizëm profesional gjatë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë riskun e anomalive materiale të pasqyrave financiare, si pasojë nga mashtrimet apo edhe si pasojë e gabimeve, dizajnojmë dhe kryejmë procedura të auditimit të cilat i përgjigjen këtyre risqeve dhe marrim evidenca të auditimit të cilat janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Risku i mos-zbulimit të një anomalie materiale e cila rrjedhë nga mashtrimi është më i madh sesa i atij që rrjedhë nga gabimi, pasi që mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime, ose shkelje të kontrollit të brendshëm.
- Sigurojmë një njohje të kontrollit të brendshëm, që është relevante me auditimin në mënyrë që të dizajnojmë procedurat e auditimit që janë të përshtatshme me rrethanat, mirëpo jo me qëllim për dhënien e një opinionimi mbi efektivitetin e kontrolleve të brendshme të BQK-së.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave të kontabilitetit të përdorura dhe arsyeshmërinë e vlerësimeve kontabël si dhe shpalosjet e bëra nga menaxhmenti.
- Nxjerrim përfundime në lidhje me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës së hipotezës së vijimësisë së kontabilitetit, duke u bazuar në evidencat e auditimit, nëse një pasiguri materiale ekziston në lidhje me ngjarjet ose kushtet që mund të shkaktojnë dyshim të lartë që BQK-ja mund të vazhdojë operimin. Nëse ne vijmë në përfundim se një pasiguri materiale ekziston, ne jemi të detyruar të tërheqim vëmendjen në raportin tonë të auditimit në shpalosjet e pasqyrave financiare ose nëse shpalosjet e tilla janë jo të përshtatshme, të modifikojmë opinionin tonë. Përfundimet tona janë të bazuara në evidencat tona të auditimit të siguruara deri në datën e raportit tonë. Sidoqoftë, ngjarjet ose kushtet e ardhshme mund të shkaktojnë që BQK-ja të ndërpresë së pëmbushuri parimin e vijimësisë.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare duke përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare të prezentojnë transaksionet dhe ngjarjet në to në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, përpos të tjerave, lidhur me qëllimin dhe kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollet e brendshme që ne mund të identifikojmë gjatë auditimit.

Grant Thornton LLC
Prishtinë,

27 prill 2022

Suzana Stavrikj
Auditor ligjor

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Pasqyra e pozicionit financiar

Më 31 dhjetor 2021

<i>Në mijë Euro</i>	Shënim	2021	2020
Pasuritë			
Paraja e gatshme	7	537,818	308,090
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	8	151,880	313,343
Letra me vlerë (Bono thesari dhe Obligacione qeveritare)	9	632,602	587,794
Plasmanet në tregun e parasë	10	14,053	58,324
Mjetet e ndërlidhura me FMN	11	323,793	268,199
Prona dhe pajisjet	12	4,562	4,888
Pasuritë e paprekshme	13	1,341	1,700
Pasuritë tjera	14	2,187	1,883
Gjithsej pasuritë		1,668,236	1,544,221
Detyrimet			
Detyrime ndaj bankave komerciale në vend	15	589,099	566,426
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN-në	16	325,853	269,138
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	17	608,362	508,446
Detyrime ndaj institucioneve publike dhe komerciale	18	77,392	138,661
Huamarrja/et	19	2,139	2,154
Detyrime të tjera	20	2,418	2,539
Gjithsej detyrimet		1,605,263	1,487,364
Kapitali dhe rezervat			
Kapitali i autorizuar	21	30,000	30,000
Fondi i rezervave	21a	26,857	23,903
Rezerva nga rivlerësimi	21a, 29	-	792
Fitimet e mbajtura		6,116	2,162
Gjithsej kapitali dhe rezervat		62,973	56,857
Gjithsej detyrimet, kapitali dhe rezervat		1,668,236	1,544,221

Këto pasqyra financiare janë miratuar nga organet vendimmarrëse¹ të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës më 8 prill 2022 dhe janë nënshkruar në emër të tyre nga:

Fehmi Mehmeti
Guvernator

Faton Ahmetaj
Drejtore për Planifikim dhe
Raportim Financiar

Shënimet shoqëruese nga 1 deri 33 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare

¹ Sipas nenit 34 dhe 59 të Ligjit Nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës
Pasqyra e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse
Më 31 dhjetor 2021

<i>Në mijë Euro</i>	Shënim	2021	2020
Të ardhurat nga interesi			
Të ardhurat nga interesi		4,142	3,829
Shpenzimet nga interesi		(1,493)	(965)
Të ardhurat neto nga interesi	22	2,649	2,864
Të ardhurat nga tarifat dhe ndalesat			
Të ardhurat nga tarifat dhe ndalesat		3,388	2,719
Shpenzimet nga tarifat dhe ndalesat		(577)	(387)
Të ardhurat neto nga tarifat dhe ndalesat	23	2,811	2,332
Të ardhurat nga aktiviteti rregullativ dhe të ardhurat tjera operative			
Të ardhurat nga aktiviteti rregullativ	24	6,335	5,382
Të ardhurat nga grantet	20, 25	126	119
Të ardhurat tjera operative	26	22	11
Fitimi / (humbja) nga kursi i këmbimit	29	536	(663)
Të hyrat operative		12,479	10,045
Shpenzimet administrative (operative)			
Shpenzimet personelit	27	(4,908)	(4,833)
Zhvlerësimi dhe amortizimi	12,13	(1,028)	(1,040)
Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative	28	(1,420)	(1,346)
Shpenzimet administrative (operative)		(7,356)	(7,219)
Rezultati financiar para pritjeve për humbjet kreditore		5,123	2,826
Provizioni për humbjet e pritura kreditore neto rritja/(zvogëlimi)	4	993	(664)
Fitimi / (Humbja) vjetore		6,116	2,162
Të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse		-	-
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin		6,116	2,162

Shënimet shoqëruese nga 1 deri 33 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Pasqyra e ndryshimeve në ekuitet

Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

	Kapitali	Fondi rezervë	Rezervat e rivlerësimit	Fitimet e mbajtura	Gjithsej
<i>Në mijë Euro</i>					
Gjendja më 1 janar 2020 (ashtu siç është paraqitur)	30,000	22,622	527	2,109	55,258
Rregullimi për përfitimet afatgjata të punonjësve dhe rivlerësimi valutor si fitim (EUR/SDR) për huazimin nga Banka Botërore	-	(580)	17	-	(563)
Gjendja më 1 janar 2020 (riparaqitur)	30,000	22,042	544	2,109	54,695
Transferimi në fondin rezervë	-	1,861	248	(2,109)	-
Gjithsej transaksionet e kërkuara me ligj	-	1,861	248	(2,109)	-
Fitimi per vitin	-	-	-	2,162	2,162
Të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	-	-
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin	-	-	-	2,162	2,162
Gjendja më 31 dhjetor 2020	30,000	23,903	792	2,162	56,857
Gjendja më 1 janar 2021	30,000	23,903	792	2,162	56,857
Transferimi në fondin rezervë	-	2,954	(792)	(2,162)	-
Gjithsej transaksionet e kërkuara me ligj	-	2,954	(792)	(2,162)	-
Fitimi per vitin	-	-	-	6,116	6,116
Të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	-	-
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin	-	-	-	6,116	6,116
Gjendja më 31 dhjetor 2021	30,000	26,857	-	6,116	62,973

Shënimet shoqëruese nga 1 deri 33 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Pasqyra e rrjedhjes së parasë

Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

Në mijë Euro

	Shënim	2021	2020
Rrjedhja parave nga aktivitetet operacionale			
Fitimi vjetor		6,116	2,162
<i>Rregullime për:</i>			
Zhvlerësimin	12	646	628
Amortizimin	13	382	412
Të ardhurat nga grantet	25	(126)	(119)
Provizionet për humbjet e pritshme kreditore	4	(993)	664
Të ardhurat nga interesi	22	(4,142)	(3,829)
Shpenzimet nga interesi	22	1,493	965
		3,376	883
Ndryshime në bono thesari dhe obligacione qeveritare		(44,728)	(11,435)
Ndryshime në plasmanet në tregun e parasë		49,999	190,000
Ndryshime në pasuritë e ndërlidhura me FMN-në		(55,693)	29,854
Ndryshime në pasuritë tjera		(283)	(184)
Ndryshime në detyrimet ndaj bankave komerciale		22,673	151,484
Ndryshime në detyrimet ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN-në		56,815	(27,800)
Ndryshime në detyrimet ndaj institucioneve qeveritare		99,916	(211,373)
Ndryshime në detyrimet ndaj institucioneve publike dhe		(61,269)	86,495
Ndryshimet në huamarrjet		95	(95)
Ndryshime në detyrimet e tjera		(23)	279
		70,878	208,108
Interesa të marra		4,758	3,932
Interesa të paguara		(1,592)	(1,263)
Paraja neto e gjeneruar nga/(përdorur në) aktivitetet operacionale		74,044	210,777
Rrjedhja e parave nga aktivitetet investuese			
Blerja e pajisjeve	12	(320)	(549)
Blerja e aseteve të paprekshme	13	(43)	(167)
Paraja neto e përdorur në aktivitetet investuese		(363)	(716)
Rrjedhja e parave nga aktivitetet financuese			
Arkëtimet/(Ripagesat) nga/për huamarrjet	19	(110)	-
Arkëtimet nga grantet	20	28	20
Paraja neto e gjeneruar nga aktivitetet financuese		(82)	20
Rritja/(zbritja) neto në para dhe ekuivalentët e saj		73,599	210,081
Paraja dhe ekuivalentët e saj më 1 janar		630,190	420,109
Paraja dhe ekuivalentët e saj më 31 dhjetor	30	703,789	630,190

Shënimet shoqëruese nga 1 deri 33 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

1. Subjekti raportues

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (nga këtu e tutje "BQK" ose "Banka Qendrore"), pasardhëse e Autoritetit Qendror Bankar të Kosovës, është një subjekt i pavarur juridik me kompetenca të plota si një person juridik sipas ligjit të aplikueshëm në Republikën e Kosovës. BQK është një subjekt publik i veçantë i cili ka autoritetin për të licencuar, mbikëqyrur dhe rregulluar institucionet financiare në Republikën e Kosovës. Banka vepron në përputhje me Ligjin nr. 03/L-209 "Ligji mbi Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës" të cilit tash e tutje i referohemi si ("Ligji për BQK-në"). Sipas këtij ligji objektivat kryesore të BQK-së janë si vijon:

- të nxisë dhe të mbajë një sistem të qëndrueshëm financiar, duke përfshirë një sistem të sigurt, të shëndetshëm dhe efikas të pagesave.
- të kontribuojë në arritjen dhe mbajtjen e stabilitetit të brendshëm të çmimeve.
- të mbështes politikat e përgjithshme ekonomike të Qeverisë.

Siç është përshkruar në ligj, BQK duhet të veprojë në përputhje me parimet e një tregu të hapur me një konkurrencë të lirë, duke favorizuar ndarjen efikase të resurseve.

BQK vepron nga zyrat e saj që gjenden në Prishtinë. Adresa e regjistruar e zyrës së BQK-së është si më poshtë:

Rr. Garibaldi nr. 33
Prishtinë, Kosovë.

Bordi i Bankës Qendrore, Bordi Ekzekutiv dhe Guvernatori

Organet vendimmarrëse të BQK-së janë Bordi i Bankës Qendrore, Bordi Ekzekutiv dhe Guvernatori. Sipas nenit 34, paragrafit 2, si dhe dispozitës se përkohshme të nenit 79, paragraf 2, të Ligjit për BQK-në, Bordi i Bankës Qendrore përbëhet nga katër² anëtar jo-ekzekutiv dhe Guvernatori dhe është përgjegjës për mbikëqyrjen e zbatimit të politikave si dhe mbikëqyrjen e administrimit dhe operacioneve të BQK-së.

Më 31 dhjetor 2021, Bordi i Bankës Qendrore të Kosovës përbëhet nga këta anëtarë:

- Flamur Mrasori – Kryetar i Bordit (anëtar jo-ekzekutiv)
- Fehmi Mehmeti – Guvernator
- Nora Latifi Jashari – Anëtar (jo-ekzekutiv)
- Bashkim Nurboja – Anëtar (jo-ekzekutiv)

Ndërsa, me 31 dhjetor 2020, Bordi i Bankës Qendrore përbëhej nga këta anëtarë:

- Flamur Mrasori – Kryetar i Bordit (jo-ekzekutiv)
- Fehmi Mehmeti – Guvernator

Bordi Ekzekutiv me 31 dhjetor 2021 përbëhet nga Guvernatori, i cili është Kryesues dhe një Zëvendësguvernator, ndërsa me 31 dhjetor 2020 Bordi Ekzekutiv përbëhej nga Guvernatori dhe dy Zëvendësguvernatorët. Bordi Ekzekutiv është përgjegjës për implementimin e politikave të BQK-së dhe të operacioneve të saj.

Gjatë vitit 2021 ka përfunduar mandatin njëri nga Zëvendësguvernatorët, si rrjedhojë bazuar në strukturën organizative më 31 dhjetor 2021 është e lirë pozita për një anëtarë të Bordit Ekzekutiv.

² Më 31 dhjetor 2021 është e lirë pozitat për një anëtarë jo-ekzekutiv, ndërsa me 31 dhjetor 2020 ka pasur tri pozita të lira të plotësura të anëtareve jo-ekzekutiv (faktikisht nuk ka pasur kuorum për vendimmarrje).

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

2. Baza e përgatitjes

a) Deklarata e përputhshmërisë

Pasqyrat financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (“SNRF”).

b) Baza e matjes

Pasqyrat financiare janë përgatitur duke përdorur bazat e matjes të specifikuara nga SNRF-ja për secilin lloj të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Bazat e matjes janë shpalosur më në detaje në politikat kontabël në shënimin 3 më poshtë.

c) Valuta funksionale dhe e prezentimit

Këto pasqyra financiare prezantohen në Euro (“EUR”), e cila është valuta funksionale e BQK-së, përveç nëse është specifikuar ndryshe në ndonjë shënim analitik. Nëse nuk është shënuar ndryshe, informacioni financiar i prezantuar është rrumbullakësuar në mijëshen më të afërt.

d) Përdorimi i vlerësimeve dhe gjykimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare kërkon nga menaxhmenti që të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave dhe në shumatat e raportuara të pasurive dhe detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet faktike mund të ndryshojnë nga ato të vlerësuara.

Vlerësimet dhe supozimet shqyrtohen në bazë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve kontabël njihen në periudhën në të cilën vlerësimi rishikohet dhe në periudhat e ardhshme nëse ato ndikohen. Në veçanti, informatat në lidhje me fushat e rëndësishme të vlerësimit të pasigurisë dhe vendimeve të rëndësishme për zbatimin e politikave kontabël që kanë ndikimin më të konsiderueshëm në shumatat e pranuar në pasqyrat financiare janë përshkruar më poshtë në shënimin 5.

Politikat kontabël të paraqitura më poshtë janë zbatuar në mënyrë të qëndrueshme në të gjitha periudhat e prezentuara në këto pasqyra financiare.

3. Politikat e rëndësishme kontabël

a) Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet në valutë të huaj vlerësohen në valutën funksionale me kursin e këmbimit në datat e kryerjes së transaksioneve. Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaj rivlerësohen me kursin zyrtar të këmbimit të asaj date. Fitimi apo humbja nga valutat e huaja për zërat monetarë është diferenca ndërmjet kostove të amortizuara në valutën funksionale në fillim të periudhës, e rregulluar me interesin efektiv dhe pagesat gjatë periudhës, dhe kostove të amortizuara në monedhë të huaj të rivlerësuara me kursin e këmbimit në fund të periudhës. Pasuritë dhe detyrimet jo-monetare në monedhë të huaj që maten me vlerë të drejtë rivlerësohen në monedhë funksionale në kursin e këmbimit në datën kur është përcaktuar ajo vlerë e drejtë. Diferencat nga valutat e huaja që rrjedhin nga rivlerësimi njihen si fitim ose humbje.

b) Të hyrat dhe shpenzimet nga interesi

Të hyrat dhe shpenzimet nga interesi njihen si fitim apo humbje bazuar në metodën e interesit efektiv. Norma e interesit efektiv është norma që zbrit pagesat dhe arkëtimet e pritshme në të ardhmen gjatë jetëgjatësisë së pasurisë ose detyrimit financiar (ose kur është e përshtatshme, për një periudhë më të shkurtër) deri në vlerën kontabël të pasurisë ose detyrimit financiar. Norma e interesit efektiv përcaktohet në njohjen fillestare të pasurisë ose detyrimit financiar dhe nuk rishikohet më pas.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (vazhdim)

b) Të hyrat dhe shpenzimet nga interesi (vazhdim)

Llogaritja e normës së interesit efektiv përfshin të gjitha komisionet dhe shumat e paguara apo kostot e transaksioneve të pranuar dhe zbritjet apo primet që janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv.

Kostot e transaksioneve përfshijnë kosto shtesë të ngarkueshme drejtpërdrejt për blerjen, emetimin apo largimin e një pasurie apo detyrimi financiar. Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi të paraqitura në humbje apo fitim përfshijnë interesat nga pasuritë ose detyrimet financiare me kosto të amortizuar mbi bazën e interesit efektiv.

c) Tarifa dhe komisione

Të hyrat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet të cilat janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv për një mjet apo detyrim financiar, përfshihen në matjen e normës së interesit efektiv.

Të hyrat tjera nga komisionet dhe tarifat, përfshirë tarifat e transaksioneve për llogaritë operative, tarifat e transferimit të fondeve dhe të licencimit njihen në momentin e kryerjes së shërbimeve të lidhura me to.

Shpenzime të tjera për komisione dhe tarifa lidhen kryesisht me tarifa transaksionesh dhe shërbimesh të cilat shpenzohen në momentin që shërbimet përfitohen.

d) Përfitimet e punonjësve

BQK aplikon kontributet për sigurimet shoqërore të detyrueshme, që përcaktohen si kontributet pensionale të punonjësve kur ata dalin në pension. Këto kontribute klasifikohen sipas planeve të kontributit të përcaktuara, bazuar në legjislacionin e Kosovës. Kontributet e BQK-së ngarkohen si shpenzim në të ardhura në momentin kur ato ndodhin.

Po ashtu BQK ndan përfitime të punonjësve në baza jubilarë dhe në formë të shumës së paracaktuar në momentin e pensionimit. BQK njih këto shpenzime sipas ndodhjes së këtyre ngjarjeve sipas planeve për përfitime afatgjata.

e) Tatimi dhe shpërndarja e fitimit

BQK-ja është e liruar nga tatimi mbi fitimin sipas Ligjit nr. 03/L-209 të miratuar më 22 korrik 2010. Shih shënimin 4 (f) se si BQK-ja alokon fitimin e saj.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (vazhdim)

f) Pasuritë dhe detyrimet financiare

Pasuritë financiare të BQK-së të përfshira në këto pasqyra financiare klasifikohen si instrumente financiare me kosto të amortizuar (modeli mbaj për të mbledhur flukset monetare kontraktuale) në përbërjen e parasë dhe ekuivalentët e saj, letrat me vlerë, llogaritë e depozitave në bankat jorezidente, asetet e lidhura me FMN dhe pasuritë tjera.

Një pasuri financiare matet me koston e amortizuar nëse i plotëson të dyja kushtet e mëposhtme dhe nuk është përcaktuar si në VDFH (Vlera e drejtë përmes Humbjes së Fitimit):

- pasuria mbahet brenda një modeli biznesi, qëllimi i të cilit është të mbajë pasuritë për të mbledhur flukset monetare kontraktuale; dhe
- kushtet kontraktuale të pasurisë financiare lindin në data të specifikuar tek flukset e parave që janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit (SPPI) mbi shumën e mbetur të papaguar.

BQK-ja klasifikon të gjitha detyrimet e saj financiare të matura me koston e amortizuar duke përdorur metodën efektive të normës së interesit. Të ardhurat nga interesi ose shpenzimet e interesit nga detyrimet financiare të matura me koston e amortizuar, njihen në fitim ose humbje.

Detyrimet financiare të matura me kosto të amortizuar përfshijnë detyrimet ndaj bankave vendase, institucioneve qeveritare, subjekteve publike dhe tregtare, për shkak të FMN-së, huazimeve dhe detyrimeve të tjera financiare.

i. Njohja

Në njohjen fillestare, një pasuri financiare klasifikohet si i matur në: koston e amortizuar (KA), vlerën e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (VDAGJ) ose vlerës së drejtë përmes fitimit ose humbjes (VDFH).

Pasuria financiare apo detyrimi financiar fillimisht matet me vlerën e drejtë, të cilës i shtohen, për zë jo me vlerën e drejtë përmes fitimit apo humbjes, kostot e transaksionit që i atribuohen direkt blerjes apo emetimit të tyre.

Siç u përmend më lartë, BQK-ja ka në librat e saj vetëm instrumente financiare me kosto të amortizuar, të cilat plotësojnë kriteret e modelit të mbajtjes për të mbledhur flukset monetare kontraktuale.

ii. Riklasifikimi

Pasuritë financiare të bankës varësisht nga rrethanat respektivisht ndryshimi i modelit të saj te biznesit për administrimin e pasurive financiare mund të riklasifikoj këto të fundit edhe pas njohjes fillestare të tyre.

Në qoftë se banka riklasifikon një pasuri financiare apo grup të pasurive financiare nga kategoria e matjes me koston e amortizuar tek kategoria e matjes me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, vlera e drejtë e tyre do të matet në datën e ri klasifikimit. Çdo fitim ose humbje neto që rrjedh nga një diferencë midis koston së amortizuar dhe vlerës së drejtë të aktivitetit financiar njihet në fitim ose humbje.

iii. Ç'regjistrimi

BQK-ja ç'regjiston një pasuri financiare kur skadojnë të drejtat kontraktuale për rrjedhat e parave nga pasuria financiare, ose transferon të drejtat për të marrë rrjedhat e parasë kontraktuale në një transaksion në të cilin në thelb janë transferuar të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së pasurisë financiare ose në të cilat BQK as nuk transferon dhe as mban në masë të madhe të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk mban kontrollin e asetit financiar.

Për ç'regjistrimin e një pasurie financiare, diferencën midis vlerës kontabël të pasurisë (ose vlerës së mbartur të alokuar për pjesën e pasurisë së ç'regjistruar) dhe shumës së (i) vlerësimit të marrë (përfshirë çdo pasuri të re të marrë më pak çdo detyrim të ri supozuar) dhe (ii) çdo fitim ose humbje kumulative që ishte njohur në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse ('OCI') njihet në fitim ose humbje. Çdo interes në pasuritë financiare të transferuara që kualifikohen për ç'regjistrim që është krijuar ose mbajtur nga BQK-ja njihet si pasuri ose detyrim i veçantë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim)

f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (në vazhdim)

BQK-ja hyn në transaksione me të cilat transferon asete të njohura në pasqyrën e pozicionit financiar, por mban në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pasurive të transferuara ose një pjesë të tyre. Në raste të tilla, pasuritë e transferuara nuk ç'regjistrohen. Shembuj të transaksioneve të tilla janë kreditimi i letrave me vlerë dhe transaksionet e shitjes dhe të riblerjes.

Në transaksionet në të cilat BQK as nuk mban dhe as transferon në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së një pasurie financiare dhe ai mban kontrollin mbi pasurinë, BQK vazhdon të njohë pasurinë në masën e përfshirjes së tij të vazhdueshme, të përcaktuar në masën tek e cila është e ekspozuar ndaj ndryshimeve në vlerën e pasurisë së transferuar.

BQK-ja ç'regjistron një detyrim financiar kur detyrimet e saj kontraktuale përfundohen ose anulohen, ose skadojnë.

iv. *Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimeve financiare*

Nëse kushtet e një pasurie financiare janë modifikuar, BQK vlerëson nëse flukset monetare të pasurisë së modifikuar janë thelbësisht të ndryshme. Nëse flukset e parave janë në thelb të ndryshme, atëherë të drejtat kontraktuale për flukset e parave nga pasuria financiare origjinale konsiderohen të kenë skaduar. Në këtë rast, pasuria fillestare financiare ç'regjistrohet (shiko (iii)) dhe një pasur e re financiare njihet me vlerën e drejtë.

Nëse flukset e parave të pasurisë së modifikuar të mbartura me kosto të amortizuar nuk janë thelbësisht të ndryshme, atëherë modifikimi nuk rezulton në ç'regjistrim të pasurisë financiare. Në këtë rast, BQK-ja rillogarit vlerën kontabël bruto të pasurisë financiare dhe njeh shumën që lind nga rregullimi i vlerës kontabël bruto si fitim ose humbje e modifikimit në pasqyrën e fitimit ose humbjes. Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit, atëherë fitimi ose humbja paraqitet së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ai paraqitet si të ardhura nga interesi.

BQK-ja ç'regjistron një detyrim financiar kur kushtet e saj modifikohen dhe flukset e parave të detyrimit të modifikuar janë thelbësisht të ndryshme. Në këtë rast, një detyrim i ri financiar bazuar në kushtet e modifikuara njihet me vlerën e drejtë. Diferenca midis vlerës kontabël të detyrimit financiar të shuar dhe detyrimit të ri financiar me termat e modifikuar njihet në fitim ose humbje. Nëse modifikimi i një detyrimi financiar nuk llogaritet si ç'regjistrim, atëherë kostoja e amortizuar e detyrimit rillogaritet duke zbritur flukset e modifikuara të pasasë me normën fillestare të interesit efektiv dhe fitimi ose humbja që rezulton njihet në fitim ose humbje.

v. *Netimi*

Mjetet dhe detyrimet financiare netohen me njëra-tjetrën dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e gjendjes financiare atëherë dhe vetëm atëherë kur BQK-ja ka të drejtën ligjore për të netuar këto shuma dhe ka si qëllim ose t'i shlyejë në një bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe të shlyejë detyrimin njëkohësisht.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm atëherë kur lejohet nga standardet kontabël, ose për fitimet dhe humbjet e krijuara nga një grup transaksionesh të ngjashme.

vi. *Matja e kostos së amortizuar*

Kostoja e amortizuar e një mjeti ose detyrimi financiar është vlere me të cilën mjeti ose detyrimi financiar matet në momentin e njohjes fillestare, duke i zbritur pagesat e principalit, plus ose minus amortizimin e akumuluar duke përdorur metodën e interesit efektiv të çdo difference ndërmjet vlerës fillestare të njohur dhe vlerës në maturim, minus çdo zbritje për efekt zhvlerësimi.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim) f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (në vazhdim)

vii. Matja e vlerës së drejtë

Vlera e drejtë (reale) është çmimi që do të arkëtohej nga shitja e një pasurie apo që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt mes pjesëmarrësve të tregut në datën e matjes.

Kur është e disponueshme, BQK-ja mat vlerën e drejtë e një instrumenti duke përdorur çmimet e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg konsiderohet si aktiv, nëse çmimet e kuotuar janë të disponueshme në mënyrë të shpejtë dhe të rregullt dhe përfaqësojnë transaksionet që ndodhin aktualisht dhe rregullisht në treg në bazë të vullnetshme midis palëve.

Nëse tregu për instrumentin financiar nuk është aktiv, BQK vendos vlerën e drejtë duke përdorur një teknikë vlerësimi. Teknikat e vlerësimit përfshijnë përdorimin e transaksioneve më të fundit midis palëve të mirë informuara dhe ne formë të vullnetshme, (nëse janë të disponueshme), referimin në vlerën e drejtë aktuale të instrumenteve tjera që në thelb janë të njëjta, analizat e zbritjes së rrjedhave të parasë dhe modelet e vlerësimit të çmimit. Teknika vlerësuese e zgjedhur, përdor maksimalisht të dhënat e tregut, mbështetet sa më pak të jetë e mundur në vlerësimet specifike të BQK-së, përfshin të gjithë faktorët që pjesëmarrësit në treg do t'i merrnin parasysh në vendosjen e çmimit dhe janë në përputhje me metodologjitë e pranura ekonomike për vendosjen e çmimit të instrumenteve financiare. Të dhënat për teknikat vlerësuese paraqesin në mënyrë të arsyeshme pritjet e tregut dhe masat e faktorëve të riskut që ekzistojnë në instrumentin financiar. BQK-ja kalibron teknikat vlerësuese dhe i teston ato për vlefshmërinë duke shfrytëzuar çmimet nga transaksionet aktuale të dallueshme të tregut në të njëjtin instrument apo në bazë të të dhënave tjera të dallueshme dhe të disponueshme në treg.

viii. Lejimet e humbjeve

BQK njeh lejimet e humbjeve për humbjet e pritura kreditore "HPK" për pasuritë financiare që maten sipas kostos së amortizuar dhe nuk maten në VDFH. BQK-ja vlerëson lejimet e humbjes në një shumë të barabartë me HPK përgjatë jetëgjatësisë së instrumentit, përveç rasteve të mëposhtme për të cilat ato maten si HPK 12-mujore:

- letrat me vlerë të investimeve të borxhit që përcaktohen të kenë rrezik të ulët kredie në datën e raportimit; dhe
- instrumente të tjera financiare për të cilat rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare.

BQK-ja e konsideron një letër me vlerë të borxhit të ketë rrezik të ulët kreditor kur vlerësimi i rrezikut të kredisë është ekuivalent me përkufizimin e kuptuar globalisht të "shkallës së investimit". ECL 12-mujore janë pjesa e ECL që rezulton nga ngjarjet e mospagimit të një instrumenti financiar që janë të mundshme brenda 12 muajve pas datës së raportimit. Instrumentet financiare për të cilat njihet një ECL 12-mujore referohen si instrumente financiare të Fazës 1.

HPK përgjatë jetëgjatësisë së instrumentit financiar janë HPK që vijnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të paracaktuar gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar. Instrumentet financiare për të cilat njihet një HPK gjatë gjithë jetëgjatësisë, por që nuk janë të efektuar (dëmtuara) nga humbjet kreditore, klasifikohen të "Faza 2 - Nënperformuese e instrumenteve financiare".

Matja e (HPK-së)

Modeli i zhvlerësimit të HPK-së është një matje e bazuar në probabilitet dhe përfshin ndikimin e rezultateve të ndryshme të mundshme. Operacionalisht, kjo mund të jetë e vështirë për t'u zbatuar dhe zgjedhja e skenarëve përkatës ekonomik mund të jetë sfiduese.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim)

f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (në vazhdim)

Për implemetimin e hollësishëm të HPK-së kemi përdorur metodën e thjeshtë që utilizon mundësinë e parashikimit të qasjes së humbjes e cila është:

$$\text{Humbjet e pritura kreditore (HPK)} = \text{Vlera a ekspozuar (VE)} \times \text{Humbja e pritur (HP)} \\ \times \text{Probabiliteti i humbjes së pritur (PHP)}.$$

VE – Vlera e ekspozuar, është vlera kontabël bruto e pasurive financiare që bien në model për t'u rivlerësuar.

HP - Humbja e pritur, ne jemi bazuar në gjykimin tonë të brendshëm dhe perceptimin e kësaj vlere, gjithashtu jemi mbeshtetur në disa qasje ndaj rrezikut sipas përcaktimeve të Bazelit për vlerësimin e huamarrësve që dështojnë të mbyllin obligimet.

PHP - Probabiliteti i humbjes së pritur, është variabla më e ndjeshme dhe paraqet gjasën e mos pagesës nga pala e tjetër për një periudhë të observuar (12 mujore apo gjate gjithë jetës së instrumentit).

Modeli humbjeve të pritura (HPK) është një vlerësim i ponderuar i humbjeve të kredisë dhe vlerësohen si më poshtë:

- pasuritë financiare që janë korigjuar në vlerë në datën e raportimit: si vlera aktuale e të gjitha pritjeve me pak të parasë së gatshme (d.m.th. ndryshimi midis rrjedhës së parave të gatshme ndaj BQK-së, në përputhje me kontratën dhe rrjedha e parave që BQK-ja pret të marrë);
- pasuritë financiare që janë vlerësuar sipas humbjeve kreditore të pritura në datën e raportimit: si ndryshim midis vlerës së tyre bruto dhe pritjes së humbjes kreditore për të njëjtat.

g) Paraja dhe ekuivalentët e saj

Për qëllimin e pasqyrës së rrjedhjes së parasë, paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë kartëmonedhat e gatshme, depozita me bankat dhe pasuri financiare me rrjedhje të madhe me maturitet origjinal për më pak se tre muaj, të cilat janë objekt i një risku jo-domethënës të ndryshimeve në vlerën e tyre të drejtë dhe përdoren nga BQK-ja në menaxhimin e detyrimeve afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen në pasqyrën e gjendjes financiare me kosto të amortizuar.

h) Letrat me vlerë të investimeve

Letrat me vlerë të investimeve, të përbëra nga bonot e thesarit dhe obligacionet, fillimisht maten me vlerën e drejtë plus shtesat për kostot e transaksionit direkt dhe më pas maten sipas koston të amortizuar (mbajtja e pasurive me qëllim arkëtimin e flukseve monetare kontraktuale) duke përdorur metodën efektive të normës së interesit. Të gjitha blerjet dhe shitjet e letrave me vlerë të investimeve njihen në datën e shlyerjes, d.m.th. data kur pasuria është marrë, ose dorëzuar tek pala tjetër.

Kostoja e amortizuar/mbajtja e pasurive me qëllim arkëtimin e flukseve monetare kontraktuale janë investime në pasuri jo derivative me pagesa fikse ose të përcaktueshme dhe maturim fiks që BQK ka qëllimet pozitive dhe aftësinë për të mbajtur deri në maturim, dhe të cilat nuk janë të caktuara në vlerën e drejtë përmes fitimit ose humbjes.

i) Depozitat dhe huamarrjet

Depozitat dhe huazimet fillimisht maten me vlerën e drejtë minus kostot e transaksionit direkt shtesë, dhe më pas maten me koston e tyre të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv.

j) Mjetet dhe detyrimet e lidhura me FMN-në

Pozicioni financiar me FMN zakonisht paraqitet i plotë në bilancin e bankës qendrore të anëtarit. Mjetet dhe detyrimet e lidhura me FMN-në fillimisht maten me vlerën e drejtë dhe më pas maten me koston e tyre të amortizuar. Fitimet dhe humbjet nga rivlerësimi i kursit të këmbimit që lindin nga rivlerësimi i mjeteve dhe detyrimeve të FMN-së njihen në pasqyrën e të ardhurave gjithëpërfshirëse.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim)

k) Prona dhe pajisjet

i. Njohja dhe matja

Zërat e pronës dhe pajisjeve paraqiten me kosto minus amortizimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga ndryshimi në vlerë, nëse ka ndonjë.

Kosto përfshinë shpenzime që janë drejtpërdrejt të lidhura me blerjen e mjetit. Kosto e mjeteve të ndërtuara nga vetë BQK-ja përfshin koston e materialeve dhe të fuqisë punëtore të drejtpërdrejt, kosto të tjera që lidhen drejtpërdrejt me sjelljen e mjetit në gjendjen funksionale që ai të jetë i përdorshëm në mënyrën e synuar, dhe kostot e çmontimit dhe lëvizjes së pajisjeve dhe restaurimin e ambientit ku ato janë vendosur.

Programe kompjuterike të blera që janë thelbësore për funksionimin e pajisjes përkatëse kapitalizohen si pjesë e asaj pajisjeje.

Kur pjesë të një elementi të pronës dhe pajisjeve kanë jetëgjatësinë e dobishme të ndryshme, ato kontabilizohen si elemente të veçanta (komponentë kryesor) të pronës dhe pajisjes.

ii. Kosto pasuese

Kostoja e zëvendësimit të një pjese të një elementi të pronës ose pajisjeve njihet në vlerën e mbartur të elementit nëse është e mundur që përfitime të ardhshme ekonomike nga përdorimi i atij mjeti të rrjedhin në BQK, dhe kostoja e tij mund të matet me besueshmëri. Kostot e servisimit të përditshëm të pronës dhe pajisjes (pasurive afatgjata materiale) njihen në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve në momentin kur ndodhin.

iii. Zhvlerësimi

Zhvlerësimi njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve me metodën lineare përgjatë jetëgjatësisë të secilës pjesë të një elementi të pasurive afatgjata materiale.

Vlerësimi i jetëgjatësisë për periudhën aktuale dhe krahasuese është si më poshtë:

	2021	2020
Investimet në objekte me qira	20 vite	20 vite
Pajisje	5 vite	5 vite
Kompjuterë	3 vite	3 vite
Automjete	5 vite	5 vite

Jetëgjatësia e pajisjeve tjera vlerësohet rast pas rasti. Metoda e zhvlerësimit, jetëgjatësia dhe vlera e mbetur rivlerësohen në datën e raportimit.

l) Asetet e paprekshme

Programet kompjuterike të blera nga BQK-ja njihen me koston historike të zvogëluar për zhvlerësimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga ndryshimi në vlerë, nëse ka.

Shpenzimet e mëvonshme për programet kompjuterike kapitalizohen vetëm kur këto shpenzime rrisin përfitimin e ardhshëm ekonomik prej këtij asemi. Të gjitha shpenzimet e tjera njihen në periudhën që ndodhin.

Shpenzimi i amortizimit njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, bazuar mbi metodën lineare të amortizimit gjatë jetës së dobishme ekonomike të programit kompjuterik, prej datës në të cilën ky program është i gatshëm për përdorim. Jeta e dobishme ekonomike e programeve kompjuterike bazohet në vlerësimin për shfrytëzimin e atij programi pa qenë nevoja për ndonjë përmirësim të madh, aktualisht nga 3 deri në 10 vite.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim)

m) Rënia në vlerë e pasurive jo-financiare

Vlera kontabël e pasurive jo-financiare të BQK-së, rishikohet në çdo datë raportimi për të përcaktuar nëse ka evidenca për ndryshim në vlerë. Nëse ka evidenca të tilla atëherë vlerësohet vlera e rikuperueshme e pasurisë.

Humbja nga rënia në vlerë njihet nëse vlera kontabël e një aseti/pasurie ose e njësisë gjeneruese të parasë tejkalon vlerën e rikuperueshme. Njësia gjeneruese e mjeteve monetare është grupi me i vogël i identifikueshëm i asetëve që gjeneron rrjedhë të parasë që janë të pavarura nga mjetet dhe grupet e tjera. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në pasqyrën e të ardhurave. Humbjet nga rënia në vlerë e njësive gjeneruese të parasë shpërndahen në mënyrë proporcionale midis asetëve të tjera të njësive (grupi të njësive) në baza proporcionale. Vlera e rikuperueshme e një pasurie ose e njësive gjeneruese të parasë është më e madhja ndërmjet vlerës së tij në përdorim dhe vlerës së drejtë minus kostot e shitjes. Në vlerësimin e vlerës në përdorim, rrjedhjat e ardhshme të vlerësuar të mjeteve monetare zbriten në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë zbritjeje para taksave që reflekton vlerësimet aktuale të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe risqet specifike për pasurinë. Humbjet nga rënia në vlerë të njohura në periudhat e mëparshme vlerësohen në çdo datë raportimi për të përcaktuar nëse rënia në vlerë është zbutur ose nuk ekziston më.

Një humbje nga rënia në vlerë anulohet nëse ka pasur ndryshim në vlerësimet e përdorura për përcaktimin e vlerës së rikuperueshme. Humbja nga rënia në vlerë anulohet deri në atë masë sa vlera kontabël e pasurisë nuk tejkalon vlerën kontabël që do të përcaktohej duke i zbritur amortizimin dhe zhvlerësimin, dhe sikur të mos ishte njohur ndonjë humbje nga rënia në vlerë.

n) Detyrimet financiare

Burimet e financimit të BQK-së janë depozitat nga institucionet ndërkombëtare, qeveritare, publike, bankare dhe institucione të tjera financiare. Detyrimet financiare maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e normës së interesit efektiv.

o) Të ardhurat nga grantet

Grantet qeveritare njihen fillimisht si të ardhura të shtyra kur ekziston një siguri e arsyeshme se ato do të merren dhe se BQK-ja do t'i përmbahet kushteve lidhur me grantin. Grantet që BQK-ja përfiton për shpenzime njihen si fitim ose humbje në baza sistematike në të njëjtat periudha në të cilat njihen shpenzimet. Grantet që BQK-ja përfiton për koston e një aseti njihen në fitim ose humbje në baza sistematike përgjatë jetës së përdorimit të asetit.

p) Pagat e financuara nga donatorët

Individë të caktuar të angazhuar në BQK janë ekspertë ndërkombëtar të caktuar dhe financiar për një afat të shkurtër nga organizatat ndërkombëtare. Financimi nga këto organizata ndërkombëtare ndër të tjera përfshin, por nuk kufizohet në pagesën e pagave të këtyre ekspertëve ndërkombëtar. Duke qenë se kjo ndihmë i paguhet personave të caktuar drejtpërdrejt nga organizatat ndërkombëtare, nivelet e pagesës nuk janë të njohura dhe as nuk janë të përfshira në këto pasqyrat financiare.

q) Provizionet

Provizioni njihet nëse, si rezultat i ngjarjeve që kanë ndodhur në të kaluarën, BQK-ja ka detyrime aktuale ligjore ose konstruktive që mund të vlerësohen në mënyrë të besueshme, dhe është e mundshme që një dalje e parave apo benefiteve ekonomike do të kërkohet për të shlyer detyrimin. Provizionet përcaktohen duke zbritur rrjedhjen e ardhshme të parasë me një normë para tatimit e cila reflekton vlerësimin aktual të tregut për vlerën kohore të parasë dhe kur është e përshtatshme, riskun specifike për detyrimet.

Provizioni për kontrata të ngarkuara njihet kur përfitimet e pritura për t'u nxjerrë nga BQK-ja nga një kontratë, janë më të vogla se kostoja e pashmangshme e realizimit të detyrimeve sipas kontratës. Provizionin matet në vlerën aktuale me më të voglën midis koston së pritshme të ndërprerjes së kontratës dhe koston së pritshme neto të vazhdimit të kontratës. Përpara se të njihet një provizion, BQK njih çdo humbje nga rënia në vlerë e asetit të lidhur me atë kontratë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

3. Politikat e rëndësishme kontabël (në vazhdim)

r) Ndryshimet në politikat dhe shpalosjet kontabël

(i) Standardet dhe interpretimet efektive për periudhën aktuale

Ndryshimet e mëposhtme të standardeve ekzistuese të publikuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit që kanë hyrë në fuqi për periudhën raportuese:

- **Ndryshimet në SNRF 9, SNK 39, SNRF 7, SNRF 4 dhe SNRF 16 - Reforma ne nomrën standarde te interest – Faza 2** (efektiv për periudhat vjetore që kanë filluar më ose pas 1 janarit 2021)

- **Ndryshimet në SNRF 16 “Qiratë”** - Koncesionet e Qirave që lidhen me Covid-19 janë efektive për periudhat vjetore që fillojnë me ose pas 1 qershorit 2020 por aplikimi i mëparshëm është i lejuar, duke përfshirë edhe në pasqyrat financiare që nuk janë autorizuar ende për t’u lëshuar në 28 maj 2020 (ndryshimi është gjithashtu në dispozicion për raportet e ndërmjetme).

Aplikimi i këtyre standardeve, ndryshimeve dhe interpretimeve nuk ka pasur ndonjë ndikim të rëndësishëm në pasqyrat financiare të Bankës Qendrore në periudhën raportuese.

(ii) Standardet dhe interpretimet nuk kanë datë efektive në periudhën e raportimit

Sikurse në datën e autorizimit të këtyre pasqyrave financiare, standardet e mëposhtme, rishikimet dhe interpretimet janë botuar nga BSNK, por ende nuk janë efektive për periudhën e raportimit dhe si të tilla nuk janë aplikuar akoma nga Banka Qendrore:

- **Ndryshimet në SNRF 10 "Pasqyrat Financiare të Konsoliduara" dhe SNK 28 "Investimet në Shoqëritë dhe Sipërmarrjet e Përbashkëta"** - Shitja ose Kontributi i Pasurive midis një Investitori dhe Bashkëpunëtorit të tij ose sipërmarrjes së përbashkët dhe ndryshimeve të mëtejshme (data efektive shtyhet për një kohë të pacaktuar deri në metoda e kapitalit është përfunduar),

- **SNRF 17 "Kontratat e Sigurimeve"** (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023),

- **Ndryshimet në SNK 1 “Prezentimi i Pasqyrave Financiare”** - Klasifikimi i detyrimeve si detyrime afat-shkurta ose detyrime afat-gjata (efektive për periudhat që fillojnë më ose pas 1 janarit 2023)

- **Ndryshimet në SNRF 3 “Kombinimet e Biznesit”** – Referuar në kornizën konceptuale (efektiv për periudhat vjetore që kanë filluar më ose pas 1 janarit 2022)

- **Ndryshimet në SNK 37 “ Provizionet, Pasuritë dhe Detyrimet Kontigjente”** - Kontratat e mëdha Kostoja e përbushjes së një kontrate (efektive për periudhat që fillojnë më ose pas 1 janarit 2022),

- **Ndryshimet në SNK 16 “Prona, Impiantet dhe Pajisjet”** -Të ardhurat përpara përdorimit të synuar (efektive për periudhat që fillojnë më ose pas 1 janarit 2022).

- **Cikli i përmirësimeve vjetore të SNRF-ve 2018-2020** i cili është një përmbledhje e ndryshimeve në SNRF 1, SNRF 9, SNK 41 (efektive për periudhat që fillojnë më ose pas 1 janarit 2022),

Banka Qendrore ka zgjedhur të mos aplikoj këto standarde, rishikime dhe interpretime përpara datës së tyre efektive. Banka Qendrore parashikon që aplikimi i këtyre standardeve, rishikimet dhe interpretimet nuk do të ketë një ndikim të rëndësishëm në pasqyrat financiare të Bankës Qendrore.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar

a) Hyrje dhe vështrim

BQK është ekspozuar ndaj risqeve të mëposhtme nga përdorimi i instrumenteve financiare:

- Rreziku kreditor
- Rreziku operacional
- Rreziku i likuiditetit
- Rreziku i tregut

Ky shënim paraqet informacion lidhur me ekspozimin e BQK-së ndaj rreziqeve të mësipërme, objektivave, politikave dhe procedurave të BQK-së për matjen dhe menaxhimin e riskut si dhe administrimin e kapitalit nga BQK-ja. Shënime të tjera sasiore dhe cilësore janë përfshirë përgjatë këtyre pasqyrave financiare.

Struktura e menaxhimit të rrezikut

Krijimi dhe mbikëqyrja e administrimit e aktiviteteve të BQK-së (përfshirë edhe rrezikun) është përgjegjësi e Bordit të Bankës Qendrore. Menaxhmenti i BQK-së raporton rregullisht nëpërmjet Bordit Ekzekutiv të BQK-së tek Bordi i Bankës mbi praktikatat e administrimit të rrezikut. Bordi Ekzekutiv, Komitetit i Investimeve dhe Departamenti për menaxhimin e rrezikut e kanë për detyrë të bëjnë hartimin dhe monitorimin e politikave të administrimit të rrezikut të BQK-së. Këto politika zbatohen më pas nga njësitë përkatëse organizative.

Politikat e administrimit të rrezikut të BQK-së janë krijuar për të identifikuar dhe analizuar rreziqet me të cilat përballet BQK-ja, si dhe të vendos kufizime dhe kontroll të duhur për rreziqe, dhe të monitoroj rreziqet dhe respektimin e limiteve të vendosura. Politikat dhe sistemet e menaxhimit të rrezikut rishikohen rregullisht në mënyrë që të reflektojnë ndryshimet në kushtet, produktet dhe shërbimet e ofruara të tregut. BQK-ja, me anë të trajnimeve, standardeve dhe procedurave të administrimit, synon të zhvilloj një mjedis kontrolli efektiv dhe të disiplinuar, në të cilin të gjithë punonjësit të jenë të vetëdijshëm për rolet dhe detyrimet e tyre.

Komiteti i Auditimit të BQK-së po ashtu është përgjegjës për monitorimin dhe rishikimin e pajtueshmërisë me politikatat dhe procedurat e administrimit të rrezikut, si dhe për rishikimin e mjaftueshmërisë së strukturës së administrimit të rrezikut lidhur me rreziqet që përballet BQK-ja. Komiteti i Auditimit të BQK-së ndihmohet në kryerjen e detyrave të tij nga Departamenti i Auditimit të Brendshëm. Auditimi i brendshëm ndërmerr auditime të kontrolleve dhe të procedurave të administrimit të rrezikut në mënyrë të rregullt dhe ad-hoc, rezultatet e të cilave raportohen përmes Shefit të Auditimit të Brendshëm tek Komiteti i Auditimit, pastaj të Bordi i BQK-së.

b) Rreziku kreditor

Rreziku kreditor është rreziku i humbjes financiare për BQK-në nëse një palë kontraktuese e instrumenteve financiare dështon t'i përmbush detyrimet kontraktuale të saj, dhe mund të rrjedh kryesisht nga investimet e BQK-së në letra me vlerë dhe depozita (në tregjet e parasë apo llogari rrjedhëse) në banka të tjera. BQK për qëllime të raportimit të menaxhimit të rrezikut të kredisë, BQK-ja konsideron dhe konsolidon të gjithë elementët e ekspozimit të rrezikut të kredisë (siç është rreziku i detyrueshëm i detyrimeve individuale, rreziku i vendit dhe sektorit).

Menaxhimi i rrezikut kreditor

i. Investimet dhe ekspozimi ndaj riskut kreditor në BQK

BQK-ja e kufizon ekspozimin e saj ndaj rrezikut të kreditimit duke investuar vetëm në letra të lëshuara nga qeveritë e vendeve të BE-së dhe duke pasur depozita pranë bankave të huaja, detyrimet afatshkurtra të cilave i janë vlerësuar në një nga dy kategoritë më të larta nga agjencitë ndërkombëtare të njohura për vlerësimin e rrezikut të kreditimit. Duke pasur parasysh vlerësimet e larta kreditore, menaxhmenti nuk pret që ndonjë nga palët kontraktuese të dështojë në përmbushjen e detyrimeve të veta.

Menaxhimi i rrezikut bëhet përmes:

- Kufizimit të fushëveprimit dhe kohëzgjatjes së instrumenteve financiare,
- Kufizimit të emetuesve të palëve, me vlerësim të pranueshëm kredie në klasën të lartë,
- Kufizimit dhe sasisë maksimale dhe përqendrimi me palët.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim) Menaxhimi i rrezikut kreditor (vazhdim)

ii. Ekspozimi ndaj rrezikut kreditor

Ekspozimi ndaj rrezikut kreditor më 31 dhjetor 2020 dhe 31 dhjetor 2021, paraqitet nga vlera e bartur e llogarive rrjedhëse me bankat e huaja, letrave me vlerë (Bono të thesarit dhe Obligacione) dhe depozitave me bankat (përfshirë ato rezidente dhe jo rezidente). Për detaje mbi ekspozimin referohuni edhe te shënimet 8, 9 dhe 10.

Vlerësimi kreditor për instrumentet financiare që BQK ka ekspozim për periudhën që përfundon me 31 dhjetor 2021 është prej AAA deri BBB-/ Aaa deri Baa3.

Vlerat bartëse të ekspozimit ndaj rrezikut kreditor të ndara sipas rangimit kreditor dhe të shprehura edhe pjesëmarrja në përqindje me gjithsej, janë si më poshtë:

2021

Rangimi kreditor (S&P/Moody's)	Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	Plasmanet në tregun e parasë	Letra me vlerë (Bono thesari dhe Obligacione qeveritare)	Llogaritë e ndërlidhura me FMN (DVT dhe shfrytëzimi i fondeve)	Gjithsej vlera bartëse	% e peshës me gjithsej
AAA/Aaa	109,931	4,415	113,844	-	228,190	22.36%
AA+/Aa1	-	-	134,241	-	134,241	13.15%
AA/Aa2	-	-	10,011	-	10,011	0.98%
A+/A1	441	-	-	-	441	0.04%
A/A2	9,944	-	118,191	-	128,135	12.56%
BBB+/A3	31,596	9,644	216,576	-	257,816	25.26%
BBB-/Baa3	-	-	40,107	-	40,107	3.93%
N/A (pa vlerësim - IFN ³)	-	-	-	158,218	158,218	15.50%
N/A (pa vlerësim) ⁴	-	-	-	63,359	63,359	6.21%
Gjithsej	151,912	14,059	632,970	221,577	1,020,518	100.00%

2020

Rangimi kreditor (S&P/Moody's)	Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	Plasmanet në tregun e parasë	Letra me vlerë (Bono thesari dhe Obligacione qeveritare)	Llogaritë e ndërlidhura me FMN (DVT dhe shfrytëzimi i fondeve)	Gjithsej vlera bartëse	% e peshës me gjithsej
AAA/Aaa	128,168	8,394	105,714	-	242,276	21.42%
AA+/Aa1	86,666	-	147,567	-	234,233	20.71%
AA/Aa2	-	-	10,017	-	10,017	0.89%
A+/A1	460	-	-	-	460	0.04%
A/A2	-	-	103,282	-	103,282	9.13%
BBB+/A3	98,412	50,000	222,180	-	370,592	32.76%
BBB-/Baa3	-	-	-	-	-	0.00%
N/A (pa vlerësim - IFN)	-	-	-	58,761	58,761	5.19%
N/A (pa vlerësim)	-	-	-	111,652	111,652	9.87%
Gjithsej	313,706	58,394	588,760	170,413	1,131,273	100.00%

Asnjë nga ekspozimet e BQK-së nuk është në vonesë. BQK-ja nuk mban asnjë kolateral apo ndonjë element tjetër avancues kreditor kundrejt ekspozimit ndaj rrezikut të kreditor.

Kriteret themelore të përcaktimit të ekspozimit janë vlerësimi kreditor. Vlerësimi kreditor merret nga agjensitë për vlerësim kreditor. Klasifikimi kreditor minimal i lejuar për investim në afat të shkurtër është P-2 (Moody's) ose A-2 (Standard & Poor's), ndërsa në afat të gjatë është Baa2 (Moody's) ose BBB (Standard & Poor's). Në rastet e jashtëzakonshme në pamundësi të realizimit të kthimeve pozitive, lejohet ekspozim i investimeve përmes klasifikimit afatshkurtër kreditor të emetuesit P-3 (Moody's) apo A-3 (Standard & Poor's) dhe klasifikimit afatgjatë kreditor të emetuesit Baa3 (Moody's) apo BBB-(Standard & Poor's).

³ IFN – Institucione financiare ndërkombëtare.

⁴ Nuk ekziston ndonjë vlerësim kreditor (as i jashtëm as i brendshëm), për pasuritë, instrumentet financiare në fjalë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim) Menaxhimi i rrezikut kreditor (vazhdim)

Modeli i dëmtimit të pasurive financiare përcakton tre faza të niveleve të kredisë, në njohjen fillestare dhe ndryshimet në cilësinë e kredisë pas njohjes fillestare. . Këto faza mund të përmbliidhen si më poshtë:

1. Faza 1 (Performuese) e shpërndarjes së ekspozimit - pasuritë financiare të cilat trajtohen si ekspozim me rrezik të ulët ose të mesëm, të gjitha ato që përfshihen në këtë, ndahen në fazën 1 në njohjen fillestare. Bazuar në procedurat tona të brendshme, nuk na lejohet të investojmë në ekspozimin e rrezikut më të lartë të kredisë. Bazuar në këtë, çdo investim në njohjen fillestare i alokohet Fazës 1 të ekspozimit.
2. Faza 2 (Nën performuese) e shpërndarjes së ekspozimit - nëse kemi një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga njohja fillestare, pasuria financiare e cila ndodhet në shkallën 1, transferohet në fazën 2.
3. Faza 3 (Jo performuese) e shpërndarjes së ekspozimit - transferimi në fazën 3 bëhet vetëm atëherë kur ka evidenca objektive që klienti do të dështon në përmbushje të obligimeve.

Vlerësimi bëhet në njohjen fillestare dhe në datën e periudhës së raportimit. Banka në fazën 1 do të masë provizionin për humbjen e atij instrumenti financiar HPK në atë shumë të barabartë me humbjen e pritshme kreditore për 12-muaj. Nëse kemi një rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor që nga njohja fillestare, instrumenti financiar do të transferohet në fazën 2 (nën performuese). Banka në fazën 2 do të masë provizionin për humbjen e atij instrumenti financiar HPK në atë shumë të barabartë me humbjen e pritshme kreditore për përgjatë gjithë jetës së tij. Kriteret për të përcaktuar nëse kemi rritje të konsiderueshme të rrezikut kreditor janë: përkeqësimet në ragim kreditor dhe përkeqësimet në vlersimin e mundësisë së mospagimit (PD).

Definicioni i humbjes:

Kriteret e dështimit të përmbushjes së obligimeve respektivisht për transferim në fazë 3, duhet të bazohen në provat objektive si mëposhtë:

- Debitorëve, kanë vështirësi të konsiderueshme financiare,
- Kur është fjala për shkelje të detyrimeve kontraktuale, në lidhje me kryegjënë dhe interesin,
- Kur të ndodhë me ndonjë ristrukturim të kushteve ekzistuese të përmbushjeve të detyrimit nga një instrument financiar,
- Dëshmim/probabilitet i qartë që debitori po kalon në falimentim dhe/ose likudim,
- Shenjat e të qenit jo aktiv në tregtim (në tregjet financiare).

Tabela e mëposhtme paraqiten vlerat e ekspozimit në nivel të fazave. Në datën e raportimit nuk kemi ndonjë ndryshim material në rrezik kreditor që nga njohja fillestare prandaj të gjitha pasuritë financiare janë në fazën 1.

	2021 ⁵			2020		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Llogaritë rrjedhëse me banka e huaja	151,912	-	-	313,706	-	-
Letrat me vlerë (Bono thesari dhe Obligacione qeveritare)	632,970	-	-	588,760	-	-
Plasmanet në tregun e parasë	14,059	-	-	58,394	-	-
Vlera bartëse bruto	798,941	-	-	960,860	-	-
Humbjet e pritura kreditore (HPK)	(406)	-	-	(1,399)	-	-
Neto vlera bartëse	798,535	-	-	959,461	-	-

⁵ Në vitin 2021 dhe as në vitin krahësues nuk janë të përfshira instrumentet financiar për llogaritë e ndërlidhura me FMN (IMF), pasi vlerësimi është se ky grup nuk është ekspozim që mbart në vete lejime për humbje të pritura kreditore (HPK).

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim) Menaxhimi i rrezikut kreditor (vazhdim)

Lëvizjet e HPK përkatëse për pasuritë financiare që BQK ka ekspozim janë si më poshtë:

	2021			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2021	1,339	-	-	1,339
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	(993)	-	-	(993)
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2021	406	-	-	406
	2020			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2020	735	-	-	735
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	664	-	-	664
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2020	1,399	-	-	1,399

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

c) Rreziku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që BQK-ja të ketë vështirësi në përmbushjen në kohë të duhur të obligimeve nga detyrimet e saj financiare.

Menaxhimi i rrezikut të likuiditetit

Qëndrimi i BQK-së në menaxhimin e likuiditetit është të sigurojë, sa të jetë e mundur, që vazhdimisht të ketë likuiditet të mjaftueshëm për të përmbushur me kohë detyrimet, si në kushte normale ashtu edhe në ato të pafavorshme, pa pësuar humbje të papranueshme apo duke rrezikuar dëmtimin e reputacionit të BQK-së.

Politikat e monitorimit dhe adresimit të rrezikut të likuiditetit janë të vendosura nga Bordi Ekzekutiv i Bankës. BQK-ja menaxhon rrezikun e likuiditetit duke investuar në depozita afatshkurtra me bankat jo-rezidente dhe duke mbajtur shumën të mjaftueshme të mjeteve monetare në kasafortat e saj. Politikat e menaxhimit të likuiditetit janë të vendosura në një mënyrë të tillë që edhe në kushte të keqësuar BQK-ja të jetë në gjendje të përmbushë detyrimet e saj. Pozicioni ditor i likuiditetit monitorohet dhe testimet të rregullta të likuiditetit kryhen nën skenarë të ndryshëm si për kushte të tregut normale ashtu edhe për ato më të vështira. Të gjitha politikat dhe procedurat e likuiditetit iu nënshtrohen rishikimit dhe aprovimit të menaxhmentit të BQK-së. Raportet mujore që mbulojnë pozicionin e likuiditetit të BQK-së i paraqiten rregullisht anëtarëve të Komitetit të Investimeve nga Departamenti i Menaxhimit të Mjeteve.

Ekspozimi ndaj rrezikut të likuiditetit

Maturiteti i mbetur kontraktual për pasuritë dhe detyrimet financiare, më përjashtim të pagesave të ardhshme të interesit:

31 dhjetor 2021	Shënim	Neto Vlera e bartur	Më pak se 1 muaj	1-3 muaj	3 muaj deri në 1 vit	1 vjet deri në 5 vite	mbi 5 vite
<i>Pasuritë jo-derivative</i>							
Paraja e gatshme		537,818	537,818	-	-	-	-
Llogaritë rrjedhëse në bankat e huaja	8	151,880	151,880	-	-	-	-
Letrat me vlerë	9	632,602	-	27,849	346,143	224,592	34,018
Plasmanet në tregun e parasë	10	14,053	14,053	-	-	-	-
Llogarit ne FMN	11	239,903	176,544	12,251	-	51,108	-
		1,576,256	880,295	40,100	346,143	275,700	34,018
<i>Detyrimet jo-derivative</i>							
Ndaj bankave komerciale në vend	15	(589,099)	(589,099)	-	-	-	-
Ndaj llogarive të lidhura me FMN	16	(248,584)	(268)	(12,251)	-	(51,108)	(184,957)
Ndaj institucioneve qeveritare	17	(608,362)	(608,362)	-	-	-	-
Ndaj institucioneve publike dhe komerciale	18	(77,392)	(77,392)	-	-	-	-
Nga huamarrja/et	19	(2,139)	-	-	(225)	(901)	(1,013)
Detyrime tjera vendore	20	(756)	(756)	-	-	-	-
		(1,526,332)	(1,275,877)	(12,251)	(225)	(52,009)	(185,970)
		49,924	(395,582)	27,849	345,918	223,691	(151,952)

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

c) Rreziku i likuiditetit

31 dhjetor 2020

	Shënim	Neto vlera e bartur	Më pak se 1 muaj	1 deri ne 3 muaj	3 muaj deri ne një vit	1-5 vite	mbi 5 vite
<i>Pasuritë jo-derivative</i>							
Paraja e gatshme		308,090	308,090	-	-	-	-
Llogaritë rrjedhëse në bankat e huaja	8	313,343	313,343	-	-	-	-
Letrat me vlerë	9	587,794	15,690	4,021	49,613	518,470	-
Plasmanet në tregun e parasë	10	58,324	8,388	-	49,936	-	-
Llogarit ne FMN	11	187,828	80,335	11,720	35,160	60,613	-
		1,455,379	725,846	15,741	134,709	579,083	-
<i>Detyrimet jo-derivative</i>							
Ndaj bankave komerciale në vend	15	(566,426)	(566,426)	-	-	-	-
Ndaj llogarive të lidhura me FMN	16	(195,113)	(4,415)	(11,720)	(35,160)	(60,613)	(83,205)
Ndaj institucioneve qeveritare	17	(508,446)	(508,446)	-	-	-	-
Ndaj institucioneve publike dhe komerciale	18	(138,661)	(138,661)	-	-	-	-
Nga huamarrja/et	19	(2,154)	-	-	-	(1,077)	(1,077)
Detyrime tjera vendore	20	(756)	(756)	-	-	-	-
		(1,411,556)	(1,218,704)	(11,720)	(35,160)	(61,690)	(84,282)
		43,823	(492,858)	4,021	99,549	517,393	(84,282)

Për administrimin e rrezikut të likuiditetit që rrjedh nga detyrimet financiare, BQK-ja mban mjete likuide që përfshijnë para dhe ekuivalentë të saj dhe letra me vlerë për të cilat ekziston një treg aktiv dhe likuid.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhim i rrezikut financiar (vazhdim)

d) Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që ndryshimet që përhapen në çmimet e tregut, si normat e interesit, çmimet e kapitalit, normat e kursit të këmbimit dhe kredisë (që nuk lidhen me ndryshimet në gjendjen kreditore të huamarrësit/emetuesit) do të ndikojë në të ardhurat e BQK-së apo vlerën e instrumenteve financiare të mbajtur nga ajo. Objektivi i administrimit të rrezikut të tregut është të menaxhoj dhe kontrolloj ekspozimin ndaj rrezikut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, ndërkohë që optimizon kthimin e investimeve.

Menaxhimi i rreziqeve të tregut

Operacionet e BQK-së i nënshtrohen rrezikut të luhatjes së normave të interesit në atë masë që pasuritë dhe detyrimet që bartin interes maturohen ose riçmohen në kohë apo shuma të ndryshme. Mjetet dhe detyrimet me norma të ndryshueshme janë të ekspozuara ndaj rrezikut bazë, i cili është ndryshimi në karakteristikat e riçmimit të indekseve të shumëllojshëm me norma të ndryshueshme.

Veprimtaritë e menaxhimit të rrezikut synojnë të optimizojnë të ardhurat neto nga interesi bazuar mbi nivelet e normave të interesit të tregut konsistent me strategjitë e veprimit të BQK-së. Ekspozimi i BQK-së ndaj rrezikut të tregut lidhet vetëm me portfolet jo të tregtueshme.

Ekspozimi ndaj rrezikut të normës së interesit - portfolet jo të tregtueshme

Rreziku kryesor ndaj të cilit portfolet jo të tregtueshme janë ekspozuar është rreziku i humbjes nga luhatja e rrjedhjeve të ardhshme të parasë apo e vlerave të drejta të instrumenteve financiare për shkak të një ndryshimi në normat e tregut. Rreziku i normës së interesit kryesisht menaxhohet duke monitoruar diferencat midis normave të interesit dhe duke pasur limite paraprakisht të miratuara për intervalet e rivlerësimit. Komiteti i investimeve është autoriteti që monitoron zbatimin e këtyre limiteve.

Një përmbledhje e pozicionit të BQK-së lidhur me diferencën midis normave të interesit të portfolios jo të tregtueshme paraqitet tabelën e mëposhtme.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

Ekspozimi ndaj rrezikut të normës së interesit - portofolet jo të tregtueshme

31 dhjetor 2021	Shënim						
		Neto vlera e bartur	Më pak se 3 muaj	3-6 muaj	6-12 muaj	1-5 vite	mbi 5 vite
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	8	151,880	151,880	-	-	-	-
Letra me vlerë (Obligacione dhe bono thesari)	9	632,602	-	-	6,635	518,894	107,073
Plasmanet në tregun e parasë	10	14,053	14,053	-	-	-	-
Mjete në llogaritë e ndërlidhura me FMN	11	239,903	176,544	-	-	63,359	-
Gjithsej		1,038,438	342,477	-	6,635	582,253	107,073
Detyrime ndaj bankave vendase	15	(589,099)	(589,099)	-	-	-	-
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN	16	(248,584)	(268)	-	-	(63,359)	(184,957)
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	17	(608,362)	(608,362)	-	-	-	-
Detyrime ndaj entiteteve tregtare dhe publike	18	(77,392)	(77,392)	-	-	-	-
Nga huamarrja /et	19	(2,139)	-	-	-	-	(2,139)
Detyrime të tjera vendase	20	(756)	(756)	-	-	-	-
Gjithsej		(1,526,332)	(1,275,877)	-	-	(63,359)	(187,096)
Ndryshimi		(487,894)	(933,400)	-	6,635	518,894	(80,023)

31 dhjetor 2020	Shënim						
		Neto vlera e bartur	Më pak se 3 muaj	3-6 muaj	6-12 muaj	1-5 vite	mbi 5 vite
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	8	313,343	313,343	-	-	-	-
Letra me vlerë (Obligacione dhe bono thesari)	9	587,794	-	-	-	501,505	86,289
Plasmanet në tregun e parasë	10	58,324	8,388	-	49,936	-	-
Mjete në llogaritë e ndërlidhura me FMN	11	187,828	76,176	-	-	111,652	-
Gjithsej		1,147,289	397,907	-	49,936	613,157	86,289
Detyrime ndaj bankave vendase	15	(566,426)	(566,426)	-	-	-	-
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN	16	(195,113)	(16,135)	-	-	(95,773)	(83,205)
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	17	(508,446)	(508,446)	-	-	-	-
Detyrime ndaj entiteteve tregtare dhe publike	18	(138,661)	(138,661)	-	-	-	-
Nga huamarrja /et	19	(2,154)	-	-	-	-	(2,154)
Detyrime të tjera vendase	20	(756)	(756)	-	-	-	-
Gjithsej		(1,411,556)	(1,230,424)	-	-	(95,773)	(85,359)
Ndryshimi		(264,267)	(832,517)	-	49,936	517,384	930

Pasuritë dhe detyrimet financiare që nuk bartin interes nuk janë të përfshira në tabelën më lartë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

Rreziku i përgjithshëm jo-tregtar i normave të interesit jo të tregtueshme menaxhohet nga Departamenti i Menaxhimit të Mjeteve, i cili përdor investimet në letra me vlerë dhe depozitat në banka për të menaxhuar rrezikun e përgjithshëm që lind nga aktivitetet jo tregtare të BQK-së.

Menaxhimi i rrezikut të normave të interesit kundrejt limitit të ndryshimit të normave të interesit, plotësohet duke monitoruar ndjeshmërinë e mjeteve dhe detyrimeve të BQK-së ndaj skenarëve të ndryshëm standard dhe jo-standard të normave të interesit. Skenarët standard të cilët vlerësohen në mënyrë periodike, përfshijnë një rënie ose ngritje paralele në të gjitha kurbat e kthimit, prej 100 pikësh bazë ("pb"). Një analizë e ndjeshmërisë së BQK-së ndaj një rritje ose rënie të normave të interesit të tregut (duke supozuar që nuk ka lëvizje asimetrike të kurbave të kthimit si dhe një gjendje të pandryshueshme financiare) është si vijon:

2021

	100 pb Rritje	100 pb Rënie
Efekti i parashikuar në fitim (humbje)	(4,879)	4,879

2020

	100 pb Rritje	100 pb Rënie
Efekti i parashikuar në fitim (humbje)	(2,643)	2,643

Ekspozimi ndaj rreziqeve të tjera të tregut/valutor të portofoleve jo të tregtueshme

BQK-ja është e ekspozuar ndaj DVT lidhur me pasuritë dhe detyrimet e saj në FMN, të cilat i monitoron në vazhdueshmëri. Ekspozimi i BQK ndaj rrezikut të valutave të huaja është si vijon:

2021

	100 pb Rritje	100 pb Rënie
Efekti i parashikuar në fitim (humbje)	(87)	87

2020

	100 pb Rritje	100 pb Rënie
Efekti i parashikuar në fitim (humbje)	(73)	73

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

31 dhjetor 2021	Euro	USD (Ekuivalent në Euro)	DVT (Ekuivalent në Euro)	Gjithsej neto vlera e bartur
Pasuritë				
Paraja e gatshme	537,818	-	-	537,818
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	151,552	328	-	151,880
Letra me vlerë (Obligacione dhe bono thesari)	628,188	4,414	-	632,602
Plasmanet në tregun e parasë	9,638	4,415	-	14,053
Mjete ne llogarit e ndërlidhura me FMN	144	-	323,649	323,793
Mjetet e tjera	2,187	-	-	2,187
Gjithsej	1,329,527	9,157	323,649	1,662,333
Detyrime				
Detyrime ndaj bankave vendase	589,099	-	-	589,099
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN	145	-	325,708	325,853
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	608,362	-	-	608,362
Detyrime ndaj entiteteve tregtare dhe publike	77,392	-	-	77,392
Nga huamarra /et	-	-	2,139	2,139
Detyrime të tjera vendore	2,418	-	-	2,418
Gjithsej	1,277,416	-	327,847	1,605,263
Pozicioni neto për valuta të huaja	52,111	9,157	(4,198)	57,070
31 dhjetor 2020				
	Euro	USD (Ekuivalent në Euro)	DVT (Ekuivalent në Euro)	Gjithsej neto vlera e bartur
Pasuritë				
Paraja e gatshme	308,090	-	-	308,090
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	313,170	173	-	313,343
Letra me vlerë (Obligacione dhe bono thesari)	587,794	-	-	587,794
Plasmanet në tregun e parasë	49,930	8,394	-	58,324
Mjete ne llogarit e ndërlidhura me FMN	242	-	267,957	268,199
Mjetet e tjera	1,883	-	-	1,883
Gjithsej	1,261,109	8,567	267,957	1,537,633
Detyrime				
Detyrime ndaj bankave vendase	566,426	-	-	566,426
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN	244	-	268,894	269,138
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	508,446	-	-	508,446
Detyrime ndaj entiteteve tregtare dhe publike	138,661	-	-	138,661
Nga huamarra /et	-	-	2,154	2,154
Detyrime të tjera vendore	2,539	-	-	2,539
Gjithsej	1,216,316	-	271,048	1,487,364
Pozicioni neto për valuta të huaja	44,793	8,567	(3,091)	50,269

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

BQK-ja kryesisht kryen veprime me Euro, ndërsa monedhat e huaja me të cilat merret BQK-ja janë kryesisht “Të Drejtat e Veçanta të Tërheqjes” (“DVT”). Kurset e këmbimit të përdorura për përkthimin më 31 dhjetor 2021 dhe 2020 ishin si vijon:

	2021	2020
	Euro	Euro
1 DVT	1.23748	1.18385
1 USD	0.88292	0.81493

DVT-të janë pasuri rezervë shtesë si mbështetje në këmbimin/transaksionet e jashtme që përcaktohen dhe mbahen nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN). Edhe pse DVT-të nuk janë valutë në vete, ato përfaqësojnë një kërkesë potenciale në valuta të vendeve anëtare të FMN-së me të cilat mund të këmbehen. DVT-të janë krijuar në vitin 1969 si pasojë e mungesës së aktiveve në valutat e preferuara të kohës si dollari amerikan dhe ari, vlera e DVT-ve përcaktohet si mesatare e shportës së pesë valutave kryesore, euro, dollari amerikan, funta britanike, jeni japonez dhe renmindbi kinez.

USD-të janë mjete në llogari rrjedhëse dhe afatizime brenda natës (si repo) me Federal Reserve New York.

(e) Rreziku operacional

Rreziku operacional është rreziku i humbjeve direkte apo indirekte që shkaktohen nga një shumëllojshmëri shkaqesh të lidhura me proceset e BQK-së, personelin, teknologjinë dhe infrastrukturën si dhe faktorët e tjerë të jashtëm përveç rrezikut kreditor, të tregut dhe likuiditetit siç janë kërkesat ligjore dhe rregullative si dhe standardet e pranuar gjerësisht të sjelljes korporative. Rreziku operacional rrjedh nga të gjitha operacionet e BQK-së dhe prek të gjitha njësitë organizative.

Objekivi i BQK-së është të menaxhojë rrezikun operacional, si dhe dëshiron të balancojë evitimin e humbjeve financiare dhe dëmtimin e reputacionit të BQK-së me menaxhimin e kostove efektive.

Përgjegjësia kryesore për zhvillimin dhe implementimin e kontrolleve për monitorimin e rrezikut operacional i përket çdo njësie organizative përmes stafit menaxhues të tyre. Kjo përgjegjësi shoqërohet me respektimin e të gjitha standardeve të BQK-së për menaxhimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e detyrave dhe përgjegjësi, duke përfshirë këtu edhe autorizimin e pavarur të transaksioneve;
- kërkesat për vlerësime dhe monitorime të transaksioneve;
- përshtatshmëria me kërkesat rregullative dhe ligjore;
- dokumentimi i kontrolleve dhe procedurave;
- kërkesat për vlerësimin periodik të rrezikut operacional dhe përshtatshmërisë së kontrolleve dhe procedurave për menaxhimin e këtij rreziku;
- kërkesat për raportimin e humbjeve operative dhe propozimit të veprimeve korrigjuese;
- zhvillimin e planeve emergjente;
- trajnimin dhe zhvillimin profesional;
- standardet etike dhe të mirësjelljes;
- zvogëlimin të rrezikut, duke përfshirë dhe sigurimin, kur kjo është efektive.

Përshtatshmëria me standardet e BQK-së mbështetet nga një program raportimi periodik i rishikuar prej Auditimit të Brendshëm. Gjetjet e vlerësimeve të Auditimit të Brendshëm diskutohen me menaxhimin e njësisë organizative me të cilën ato lidhen, me përmbledhjet e dorëzuara në Komitetin e Auditimit dhe menaxhmentin e BQK-së.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(f) Menaxhimi i kapitalit

Në përputhje me Ligjin, BQK-ja krijon dhe mban një rezervë të përgjithshme. Rezerva e përgjithshme nuk mund të përdoret, përveç për qëllime të mbulimit të humbjeve që pëson BQK-ja. Përveç kësaj, BQK-ja do të krijojë llogari të rezervës së rivlerësimit të përealizuara që të japin llogari për fitimet dhe humbjet e përealizuara për shkak të pozicioneve të saj me valuta të huaja, ari, instrumente financiare dhe asete tjera.

Sipas Ligjit nr. 03/L-209, të ardhurat neto ose humbja neto e BQK-së llogariten në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

Fitimet në dispozicion për shpërndarje do të përcaktohen:

- duke zbritur nga fitimi neto, shumën totale të ardhurave të përealizuara të rivlerësimit, dhe duke ndarë një shumë ekuivalente në llogarinë përkatëse të përealizuara të rezervës së rivlerësimit, dhe
- duke zbritur nga llogaria e duhur e përealizuar e rezervës së rivlerësimit dhe duke shtuar në fitimet e shpërndara shumën e çfarëdo fitimi të përealizuar që është zbritur nga fitimi neto për një ose më shumë vitet e mëparshme dhe u realizuara gjatë vitit aktual financiar.

Humbjet e përealizuara nga rivlerësimi do të transferohen në llogaritë përkatëse rezervë të përealizuara të rivlerësimit deri në kohën kur këto llogari rezervë rivlerësimi kanë një bilanc zero, pasi që këto humbje do të mbulohen nga fitimi i vitit aktual, atëherë nga ana e rezervave të përgjithshme dhe më pas duke i autorizuar llogarisë kapitale.

Sipas nenit 56, paragrafi 1.1. të ligjit nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, të ardhurat neto së pari do të shpërndahen në rezervën të përgjithshme derisa shuma totale e kapitalit fillestar dhe rezervat e përgjithshme barazohen me pesë për qind (5%) të detyrimeve monetare të Bankës Qendrore.

Pjesa prej 50% e bilancit neto të të ardhurave të realizuara që mbeten pas përmbushjes së kriterit të 5% të përmendur më lart, duhet t'i transferohet Ministrisë së Financave. Ndërsa 50% që mbetet nga të ardhurat e realizuar duhet t'i alokohet llogarisë së rezervës së përgjithshme të BQK-së.

Të ardhurat e ndashme

Përshkrimi	2021	2020
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin	6,116	2,162
Nga të cilat janë fitimet (fitimet) e përealizuara nga rivlerësimi (shënimi 29)	1,529	-
Nga të cilat janë humbjet e përealizuara të rivlerësimit të cilat janë realizuar në vitin aktual	-	-
Të ardhurat e ndashme	4,587	2,162

Kapitali, llogaria e rezervës së përgjithshme dhe të ardhurat e ndashme

	2021	2020
Kapitali	30,000	30,000
Rezervat e përgjithshme	26,857	23,903
Të ardhurat e ndashme	4,587	2,162
Gjithsej Kapitali, llogaria e rezervës së përgjithshme dhe të ardhurat e ndashme	61,444	56,065

Gjithsej detyrimet monetare

	2021	2020
Ndaj bankave komerciale vendore	589,099	566,426
Ndaj institucioneve qeveritare	608,362	508,446
Ndaj llogarive të lidhura me FMN ⁶	185,225	83,461
Ndaj institucioneve publike dhe komerciale	77,392	138,661
Nga huamarrja/et	2,139	2,154
Ndaj detyrimeve tjera monetare	756	756
Gjithsej detyrimet monetare	1,462,973	1,299,904
Raporti sipas nenit 56, paragrafi 1.1.	4.20%	4.31%

⁶ Përfshijë llogarinë e letrave me vlerë dhe akrualet.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

4. Menaxhimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(g) Menaxhimi i asetëve

Në pajtim me Ligjin 03/L-209 dhe Ligjin 03/L-048, BQK-së i është caktuar përgjegjësia për bërjen dhe menaxhimin e investimeve të autorizuar në emër të Ministrisë së Financave.

5. Përdorimi i vlerësimeve dhe gjykimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare përfshin përdorimin e vlerësimeve dhe supozimeve të pasigurta lidhur me ngjarjet e ardhshme që ndikojnë në shumat e njohura për aktivet, detyrimet, të ardhurat dhe shpenzimet. Menaxhmenti diskuton me Bordin e Bankës Qendrore zhvillimin, zgjedhjen dhe paraqitjen e politikave dhe vlerësimeve kritike kontabël të BQK-së, dhe aplikimin e këtyre politikave dhe vlerësimeve. Vlerësimet dhe gjykimet rishikohen vazhdimisht dhe bazohen në eksperiencën historike dhe faktorë të tjerë, duke përfshirë pritshmërinë e ngjarjeve të ardhshme të cilat besohet të jenë të arsyeshme në rrethana të caktuara. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga ato të vlerësuara. Vlerësimet dhe supozimet shqyrtohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

Burimet kryesore të pasigurisë në matje

Lejimet për humbjet kreditore

Pasuritë e regjistruara me kosto të amortizuara vlerësohen në baza të vazhdueshme për të identifikuar rënien e mundëshme në vlerë të aktivitetit. Pasiguri në vlerësim të cilat mund të rezultojnë në një rregullim material në periudhë raportuese, paraqiten në rastin e: përcaktimit i të dhënave për modelin e matjes të HPK-ve, përfshirë informacionin mbi të ardhmen dhe supozimet kryesore të përdorura në vlerësimin e flukseve të rikuperueshme monetare. Përbërësit specifik në totalin e provizioneve për rënie në vlerë të pasurive financiare të vlerësuara individualisht dhe bazohet në vlerësimin më të mirë të menaxhimit të vlerës aktuale të rrjedhjeve të pritshme të parasë që pritet të pranohen. Për të llogaritur këto rrjedhje të parave, menaxhmenti gjykon mbi situatën financiare të palës në transaksion dhe vlerës neto të realizueshme të çdo kolaterali të vendosur. Çdo aset i zhvlerësuar vlerësohet në bazë të meritave të tij dhe një vlerësim i rrjedhjeve të parasë i konsideruar i rikuperueshëm miratohet në mënyrë të pavarur.

Pandemia COVID 19

Në pasqyrat financiare të vitit 2020 rezervat ndërkombëtare të bankës, të përbërë nga letra me vlerë të vlerësuara lartë dhe depozita bankare afatshkurtra (ne valutën euro), nuk janë ndikuar materialisht nga ngadalësim ekonomik në nivel global respektivisht përkeqësimi i kushteve të tregut.

Poashtu ndikimi social dhe ekonomik i virusit COVID-19 dhe shtrirja e tij në nivel global që nga marsi i vitit 2020, nuk ka rezultuar në rritje të pasigurisë në vlerësime dhe gjykime përgjatë vitit 2021. Si dhe po ashtu nuk vlerësojmë se do ketë ndikim edhe në vitin pasues pas vitit raportues(2022).

Gjatë vitit 2021, ka pasur një emtim të ri nga FMN që ka rritur rezervat ndërkombëtare në valutën DVT (SDR) për anëtarët e saj, rritje kjo që ka përfituar edhe Kosova, duke ju rritur rezervat ndërkombëtare të Kosovës me FMN për rreth 100 milion euro [apo rreth 79 milion DVT (SDR)]. Sipas informatave që kemi nuk pritet një rritje e tillë edhe në vitin 2022.

Gjykime kritike kontabël në aplikimin e politikave kontabël të BQK-së

Gjykimet kritike kontabël të kryera gjatë aplikimit të politikave kontabël të BQK-së përfshijnë:

Klasifikimi i pasurive dhe detyrimeve financiare

Politikat kontabël të BQK-së krijojnë mundësinë që pasuritë dhe detyrimet të vendosen që në fillim në kategori të ndryshme kontabël sipas rrethanave të caktuara.

Në klasifikimin e pasurive financiare si të mbajtura për t'u arkëtuar, BQK-ja ka treguar se ka qëllimin pozitiv dhe aftësinë për ti mbajtur mjetet deri në datën e maturimit, siç kërkohet nga politikat kontabël.

Poashtu gjykimet e bëra në zbatimin e politikave kontabël, që kanë një ndikim domethënës në shumat e njohura në pasqyrat financiare janë: përcaktimi i kriterëve për të vlerësuar nëse rreziku i kreditorit në pasurie financiare është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, përcaktimi i metodologjisë për përfshirjen e informacionit mbi të ardhmen në matjen e Humbjeve të Pritshme Kreditore (HPK) dhe përzgjedhja dhe miratimi i modeleve të përdorura për të matur HPK-të.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

6. Pasuritë dhe detyrimet financiare (klasifikimet kontabël dhe vlerat e drejta)

Tabela më poshtë paraqet klasifikimin për çdo klasë të pasurive dhe detyrimeve financiare të BQK-së, si dhe vlerat e drejta të tyre.

31 dhjetor	Shënim	2021		2020	
		Kostoja e amortizuar	Vlera e drejtë	Kostoja e amortizuar	Vlera e drejtë
Paraja e gatshme	7	537,818	537,818	308,090	308,090
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	8	151,880	151,880	313,343	313,343
Letrat me vlerë	9	632,602	631,621	587,794	590,010
Plasmanet në tregun e parasë	10	14,053	14,053	58,324	58,324
Pasuritë lidhur me FMN	11	323,793	323,793	268,199	268,199
Pasuritë tjera	14	129	129	99	99
		1,660,275	1,659,294	1,535,849	1,538,065
Detyrime ndaj bankave vendase	15	589,099	589,099	566,426	566,426
Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN	16	325,853	325,853	269,138	269,138
Detyrime ndaj institucioneve qeveritare	17	608,362	608,362	508,446	508,446
Detyrime ndaj entiteteve tregtare dhe publike	18	77,392	77,392	138,661	138,661
Nga huamarrja /et	19	2,139	2,139	2,154	2,154
Detyrime të tjera vendase	20	756	756	756	756
		1,603,601	1,603,601	1,485,581	1,485,581

7. Paraja e gatshme

Paraja e gatshme të emetuar në euro

	2021	2020
Paraja e gatshme	537,818	308,090
Gjithsej vlera	537,818	308,090

8. Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja

Këto llogari mbahen në bankat e mëposhtme:

	2021	2020
Deutsche Bundesbank	64,669	127,998
Raiffeisen Zentralbank	9,944	9,903
Deutsche Bank	31,596	88,509
Banque centrale du Luxembourg	44,985	86,666
Commerzbank AG	441	460
Federal Reserve Bank (FED-NY)	277	170
Gjithsej vlera bartese	151,912	313,706
Humbjet e pritura kreditore (HPK)	(32)	(363)
Gjithsej vlera neto	151,880	313,343

Rënja krahas vitit 2021 është rrjedhë normale e aktiviteteve ditore, njeherit kjo rënjë në llogaritë rrjedhëse pasqyrohet pothuajse në formë të ekuilibruar me rritjet të shënim 7, 9 (të paraja e gatshme, të letrat me vlerë dhe të plasmanet në tregun e parasë).

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

8. Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja (vazhdim)

Lëvizjet e HPK përkatëse për llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja janë si më poshtë:

	2021			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2021	363	-	-	363
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	(331)	-	-	(331)
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2021	32	-	-	32
	2020			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2020	-	-	-	-
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	363	-	-	363
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2020	363	-	-	363

9. Letrat me vlerë (bonot e thesarit dhe obligacionet)

Të dy kategoritë që bëjnë pjesë në kuadër të grupimit janë letra të borxhit të lëshuara nga vendet e Bashkimit Evropian, Amerika dhe nga Kosova. Bonot e thesarit e shpalosura me poshtë kanë maturitetet deri në një vit. Ndërsa ato të obligacioneve deri në 7 vite. Norma e interesit efektiv në letra me vlerë variron nga -0.014% deri në 3.023% vjetore në vitin 2021 (2020: 0.019% deri në 3.023% vjetore).

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

9. Letrat me vlerë (bonot e thesarit dhe obligacionet qeveritare) (vazhdim)

Shpalosje analitike e letrave me vlerë sipas llojit dhe sipas shteteve emetuese:

Sipas shteteve:

Shteti	2021			2020		
	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto vlera	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto vlera
Gjermani	65,703	(32)	65,671	66,177	(157)	66,020
Francë	10,011	(16)	9,995	10,017	(104)	9,913
Holandë	12,122	(4)	12,118	12,339	(27)	12,312
Sloveni	-	-	-	20,732	(67)	20,665
Luksemburg	87,452	(17)	87,435	88,382	(93)	88,289
Zvicër	-	-	-	5,614	(3)	5,611
Danimarkë	6,027	(3)	6,024	6,039	(8)	6,031
Austri	72,366	(21)	72,345	74,729	(248)	74,481
Irlandë	102,229	(11)	102,218	103,282	(97)	103,185
Amerikë	4,414	(1)	4,413	-	-	-
Itali	40,107	(63)	40,044	-	-	-
Poloni	15,962	(35)	15,927	-	-	-
Kosovë	216,577	(165)	216,412	201,449	(162)	201,287
Gjithsej	632,970	(368)	632,602	588,760	(966)	587,794

Sipas llojit:

	2021			2020		
	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto Vlera	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto vlera
Bono thesari	4,414	(1)	4,413	-	-	-
Obligacione	628,556	(367)	628,189	588,760	(966)	587,794
Gjithsej	632,970	(368)	632,602	588,760	(966)	587,794

Lëvizjet e HPK përkatëse për letrat me vlerë të borxhit me kosto të amortizuar janë si më poshtë:

	2021			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2021	966	-	-	966
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	(598)	-	-	(598)
Ndikimi në fund të vitit I HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç' regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2021	368	-	-	368

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

9. Letrat me vlerë (bonot e thesarit dhe obligacionet qeveritare) (vazhdim)

Lëvizjet e HPK përkatëse për letrat me vlerë të borxhit me kosto të amortizuara (vazhdim)

	2020			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2020	519	-	-	519
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	447	-	-	447
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç' regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Më 31 dhjetor 2020	966	-	-	966

Në tabelën në vijim paraqitet shpërndarja gjeografike e investimeve në letra me vlerë, duke përfshirë normën e interesit efektiv minimale, maksimale dhe mesatare. Po ashtu përqindjen e koncentrimin dhe maturitetin në nivel shteti.

Shteti	2021					
	Interesit efektiv minimal	Interesit efektiv maksimal	Interesi efektiv mesatar	Vlera e bartur	% e peshës në gjithsej	Maturiteti
Gjermani	0.081030%	0.116846%	0.093827%	65,703	10.38%	2022 - 2023
Francë	0.054809%	0.074934%	0.064997%	10,011	1.58%	2022
Holandë	0.103064%	0.153385%	0.128224%	12,122	1.92%	2022
Sloveni	-	-	-	-	-	-
Luksemburg	0.103429%	0.167596%	0.134248%	87,452	13.82%	2022
Zvicër	-	-	-	-	-	-
Danimarkë	0.039471%	0.039471%	0.039471%	6,027	0.95%	2023
Austri	0.018695%	0.020095%	0.019492%	72,366	11.43%	2022
Irlandë	0.082635%	0.128851%	0.111529%	102,229	16.15%	2022 - 2023
Amerikë	0.078061%	0.078061%	0.078061%	4,414	0.70%	2022
Itali	-0.014030%	0.052825%	0.019397%	40,107	6.34%	2026
Poloni	0.057678%	0.072308%	0.066451%	15,962	2.52%	2027 - 2028
Kosovë	0.191021%	3.022899%	1.409325%	216,577	34.22%	2022 - 2028
Gjithsej				632,970	100%	

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

9. Letrat me vlerë (bonot e thesarit dhe obligacionet qeveritare) (vazhdim)

2020

Shteti	Interesit efektiv minimal	Interesit efektiv maksimal	Interesi efektiv mesatar	Vlera e bartur	% e peshës ne gjithsej	Maturiteti
Gjermani	0.081030%	0.116846%	0.093827%	66,177	11.24%	2022 - 2023
Francë	0.054809%	0.074934%	0.064997%	10,017	1.70%	2022
Holandë	0.103064%	0.153385%	0.128224%	12,339	2.10%	2022
Sloveni	0.154661%	0.176338%	0.165499%	20,732	3.52%	2021
Luksemburg	0.103429%	0.167596%	0.134248%	88,382	15.01%	2022
Zvicër	0.049391%	0.049391%	0.049391%	5,614	0.95%	2021
Danimarkë	0.039471%	0.039471%	0.039471%	6,039	1.03%	2023
Austri	0.018695%	0.020095%	0.019492%	74,729	12.69%	2022
Irlandë	0.082635%	0.128851%	0.111529%	103,282	17.54%	2022 - 2023
Amerikë	-	-	-	-	-	-
Itali	-	-	-	-	-	-
Poloni	-	-	-	-	-	-
Kosovë	0.302847%	3.022899%	1.337371%	201,449	34.22%	2021 - 2025
Gjithsej				588,760	100%	

10. Plasmanet në tregun e parasë

Plasmanet në tregun e parasë janë të përbëra si më poshtë:

	2021			2020		
	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto Vlera	Vlera e bartur	Humbjet e pritura kreditore	Neto Vlera
Depozitat e afatizuara						
Raiffeisen Bank International AG	-	-	-	50,000	(64)	49,936
Federal Reserve Bank (FED-NY)	4,415	(1)	4,414	8,394	(6)	8,388
Banka Kombëtare Tregtare Kosovë	9,644	(5)	9,639	-	-	-
	14,059	(6)	14,053	58,394	(70)	58,324
Interesi i përlogaritur (akruar) në depozitat e afatizuara	-	-	-	-	-	-
Gjithsej	14,059	(6)	14,053	58,394	(70)	58,324

Plasmanet aktive në euro në datën e raportimit janë 9.6 milion dhe janë me banka e nivelit të dytë (BKT) në formën e huadhënies afatshkurtër, e mbështetur me kolateral të letrave me vlerë të Qeverisë së Kosovës përmes ekzekutimit të marrëveshjes për riblerje me Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës. Si dhe kemi një plasman prej 5 milionë në USD me FED të afatizuar në datën e raportimit.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

10. Plasmanet në tregun e parasë (vazhdim)

Lëvizjet e HPK-ve përkatëse për llogaritë e depozitave në banka jorezidente me kostot e amortizuara janë si më poshtë:

	2021			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2021	70	-	-	70
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	(64)	-	-	(64)
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Me 31 dhjetor 2021	6	-	-	6
	2020			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Gjithsej
HPK me 1 janar 2020	216	-	-	216
Transferet në Fazën 1	-	-	-	-
Transferet në Fazën 2	-	-	-	-
Transferet në Fazën 3	-	-	-	-
HPK (zvogëlimi) / rritja për vitin	(146)	-	-	(146)
Ndikimi në fund të vitit i HPK-ve të ekspozimeve të transferuara midis fazave gjatë vitit	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjeve (të njohura në të ardhurat nga interesi)	-	-	-	-
Ndryshimet për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrim	-	-	-	-
Ndryshimet në modelet dhe inputet e përdorura për llogaritjet HPK-së	-	-	-	-
Rregullimet e kursit valuator	-	-	-	-
Me 31 dhjetor 2020	70	-	-	70

Plasmanet në tregun e parasë janë në Euro dhe Dollar, norma efektive e interesit gjatë vitit 2021 levizë nga -0.60% në 0.25% vjetore (2020: -0.59% në 1.50% vjetore) si dhe kanë maturitet fillestar nga 1 në 365 ditë (2020: nga 1 në 365 ditë). Depozitat kanë një vlerësim kreditor minimal prej AAA/Aaa deri A3/BBB+, sipas vlerësimit të bërë për vitin 2021 nga Standard & Poors / Moody's.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

11. Mjetet e ndërlidhura me FMN (Fondi Monetar Ndërkombëtar)

	2021	2020
Kuota e FMN-së	102,216	97,786
Titujt DVT	158,074	58,519
Interesi i përllogaritur	144	242
FMN	260,434	156,547
Qeveria		
Kërkesa nga Qeveria për shfrytëzimin e fondeve të FMN-së (SBA dhe RFI)	63,359	111,652
Gjithsej	323,793	268,199

Mjetet e listuara më sipër lidhen me pranimin e Kosovës në FMN në qershor të vitit 2009. Në lidhje me anëtarësimin e Kosovës në FMN, BQK-ja vepron si depozitues dhe agjent fiskal. Kjo është në përputhje me Ligjin nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe Ligjin nr. 03-L-152 për Anëtarësimin e Republikës së Kosovës në Fondin Monetar Ndërkombëtar dhe Organizatat e Grupit të Bankës Botërore.

Kuota në FMN përfaqëson kuotën e regjistrimit që është përcaktuar në kohën e pranimin dhe është e shprehur në DVT. Rritja paraqet rritjen e kuotës nga 59 milion DVT në 82.6 milion (ndërsa e shpalosur më lartë në shënim 11 janë në euro) dhe vlerat përcaktohet në bazë të rregullave dhe rregulloreve e vendimeve të FMN-së.

Titujt DVT përfaqësojnë pasurive të aprovuara nga Bordi i Guvernatorëve të FMN-së sipas alokimeve të DVT ndaj vendeve anëtare të FMN-së (vendime të marra më 28 gusht 2009 dhe 9 shtator 2009). Si dhe alokimi/shpërndarja e re 2021 (sipas përkufizime të FMN-së) në vlerë prej 79,168,385 DVT (SDR) e miratuar nga Bordi i Guvernatorëve të FMN-së më datë 2 gusht 2021 dhe me datë efektive 23 gusht 2021. Si rrjedhojë zëri Titujt DVT në FMN në emër të Republikës së Kosovës është rritur për vlerën në fjalë nga data efektive e transaksionit. Titujt DVT përfitojnë norma vjetore të interesit në vitin 2021 të cilat variojnë nga 0.050% në 0.115% vjetore (2020: 0.050% në 0.748% vjetore).

Kërkesa nga Qeveria për shfrytëzimin e fondeve të FMN-së përfaqësojnë si detyrime nga Qeveria që rrjedhin nga nënshkrimi i Marrëveshjes Stand-by ndërmjet Qeverisë së Kosovës dhe FMN-së në qershor të vitit 2010, prill 2012 dhe korrik 2018, me anë të së cilave Qeveria e Kosovës ka përfituar nga FMN-ja një linjë të shfrytëzimit të mjeteve në përputhje me marrëveshjet në fjalë si dhe marrëveshjes për ndihmën emergjente në kuadër të instrumentit të financimit të shpejtë (RFI) në vlerë 41.3 milion DVT (SDR) 10 prill 2020. Ky pozicion më 31 dhjetor 2021 është 51.2 milion DVT (apo 63.36 milion Euro). Normat e interesit të këtyre marrëveshjeve është e lidhur me normën e interesit sipas kushteve të tregut të normës bazë të interesit të vendosur nga FMN-ja, e cila vetë është e lidhur me normën e interesit të DVT-ve. Norma e interesit për vitin 2021 lëviz nga 1.050% deri në 1.115% vjetore (në 2020 ka lëvizur nga 1.050% deri në 1.754% vjetore).

BQK-ja vepron si institucion depozitues (bankë) për Qeverinë e Kosovës. Për të menaxhuar aktivitetet e rrjedha nga marrëveshjet me FMN-në, BQK-ja dhe Qeveria e Kosovës kanë nënshkruar marrëveshje mirëkuptimi për secilën marrëveshje Stand-by “mbi procedurat për kërkesë, pranim, shërbim dhe ri-blerje të fondeve nga FMN-ja sipas kushteve të marrëveshjes Stand-By. Bazuar në këtë marrëveshje BQK-ja tërheq DVT-të nga FMN-ja në emër të Qeverisë dhe i krediton këto fonde në llogarinë e Qeverisë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

12. Prona dhe pajisjet

Prona dhe pajisjet përbëhen si më poshtë:

	Investime në objektet me qira	Pajisje	Kompjuter	Automjete	Aktivitet në ndërtim	Gjithsej
Kosto						
Më 1 janar 2020	5,314	2,524	2,274	389	213	10,714
Blerje	273	140	136	-	-	549
Transfer nga/në	208	-	-	-	(208)	-
Transfer nga/në (korrigjim)	-	-	-	-	-	-
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	-	(2)	-	-	(2)
Më 31 dhjetor 2020	5,795	2,664	2,408	389	5	11,261
Më 1 janar 2021						
Më 1 janar 2021	5,795	2,664	2,408	389	5	11,261
Blerje	313	1	6	-	-	320
Transfer nga/në	5	-	-	-	(5)	-
Transfer nga/në (korrigjim)	-	-	-	-	-	-
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	(171)	(610)	-	-	(781)
Më 31 dhjetor 2021	6,113	2,494	1,804	389	-	10,800
Zhvlerësimi						
Më 1 janar 2020	1,418	2,069	1,936	324	-	5,747
Zhvlerësimi i vitit	271	171	172	14	-	628
Transfer nga/në (korrigjim)	-	-	-	-	-	-
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	-	(2)	-	-	(2)
Më 31 dhjetor 2020	1,689	2,240	2,106	338	-	6,373
Më 1 janar 2021						
Më 1 janar 2021	1,689	2,240	2,106	338	-	6,373
Zhvlerësimi i vitit	299	158	175	14	-	646
Transfer nga/në (korrigjim)	-	-	-	-	-	-
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	(171)	(610)	-	-	(781)
Më 31 dhjetor 2021	1,988	2,227	1,671	352	-	6,238
Vlerat bartëse						
Më 1 janar 2020	3,896	455	338	65	213	4,967
Më 31 dhjetor 2020	4,106	424	302	51	5	4,888
Më 31 dhjetor 2021	4,125	267	133	37	-	4,562

Nuk ka mjete të bllokuara si kolateral deri më 31 dhjetor 2021 (31 dhjetor 2020: asnjë). Sipas Ligjit për BQK, Banka Qendrore, për ushtrimin e veprimtarisë zyrtare, do të shfrytëzojë dhe administrojë pronën dhe objektet, përfshirë pronat e luajtshme dhe të paluajtshme, të vendosura në rrugën Garibaldi 33, Prishtinë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

13. Asetet e paprekshme

Asetet e paprekshme përbëhen si më poshtë:

	Programe kompjuterike në zhvillim	Programe kompjuterike	Gjithsej
Kosto			
Gjendja më 1 janar 2020	508	4,014	4,522
Blerje	31	136	167
Transfere (nga)/për	(508)	508	-
Transfere (nga)/në (korrigjim)	-	-	-
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	-	-
Gjendja më 31 dhjetor 2020	31	4,658	4,689
Gjendja më 1 janar 2021	31	4,658	4,689
Rregullimi për vitin e kaluar	(20)	-	(20)
Gjendja më 1 janar 2021 (riparaqitur)	11	4,658	4,669
Blerje	-	43	43
Transfere (nga)/në	(11)	11	-
Transfere (nga)/në (korrigjim)	-	-	(20)
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	(1,548)	(1,548)
Gjendja më 31 dhjetor 2021	-	3,164	3,164
Amortizimi			
Gjendja më 1 janar 2020	-	2,577	2,577
Amortizimi për vitin	-	412	412
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	-	-
Gjendja më 31 dhjetor 2020	-	2,989	2,989
Gjendja më 1 janar 2021	-	2,989	2,989
Amortizimi për vitin	-	382	382
Nxjerrje jashtë përdorimit	-	(1,548)	(1,548)
Gjendja më 31 dhjetor 2021	-	1,823	1,823
Shumat e bartura			
Gjendja më 1 janar 2020	508	1,437	1,945
Gjendja më 31 dhjetor 2020	31	1,669	1,700
Gjendja më 31 dhjetor 2021	-	1,341	1,341

Gjatë vitit të mbyllur më 31 dhjetor 2021, BQK-ja ka shlyer asetet jo-materiale të amortizuara që nuk janë në përdorim në bazë të Vendimit të Bordit Ekzekutiv, Nr. 04/2021.

14. Pasuritë tjera

Mjetet e tjera përbëhen si më poshtë

	2021	2020
Të ardhura të përlllogaritura (akruale) nga tarifata	2,047	1,774
Llogari të arkëtueshme dhe parapagime, pagesa në proces	140	109
Gjithsej	2,187	1,883

Të ardhura të përlllogaritura (akruale) nga tarifata paraqesin tarifata nga ripërtëritja e licencave dhe tarifa të tjera për institucionet financiare vendore të përlllogaritura për tremujorin e fundit.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

15. Detyrime ndaj bankave komerciale në vend

Sipas Rregullës XVII të BQK-së për mbikëqyrjen bankare, bankat komerciale që operojnë në Kosovë janë të detyruara të mbajnë rezerva të likuiditetit në shumën prej 10% të depozitave të kualifikuara të klientëve të tyre. Së paku gjysma e kësaj rezerve duhet të mbahet në llogari në BQK-së.

Detyrime ndaj bankave në vend

	2021	2020
ProCredit Bank Kosovë	36,713	33,453
Raiffeisen Bank Kosovë	50,313	44,734
NLB Prishtina	35,149	32,142
Banka Ekonomike	13,983	12,416
Banka për Biznes	13,555	12,346
Banka Kombëtare Tregtare	21,139	17,534
Banka Ekonomike Turke (TEB)	27,763	24,781
Komercijalna Banka – Dega në Mitrovicë	5,039	4,447
Turkiye is Bankasi a.s.	3,250	2,942
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë	2,521	2,621
Banka Credins Kosovë	440	-
Banka Kreditore e Prishtinës	-	-
Gjithsej rezerva e kërkuar	209,865	187,416
Shuma shtesë mbi rezervën e kërkuar		
ProCredit Bank Kosovë	32,074	29,850
Raiffeisen Bank Kosovë	31,007	36,494
NLB Prishtina	51,193	91,536
Banka Ekonomike	64,559	45,114
Banka për Biznes	47,980	40,166
Banka Kombëtare Tregtare (dega në Prishtinë)	65,527	56,986
Banka Ekonomike Turke (TEB)	57,410	44,667
Komercijalna Banka – Dega në Mitrovicë	5,051	4,219
Turkiye is Bankasi a.s.	17,120	16,556
T.C. Ziraat Bankasi A.S. – Dega në Kosovë	4,613	5,530
Banka Credins Kosovë	2,687	7,887
Banka Kreditore e Prishtinës	13	5
Gjithsej shtesa në llogaritë rrjedhëse	379,234	379,010
Gjithsej shuma në llogaritë rrjedhëse	589,099	566,426

Norma e interesit të aplikuar më 31 dhjetori 2021 është -0.70% (-0.60% për 31 dhjetor 2020) për depozitat mbi vlerën e rivendosur. Rezerva e kërkuar llogaritet sipas rregullit të rezervës së kërkuar.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

16. Detyrime ndaj llogarive të ndërlidhura me FMN-në

	2021	2020
FMN Llogaria nr. 1	262	250
FMN Llogaria nr. 2	6	6
FMN Llogaria e letrave me vlerë	140,483	185,433
FMN DVT - Shpërndarja	166,487	65,548
Interesi i përlllogaritur (akruar)	145	244
Gjithsej detyrimi ndaj FMN	307,383	251,481

Detyrimi ndaj Qeverisë

FMN - Pjesa e kuotës e paguar nga Qeveria	18,470	17,657
Gjithsej detyrimi ndaj Qeverisë	18,470	17,657
Gjithsej	325,853	269,138

Vlerat e mësipërme lidhen me pranimin e Kosovës në FMN në qershor 2009.

Llogaritë nr. 1 dhe nr. 2 janë llogari të FMN-së në BQK që janë hapur sipas kërkesave të bazuara në rregullat dhe rregulloret e FMN-së.

Llogaria e letrave me vlerë të FMN-së paraqet një lloj dëftese të borxhit të cilën Qeveria e Kosovës duhet ta paguaj, sipas kërkesës së FMN-së. Kjo shumë paraqet detyrimin e BQK-së ndaj FMN-së dhe përputhet me kërkesën korresponduese të BQK-së tek Qeveria e Kosovës.

Pjesa e paguar në FMN e kuotës nga Qeveria e Kosovës, paraqet shumën që Qeveria e Kosovës ia ka paguar FMN-së në emër të kuotës së FMN-së.

Shpërndarja (emitimi) e DVT-ve paraqet shpërndarjet (emitimin) e DVT-ve nga FMN për shtetet anëtare të FMN-së, i cili emitim që është aprovuar nga Bordi i Guvernatorëve të FMN-së më 28 gusht 2009 dhe 9 shtator 2009. Si dhe shpërndarja (emimitimi/alokimi) në vitin 2021 (sipas përkufizime të FMN-së) në vlerë prej 79,168,385 DVT (SDR) e miratuar nga Bordi i Guvernatorëve të FMN-së më datë 2 gusht 2021 dhe me datë efektive 23 gusht 2021. Si rrjedhojë ky zë në emër të Republikës së Kosovës është rritur për vlerën në fjalë nga data efektive e transaksionit.

Shpërndarjet e DVT-ve dhe pjesa e paguar e kuotës janë interesa që përmbajnë norma vjetore interesi mesatar që variojnë nga 0.050% - 0.115% për vitin 2021 (2020: 0.050% - 0.750% vjetore).

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

17. Detyrime ndaj institucioneve qeveritare

Detyrimet ndaj institucioneve qeveritare përfshijnë llogaritë rrjedhëse si më poshtë:

Llogaritë rrjedhëse	2021	2020
Thesari - Ministria e Financave	423,322	316,897
Agjencia Kosovare e Privatizimit	184,737	191,457
Institucionet e përkohshme administrative	303	92
Gjithsej	608,362	508,446

Norma e interesit efektiv vjetor për llogaritë rrjedhëse për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021 është zero (për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2020: zero).

18. Detyrime ndaj institucioneve publike dhe komerciale

Llogaritë rrjedhëse	2021	2020
Kompanitë e sigurimeve	4,811	4,688
Institucionet tjera publike	72,579	133,971
Fondet e licencuara pensionale	-	-
Të tjera	2	2
Gjithsej	77,392	138,661

Norma e interesit efektiv për llogaritë rrjedhëse më 31 dhjetor 2021 dhe 2020 është zero.

19. Detyrime nga huamarrja/et

Gjendja me 1 janar	2021	2020
Gjendja me 1 janar	2,154	2,266
Rregullime për fitimet/(humbje) nga këmbimi valutor nga detyrimet që lidhen me huamarrjen nga banka botërore	-	(17)
Gjendja me 1 janar (riparaqitur)	2,154	2,249
Shlyerjet për huamarrje (këste)	(110)	-
Rregullimet e këmbimit valutor	95	(95)
Gjendja me 31 dhjetor	2,139	2,154

Shumat më sipër paraqesin huamarrjen nga Banka Botërore. Banka ka shfrytëzuar mundësinë e huamarrjes me kushte të favorshme (normë të ulët të interesit dhe afatin e shlyerjes së principalit prej rreth 10 vitesh). Pagesat e interesit kanë filluar që nga fillimi i disbursimit në vitin 2014, por ripagimi i principalit ka filluar nga tetori 2021. Afati i maturimit do të jetë 15 prill 2031. Kryesisht huamarrja ndërlidhet me projektin për zhvillimin e pagesave brenda vendit duke mundësuar që procesimin e tyre në kohë reale si dhe projektin për qendrën e vazhdimësisë së punës. Ndryshimi është për shkak të lëvizjes së kursit të këmbimit EUR/SDR në datën e raportimit.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënime mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

20. Detyrime të tjera vendore

	2021	2020
Llogari në përkujdesje	756	756
Të ardhura të shtyra nga grantet	197	295
Të ardhurat tjera të shtyra	15	11
Lejimet / provizionet për detyrime të mundshme	261	242
Kreditorë të ndryshëm	574	606
Përfitimet e punonjësve me afat të gjatë	615	629
	2,418	2,539

Ndryshimi vjen nga rrjedha normale e aktiviteteve brenda BQK-së në raport me datat e shpalesjes. Më 31 dhjetor 2021 në kuadër të llogarive në përkujdesje është shuma prej 756 mijë Euro, që ndërlidhet me llogarinë rrjedhëse-operative të Kompanisë së Sigurimeve Kosova e cila është likuiduar në prill të vitit 2010. Sipas procesit në fjalë kjo shumë ka mbetur si llogari në përkujdesje dhe me 31 dhjetor 2021 dhe 2020 ka saldon e shpalosur më lartë.

Lëvizjet në lejimet / provizionet për detyrime të mundshme gjatë vitit janë si mëposhtë:

	2021	2020
Vlera bartëse me 1 janar	242	162
Shpenzimet nga provizionet për detyrimet e mundshme (shënim 28)	20	80
Zvogëlim i provizioneve gjatë vitit	(1)	-
	261	242

Lëvizjet në të hyrat nga grantet janë si vijon:

	Ministria e Financave	Banka Botërore	Banka Qendrore Evropiane	Gjithsej
Të hyrat e shtyra nga grantet më 1 janar 2020	138	256	-	394
Grante të pranuar gjatë vitit	-	-	20	20
Të ardhurat nga grantet për vitin (shënimi: 25)	(60)	(39)	(20)	(119)
Të hyrat e shtyra nga grantet më 31 dhjetor 2020	79	217	-	295
Të hyrat e shtyra nga grantet më 1 janar 2021	79	218	-	295
Grante të pranuar gjatë vitit	-	-	28	28
Grantet e njohura si hyrje për vitin (shënimi: 25)	(60)	(38)	(28)	(126)
Të hyrat e shtyra nga grantet më 31 dhjetor 2021	19	180	-	197

Granti i Ministrisë së Financave ishte projekti i tyre për krijimin e aplikimit të depozitave të qeverisë së Kosovës, pasi është përfunduar projekti, ata na kanë dhënë aplikacionin si grant. Granti Botëror i BQK-së ishte për aplikimin e mbikëqyrjes në terren dhe granti ECB është projekti rajonal për trajnimin e BQK-së qendrore rajonale, pjesë e këtij programi ishte edhe BQK-ja.

21. Kapitali i autorizuar

Kapitali i autorizuar i BQK-së më 31 dhjetor 2021 dhe 2020 është 30,000 Euro sipas Ligjit nr. 03/L- 209 të miratuar më 22 korrik 2010.

BQK i raporton Kuvendit të Kosovës. Kapitali i BQK-së nuk i nënshtrohet ndonjë detyrimi.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

21a. Fondi rezervë dhe rezerva e rivlerësimit

Fondi rezervë dhe rezerva e rivlerësimit rregullohet me nenin 54 të Ligjit nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës. Fitimi i çdo viti financiar, shpërndahet si përshkruhet në shënimin 4 (f) menaxhimin e kapitalit në pajtim me nenin 54 dhe 55 të këtij ligji.

22. Të ardhurat neto nga interesi

Të ardhurat neto nga interesi, përbëhen si vijon:

	2021	2020
Të ardhurat nga interesi		
Nga llogaritë e depozitave	3	27
Nga bonot e thesarit	2,976	2,607
Nga llogaritë me FMN	50	126
Nga normat negative në depozita	1,113	1,069
	4,142	3,829
Shpenzimet e interesit		
Në llogaritë e entiteteve jo-bankare (FMN)	56	138
Normat negative ndaj llogarive nostro me bankat korrespondente	1,341	808
Në depozitat me afat	80	2
Nga huamarrja	16	17
	1,493	965
Të ardhura neto nga interesi	2,649	2,864

BQK është duke paguar norma negative mbi saldot e llogarive rrjedhëse nostro me bankat korrespondente (sipas disa limiteve të përcaktuara nga ato), si rrjedhojë aplikon edhe norma negative mbi rezervën e kërkuar për bankat e nivelit të dytë dhe ndaj depozitave të Trustit të Kursimeve Pensionale të Kosovës.

23. Të ardhurat neto nga tarifat dhe ndalesat

Të ardhurat neto nga tarifat dhe ndalesat përbëhen si në vijim:

	2021	2020
Të ardhura nga tarifat		
Nga depozitime parash	1,190	954
Nga transfertat e jashtme hyrëse	87	77
Nga transfertat e jashtme dalëse	366	308
Nga sistemi kliringut ndër-bankar	1,564	1,231
Nga sistemi i regjistrimit të kredive	162	132
Tarifat e tjera	19	17
Gjithsej të ardhura nga tarifat	3,388	2,719
Shpenzimet nga tarifat		
Për transport parash	536	346
Për transaksione me bankat korrespondente	41	41
Gjithsej shpenzimet nga tarifat	577	387
Të ardhura neto nga tarifat dhe ndalesat	2,811	2,332

Ky grup i të ardhurave rrjedh nga shërbimet e ofruara ndaj klientëve të Bankës, për pagesa, depozita, për platformën e regjistrimit kreditor si dhe mirëmbatje të llogarive dhe artikujve në ruajtje.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

24. Të ardhura nga aktiviteti rregullativ

Të ardhurat nga aktiviteti rregullativ, përfshijnë kryesisht tarifa të vendosura ndaj institucioneve financiare në Kosovë si pjesë e dhënies apo ripërtëritjes së licencave, po ashtu edhe tarifa të tjera të aplikueshme që kanë të bëjnë me aktivitetet e tyre dhe për të cilat aktivitete BQK ka autoritet ligjor për t'i rregulluar.

Të ardhurat nga aktiviteti rregullativ:

	2021	2020
Tarifa ngarkuar për bankat komerciale	4,133	3,567
Tarifa ngarkuar për kompanitë e sigurimit	1,818	1,535
Tarifa nga institucionet financiare jo-bankare	355	251
Tarifa nga ripërtëritja e pensioneve	29	29
Gjithsej	6,335	5,382

25. Të ardhurat nga grantet

Të ardhurat nga grantet përbëhen si në vijim:

	2021	2020
Thesari - Ministria e Financave (Aplikacioni për DepoX)	60	60
Banka Botërore	38	39
Banka Qendrore Evropiane	28	20
Gjithsej	126	119

26. Të ardhurat tjera operative

Të ardhurat tjera:

	2021	2020
Të ardhurat tjera	22	11
Gjithsej	22	11

Të ardhura të tjera janë të ardhurat të cilat nuk janë të ndërlidhura me aktivitetin e zakonshëm të BQK-së dhe çdo balancë tjetër është shpalosur në një shënim të veçantë.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

27. Shpenzimet e personelit

Shpenzimet e personelit përbëhen si në vijim:

	2021	2020
Perfitimet e punonjësve		
Pagat	3,924	3,902
Kontributet pensionale (punëdhënësi)	628	606
Shpenzimet e sigurimit shëndetësor dhe jetësor	282	195
	4,834	4,703
Përfitime tjera personeli		
Trajnimet e stafit	9	26
Shpenzimet e Bordit të Bankës Qendrore	51	86
Të tjera	14	18
	74	130
Gjithsej	4,908	4,833

Numri mesatar i punonjësve që në mënyrë aktive ka efektuar në shpenzimet e shpalosura për vitin 2021 është 233 (kjo mesatare në vitin 2020 ka qenë 229).

28. Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative

Shpenzimet e përgjithshme dhe administrative përbëhen si në vijim:

	2021	2020
Shpenzimet e sigurimit	486	331
Mirëmbajtje dhe riparime	91	73
Mirëmbajtja e programeve kompjuterike	361	385
Shpenzimet e komunikimit (telefon, teleks, dhe internet)	32	37
Shërbime komunale	83	81
Shpenzimet e auditimit dhe këshillimit	10	13
Shpenzimet sigurisë dhe ruajtjes	112	112
Udhëtime dhe transport	15	15
Shpenzimet operative të veturave	17	14
Materiale zyre	7	4
Shpenzimet e përfaqësimit*	19	31
Shpenzime reprezentacioni	7	4
Shpenzime e kafiterisë	44	36
Shpenzimet konsumuese për kompjuterë artikuj të tjerë të nderlidhur	5	11
Shpenzime konsumuese për pajisje	8	5
Shpenzimet e publikimit dhe literaturës	10	8
Asistenca tekniko profesionale dhe shërbime tjera të jashtme	12	11
Anëtarësime shoqata profesionale**	31	43
Shpenzimet e provizioneve (shënimi 20)	20	80
Të tjera	50	52
Gjithsej	1,420	1,346

* Shpenzimet e përfaqësimit përbëhen nga: konferenca dhe aktivitetet të ngjajshme, programi i edukimit financiar, dhurata e fëmijëve për fund të vitit, ceremonitë dhe dhuratat për pensionim të personelit, dhurata për 8 mars dhe të ngjajshme.

** Anëtarësimet në shoqata profesionale kryesisht janë anëtarësimet në shoqata të nivelit ndërkombëtar të rregullatorëve të mbikëqyrjes së sigurimit, mbikëqyrjes së pensioneve, regjistrimit të kredive, për auditim të brendshëm si dhe standarde të raportimit financiar.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

29. Fitimi/ (humbja) neto nga vlerësimi (këmbimi) valutor

Fitimi neto nga kursi i vlerësimit (këmbimit) valutor është 536 mijë Euro për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021, (ndërsa 2020: humbje prej 663 mijë), dhe paraqet fitim të përealizuar në raport me diferencat e ardhura nga rivlerësimet valutore nga konvertimi i mjeteve (pasurive) dhe detyrimeve të USD dhe DVT-ve (SDR) në euro vlerat ekuivalente të pasqyruara në librat e BQK-së.

Në kuadër të valutave jo euro kemi këto pozicione përkatëse me:

Shënim:		31 dhjetor 2021	
		Pasuritë	Detyrimet
10	USD	10,370	-
11,16	DVT (SDR)	261,538	264,931

		31 dhjetor 2020	
		Pasuritë	Detyrimet
10	USD	10,512	-
11,16	DVT (SDR)	226,343	228,954

Efekti nga ndryshimi i kursit të këmbimit valutor rrjedh nga:

	31 dhjetor 2021	31 dhjetor 2020
nga USD	706	(791)
nga DVT (SDR)	(170)	128
	536	(663)

Fitimi/Humbja nga ndryshimi i “kursit të këmbimit” është pozicioni i përkohshëm jo-operativ i rrjedhë nga zërat në valutë të huaj (USD dhe DVT-SDR të shpalosur më lartë), i cili me datën e raportimit duhet të raportohen në vlerën euro ekuivalente të tyre sipas kursit valutor të datës së raportimit. Me ndryshimin e kursit të këmbimit valutor rrjedhin edhe diferenca (fitim ose humbje), që si të tilla vetëm barazojnë zërat financiar-vlerat ekuivalente por që nuk janë realizime faktike.

Ky efekt në vitin 2021 ka qenë pozitiv dhe ka rritur “*gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin*”. Nëse e përjashtojmë këtë efekt (përkatësisht shumat 536 mijë fitim në vitin 2021 dhe 663 mijë euro si (humbje) jo faktike në vitin 2020) si dhe efektin neto për korrigjim të vlerës së instrumenteve financiare, atëherë rezultati financiar operativ për vitin 2021 është rreth **4,587 mijë euro** dhe për vitin 2020 është rreth **3,489 mijë Euro**.

Pozicionet në USD (Dollar amerikan) janë të paraqitura në shënimin 4(d) ndërsa pozicionet në DVT - janë të shpalosura nën shënimin 11 dhe 16.

Fitim/humbje e përealizuar	2021	2020
Nga pozicioni valutor	536	(663)
Nga pozicioni i instrumenteve financiar (shënimi 4)	993	(664)
Fitimi/humbja totale e rivlerësimit	1,529	(1,327)

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

30. Paraja dhe ekuivalentët e saj

Paraja dhe ekuivalentët e saj përbëhen nga:

	Shënim	2021	2020
Paraja e gatshme	7	537,818	308,090
Llogaritë rrjedhëse me bankat e huaja	8	151,912	313,706
Depozita me bankat e huaja me maturitet deri në tre muaj	10	14,059	8,394
Gjithsej		703,789	630,190

Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen për qëllim të përmbushjes së detyrimeve të likuiditetit kryesisht afatshkurtër. Një investim kualifikohet si ekuivalent i parasë kur ai ka maturitet afatshkurtër, më pak se tre muaj nga data e blerjes.

31. Detyrime të kontraktuara dhe kontingjente

Rastet ligjore

BQK-ja ka disa procese të hapura gjyqësore kundër saj në datën e raportimit të këtyre pasqyrave financiare. Është mendim i menaxhmentit se rezultati përfundimtar i këtyre padive nuk do të ketë një efekt të rëndësishëm në pasqyrat financiare të BQK-së më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021, megjithatë duke dashur të jemi të kujdesshëm për disa prej tyre kemi vlerësuar ndarjen e një fondi rezervë i shpalosur si zë të detyrimet tjera.

Detyrimet kontigjente (të ardhshme)

Detyrimet kontigjente përbëhen nga:

	2021	2020
Kontrata për shërbime	-	-
Kontrata per renovim dhe riparim në objekt	-	58
Kontrata për pajisje	-	46
Aplikacione ne proces	-	19
Gjithsej	-	123

Në vitin 2009, Kosova u bë anëtare e organizatave të grupit të Bankës Botërore – Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim (BNRZH), Asociacioni Ndërkombëtar për Zhvillim (ANZH), dhe Agjencia për Garantimin e Investimeve Shumëpalëshe (AGISH). Në lidhje me këtë anëtarësim, BQK-ja vepron si depozitare. Kjo është në përputhje me Ligjin nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës dhe Ligjin nr. 03-L-152 për Anëtarësimin e Republikës së Kosovës në Fondin Monetar Ndërkombëtar dhe Organizatat e Grupit të Bankës Botërore.

Në qershor 2009, Qeveria e Kosovës lëshoi letra premtimi për të bërë pagesa lidhur me anëtarësimet në agjencitë e lartpërmendura të Bankës Botërore, sipas kërkesës dhe instruksioneve të pagesës së tyre. Shuma totale më 31 dhjetor 2021 ishte 645 mijë dhe më 2020 gjithsej shuma e këtyre letrave të premtimit ishte 645 mijë Euro.

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Shënimet mbi Pasqyrat Financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2021

(në mijë Euro, nëse nuk është theksuar ndryshe)

32. Transaksionet me palët e lidhura

Palët e lidhura përfshijnë Menaxhmentin Kyç dhe Bordin e Bankës Qendrore. Kompenzimet e tyre paraqiten si më poshtë:

	2021	2020
Kompenzimet për Bordin e BQK-së	46	68
Kompenzimet për Komitetin e Auditimit	-	7
Kompenzimet për Menaxhmentin e lartë	158	155
Gjithsej	204	230

33. Ngjarjet pasuese

Nuk ka ngjarje të rëndësishme pasuese pas datës së bilancit për të cilat do të ketë nevojë të bëhen rregullime ose shënime shpjeguese shtesë në këto pasqyra financiare. Kjo përfshin gjithashtu, vlerësimin tonë mbi vlerësimet e efektit financiar në pasqyrat e BQK-së edhe nga situata pandemike e Covid-19.

Një trajtim i veçantë është bërë edhe për vlerësimin e situatën së re të krijuar në nivel global pas fillimit të luftës në lindje të Europës (Ukrainë) dhe ashpërsimit të sanksioneve të vendeve perëndimore ndaj Federatës Ruse (si SHBA dhe Bashkimit Evropian, iniciativë të cilës ju ka përgjigjur edhe Kosova). Akoma është shumë herët të flitet për ndikimet ekonomike që mund të rrjedhin nga kjo situatë. Por që ka indikacione që mund të ketë sigurisht që po. Vlerësojmë e theksojmë se kemi marrë iniciativa konkrete (themelimi i një trupe këshillëdhënëse për Guvernatorin dhe Bordin Ekzekutiv) për adresimin e vlerësimin e ngjarjeve që mund të efektojnë ekonominë e Kosovës dhe pastaj rrjedhimisht edhe aktivitetin e institucionit tonë dhe jemi zotuar që do jemi shumë vigjilent në këtë aspekt, që të përcjellim ngjarjet dhe të jemi të përgatitur karshi tyre.

10. Shtojca Statistikore

Kjo faqe është lënë qëllimisht e zbrazët

Tabela 1.1. Pasqyra e korporatave financiare – asetet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Asetet e jashtme neto								Kërkesat e brendshme							
	Kërkesat ndaj jorezidentëve							Detyrimet ndaj jorezidentëve	Kërkesat ndaj qeverisë qendrore			Kërkesat ndaj sektorëve tjerë	Kreditë			
	Ari monetar dhe DST-të	Depozita	Letrat me vlerë përveç aksioneve	prej të cilave:			Kërkesat ndaj qeverisë qendrore		Detyrimet ndaj qeverisë qendrore	Kreditë	prej të cilave:					
				Kuota në FMN	Aksionet dhe ekuitete tjera	Korporat. tjera jofinan.					Ekon familjare					
2010	1,935.4	2,365.6	64.0	1,235.7	525.2	68.5	269.3	430.2	788.9	-802.7	22.1	824.8	1,591.6	1,568.3	1,127.7	434.2
2011	2,047.3	2,425.6	65.1	1,338.9	230.2	70.1	533.1	378.2	998.8	-778.0	20.5	798.4	1,776.8	1,750.8	1,233.1	514.6
2012	2,224.1	2,660.4	63.3	1,147.7	486.0	68.8	666.5	436.3	1,195.5	-651.7	186.8	838.5	1,847.2	1,819.4	1,271.3	546.3
2013	2,452.7	2,908.3	59.6	1,037.9	818.7	65.9	651.2	455.6	1,369.1	-515.0	258.9	774.0	1,884.2	1,859.9	1,291.1	567.7
2014	2,546.6	3,011.6	62.5	1,313.0	315.7	70.4	1,024.4	465.0	1,609.0	-386.7	349.2	735.9	1,995.8	1,971.5	1,345.5	625.3
2015	2,610.3	3,133.4	65.1	1,271.6	351.3	75.1	1,086.3	523.2	1,864.8	-278.4	481.2	759.6	2,143.2	2,114.8	1,416.3	697.7
2016	2,705.6	3,249.5	56.0	648.0	712.5	105.3	1,307.4	543.9	2,221.0	-160.1	582.2	742.3	2,381.1	2,354.7	1,552.3	799.1
2017	2,784.8	3,441.8	66.3	715.9	639.2	98.1	1,483.0	657.0	2,561.2	-123.4	714.7	838.1	2,684.6	2,650.8	1,747.6	900.4
2018	2,610.2	3,288.1	64.9	602.2	739.8	100.3	1,231.8	677.9	3,049.2	48.5	839.5	791.0	3,000.8	2,970.2	1,965.0	1,000.8
2019	2,867.1	3,574.0	63.7	723.6	633.4	102.1	1,485.3	706.9	3,511.9	181.0	931.6	750.6	3,330.9	3,296.6	2,187.8	1,104.7
2020	2,976.9	3,701.5	58.8	831.3	717.8	97.8	1,356.7	724.6	4,051.2	515.6	1,055.8	540.2	3,535.6	3,499.5	2,312.7	1,182.2
2021	3,511.4	4,296.1	158.2	546.2	789.7	102.2	1,815.1	784.7	4,575.8	485.7	1,127.0	641.3	4,090.2	4,041.7	2,639.8	1,401.2

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/01%20Financial%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 1.2. Pasqyra e korporatave financiare – Detyrimet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Depozitat								Kreditë	Rezervat teknike të sigurimit	Kapitali aksionar dhe tjera	Zëra tjerë (neto)			
	Depozitat e transfereueshme	prej të cilave:				Depozita tjera	prej të cilave:								
		Korp. publike jofinanc.	Korp. tjera financ.	Eko. familjare	Korpo. publike jofinanciare		Korpo. tjera jofinanciare	Ekono. familjare							
													Ekuiteti neto i ekonomive familjare në fondet e pension.	Pagesa e pre-mive dhe rezervave	
2010	1,744.2	621.2	83.8	218.6	303.5	1,123.1	42.8	83.4	995.9	...	540.5	493.7	46.8	361.0	74.0
2011	1,933.6	658.4	68.1	208.1	360.9	1,275.1	60.8	79.7	1,129.6	...	647.8	593.3	54.5	389.7	76.5
2012	2,076.6	700.2	13.8	257.5	407.2	1,376.5	61.8	78.2	1,232.9	...	814.9	745.1	69.8	399.2	128.9
2013	2,275.3	848.0	16.4	299.6	506.6	1,427.3	55.7	98.2	1,268.4	...	990.3	919.0	71.3	403.9	152.4
2014	2,353.7	1,133.9	21.1	338.4	743.5	1,219.8	51.6	58.0	1,104.8	...	1,173.8	1,094.1	79.7	452.3	175.8
2015	2,514.6	1,378.4	11.1	413.8	919.0	1,136.3	20.6	68.3	1,046.8	...	1,329.6	1,237.3	92.3	530.5	100.4
2016	2,739.7	1,630.1	24.7	456.0	1,116.0	1,109.6	32.2	70.8	1,006.2	...	1,546.0	1,425.4	120.6	542.4	98.4
2017	2,888.4	1,780.2	59.2	491.6	1,191.8	1,108.2	35.1	89.9	978.7	...	1,766.5	1,652.8	113.8	621.0	70.0
2018	3,118.2	1,962.6	80.5	527.0	1,316.1	1,155.6	30.2	98.4	1,018.2	...	1,807.2	1,689.0	118.2	658.6	75.4
2019	3,490.5	2,261.8	61.5	657.3	1,496.9	1,228.7	29.0	90.3	1,105.0	...	2,107.6	1,976.5	131.1	693.8	87.1
2020	3,999.1	2,683.3	126.9	719.8	1,784.1	1,315.8	44.8	107.7	1,153.3	...	2,138.0	1,999.2	138.8	808.1	82.9
2021	4,580.3	3,216.3	153.1	882.9	2,136.0	1,364.0	26.7	104.3	1,230.1	...	2,516.4	2,363.4	153.0	863.0	127.6

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/01%20Financial%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 2.1. Pasqyra e korporatave depozituese - Asetet e jashtme neto dhe kërkesat e brendshme

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Asetet e jashtme neto							Kërkesat e brendshme								
	Kërkesat ndaj jorezidentëve						Minus: Detyrimet ndaj jorez.	Kërkesat neto ndaj qeverisë qendrore			Kërkesat ndaj sektorëve tjerë					
	Paraja e gatshme	Depozita	Letrat me vlerë përveç aksioneve	Kuota e FMN-së	Kërkesat ndaj qeverisë qendrore	Minus: detyrimet ndaj qev.. qendrore		Kreditë								
							prej të cilave:		Korp. tjera jofinan.	Ekono-mitë familjare						
2010	1,594.1	1,935.0	164.3	1,235.7	372.7	68.5	340.9	654.9			-802.7	22.1	824.8	1,453.3	1,452.9	1,006.6
2011	1,583.3	1,879.9	124.9	1,338.8	227.0	70.1	296.6	888.2	-777.9	20.5	798.4	1,666.1	1,665.6	1,130.6	514.6	
2012	1,616.7	1,989.7	141.4	1,147.6	482.7	68.8	373.1	1,075.9	-665.7	172.9	838.5	1,741.6	1,740.9	1,172.9	546.3	
2013	1,859.7	2,252.6	157.9	1,037.8	815.3	65.9	392.9	1,219.0	-568.2	205.8	774.0	1,787.2	1,786.0	1,196.7	567.7	
2014	1,579.0	1,982.2	160.4	1,312.9	311.6	70.4	403.2	1,441.6	-441.4	294.5	735.9	1,883.0	1,881.9	1,248.7	625.3	
2015	1,581.8	2,042.3	190.6	1,271.5	347.4	75.1	460.5	1,641.4	-378.9	380.7	759.6	2,020.3	2,019.2	1,312.0	697.7	
2016	1,493.1	1,936.8	316.7	647.9	709.5	105.3	443.7	1,971.5	-259.4	482.9	742.3	2,230.9	2,229.6	1,419.2	799.1	
2017	1,419.6	1,945.7	357.2	707.6	637.6	98.1	526.1	2,254.7	-240.2	597.9	838.1	2,495.0	2,485.1	1,577.1	900.4	
2018	1,421.7	1,931.4	483.8	482.2	738.4	100.3	509.7	2,572.8	-184.6	606.4	791.0	2,757.4	2,755.1	1,743.2	1,000.8	
2019	1,576.3	2,085.0	509.8	722.9	632.0	102.1	508.7	2,885.8	-146.9	603.7	750.6	3,032.6	3,030.9	1,915.2	1,104.7	
2020	1,812.4	2,339.7	540.5	830.5	716.8	97.8	527.3	3,274.2	26.7	567.0	540.2	3,247.5	3,245.6	2,051.0	1,182.2	
2021	1,896.9	2,477.3	788.7	545.2	789.1	102.2	580.3	3,709.4	-49.4	591.9	641.3	3,758.8	3,747.0	2,335.1	1,401.2	

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/02%20Depository%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 2.2. Pasqyra e korporatave depozituese - Detyrimet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Depozita e përfshira në paranë e gjerë										Depozita jashtë parasë së gjerë	Kapitali aksionare dhe të tjera	Zëra tjerë (neto)	
	Depozitat e transferueshme						Depozita tjera							
	prej të cilave:				prej të cilave:		prej të cilave:		prej të cilave:					
Korp. tjera financiare	Korp. publik e jofinanciare	Korp. tjera jofinanciare	Ekono. familjare	Korp. tjera financiare	Korp. publik e jofinanciare	Korp. tjera jofinanciare	Ek. familjare							
2010	1,747.9	674.3	53.1	83.8	218.6	305.1	1,073.6	85.2	30.2	73.5	883.7	138.2	278.5	84.4
2011	1,902.2	705.3	37.8	77.2	208.1	363.3	1,196.9	91.0	49.2	71.7	979.9	175.8	302.9	90.6
2012	2,036.8	759.5	41.9	31.2	257.5	408.9	1,277.3	100.4	49.8	70.5	1,053.1	206.2	321.1	128.5
2013	2,389.2	1,097.1	226.5	39.1	299.6	509.0	1,292.1	62.2	43.7	92.3	1,088.9	209.7	329.0	151.5
2014	2,287.4	1,194.7	60.8	21.1	338.4	745.2	1,092.7	67.2	39.4	50.2	930.6	208.7	373.8	150.6
2015	2,415.6	1,476.0	97.6	11.1	413.8	919.7	939.6	37.4	7.8	55.0	838.9	252.2	444.4	111.7
2016	2,639.1	1,700.3	70.9	24.7	456.0	1,116.0	938.7	50.5	20.1	56.4	811.3	243.3	474.1	108.3
2017	2,806.9	1,869.2	89.8	59.2	491.6	1,191.8	937.7	68.2	22.9	66.3	775.8	261.6	523.3	82.5
2018	3,030.0	2,047.4	84.9	80.5	527.0	1,316.1	982.6	126.7	17.5	60.8	768.9	329.3	552.2	83.0
2019	3,393.4	2,338.2	76.4	61.5	657.3	1,496.9	1,055.2	201.0	16.0	56.5	777.3	438.9	575.8	54.0
2020	3,913.5	2,835.0	152.0	126.9	719.7	1,783.9	1,078.5	152.9	32.2	74.7	808.5	459.7	675.2	38.0
2021	4,388.3	3,311.3	95.1	153.1	882.9	2,136.0	1,077.0	110.9	12.4	75.2	875.4	457.4	706.3	54.4

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/02%20Depository%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 3.1. Pasqyra e BQK-së - Asetet e jashtme neto dhe kërkesat e brendshme

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Asetet e jashtme neto										Kërkesat neto ndaj qeverisë qendrore	Kërkesat neto ndaj sektorëve tjerë
	Kërkesat ndaj jorezidentëve						Detyrimet ndaj jorezidentëve					
	prej të cilave:						prej të cilave:					
DST-të	Paraja e gatshme	Depozita	Letrat me vlerë përveç aksioneve	Kuota e FMN-së	Alokimi i DST-ve të FMN-së	Përdorimi i fondeve të FMN-së						
2010	1,085.9	1,224.8	64.0	60.2	832.3	199.2	68.5	138.9	64.2	73.0	-791.0	0.5
2011	1,074.1	1,214.2	65.1	13.5	1,038.8	25.0	70.1	140.1	65.7	73.7	-776.7	0.5
2012	1,125.7	1,356.0	63.3	16.8	921.0	286.0	68.8	230.3	64.6	165.3	-724.8	0.7
2013	1,286.3	1,504.3	59.6	27.4	790.5	560.8	65.9	218.0	61.9	155.8	-667.5	1.2
2014	1,044.7	1,266.4	62.5	29.2	983.5	120.5	70.4	221.6	66.1	155.2	-628.8	1.1
2015	1,046.4	1,302.6	65.1	15.3	1,046.3	100.2	75.1	256.1	70.5	184.8	-599.4	1.1
2016	895.2	1,161.7	56.0	154.8	402.7	438.4	105.3	266.5	70.6	193.7	-493.1	1.4
2017	939.4	1,242.6	66.3	188.5	491.0	394.3	98.1	303.2	65.7	235.0	-473.6	9.7
2018	933.9	1,239.6	64.9	285.4	219.0	565.5	100.3	305.7	67.2	236.1	-431.6	2.1
2019	937.1	1,218.6	63.7	302.2	357.7	392.9	102.1	281.5	69.0	209.9	-421.5	1.7
2020	969.1	1,222.8	58.8	308.1	371.7	386.5	97.8	253.7	65.8	185.7	-213.1	1.9
2021	1,060.9	1,370.7	158.2	537.8	156.3	416.2	102.2	309.8	166.6	140.8	-346.8	11.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/03%20CBK%20Survey.xls

Tabela 3.2. Pasqyra e BQK-së - Detyrimet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Depozitat e përfshira në bazën monetarë								Depozitat e përjashtuar nga bazamonetare		Kapitali dhe të tjera			Zëra tjerë (neto)
	Depozitat e transferueshme					Depozita tjera			Korporata tjera jofinanciare	Qeveria lokale	prej të cilave:			
	prej të cilave:					Korp. tjera financiare	Kapitali	Profiti humbja e vitit						
Korp. tjera financiare	Qeveria lokale	Korp. publike jofinan.	Korp. tjera financiare											
2010	45.6	45.6	43.9	...	0.0	48.0	30.0	3.1	-1.8
2011	39.5	39.5	36.8	...	0.2	50.0	30.0	1.5	-1.3
2012	51.5	51.5	49.8	...	0.0	50.4	30.0	0.3	-2.4
2013	239.0	239.0	236.6	...	0.0	50.5	30.0	0.2	-2.7
2014	53.0	53.0	40.5	...	10.9	50.8	30.0	0.4	-2.7
2015	83.4	83.4	82.3	...	0.3	51.6	30.0	0.7	-3.3
2016	59.6	59.6	51.2	...	7.7	53.3	30.0	1.6	-5.8
2017	96.6	96.6	52.7	...	43.1	52.4	30.0	-0.9	-5.3
2018	111.6	111.6	49.3	...	61.6	54.5	30.0	2.2	-5.1
2019	52.9	52.9	51.0	...	1.1	55.7	30.0	2.1	-6.3
2020	139.4	139.4	110.3	...	28.3	57.2	30.0	2.2	-5.1
2021	78.1	78.1	67.8	...	9.6	63.2	30.0	6.1	-4.4

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/03%20CBK%20Survey.xls

Tabela 4.1. Pasqyra e KTD-ve - Asetet e jashtme neto dhe kërkesat e brendshme

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Asetet e jashtme neto								Kërk. ndaj BQK-së	Kërk. neto ndaj qeverisë qendrore	Kërkesat ndaj sektorëve tjerë				
	Kërkesat ndaj jorez.			Minus: det. ndaj jorezidentëve	prej të cilave:		Kreditë	Kreditë			prej të cilave:				
	Paraja e gatshme	Depozita	Letrat me vlerë përveç aksioneve		Depozita	Kreditë					Korp. publike jofinan.	Korp. tjera jofinan.	Ek. familjare		
2010	507.6	709.8	103.5	403.5	173.4	202.2	85.5	116.7	203.4	-11.6	1,457.5	1,452.7	6.3	1,006.6	434.2
2011	509.2	665.7	111.5	300.0	202.0	156.5	64.8	90.5	220.0	-1.2	1,666.1	1,664.1	1.5	1,130.6	514.6
2012	490.9	633.7	124.6	226.6	196.7	142.8	87.6	50.3	301.1	59.2	1,741.6	1,740.5	1.4	1,172.9	546.3
2013	573.4	748.3	130.6	247.3	254.4	174.9	90.4	82.4	332.8	99.4	1,786.0	1,786.0	0.2	1,196.7	568.6
2014	534.3	715.8	131.2	329.4	191.1	181.5	90.6	87.8	315.9	187.3	1,881.9	1,881.8	0.6	1,248.7	625.3
2015	535.7	740.0	175.5	225.2	247.2	204.3	116.0	85.9	315.7	220.7	2,019.0	2,019.0	0.6	1,324.1	685.6
2016	597.9	775.1	161.9	245.2	271.1	177.2	74.1	95.9	295.4	233.7	2,229.6	2,229.6	2.9	1,419.2	799.5
2017	480.2	703.1	168.7	216.6	243.4	222.9	117.9	102.5	330.7	233.4	2,485.1	2,485.1	2.4	1,577.1	900.8
2018	487.8	691.8	198.5	263.2	172.8	204.0	108.6	91.9	343.3	247.0	2,755.2	2,755.2	4.0	1,743.2	1,001.2
2019	639.2	866.5	207.6	365.1	239.1	227.2	119.4	106.0	414.9	274.7	3,030.9	3,030.9	3.4	1,915.2	1,105.4
2020	845.4	1,116.8	232.2	458.8	330.3	271.4	152.8	116.9	558.4	239.8	3,245.6	3,245.6	3.7	2,051.0	1,183.1
2021	836.0	1,106.5	250.9	388.9	372.9	270.5	138.3	128.9	589.0	297.3	3,747.0	3,747.0	0.0	2,335.1	1,401.9

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/04%20Other%20Depository%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 4.2. Pasqyra e KTD-ve- Detyrimet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Depozitat e përfshira në paranë e gjerë											Dep. jashtë parasë së gjerë	prej të cilave:		Kapitulli aksionar dhe tjera	Zëra tjerë (neto)
	Depozitat e transferueshme					Depozita tjera					Korp. tjera jofin.		Ek. familjare			
	prej të cilave:				Ek. familjare	prej të cilave:										
	Korp. tjera finan.	Korp. publik e jofina.	Korp. tjera jofina.	Ek. familjare		Korp. tjera finan.	Korp. publike jofina.	Korp. tjera jofina.	Ek. familjare		Korp. tjera jofin.	Ek. familjare				
2010	1,702.7	628.6	9.2	83.8	218.6	303.5	1,074.1	85.2	30.2	73.5	884.2	138.2	9.9	112.2	230.4	85.7
2011	1,863.3	665.9	10.1	67.9	208.1	360.9	1,197.4	91.0	49.2	71.7	980.4	175.8	8.0	149.7	252.8	102.2
2012	1,986.0	708.0	9.6	13.8	257.5	407.2	1,278.0	100.4	49.8	70.5	1,053.8	206.2	7.8	179.8	270.7	129.8
2013	2,149.5	857.3	11.8	16.4	299.6	506.6	1,292.2	62.2	43.7	92.3	1,088.9	209.7	5.9	179.4	277.8	154.4
2014	2,234.4	1,141.7	20.4	10.2	338.4	743.5	1,092.7	67.2	39.4	50.2	930.6	208.7	7.8	174.2	323.0	153.3
2015	2,349.6	1,392.0	14.5	10.9	413.8	919.1	957.5	37.6	12.8	54.3	852.3	232.7	13.9	193.1	393.8	115.0
2016	2,579.4	1,640.7	19.0	17.0	456.0	1,116.0	938.7	50.5	20.1	56.4	811.2	243.3	14.3	195.0	420.8	113.3
2017	2,710.3	1,772.7	36.3	16.0	491.6	1,191.8	937.7	68.2	22.9	66.3	775.8	261.6	23.6	202.9	471.0	86.7
2018	2,918.4	1,935.8	34.8	18.9	527.0	1,316.1	982.6	126.7	17.5	60.8	768.9	329.3	37.6	249.3	497.7	88.0
2019	3,340.5	2,285.3	24.6	60.4	657.3	1,496.9	1,055.2	201.0	16.0	56.5	777.3	438.9	33.8	327.7	520.1	60.2
2020	3,774.1	2,695.6	40.9	98.5	719.7	1,783.9	1,078.5	152.9	32.2	74.7	808.5	459.7	32.9	344.8	610.2	45.1
2021	4,310.1	3,233.1	26.5	143.5	882.9	2,136.0	1,077.0	110.9	12.4	75.2	875.4	457.4	29.1	354.6	643.1	58.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/04%20Other%20Depository%20Corporations%20Survey.xls

Tabela 5.1. Pasqyra e KTF-ve – Asetet e jashtme neto dhe kërkesat e brendshme

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Asetet e jashtme neto						Kërkesat ndaj korporatave depozituese						Kërkesat neto ndaj qeverisë qëndrore	Kërkesat ndaj sektorëve tjerë	Kreditë	
	Kërkesat ndaj jorezidentëve	prej të cilave:			Minus: detyrimet ndaj jorezidentëve	Kreditë	BQK			Korporata tjera depozituese						
		Letrat me vlerë përveç aksioneve	Kapitali aksionar dhe tjera				Depozitë të transferueshëm	Depozita tjera		Depozitë të transferueshëm	Depozita tjera					
2010	341.3	430.5	152.5	269.3	89.2	89.2	142.8	43.9	43.9	...	98.8	8.2	90.6	-	139.7	116.9
2011	464.0	545.7	3.2	533.1	81.7	81.7	138.1	27.7	27.7	...	110.4	7.3	103.1	-	128.1	102.5
2012	607.6	670.8	3.3	666.5	63.2	63.2	154.0	32.4	32.4	...	121.6	9.7	111.9	13.9	125.5	98.3
2013	593.0	655.8	3.5	651.2	62.7	62.7	313.0	213.9	213.9	...	99.1	14.6	84.5	53.1	117.5	94.4
2014	967.6	1,029.4	4.0	1,024.4	61.8	61.8	119.5	15.7	15.7	...	103.7	13.6	90.1	54.7	119.9	96.8
2015	1,028.4	1,091.1	3.9	1,086.3	62.7	62.7	162.8	55.4	55.4	...	107.3	21.8	85.6	100.5	131.6	104.2
2016	1,212.5	1,312.7	3.0	1,307.4	100.2	100.2	136.6	20.6	20.6	...	116.0	26.3	89.7	99.3	158.1	133.1
2017	1,365.1	1,496.0	1.5	1,483.0	130.9	130.9	178.4	18.6	18.6	...	159.8	47.7	112.1	116.8	194.5	170.5
2018	1,188.4	1,356.7	1.5	1,231.8	168.3	168.3	235.4	10.8	10.8	...	224.6	73.8	150.8	233.1	250.2	221.9
2019	1,290.8	1,489.0	1.4	1,485.3	198.1	198.1	309.0	7.7	7.7	...	301.3	81.8	219.5	327.9	305.2	272.6
2020	1,164.5	1,361.7	1.0	1,356.7	197.3	197.3	335.4	62.1	62.1	...	273.2	156.0	117.3	488.9	295.9	261.6
2021	1,614.5	1,818.9	0.6	1,815.1	204.4	204.4	192.3	13.6	13.6	...	178.7	58.3	120.4	535.1	341.3	304.7

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: https://bqk-kos.org/repository/docs/time_series/5f%20OFC%20Balance%20Sheet.xls

Tabela 5.2. Pasqyra e KTF-ve – detyrimet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Kreditë	Rezervat teknike të sigurimit				Kapitali aksionar dhe tjera				Zëra tjerë				
		Kapitali neto i ekonom. familjare në rez. e sig. të jetës	Kapitali neto i ek. familjare në fondet pensionale	Parapag. i premive dhe rez. kundrejt kërk. kum.		Fondet e kontribuar nga pronarët	Fitimet e pashpërdara	Rezervat e përgjithshme dhe ato të veçanta	Profiti/humbja vjetore		Detyrime tjera	Minus: asete tjera	Plus: përshtatja e konsolidimit	
2010	2.9	540.5	...	493.7	46.8	82.5	59.7	13.6	7.2	2.0	-2.1	20.9	23.1	...
2011	3.3	647.8	...	593.3	54.5	85.4	60.4	13.3	10.8	0.9	-6.3	16.1	22.4	...
2012	7.2	814.9	...	745.1	69.8	78.1	63.5	9.8	10.7	-6.4	0.7	29.0	28.4	...
2013	6.8	990.3	...	919.0	71.3	75.6	64.2	1.3	11.1	-1.0	3.9	29.8	25.9	...
2014	3.2	1,173.8	...	1,094.1	79.7	78.5	64.3	-0.5	14.4	0.3	6.1	30.9	24.8	...
2015	1.0	1,329.5	...	1,237.3	92.1	86.1	76.9	-2.7	17.3	-5.4	6.4	31.2	24.8	...
2016	2.1	1,546.0	...	1,425.4	120.6	68.3	94.9	-9.5	3.8	-20.9	-10.0	21.0	31.0	...
2017	5.8	1,766.5	...	1,652.8	113.8	97.7	107.3	-27.0	3.8	13.6	-15.1	21.8	36.9	...
2018	3.0	1,807.2	...	1,689.0	118.2	106.4	106.0	-16.1	5.0	11.5	-9.5	30.6	40.1	...
2019	10.1	2,107.6	...	1,976.5	131.1	118.1	114.9	-7.2	6.5	3.9	-2.8	49.6	52.3	...
2020	9.4	2,138.0	...	1,999.2	138.8	133.0	124.7	-3.1	7.2	4.2	4.1	56.4	52.3	...
2021	13.1	2,516.4	...	2,363.4	153.0	156.7	127.8	-0.5	7.6	21.9	-2.9	51.5	54.4	...

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: https://bqk-kos.org/repository/docs/time_series/5f%20OFC%20Balance%20Sheet.xls

Tabela 6.1. Depozitat e klientëve në valutën euro në KTD-të – Sipas maturitetit fillestar, sektorët kryesorë

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Gjithsej depozita në euro														Jorezidentë
	Qeveria	Korporatat financiare							Korporatat jofinanciare			Sektorë tjerë vendor			
		Korporatat tjera depozituese	Ndërmjetësit tjerë financiarë	Kompanitë e sigurimit	Fondet pensionale	Ndihm. financiar	Korporatat publike jofinanciare	Korporatat tjera jofinanciare	Ekonomitë familjare	OJSHEF					
2010	1,827.7	11.7	102.0	7.2	7.8	47.6	38.6	0.6	414.9	122.3	292.5	1,220.0	1,206.1	14.0	79.1
2011	1,982.4	2.7	117.5	9.9	6.8	57.2	43.1	0.5	406.6	128.5	278.1	1,395.6	1,373.4	22.1	60.0
2012	2,162.7	0.7	120.0	3.8	6.2	64.3	45.3	0.4	401.7	75.6	326.1	1,558.6	1,535.4	23.2	81.7
2013	2,314.0	1.8	88.1	2.5	7.4	72.3	5.7	0.3	455.6	72.1	383.5	1,685.1	1,658.7	26.4	83.4
2014	2,426.6	8.8	104.4	2.6	5.1	79.3	17.1	0.3	449.7	61.8	388.0	1,781.6	1,751.1	30.6	82.1
2015	2,579.9	5.9	96.7	3.3	5.0	82.5	4.8	1.1	476.4	31.4	445.0	1,895.5	1,862.3	33.2	105.3
2016	2,779.5	5.6	120.4	5.6	6.9	82.8	23.7	1.1	536.4	49.0	487.5	2,053.3	2,021.5	31.9	63.7
2017	2,960.4	11.7	164.6	6.7	10.9	90.7	52.6	3.7	584.1	51.0	533.1	2,087.0	2,047.9	39.0	113.0
2018	3,221.6	15.6	234.0	14.0	8.4	85.0	124.9	1.7	629.4	49.1	580.3	2,236.0	2,193.8	42.1	106.5
2019	3,759.9	14.9	301.2	9.3	21.2	91.9	176.5	2.3	819.1	89.4	729.7	2,511.2	2,463.5	47.7	113.6
2020	4,226.0	14.0	275.3	12.8	36.1	98.6	123.5	4.2	944.8	143.3	801.5	2,843.8	2,781.8	62.0	148.1
2021	4,710.6	14.7	205.0	8.9	40.3	106.0	46.7	3.1	1,129.0	170.2	958.8	3,236.7	3,190.0	46.7	125.2

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/08%20Deposits%20at%20ODC%20-%20deposits%20in%20euro.xls**Tabela 6.2. Depozitat e klientëve në valutën joeuro në KTD-të - Sipas maturitetit fillestar, sektorët kryesorë**

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Depozita në jo euro																Jorezidentë
	Korporatat financiare	prej të cilave:					Korporatat jofinanciare	prej të cilave:			Sektorë tjerë vendor	Ekonomitë familjare	OJSHEF				
		BQK	Korp. tjera depozituese	Ndërm. tjerë financiar	Kompanitë e sigurimit	Korp. publike jofinanciare		Korp. tjera jofinanciare	prej të cilave:								
		Depozitat e transferueshme	Depozitat e kursimit	Depozitë tjera													
2010	113.7	3.1	...	2.9	13.6	4.3	9.3	93.8	93.3	33.1	25.9	34.3	0.5	3.1	
2011	131.4	0.3	...	0.3	9.8	0.1	9.7	117.5	117.0	46.5	31.7	38.9	0.4	3.8	
2012	120.9	1.6	...	1.2	0.2	...	9.6	...	9.6	104.9	104.7	45.7	27.0	32.0	0.2	4.8	
2013	136.9	0.7	0.4	...	14.2	...	14.2	116.7	116.2	59.6	29.6	27.0	0.5	5.2	
2014	113.0	0.3	0.3	...	8.5	...	8.5	97.8	97.2	63.2	21.5	12.6	0.6	6.5	
2015	124.3	0.2	...	0.2	13.5	...	13.5	102.8	102.2	76.6	19.3	6.2	0.6	7.8	
2016	128.9	0.8	0.7	...	15.9	0.2	15.7	101.9	100.8	78.3	17.4	5.1	1.1	10.4	
2017	148.1	0.6	0.5	...	17.6	0.1	17.5	122.9	122.6	99.3	17.0	6.2	0.3	7.0	
2018	170.9	6.1	...	5.5	0.5	...	15.7	...	15.6	140.8	140.4	116.9	17.1	6.4	0.4	8.3	
2019	166.0	6.0	...	5.0	0.6	...	15.0	...	15.0	138.9	138.5	115.2	16.0	7.2	0.5	5.9	
2020	191.1	4.3	...	3.4	0.6	...	25.9	...	25.9	156.0	155.4	132.9	16.5	6.0	0.7	4.7	
2021	223.7	5.5	...	4.8	0.3	...	28.4	...	28.4	176.6	176.1	153.3	16.7	6.1	0.5	13.1	

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/09%20Deposits%20at%20ODC%20-%20deposits%20in%20non-euro.xls

Tabela 6.3. Kreditë e KTD-ve – Sektorët kryesorë institucionalë

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Gjithsej kreditë																Kreditë në valutën jo euro	
	Korporatat financiare				Korporatat jofinanciare							Sektorët e tjerë të brendshëm	Ek. familjare					Jo rezidentë
	prej të cilave:				prej të cilave:								prej të cilave:					
	Ndërmj. tjerë financiar	Komp. e sigurimit	Korp. publike jofinan.	Korporatat tjera jofinanciare	Deri në 1 vit	Mbi 1 vit dhe deri në 5 vite	Mbi 5 vite	Deri në 1 vit	Mbi 1 vit dhe deri në 5 vite	Mbi 5 vite	Deri në 1 vit		Mbi 1 vit dhe deri në 5 vite	Mbi 5 vite				
2010	1,458.6	9.9	6.8	3.0	1,010.3	6.2	1,004.1	255.2	493.8	255.1	434.3	434.2	26.5	232.5	175.1	1.6	2.5	
2011	1,698.1	16.4	14.7	1.7	1,129.7	1.5	1,128.2	298.8	563.7	265.7	512.4	510.9	44.0	256.7	210.2	32.3	7.3	
2012	1,763.4	19.8	16.3	3.5	1,171.2	1.4	1,169.8	313.4	586.5	269.9	542.9	542.6	52.2	256.2	234.2	22.5	6.9	
2013	1,805.8	20.4	17.3	3.1	1,194.7	0.2	1,194.5	378.0	569.0	247.5	564.7	563.9	65.4	253.6	244.9	19.8	6.1	
2014	1,882.2	7.1	5.8	1.3	1,247.0	0.6	1,246.4	380.7	590.5	275.2	621.8	621.6	55.9	285.0	280.7	0.4	6.0	
2015	2,019.3	8.7	7.4	1.1	1,322.2	0.6	1,321.6	306.9	671.5	343.2	682.2	682.0	58.2	280.7	343.1	0.3	5.9	
2016	2,230.0	7.9	7.5	0.3	1,420.8	2.9	1,417.9	405.9	638.2	373.8	796.5	796.2	56.1	307.2	432.8	0.4	4.2	
2017	2,485.5	4.9	4.5	0.1	1,577.2	2.4	1,574.8	339.8	724.4	510.6	897.8	897.4	48.9	319.3	529.1	0.4	5.3	
2018	2,755.5	6.9	5.4	0.1	1,745.7	4.0	1,741.7	311.1	817.8	612.8	998.5	998.2	50.2	326.9	621.1	0.3	4.1	
2019	3,031.9	7.0	6.8	0.1	1,916.9	3.4	1,913.5	294.5	921.7	697.3	1,102.8	1,102.0	49.8	331.9	720.3	1.0	4.3	
2020	3,246.6	7.7	7.5	0.1	2,054.8	3.7	2,051.0	334.7	941.9	774.5	1,180.8	1,179.9	40.1	306.1	833.7	1.0	2.3	
2021	3,748.6	10.0	9.9	0.1	2,324.4	0.0	2,324.4	374.6	1,043.1	906.8	1,399.7	1,399.1	44.3	324.9	1,029.9	1.6	12.8	

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/12%20ODC%20loans%20-%20by%20economic%20sectors.xls

Tabela 6.4. Kreditë e ndërmarrjeve nga KTD-të - Sektorët kryesorë ekonomikë

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Gjithsej									
	Bujqësia			Industria, energjia dhe ndërtimi				Shërbimet		
	Deri në 1 vit	Mbi 1 vit		Deri në 1 vit	Mbi 1 vit		Deri në 1 vit	Mbi 1 vit		
2010	1,022.8	38.2	1.7	36.5	269.3	76.2	193.1	715.3	192.8	522.4
2011	1,149.5	40.5	0.8	39.7	284.7	75.1	209.6	824.4	235.7	588.6
2012	1,194.2	43.6	3.0	40.6	290.4	66.6	223.8	860.2	262.4	597.8
2013	1,217.4	45.8	3.3	42.5	291.4	85.2	206.2	880.2	321.2	559.0
2014	1,256.4	49.8	4.1	45.7	300.0	88.8	211.2	906.6	319.1	587.5
2015	1,333.4	59.9	4.6	55.3	300.6	76.0	224.7	972.9	285.6	687.2
2016	1,410.1	59.7	9.1	50.6	324.8	75.5	249.3	1,025.5	322.2	703.4
2017	1,563.7	67.7	10.7	57.1	371.5	82.9	288.6	1,124.4	296.7	827.7
2018	1,734.3	67.7	18.4	49.3	428.5	88.1	357.1	1,238.1	298.6	939.4
2019	1,904.1	70.6	10.6	60.0	493.0	77.21	415.8	1,340.6	266.0	1,074.6
2020	2,040.6	55.0	4.7	50.3	633.6	100.6	533.1	1,352.0	311.6	1,040.5
2021	2,326.3	51.2	5.4	45.9	760.9	121.0	639.9	1,514.1	360.4	1,153.7

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/12%20ODC%20loans%20-%20by%20economic%20sectors.xls

Tabela 6.5. Norma efektive e interesit në depozita të KTD-ve

(Mesatarja vjetore, në përqindje)

Përshkrimi	Depozitat e reja							Depozitat e transferueshme	Depozitat e kursimit
	Deri në 1 muaj	Mbi 1 muaj deri në 3 muaj	Mbi 3 muaj deri në 6 muaj	Mbi 6 muaj deri në 1 vit	Mbi 1 vit deri në 2 vite	Mbi 2 vite			
KORPORATAT JOFINANCIARE DHE EKONOMITË FAMILJARE									
2010	3.8	2.8	3.0	3.6	4.5	4.7	5.3	0.5	2.3
2011	3.5	2.5	3.1	3.1	4.2	4.6	5.1	0.7	2.1
2012	3.6	2.3	3.2	3.0	4.3	4.5	5.2	0.7	2.0
2013	3.4	2.0	2.7	2.7	3.7	4.4	4.8	0.6	1.7
2014	1.1	0.5	0.6	0.5	1.2	1.4	1.9	0.1	0.7
2015	0.9	0.4	0.8	0.4	0.7	1.0	1.9	0.0	0.3
2016	1.0	0.5	0.5	0.4	0.9	1.0	2.0	0.0	0.3
2017	1.0	0.8	0.4	0.4	1.0	1.1	1.6	0.0	0.3
2018	1.3	0.6	0.5	0.4	1.2	1.4	1.9	0.0	0.3
2019	1.5	0.5	0.6	0.6	1.3	1.5	1.8	0.0	0.4
2020	1.5	0.2	0.2	0.8	1.4	1.5	2.0	0.0	0.3
2021	1.3	0.4	0.1	0.5	1.2	1.4	1.5	0.0	0.3
Korporatat jofinanciare									
2010	3.9	2.9	3.2	4.3	5.2	4.6	5.2	0.9	2.4
2011	3.5	2.4	3.7	3.8	5.0	5.0	5.3	1.0	2.2
2012	3.5	2.1	3.8	3.7	5.0	4.9	5.3	0.9	2.1
2013	3.5	1.5	2.8	2.7	3.7	4.6	4.8	0.7	2.0
2014	1.3	0.6	0.8	0.5	1.4	1.2	1.9	0.2	0.8
2015	1.1	0.7	1.0	0.3	1.0	1.0	1.9	0.1	0.1
2016	1.4	0.6	0.5	0.4	1.4	1.4	1.8	0.0	0.1
2017	1.4	0.9	0.9	0.8	1.3	1.5	1.9	0.0	0.3
2018	1.6	1.0	1.1	1.2	1.6	1.7	2.4	0.0	0.5
2019	1.8	1.0	1.8	0.9	1.6	1.8	1.8	0.0	0.5
2020	1.7	0.5	..	0.8	1.5	1.7	1.8	0.0	0.2
2021	1.8	0.6	..	1.1	1.6	1.8	1.9	0.0	0.2
Ekonomitë familjare									
2010	3.7	2.8	2.8	3.4	4.4	4.6	5.3	0.3	2.3
2011	3.6	2.5	2.6	2.9	4.2	4.5	5.1	0.4	2.1
2012	3.6	2.4	2.5	2.8	4.2	4.5	5.2	0.5	2.0
2013	3.5	2.1	2.3	2.6	3.7	4.3	4.8	0.6	1.6
2014	1.1	0.5	0.6	0.4	1.0	1.3	1.9	0.1	0.7
2015	0.9	0.4	0.6	0.4	0.7	0.9	1.9	0.0	0.3
2016	0.9	0.5	0.5	0.4	0.7	1.0	2.0	0.0	0.3
2017	0.9	0.7	0.4	0.4	0.8	1.1	1.6	0.0	0.3
2018	1.2	0.3	0.4	0.4	1.1	1.2	1.8	0.0	0.3
2019	1.4	0.2	0.3	0.6	1.2	1.3	1.8	0.0	0.4
2020	1.4	0.2	0.2	0.8	1.3	1.4	2.0	0.0	0.4
2021	1.2	0.1	0.1	0.4	1.1	1.3	1.4	0.0	0.3

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun:

http://www.bqkos.org/repository/docs/time_series/13a%20ODC%20effective%20interest%20rates%20on%20deposits.xls

Tabela 6.6. Normat efektive të interesit në kredi të KTD-ve

(Mesatarja vjetore, në përqindje)

Përshkrimi	Kreditë e reja									Mbitërheqjet	Linjat kreditore
	Kreditë konsumuse	Kreditë hipotekare	Kreditë me kushte favorizuese	Kreditë e tjera							
				Bujqësore	Industriale	Shërbyese	Sektorët tjerë				
KORPORATAT JOFINANCIARE DHE EKONOMITË FAMILJARE											
2010	14.4	13.9	11.8	6.6	16.5	25.7	15.2	15.5	15.3	12.9	13.5
2011	13.8	13.9	11.5	7.9	14.5	23.7	13.9	13.9	16.1	12.1	13.2
2012	12.7	12.4	10.6	7.4	13.2	20.7	12.5	13.2	16.0	10.7	11.6
2013	11.8	11.6	10.1	7.6	12.3	17.4	12.3	11.9	13.7	9.3	11.4
2014	10.6	10.9	9.1	4.6	10.6	13.2	10.4	10.7	10.9	9.5	11.3
2015	8.3	9.0	7.4	4.7	8.2	9.8	8.0	8.1	8.9	8.2	9.6
2016	7.5	8.3	6.5	3.7	7.0	8.3	7.0	7.1	6.8	7.1	8.6
2017	6.8	7.8	5.9	3.6	6.5	7.7	6.4	6.5	6.6	6.7	7.9
2018	6.7	7.5	6.0	2.9	6.4	9.2	6.2	6.4	6.3	6.7	6.8
2019	6.5	7.0	5.7	2.9	6.4	9.1	6.4	6.3	6.3	7.1	6.8
2020	6.2	6.8	5.7	2.8	6.1	9.3	6.0	6.0	6.3	7.4	5.9
2021	6.0	6.4	5.0	2.8	5.9	8.0	5.9	5.9	6.3	7.6	5.9
Korporatat jofinanciare											
2010	16.5	.	.	6.9	16.5	25.7	15.2	15.5	15.3	12.5	13.5
2011	14.4	.	.	7.6	14.4	24.2	13.9	13.9	16.1	11.8	13.2
2012	13.2	.	.	7.5	13.2	21.1	12.5	13.2	16.0	10.5	11.6
2013	12.3	.	.	7.0	12.3	17.6	12.3	11.9	13.7	9.1	11.4
2014	10.6	.	.	5.5	10.6	13.2	10.4	10.7	10.9	9.3	11.3
2015	8.1	.	.	2.9	8.1	9.3	8.0	8.1	8.9	7.9	9.6
2016	7.0	.	.	3.0	7.0	7.7	7.0	7.1	6.8	6.8	8.6
2017	6.4	.	.	3.6	6.4	7.2	6.4	6.5	6.6	6.5	7.9
2018	6.3	.	.	2.9	6.3	7.7	6.2	6.4	6.3	6.5	6.8
2019	6.3	.	.	2.9	6.3	7.2	6.4	6.3	6.3	6.7	6.8
2020	6.0	.	.	2.7	6.0	7.1	6.0	6.0	6.3	7.0	5.9
2021	5.9	.	.	2.9	5.9	6.9	5.9	5.9	6.3	7.0	5.9
Ekonomitë familjare											
2010	13.5	13.9	11.8	6.4	25.0	25.0	.	.	.	22.3	.
2011	13.4	13.9	11.5	8.2	22.4	22.4	.	.	.	18.9	.
2012	12.2	12.4	10.6	7.0	19.8	19.8	.	.	.	15.2	.
2013	11.3	11.6	10.1	6.8	16.4	16.4	.	.	.	14.7	.
2014	10.6	10.9	9.1	3.9	15.4	15.4	.	.	.	13.6	.
2015	8.7	9.0	7.4	5.1	13.3	13.3	.	.	.	13.1	.
2016	8.0	8.3	6.5	3.9	12.0	12.0	.	.	.	12.8	.
2017	7.4	7.8	5.9	2.9	12.5	12.5	.	.	.	13.7	.
2018	7.2	7.5	6.0	2.9	11.0	11.0	.	.	9.2	16.4	.
2019	6.8	7.0	5.7	2.9	10.6	10.6	.	.	5.7	16.4	.
2020	6.5	6.8	5.7	2.9	10.7	10.7	.	.	.	16.1	.
2021	6.1	6.4	5.0	2.6	9.0	9.9	.	.	5.9	16.1	.

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun:

http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/13%20ODC%20effective%20interest%20rates%20on%20loans.xls

Tabela 7.1 Bilanci i Pagesave të Kosovës - Komponentët kryesorë

(Në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci nga llogaria rrjedhese dhe kapitale							Bilanci nga llogaria financiare					Gabimet dhe harresat
	Llogaria rrjedhese						Llogaria kapitale	Investimet direkte	Investimet portofolio	Investimet tjera	Asetet rezervë		
	Mallrat	Shërbimet	Të ardhurat parësore	Të ardhurat dytësore									
2010	-494.8	-516.1	-1,741.6	176.0	67.0	982.5	21.3	-297.2	-331.1	48.6	-57.4	42.7	197.6
2011	-569.4	-611.4	-2,047.1	395.7	111.2	928.8	42.0	-377.5	-378.9	57.8	4.8	-61.2	191.8
2012	-280.2	-293.1	-2,050.1	499.6	153.6	1,103.7	13.0	-232.4	-213.3	185.7	-420.5	215.8	47.8
2013	-144.3	-179.0	-1,995.6	520.0	121.5	1,175.0	34.7	-132.2	-250.2	139.3	14.4	-35.7	12.1
2014	-363.4	-384.6	-2,058.6	459.9	113.8	1,100.3	21.2	-145.0	-123.8	13.3	22.6	-57.0	218.4
2015	-471.4	-497.3	-2,109.3	457.1	92.6	1,062.4	25.8	-312.3	-271.8	18.6	-132.8	73.6	159.1
2016	-467.2	-481.4	-2,290.8	638.8	74.5	1,096.1	14.2	-199.1	-177.2	343.6	-264.0	-101.5	268.1
2017	-360.4	-348.6	-2,464.2	827.3	127.4	1,161.0	-11.8	-276.2	-212.0	14.7	-148.8	69.8	84.2
2018	-519.9	-508.8	-2,737.7	855.8	113.1	1,260.0	-11.1	-335.5	-225.8	-199.9	3.4	86.8	184.4
2019	-408.3	-399.5	-2,840.2	926.0	160.6	1,354.1	-8.9	-163.0	-188.4	59.0	-128.8	95.2	245.3
2020	-454.7	-472.2	-2,573.2	391.6	164.0	1,545.4	17.5	-560.9	-286.6	-81.7	-238.9	46.3	-106.1
2021	-610.8	-673.0	-3,567.0	1,083.7	173.1	1,637.3	62.2	-362.5	-315.6	283.6	-492.8	168.7	248.3

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/26%20Balance%20of%20payments%20-%20main%20components.xls

Tabela 7.2. Llogaria rrjedhese

(Në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci					Kredi					Debi				
	Mallrat	Shërbimet	Të ardhurat parësore	Të ardhurat dytësore		Mallrat	Shërbimet	Të ardhurat parësore	Të ardhurat dytësore		Mallrat	Shërbimet	Të ardhurat parësore	Të ardhurat dytësore	
2010	-515.7	-1,741.6	176.0	67.4	982.5	2,147.2	299.2	574.3	186.7	1,087.4	2,663.3	2,040.8	398.3	119.2	105.0
2011	-611.4	-2,047.1	395.7	111.2	928.8	2,417.0	316.5	820.3	239.0	1,041.3	3,028.4	2,363.7	424.5	127.8	112.5
2012	-293.1	-2,050.1	499.6	153.6	1,103.7	2,614.1	281.9	894.5	230.0	1,207.7	2,907.2	2,332.0	394.8	76.4	104.0
2013	-179.0	-1,995.6	520.0	121.5	1,175.0	2,678.4	291.5	875.1	227.5	1,284.3	2,857.4	2,287.0	355.1	106.0	109.3
2014	-384.6	-2,058.6	459.9	113.8	1,100.3	2,667.3	324.3	928.6	215.8	1,198.7	3,052.0	2,382.9	468.7	102.0	98.4
2015	-497.3	-2,109.3	457.1	92.6	1,062.4	2,628.2	322.5	951.5	221.7	1,132.5	3,125.5	2,431.8	494.4	129.1	70.2
2016	-481.4	-2,290.8	638.8	74.5	1,096.1	2,822.9	307.9	1,130.6	212.8	1,171.6	3,304.3	2,598.7	491.8	138.3	75.4
2017	-348.6	-2,464.2	827.3	127.4	1,161.0	3,195.3	378.4	1,358.8	230.0	1,228.2	3,543.9	2,842.6	531.5	102.6	67.2
2018	-508.8	-2,737.7	855.8	113.1	1,260.0	3,531.3	376.7	1,561.6	264.2	1,328.8	4,040.1	3,114.5	705.8	151.1	68.8
2019	-399.5	-2,840.2	926.0	160.6	1,354.1	3,753.2	393.2	1,675.1	277.7	1,407.2	4,152.7	3,233.5	749.1	117.1	53.1
2020	-480.7	-2,573.2	391.5	164.3	1,536.6	3,353.7	475.1	994.0	290.2	1,594.4	3,834.4	3,048.3	602.5	125.9	57.8
2021	-673.0	-3,567.0	1,083.7	173.1	1,637.3	4,704.2	752.7	1,954.4	290.6	1,706.5	5,377.2	4,319.7	870.7	117.6	69.2

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/26a%20Current%20account.xls

Tabela 7.3.1 Të ardhurat parësore

(Në milionë euro)

Përshkrimi	Bilanci				Kredi				Debi			
		Kompenzimi i punëtorve	Të ardhurat nga investimet	Të ardhurat tjera parësore		Kompenzimi i punëtorve	Të ardhurat nga investimet	Të ardhurat tjera parësore		Kompenzimi i punëtorve	Të ardhurat nga investimet	Të ardhurat tjera parësore
2010	67.0	171.6	-104.6	-	186.3	176.1	10.1	0.0	119.2	4.5	114.7	-
2011	111.3	208.2	-96.9	0.0	239.1	221.3	17.8	0.0	127.8	13.1	114.7	0.0
2012	153.6	214.3	-60.6	0.0	230.0	219.9	10.1	0.0	76.4	5.6	70.8	0.0
2013	121.5	218.9	-97.4	0.0	227.5	223.2	4.3	0.0	106.0	4.3	101.6	0.0
2014	113.8	200.4	-85.9	-0.7	215.8	206.5	8.0	1.3	102.0	6.1	93.9	2.0
2015	92.6	205.7	-112.0	-1.0	221.7	210.3	9.6	1.8	129.1	4.6	121.6	2.8
2016	74.5	194.2	-116.7	-3.0	212.8	199.9	11.3	1.6	138.3	5.7	128.0	4.6
2017	127.4	217.3	-86.0	-3.9	230.0	222.6	5.7	1.7	102.6	5.3	91.7	5.6
2018	113.1	237.0	-121.4	-2.5	264.2	247.6	14.1	2.5	151.1	10.6	135.5	5.0
2019	160.6	257.1	-92.4	-4.1	277.7	264.5	10.3	2.9	117.1	7.3	102.8	7.0
2020	164.3	262.4	-94.3	-3.8	290.2	274.1	13.7	2.5	125.9	11.7	108.0	6.2
2021	161.9	258.3	-94.7	-1.7	290.4	274.8	12.6	3.1	128.5	16.5	107.3	4.7

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/28%20Primary%20Income.xls

Tabela 7.3.2 Të ardhurat dytësore

(Në milionë euro)

Përshkrimi	Të ardhurat dytësore			Kredi			Debi		
		Qeveria	Korporatat financiare, korporatat jofinanciare, ekonomitë familjare, dhe OJSHEF-të		Qeveria	Korporatat financiare, korporatat jofinanciare, ekonomitë familjare, dhe OJSHEF-të		Qeveria	Korporatat financiare, korporatat jofinanciare, ekonomitë familjare, dhe OJSHEF-të
2010	982.5	319.5	662.9	1,087.4	319.5	767.9	105.0	-	105.0
2011	928.8	322.2	606.6	1,041.3	322.2	719.1	112.5	-	112.5
2012	1,103.7	401.6	702.2	1,207.7	401.6	806.1	103.9	-	103.9
2013	1,175.0	369.7	805.3	1,284.3	369.7	914.6	109.3	-	109.3
2014	1,100.3	291.9	808.4	1,198.7	291.9	906.8	98.4	-	98.4
2015	1,062.4	202.9	859.5	1,132.5	202.9	929.6	70.2	-	70.2
2016	1,096.1	207.2	888.9	1,171.6	207.2	964.3	75.4	-	75.4
2017	1,161.0	199.7	961.3	1,228.2	199.7	1,028.5	67.2	-	67.2
2018	1,260.0	226.1	1,033.9	1,328.8	226.1	1,102.7	68.8	-	68.8
2019	1,354.2	236.6	1,117.6	1,407.2	236.6	1,170.6	53.1	-	53.1
2020	1,536.6	276.6	1,260.0	1,594.4	276.6	1,317.8	57.8	-	57.8
2021	1,637.3	233.6	1,403.6	1,706.5	233.6	1,472.9	69.2	-	69.2

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/29%20Secondary%20Income.xls

Tabela 7.4. Dërgesat e migrantëve - Sipas shteteve

(Në përqindje)

Përshkrimi	Gjermania	Zvicra	Italia	Austria	Belgjika	SHBA	Suedia	Franca	Norvegjia	Kanada	Anglia	Danima.	Finlanda	Holanda	Slovenia	Të tjera
2011 T1	32.7	23.7	7.5	5.6	2.8	4.6	3.9	3.8	2.8	1.5	1.5	0.7	0.8	1.2	3.9	3
2012 T1	30.9	23.7	4.8	6	1.1	6.3	3.6	2.8	4.9	0.7	3.2	0.8	0.7	0.5	5	5
T2	37.4	26.3	8.4	6.4	6.6	3.9	0.8	0.4	1.3	0.1	1.9	0.1	0.1	0.1	5.4	0.8
T3	34.6	22.6	7.9	5.9	3.2	3.9	3.1	3.2	2.8	1.5	1.8	0.7	0.8	0.8	3.6	3.7
T4	34.5	21	8.5	6.2	2.6	3.8	3.3	3.3	2.3	1.9	1.8	0.5	0.8	...	3.7	5.9
2013 T1	33.6	22.5	7.5	5.8	2.7	4.2	3.4	3.5	3	1.6	1.8	0.7	0.9	1	3.7	4.3
T2	33.3	25.5	5.9	5.7	2.5	4.6	2.5	1.4	2.3	1.3	4	0.8	0.9	1	5.3	3.1
T3	33.6	24.4	6.6	7.8	2.5	4.3	3.5	4.5	2.3	0.4	1.9	0.7	0.8	0.9	4.9	1.1
T4	35.3	22.7	10.6	4.6	1.6	4.4	2.1	5	2.7	1.8	1.7	0.5	0.6	1.5	0.5	4.2
2014 T1	36.7	21.4	5.9	3.8	2.3	6	3.1	4.1	2.3	1.5	3.1	0.4	0.6	1.1	0.8	7
T2	36.6	23.7	5.4	4.5	2.1	6.4	2.7	3.2	2.4	1.3	3.3	0.4	0.6	0.6	1.5	5.5
T3	35.5	23.9	4.6	3.6	2.1	6.5	3.4	3.5	2.6	1.9	3	0.5	0.7	0.7	1.1	6.5
T4	36.8	21.1	3.8	3.1	4	6.1	2.4	2.4	5.5	0.7	3.1	1	0.3	0.1	2.2	7.3
2015 T1	35.2	21.8	5	3.9	3.3	8.1	2.9	3.6	3.1	1.6	1.6	0.4	0.7	0.9	0.8	7.2
T2	36.9	21.6	3.6	3.5	2.3	8.2	2.5	1.6	4	3.5	3.7	0.2	0.6	0.7	0.5	6.6
T3	35.9	23.8	5.6	3.4	2.1	7.4	3.2	3.7	2.1	1.5	3.3	0.3	0.6	0.6	0.7	5.8
T4	38.8	22.2	5.1	3.3	2.2	8.4	2.9	3.3	1.8	1.5	3	0.4	0.6	0.7	1.3	4.4
2016 T1	37.8	21.3	5.9	3.8	2.4	7.6	3.2	3.7	1.7	1.5	3.3	0.4	0.7	0.8	0.7	5.2
T2	37.6	21.8	5.2	3.7	2.2	6.4	3	3.5	1.8	1.4	3.1	0.5	0.6	0.8	1.7	6.5
T3	35.1	24	5.6	3.3	2.2	6.6	4.2	3.9	2.5	1.8	2.5	0.3	0.7	0.5	1.5	5.2
T4	38.0	23.5	4.3	3.6	2.4	6.9	3.1	4.0	2.1	1.5	2.8	0.3	0.7	0.7	0.5	5.9
2017 T1	38.5	22.8	4.5	3.9	2.5	7.7	3.3	3.9	1.9	1.5	3.0	0.4	0.9	0.6	0.5	4.3
T2	39.9	22.5	4.2	3.8	2.8	6.9	3.3	3.8	1.9	1.5	3.1	0.4	0.7	0.6	0.4	4.2
T3	39.3	22.8	4.5	3.8	2.7	6.1	3.6	4.3	2.0	1.7	2.4	0.4	0.7	0.5	0.5	4.7
T4	39.4	21.8	4.5	3.7	2.6	7.1	3.5	4.3	1.7	1.6	2.5	0.4	0.9	0.6	0.6	4.9
2018 T1	39.8	21.5	5.0	4.0	2.6	6.4	3.2	4.4	1.6	1.5	2.6	0.3	0.8	0.6	0.4	5.2
T2	41.1	20.5	4.6	4.1	2.5	6.5	3.5	4.2	2.1	1.4	2.4	0.3	0.6	0.5	0.5	5.0
T3	38.8	21.9	5.0	4.0	2.3	6.7	3.5	4.3	2.1	1.2	2.1	0.4	0.8	0.5	0.5	5.9
T4	42.1	22.8	4.9	4.2	2.5	7.4	3.3	4.4	1.8	1.4	2.2	0.3	0.8	0.6	0.6	0.7
2019 T1	40.7	20.4	5.3	4.1	2.4	7.1	3.0	4.2	1.6	1.3	2.2	0.3	1.0	0.5	0.5	5.3
T2	41.8	19.3	4.9	3.9	2.6	7.1	3.1	4.3	1.7	1.4	2.1	0.4	0.8	0.5	0.5	5.6
T3	39.2	20.8	4.8	4.1	2.2	6.8	3.1	4.4	1.9	1.5	2.0	0.4	0.9	0.5	0.6	6.9
T4	41.2	20.4	4.7	3.9	2.4	7.3	2.6	4.3	1.5	1.3	2.2	0.3	0.8	0.6	0.6	5.9
2020 T1	42.4	20.8	4.4	4.1	2.2	7.3	2.7	3.9	1.3	1.0	2.0	0.3	0.9	0.4	0.6	5.7
T2	43.1	24.3	3.5	4.8	2.1	5.4	2.5	3.5	1.1	1.1	1.5	0.3	0.8	0.5	0.9	4.8
T3	40.8	24.4	4.0	4.8	1.9	6.2	2.3	3.7	1.4	1.2	1.8	0.3	0.9	0.5	0.6	5.0
T4	42.9	20.0	4.3	4.7	2.2	6.7	2.6	4.2	1.4	1.3	2.2	0.3	0.9	0.5	0.6	5.2
2020 T1	41.3	18.9	4.1	4.5	2.5	6.9	2.8	3.9	1.5	1.3	2.2	0.3	0.9	0.5	0.6	7.7
T2	39.5	17.3	4.0	4.2	2.4	7.0	2.7	3.9	1.7	1.3	2.2	0.3	0.9	0.5	0.5	11.5
T3	39.2	19.7	4.3	4.5	2.2	7.9	3.1	4.2	2.0	1.5	2.3	0.3	1.0	0.6	0.7	6.4
T4	36.9	19.7	4.4	4.6	2.8	7.1	2.6	3.7	1.9	1.4	1.7	0.3	1.0	0.5	0.8	10.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/32%20Remittances-by%20country.xls

Tabela 8.1. Investimet direkte – sipas kriterit gjeografik

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2021)

Shteti	Gjithsej Investimet Direkte hyrëse			Gjithsej Investimet Direkte dalëse		
		Ekuiteti	Transaksionet kapitale tjera		Ekuiteti	Transaksione kapitale tjera
Bashkimi Evropian	1,728.9	1,442.6	286.3	172.7	154.3	18.4
AT Austria	286.7	261.9	24.9	10.1	9.1	1.0
BE Belgjika	59.0	52.1	7.0	5.1	5.0	0.2
BG Bullgaria	37.4	7.4	30.0	0.8	0.8	0.0
CY Qipro	13.9	3.5	10.3	19.7	19.7	0.1
FR Franca	46.4	42.6	3.8	6.5	6.5	0.0
DE Gjermania	704.3	645.4	58.8	68.7	63.1	5.6
GR Greqia	7.9	6.6	1.4	2.7	2.7	...
HR Kroacia	11.0	12.1	-1.1	10.4	10.0	0.4
IT Italia	63.6	51.9	11.7	8.2	8.2	...
NL Holanda	46.0	38.8	7.2	14.7	3.7	11.0
RO Rumania	0.2	1.8	-1.6	0.6	0.6	...
SI Sllovenia	219.2	151.7	67.5	13.1	13.0	0.1
SE Suedia	89.3	88.8	0.4	3.5	3.5	...
Vende tjera të BE-së	144.0	78.1	65.9	8.5	8.4	0.1
Vende Tjera Evropiane	1,597.4	1,334.1	263.3	373.4	345.5	27.9
AL Shqipëria	271.5	188.4	83.0	194.3	178.2	16.1
MK Maqedonia	22.8	16.5	6.4	35.1	30.4	4.7
ME Mali i Zi	19.2	9.1	10.1	42.0	39.2	2.8
NO Norvegjia	46.5	45.3	1.3	2.4	2.4	...
RS Serbia	22.2	20.0	2.3	12.5	12.4	0.0
GB Britania e Madhe	133.0	121.9	11.1	14.1	14.0	0.1
CH Zvicra	645.2	587.7	57.5	29.5	28.9	0.6
TR Turqia	413.2	325.6	87.5	16.9	13.4	3.6
Vende Tjera Evropiane	23.7	19.6	4.1	26.5	26.5	0.0
Vende Tjera	397.2	329.2	68.0	33.0	31.3	1.6
US Shtetet e Bashkuara	287.9	233.1	54.8	21.4	19.9	1.5
AE Emiratet e Bashkuara Arabe	28.5	28.3	0.1	2.5	2.5	...
Vende Tjera	80.9	67.8	13.0	9.0	8.9	0.1
Vende tjera (jo të alokuara)	932.2	932.2
ZZ Jo të specifikuar	932.2	932.2
Gjithsej	4,655.7	4,038.2	617.5	579.1	531.1	48.0

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34a%20Direct%20Investment%20in%20Kosovo%20by%20geographical%20breakdown.xls

Tabela 9.1. Asetet në formë të investimeve portfolio sipas shteteve

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2021)

Përshkrimi	Kapital dhe aksione të fondeve investive	Gjithsej instrumentet e borxhit	Instrumentet e borxhit		Gjithsej	
			afatgjatë	afatshkurtër		
AE	Emiratet Arabe	...	0.1	0.1	...	0.1
AL	Shqipëria	...	6.9	6.9	...	6.9
AT	Austria	...	45.2	45.2	...	45.2
BE	Belgjika	...	10.0	0.0	10.0	10.0
BR	Brazili
CH	Zvicra
CI	Bregu i Fildishtë	...	1.9	1.9	...	1.9
DE	Gjermania	0.2	57.5	47.5	10.0	57.8
DK	Danimarka	...	1.1	1.1	...	1.1
EG	Egjipti	...	8.2	8.2	...	8.2
FR	Franca	364.8	22.9	11.4	11.5	387.7
GB	Britani e Madhe	...	2.6	2.6	...	2.6
GR	Greqia	...	0.2	0.2	...	0.2
JP	Japonia	...	1.9	1.9	...	1.9
IE	Irlanda	465.8	17.9	17.9	...	483.7
LU	Luksemburgu	721.0	26.9	12.5	14.3	747.8
ME	Mali I Zi	...	11.4	11.4	...	11.4
MX	Meksika	...	5.3	5.3	...	5.3
NG	Nigeria	...	5.3	5.3	...	5.3
NL	Holanda	...	2.1	2.1	...	2.1
PL	Polonia	...	21.5	21.5	...	21.5
RO	Romania
SE	Suedia	...	0.1	0.1	...	0.1
SI	Slovenia	...	0.2	0.2	...	0.2
SK	Slovakia	...	4.9	4.9	...	4.9
SN	Senegali	...	3.8	3.8	...	3.8
TG	Togo	...	1.4	1.4	...	1.4
TN	Tunisia	...	1.0	1.0	...	1.0
TR	Turqia	...	74.7	74.7	...	74.7
US	Shtetet e Bashkuara	263.1	65.2	54.2	10.9	328.3
UA	Ukrahina	...	8.7	8.7	...	8.7
UZ	Uzbekistani
ZA	Afrika e Jugut	...	9.7	9.7	...	9.7
ZZ	Te tjera	...	27.3	27.3	...	27.3
Gjithsej vlera e investimeve	1,815.0	445.8	389.1	56.8	2,260.8	

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqkos.org/repository/docs/time_series/34%20Portfolio%20Investments%20Position.xls

Tabela 10.1. Pozicioni i investimeve ndërkombëtare – komponentët kryesorë

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Neto	Asetet				Detyrimet				
		Investimet direkte	Investimet portfolio	Investimet Tjera	Asetet rezervë	Investimet direkte	Investimet portfolio	Investimet tjera		
2010	406.8	3,234.8	96.6	693.8	1,832.0	612.5	2,828.0	1,971.0	0.0	857.0
2011	113.6	3,304.8	102.0	740.2	1,908.2	554.4	3,191.2	2,326.1	0.0	865.1
2012	135.8	3,592.0	117.8	986.6	1,760.6	726.9	3,456.3	2,524.3	0.0	931.9
2013	258.6	3,997.4	147.5	1,192.6	1,963.2	694.1	3,738.8	2,816.4	0.0	922.4
2014	196.5	4,175.8	174.6	1,274.7	2,081.5	645.0	3,979.3	2,961.4	0.0	1,017.9
2015	-43.0	4,366.0	211.5	1,383.3	2,063.5	707.8	4,409.0	3,254.4	0.0	1,154.6
2016	-81.0	4,547.7	261.2	1,789.3	1,892.2	605.1	4,628.7	3,405.4	0.0	1,223.3
2017	-99.9	4,837.9	304.5	1,904.8	1,945.2	683.4	4,937.9	3,518.9	0.0	1,418.9
2018	-409.4	4,766.2	348.4	1,613.3	2,035.2	769.3	5,175.6	3,691.5	0.0	1,484.1
2019	-410.1	5,163.3	415.2	1,829.3	2,055.1	863.7	5,573.4	3,968.8	0.0	1,604.6
2020	-829.6	5,315.6	477.2	1,779.2	2,158.4	900.8	6,145.2	4,229.4	0.0	1,915.8
2021	-935.6	6,082.2	579.1	2,260.8	2,142.3	1,100.1	7,017.9	4,655.7	6.4	2,355.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34b%20International%20Investments%20Position.xls**Tabela 10.2. Pozicioni i investimeve ndërkombëtare - Sipas sektorëve**

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare NETO												
	Gjithsej	Banka Qendrore e Republikës së Kosovës			Bankat			Qeveria			Sektorët tjerë		
		Asetet	Detyrimet		Asetet	Detyrimet		Asetet	Detyrimet		Asetet	Detyrimet	
2010	406.8	1,106.9	1,172.8	65.9	488.0	709.8	221.8	-260.0	0.0	260.0	-928.1	1,352.2	2,280.3
2011	113.6	1,094.5	1,161.0	66.4	479.1	675.5	196.4	-253.6	0.0	253.6	-1,206.4	1,468.4	2,674.8
2012	135.8	1,238.8	1,303.7	65.0	458.0	633.6	175.6	-336.5	0.0	336.5	-1,224.5	1,654.7	2,879.3
2013	258.6	1,392.1	1,454.2	62.1	540.2	748.3	208.1	-321.8	0.0	321.8	-1,351.9	1,794.9	3,146.9
2014	196.5	1,146.5	1,212.9	66.3	481.6	715.8	234.2	-326.4	0.0	326.4	-1,105.2	2,247.1	3,352.3
2015	-43.0	1,174.9	1,245.5	70.6	480.9	740.0	259.1	-371.2	0.0	371.2	-1,327.6	2,380.5	3,708.1
2016	-81.0	1,011.1	1,082.0	70.9	539.2	775.1	235.9	-373.8	0.0	373.8	-1,257.6	2,690.6	3,948.2
2017	-99.9	1,102.5	1,168.4	65.9	429.7	710.1	280.3	-422.2	0.0	422.2	-1,210.0	2,959.5	4,169.5
2018	-409.4	1,096.3	1,163.7	67.4	426.2	691.9	265.6	-416.4	0.0	416.4	-1,515.6	2,910.6	4,426.2
2019	-410.1	1,072.5	1,141.8	69.3	568.1	866.5	298.4	-409.1	0.0	409.1	-1,641.5	3,155.0	4,796.6
2020	-829.6	1,083.6	1,149.5	65.9	765.8	1,116.8	350.9	-525.8	0.0	525.8	-2,153.2	3,049.4	5,202.5
2021	-935.6	1,126.2	1,293.1	166.9	735.3	1,106.6	371.3	-576.4	0.0	576.4	-2,214.3	3,682.5	5,896.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34c%20International%20Investment%20Position%20-%20by%20sectors.xls

Tabela 10.3.1 Pozicioni i investimeve ndërkombëtare – asetet

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

	PIN Neto	Asetet ndërkombëtare të Kosovës								
		Ekuiteti				Borxhi				
			Investimet jashtë vendit	Letrat me vlerë të kapitalit		Investimet jashtë vendit	Letrat me vlerë të borxhit	Investimet Tjera	Asetet Rezervë	
2010	406.8	3,234.8	280.6	86.4	194.2	2,954.3	10.2	499.6	1,832.0	612.5
2011	113.6	3,304.8	398.0	102.0	296.0	2,906.8	0.0	444.3	1,908.2	554.4
2012	135.8	3,592.0	784.2	117.8	666.3	2,807.9	0.0	320.3	1,760.6	726.9
2013	258.6	3,997.4	786.2	135.4	650.8	3,211.2	12.1	541.7	1,963.2	694.1
2014	196.5	4,175.8	1,186.3	161.9	1,024.4	2,989.5	12.6	250.3	2,081.5	645.0
2015	-43.0	4,366.0	1,284.9	198.6	1,086.3	3,081.1	13.0	296.9	2,063.5	707.8
2016	-81.0	4,547.7	1,550.4	243.1	1,307.4	2,997.3	18.1	481.9	1,892.2	605.1
2017	-99.9	4,837.9	1,762.3	279.3	1,483.0	3,075.6	25.2	421.8	1,945.2	683.4
2018	-409.4	4,766.2	1,546.6	314.8	1,231.8	3,219.5	33.6	381.5	2,035.2	769.3
2019	-410.1	5,163.3	1,864.5	379.2	1,485.3	3,298.8	35.9	344.0	2,055.1	863.7
2020	-829.6	5,315.6	1,787.0	429.3	1,357.7	3,528.7	47.9	421.5	2,158.4	900.8
2021	-935.6	6,082.2	2,346.0	531.1	1,815.0	3,736.2	48.0	445.8	2,142.3	1,100.1

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34e%20IP%20Assets%20and%20Liabilities.xls**Tabela 10.3.2 Pozicioni i investimeve ndërkombëtare – detyrimet**

(Në milionë euro: Fundi i periudhës)

Përshkrimi	PIN Neto	Detyrimet							
		Kapitali ndërkombëtar				Borxhi ndërkombëtar			
			Investimet direkte	Kapitali dhe aksione të fondeve investive		Investimet direkte	Instrumentet e borxhit	Investimet Tjera	
2010	406.8	2,828.0	1,455.3	1,455.3	0.0	1,372.8	515.8	0.0	857.0
2011	113.6	3,191.2	1,760.7	1,760.7	0.0	1,430.5	565.4	0.0	865.1
2012	135.8	3,456.3	1,938.4	1,938.4	0.0	1,517.8	585.9	0.0	931.9
2013	258.6	3,738.8	2,129.9	2,129.9	0.0	1,608.9	686.5	0.0	922.4
2014	196.5	3,979.3	2,241.4	2,241.4	0.0	1,737.9	720.0	0.0	1,017.9
2015	-43.0	4,409.0	2,476.3	2,476.3	0.0	1,932.7	778.2	0.0	1,154.6
2016	-81.0	4,628.7	2,612.7	2,612.7	0.0	2,016.0	792.7	0.0	1,223.3
2017	-99.9	4,937.9	2,848.2	2,848.2	0.0	2,089.6	670.7	0.0	1,418.9
2018	-409.4	5,175.6	3,138.4	3,138.4	0.0	2,037.2	553.1	0.0	1,484.1
2019	-410.1	5,573.4	3,371.0	3,371.0	0.0	2,202.4	597.8	0.0	1,604.6
2020	-829.6	6,145.2	3,626.0	3,626.0	0.0	2,519.2	603.4	...	1,915.8
2021	-935.6	7,017.9	4,038.2	4,038.2	0.0	2,979.7	617.5	6.4	2,355.8

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34e%20IP%20Assets%20and%20Liabilities.xls

Tabela 11.1. Borxhi i jashtëm – pozicioni bruto

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2020)

Përshkrimi	Gjithsej borxhi i jashtëm bruto																		
	Borxhi publik dhe borxhi publik i garantuar										Borxhi i sektorit privat i pagantuar							Investimet direkte: kreditimi në mes të kompanive	
	Qeveria					Banka Qendrore e Republikës së Kosovës			Korporatat Publike Jo-financiare		Korporata depozituese, me përjashtim të Bankës Qendrore			Sektorë tjerë					
	Afat shkurt		Afat gjatë			Afat shkurt		Afat gjatë	Afat shkurt		Afat gjatë	Afat shkurt		Afat gjatë		Afat shkurt			Afat gjatë
2010	1,371.5	325.9	260	-	260	65.9	1.7	64.2	-	-	-	1,045.6	221.8	221.8	-	308	232.7		75.4
2011	1,428.4	320	253.6	-	253.6	66.4	0.7	65.7	-	-	-	1,108.4	196.4	196.4	-	346.6	259.8	86.8	565.4
2012	1,517.3	401.4	336.5	-	336.5	65	0.4	64.6	-	-	-	1,115.9	175.6	175.6	-	354.4	321	33.5	585.9
2013	1,608.2	383.9	321.8	-	321.8	62.1	0.3	61.9	-	-	-	1,224.3	208.1	208.1	-	329.7	281.1	48.5	686.5
2014	1,737.1	392.8	326.4	-	326.4	66.3	0.3	66.1	-	-	-	1,344.3	234.2	234.2	-	390.1	294.8	95.3	720
2015	1,931.8	441.8	371.2	-	371.2	70.6	0.1	70.5	-	-	-	1,490.0	259.1	259.1	-	452.8	313.8	139	778.2
2016	2,015.1	444.6	373.8	-	373.8	70.9	0.1	70.8	-	-	-	1,570.5	235.9	235.9	-	541.9	353.1	188.8	792.7
2017	2,088.5	499.3	422.2	-	422.2	65.9	0.1	65.8	11.3	-	11.3	1,589.2	280.3	280.3	-	638.1	416.6	221.5	670.7
2018	2,035.7	498.4	416.4	-	416.4	67.4	0.1	67.2	14.6	-	14.6	1,537.3	265.6	217.5	48.1	718.6	480.8	237.8	553.1
2019	2,200.7	499.0	409.1	-	409.1	69.3	0.4	69.0	20.6	-	20.6	1,701.7	298.4	206.8	91.6	805.4	536.3	269.1	597.8
2020	2,517.0	615.8	525.8	0.0	525.8	65.9	0.1	65.8	24.1	0.0	24.1	1,901.3	350.9	258.1	92.8	946.9	525.5	421.4	603.4
2021	2,977.2	770.9	582.8	0.0	582.8	166.9	0.3	166.6	21.2	0.0	21.2	2,206.3	371.3	289.9	81.4	1,217.4	684.0	533.5	617.5

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34/%20Gross%20External%20Debt%20Position.xls**Tabela 11.2. Plani i kthimit të Borxhit të Jashtëm Publik**

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2021)

Përshkrimi	Një vit ose më pak (disa muaj)					Mbi një vit deri në dy vite				Viti i tretë	Viti i katërt	Viti i pestë	Mbi 5 vite deri në 10 vite	Mbi 10 vite deri në 15 vite	Mbi 15 vite
	I menjëherëshëm	0 - 3	4-6	7 - 9	10 - 12	13 - 18	19 - 24								
Borxhi i Jashtëm i Sektorit Publik	39.0	-	19.5	6.1	7.2	6.1	44.2	16.4	27.8	56.2	43.8	36.0	160.5	189.7	227.1
Kryegjëja	34.1	-	17.2	6.0	5.0	6.0	39.8	14.1	25.7	52.5	40.7	33.4	153.7	189.6	227.1
Interesi	4.9	-	2.4	0.1	2.2	0.1	4.4	2.3	2.1	3.7	3.1	2.6	6.8	0.1	-
Borxhi i Jashtëm i Sektorit Privat i Garantuar nga Qeveria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kryegjëja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Interesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjithsej	39.0	-	19.5	6.1	7.2	6.1	44.2	16.4	27.8	56.2	43.8	36.0	160.5	189.7	227.1
Kryegjëja	34.1	-	17.2	6.0	5.0	6.0	39.8	14.1	25.7	52.5	40.7	33.4	153.7	189.6	227.1
Interesi	4.9	-	2.4	0.1	2.2	0.1	4.4	2.3	2.1	3.7	3.1	2.6	6.8	0.1	-

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34/%20Public%20Sector%20Debt%20Service%20Payment.xls

Tabela 11.3. Borxhi i Jashtëm Bruto - Sipas kreditorëve

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2021)

Përshkrimi	Gjithsej Borxhi i Jashtëm Bruto						
	Borxhi i Jashtëm Bruto përjashtuar Investimet Direkte						Investimet Direkte: Kreditimi ndërmjet kompanive
	Qeveria e Përgjithshme	Banka Qendrore	Korporata Depozituese, me përjashtim të Bankës Qendrore	Sektorët tjerë			
Fondi Monetar Ndërkombëtar	229.7	229.7	63.1	166.6	-	-	-
Banka Botërore	276.3	276.3	276.3	-	-	-	-
IBRD 1/	113.0	113.0	113.0	-	-	-	-
IDA 2/	163.4	163.4	163.4	-	-	-	-
BE 3/	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-
KFW 4/	29.9	29.9	29.9	-	-	-	-
BZhKE 5/	35.0	35.0	35.0	-	-	-	-
Kreditorët tjerë	2,306.2	1,688.7	78.5	0.3	371.3	1,238.6	617.5
Gjithsej Borxhi	2,977.2	2,359.7	582.8	166.9	371.3	1,238.6	617.5

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjenden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34h%20Gross%20External%20Debt%20Statistics%20-%20by%20creditors.xls

Tabela 11.4. Pozicioni Neto i Borxhit të Jashtëm

(Në milionë euro: Gjendja më 31 dhjetor 2021)

Përshkrimi	Borxhi i jashtëm bruto (1)	Asetet e jashtme në instrumente borxhi (2)	Borxhi i jashtëm neto (3)=(1)-(2)
Qeveria e përgjithshme	582.8	0.0	582.8
Afatshkurtër	-	-	-
Afatgjatë	582.8	0.0	582.8
Alokimet e drejtës speciale të tirazhit (DST-të)	-	-	-
Valuta dhe depozita	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	6.4	0.0	6.4
Kreditë	576.4	0.0	576.4
Kreditë tregtare dhe paradhëniet	-	-	-
Instrumente tjera të borxhit	-	-	-
Banka Qendrore	166.9	1,293.1	-1,126.2
Afatshkurtër	0.3	698.3	-698.0
Valuta dhe depozita	0.3	693.9	-693.6
Letra me vlerë të borxhit	-	4.4	-4.4
Kreditë	-	-	-
Kreditë tregtare dhe paradhëniet	-	-	-
Instrumente tjera të borxhit	-	-	-
Afatgjatë	166.6	594.7	-428.1
Alokimet e drejtës së tirazhit (DST-të)	166.6	183.0	-16.4
Valuta dhe depozita	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	-	411.7	-411.7
Kreditë	-	-	-
Kreditë tregtare dhe paradhëniet	-	-	-
Instrumente tjera të borxhit	-	-	-
Korporata depozituese, me përjashtim të Bankës Qendrore	371.3	1,106.6	-735.3
Afatshkurtër	289.9	789.7	-499.9
Valuta dhe depozita	239.1	639.9	-400.8
Letra me vlerë të borxhit	-	56.0	-56.0
Kreditë	47.5	81.6	-34.1
Kreditë tregtare dhe paradhëniet	-	-	-
Instrumente tjera të borxhit	3.3	12.3	-9.0
Afatgjatë	81.4	316.9	-235.5
Sektorë tjerë	1,238.6	1,288.5	-49.9
Afatshkurtër	684.0	1,271.5	-587.5
Valuta dhe depozita	-	1,213.2	-1,213.2
Letra me vlerë të borxhit	-	-	-
Kreditë	306.0	7.3	298.7
Kreditë tregtare dhe paradhëniet	378.0	49.9	328.1
Instrumente tjera të borxhit	-	1.0	-1.0
Afatgjatë prej të cilave:	554.6	17.0	537.6
Valuta dhe depozita	-	-	-
Letra me vlerë të borxhit	-	0.6	-0.6
Kreditë	554.6	16.5	538.2
Investimet Direkte: Kreditimi ndërmjet kompanive	617.5	48.0	569.5
Detyrime borxhi të ndërmarrjeve të investimit direkt ndaj investitorëve direktë	0.1	18.4	-18.3
Detyrime borxhi të investitorëve direktë ndaj ndërmarrjeve të investimit direkt	619.2	27.7	591.6
Detyrime borxhi ndaj ndërmarrjeve të lidhura	-1.8	1.9	-3.7
Borxhi i Jashtëm NETO (3)	2,977.2	3,736.2	-759.0

Shënim: informata më të detajuara për këtë tabelë gjinden në linkun: http://www.bqk-kos.org/repository/docs/time_series/34q%20Net%20External%20Debt%20Position.xls.

Katalogimi në botim (CIP)
Biblioteka Kombëtare e Kosovës – “Pjetër Bogdani”

336.71(496.51)(047)

Raporti Vjetor : 2021 / Banka Qëndrore e Republikës së Kosovës. - Prishtinë : Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, 2022. - 183 f. : ilustr. ; 29 cm.

Bankat dhe veprimtaria bankare
Raporte -- 2021 – Kosovë

ISBN 978-9951-821-15-5

Aleph [000102779]

ISBN 978-9951-821-15-5

Rr. Garibaldi, nr.33, 10000 Prishtinë,
Republika e Kosovës
Tel: +383 38 222 055; Fax: +383 38 243 763
Web: www.bqk-kos.org